

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

Amar Konkani **54** अमर कोंकणी

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ,

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

Institute of Konkani, St Aloysius College, Mangalore

AMAR KONKANI

December 2010 / 54

ಬಾಪ್ ಜೊಸೆಫ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಜೆ.ಸ., ರೆಕ್ಟರ್

बाप जोसेफ् रोड्रिगस् जे.स., रेकटर

ಬಾಪ್ ಸ್ವೀಬರ್ಟ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ, ಜೆ.ಸ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ್ / ನಿರ್ದೇಶಕ್

बाप स्वीबरट डिसिलवा जे.स., प्रांशुपाल/निरदेशक

ಸಂಪಾದಕ್/ಪ್ರಶಾಸಕ್ : ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೊಜಾ

संपादक/प्रशासक: ऐड्वीन जे.ऐफ. डिसोजा

ಸಂಪಾದಕೀಯ್ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಪ್ರೊ| ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊ

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಗವ್ಡಾ

संपादकीय सलहा मंडळी:

प्रो. अलबन कासतेलीनो

श्री गोपाल गवडा

ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್:

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್

ಮಂಗಳೂರು ೫೭೫೦೦೩

प्रगटनारः

सां. लुवीस कोंकणी संसथो, सां. लुवीस महाविध्यालय

मंगळूरु 575003

Printed at:

Assisi Press, Jail Road, Mangalore - 575 003

ಮಾಂಡಾವಳ್

ಪಯ್ಲೊ ಭಾಗ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗಾನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕರ್ತ್' - ಹ್ಯಾ ಪರಿಸಂವಾದಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ತೀನ್ ಪ್ರಬಂದ್

ಪಾನ್

೧. ಪಯ್ಲೊ ಪ್ರಬಂದ್: ದೆ। ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾ 'ಆಂಜೆಲ್' ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೆರ್ ಮಾನೇಸ್ತ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೊಜಾನ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ 5

೨. ದುಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್: ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೊಜಾಚ್ಯಾ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೆರ್ ಮಾನೇಸ್ತ್ ಡೊಲ್ಫಿ ಎಫ್. ಲೋಬೊ-ಹಾಣಿಂ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ 22

೩. ತಿಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್: ದೆ। ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಂಜಾಚ್ಯಾ 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್' ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೆರ್ ಬಾಪ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್, 'ಸಂಪಾದಕ್, ರಾಕ್ಣೊ' ಹಾಣಿಂ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ 30

೪. ಪರಿಸಂವಾದಾಚಿ ಸಮೀಕ್ಶಾ: ರೆಗಾಮ್ ತಾಕೊಡೆ (ದೊ। ರಿಚರ್ಡ್ ರೇಗೊ, ಜೆ.ಸ., ನಿರ್ದೇಶಕ್, 'ಸಾರಂಗ್' ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ರೇಡಿಯೊ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್) 36

ದುಸ್ರೊ ಭಾಗ್: ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ - ಫುಡ್ಲಿ ದಿಶಾ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ, ನ್ಯೂ ಡೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ಗೋವಾ ಕಲಾ ಅಕಾದಮಿನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾರ್ಯಾಸಾಳ್. ಗೊಂಯ್ ೨೪ ಆನಿ ೨೫ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೦೮

೧. ಪಯ್ಲೊ ಪ್ರಬಂದ್: ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ಯಾಚಿ ಆಧುನಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ - ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಸಂಹಿತಾಚ್ಯಾ ಸಂಧರ್ಬಾಂತ್ 42
– ಡೊ।ಪ್ರಕಾಶ್ ರಮಾಕಾಂತ್ ವಜ್ರಿಕಾರ್, ಗೊಂಯ್

೨. ದುಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್: ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಭುಮಿಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಆನಿ ಆಧುನಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ 49
– ಡೊ। ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಶೆಣಯ್, ಮುಂಬಯ್

೩. ತಿಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್: ನಿರೋಪಾಚೆಂ ಉಲವ್ಪ್ 52
– ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೊಜಾ, ಮಂಗ್ಳುರ್

ವಿಶೇಸ್ ಪ್ರಬಂದ್: ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣ್ 59
ಯಂ. ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡ, ಸಾಂ.ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ

“ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ” – 54

ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ನವೆಸಾಂವ್ ಆಮಿ ದಿಲಾಂ. ಹಾಂತುಂ ತೀನ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾತ್:

೧. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಢೆಲ್ಲಿಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗಾನ್ 29-08-2010-ವೆರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ‘ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕರ್ತ್’ ಸಿಂಪೋಜಿಯಮಾಂತ್ ತೆಗಾಂ ವಿಮರ್ಶ್ಯಕಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ‘ಕ್ಲಾಸಿಕ್’ ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೇಖಕಾಂಚೆರ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಪ್ರಬಂದ್ ಆನಿ ತಾಂಚಿ ಸಮೀಕ್ಷಾ.

೨. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ ಢೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ಗೋವಾ ಕಲಾ ಅಕಾದಮಿನ್ 24-25 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2008–ವೆರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ‘ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರ್’ ಸಿಂಪೊಜೀಯಮಾಂತ್ ಮಂಡನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ದೋನ್ ಪ್ರಬಂದ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷಾ.

೩. ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಚಿ ವಿಶೇಷತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ‘ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣ್’ ಹಾಚೆರ್ ಎಕ್ ಸವಿಸ್ತಾರ್ ಪ್ರಬಂದ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಹೊ ಪ್ರಬಂದ್ ಆಮಿ ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ಸೆರ್ವಯ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಹಿಂ ರಾಜಾಂವಿ ಕಾರಾಣಾಂ ಆಮಿ ದಿತಾಂವ್:

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ದೇಶಾಂನಿಯೀ ವಿವಿದ್ ಜಾತ್–ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ರಾಮಾಯಣಾಚಿಂ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ರುಪಾಂ ಬರ್ಪಿ, ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ ಆನಿ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ತಸಲ್ಯಾ ಶ್ರವ್ಯ್ ಆನಿ ದೃಶ್‌ಕಲಾ ಮಾದ್ಯಮಾಂನಿ ವಾಚುಂಕ್, ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಆನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಪರಂಪರಾಗತ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ, ಗಿತಾಂ ರುಪಾರ್ ಮೆಳ್ತಾ, ತಾಚಿ ಶಯ್ಲಿ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಆಸೊನ್ ಜಾನಪದ್ ಮೊಲಾಂ ಆನಿ ಚಿಂತಪಾನ್ ಭರ್ಲ್ಲೆಲಿ ಆಸಾ. ಸರ್ವ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಚ್ಯಾ ಕಥೆಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಆನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂದರ್ಬ್ ತೆಚ್ಚ್ ತರಿ ನಿರೂಪಣಾಚಿ ರೀತ್ ವಿಬಿನ್ನ್.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಅನೇಕ್ ಸಮುದಾಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ಕುಡ್ಮಿ' ಸಮುದಾಯ್‌ಯೀ ಎಕ್. ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆವೆಳಾರ್ ತ್ಯಾ ಸಮುದಾಯೆಚ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂ ಗೀತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಗದ್ಯ್ ರೂಪ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂದಾಂತ್ ದಿಲಾಂ. ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್ ತುಲನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾಕ್‌ಯೀ ವಿಶೇಷತಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಮ್ಜಾತಾ.

ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೋಜಾ
ಸಂಪಾದಕ್

ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ.ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್, ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಯೋಗಾನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕರ್ತ್' ಹ್ಯಾ ಪರಿಸಂವಾದಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ತೀನ್ ಪ್ರಬಂದ್

ಪಯ್ಲೊ ಪ್ರಬಂದ್ ದೆ। ಜೊ.ಸಾ.ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾ ಆಂಜೆಲ್ ಕಾದಂಬರಿಂಯೆಚೆರ್ ಮಾನೇಸ್ತ್-- ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೊಜಾನ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ

ಪ್ರಸ್ತಾವನ್:

ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಕಸಲೊಯಿ ಪ್ರಬಂದ್ ಖೊಲಾಯೆನ್ ಮಂಡನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಫುಡೆಂ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾ ವರ್ಸಾಂ ಹೆವ್ಶಿನ್‌ಥಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಾಚಿ ಕೃಶಿ ಕಶಿ ಆನಿ ಕಿತ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಎಕ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ನದರ್ ಗರ್ಜೆಚಿ. ಹೆ ನದ್ರೆಂತ್ ಫಕತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಆಸಾ ಶಿವಾಯ್ ವಿವಿದ್ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಥಾ-ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚೊ, ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಥೆಂಚೊ ಯಾ ಹೆರ್ ಇತರ್ ಬರ್ಪಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ ನಾ.

ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾ ವರ್ಸಾಂ ಹೆವ್ಶಿನ್ ವರ್ಸ್ಯಾವಾರ್ ಸುಮಾರ್ ಚಾಳಿಸಾಂ ಲೆಕಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ 2005-(ದೋನ್ ಹಜಾರ್ ಪಾಂಚ್)ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ 2006 (ದೋನ್ ಹಜಾರ್ ಸ) ವರ್ಸಾಚೆಂ ಲೇಕ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ವರ್ಸ್ಯಾವಾರ್ ಪ್ರಗಟನಾಂಚೊ ಸಂಕೊ ಶೆಂಬರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಟನಾಂಚೊ ಶೆಕ್ಡಾವಂಶ್ ಹೆಪರಿಂ ಆಸಾ:

ಕಾದಂಬರಿ: 15% (ಪಂದ್ರಾ)
ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಥೆಂಚೆ ಪುಂಜೆ: Anthologies: 19% (ಎಕುಣೀಸ್)
ಭಾಶಾಂತ್ರ್/ಅಣ್ಕಾರ್/ಅನುವಾದ್/ತರ್ಜಣ್: 10% (ಧಾ)
ಜಿಣಿಯೆ ಕಥಾ: Biographies: 10% (ಧಾ)
ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಚಾರ್: Religious & Theological: 10% (ಧಾ)
ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್: 20% (ವೀಸ್)
ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ನಾಟಕ್: 5% (ಪಾಂಚ್)
ವಯ್ಜ್‌ಕೀಯ್: Medical/Child Health/Sex Education: 1% (ಎಕ್)
ಸಂಸೊದ್: 1% (ಎಕ್)
ಗಾದಿ/ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾ/ಮುಖಾವರಾಂ: 3% (ತೀನ್)
ವ್ಯಾಕರಣ್: 1% (ಎಕ್)
ಹಾಸ್ಯ/ವಿಡಂಬನ್: 2% (ದೋನ್)
ವಿಮರ್ಸೊ: 1% (ಎಕ್)
ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಲೆಂ ಸಾಹಿತ್: 2% (ದೋನ್)

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲಿ ಜಾವ್ನ್‌ಆಸಾ ಎಕ್ ಜೆರಾಲ್ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾ ಆನಿ ಹಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಥಳಾರ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಂತ್ ಜಿ.ಎಸ್. ಬಿ. ಸಮುದಾಯೆಚಿ ದೇಣಗಿ ಲೆಕಾಕ್ ಧರ್‍ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಹಿ ಶೇಕಡಾಂಶ್ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರತಿಶ್ಟಿತ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚಿ ಮಜತ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಅಂಕ್ಡೆ ಸಾಂಕ್ಡೆ ವಿಂಗಡ್, ಸಾಹಿತಾಚಿಚ್ ಎಕ್ ಘೊಡ್ಣಿರಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸುನ್ ಯೆತಾ-ಕಿ:

- ಸಾಹಿತಾಚ್ಯಾ ಹರ್‌ಯೆಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್‍ಚ್ಯಾ ಲೇಕಕಾಂನಿ ಹಾತ್ ಘಾಲಾ ವ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ತಾಣಿಂ ಉದ್ಬವ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಬರ್‍ತಾಡ್ (bulk) ದಿಸ್ತಾ ಖರೆಂ ಪುಣ್ ಸಾಹಿತಾಚಿಂ ಖಾಶೆಲಿಂ ಲಕ್ಶಣಾಂ ಮೊಟಾಯೆನ್ ದಿಸುನ್ ಯೆನಾಂತ್.
- ಲೇಕಾಂಚ್ಯೊ ಆದ್ಯತಾಯೊ ವೆಳಾ-ಕಾಳಾ ತೆಕಿತ್ ಬದ್ಲಲ್ಯಾತ್ ತಶೊ ದಿಸ್ತಾತ್. ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಸಾಹಿತ್ ದಿಸಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾ ಲೇಕಕಾಂಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಆತಾಂ ಲಾಗು ಜಾಯ್‌ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಪರಿಂ ದಿಸುನ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್ 'ಹಾಂವ್' ದಿಸಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಮಾಮೂಲ್ ಜಾಲ್ಲೆಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾ.
- ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಜೊಕ್ತೆ ಸಬ್ದ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದುರ್‍ಸವ್ಣೆಂ ಆಸಾ.
- ಲೇಕಕ್, ಸಾಹಿತಿಕ್ ಉಗ್ತ್ಡಾಕ್ (literary exposure) ನರ್‍ಗತಾತ್. ಮಾಯ್‌ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ನಿಬಾನ್ ಅನ್ಯ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚಿ ನಿರ್‍ಲಕ್ಶ್ಯಾ ಕರ್‍ಚಿ ನ್ಹಯ್.
- ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ನೆಮಾಳಿಂ ಖೂಬ್ ಚಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹಾಂತುಂ ಛಾಪುನ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಧಾರಾಳ್ ಬರ್‍ಪಾಂಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತ್‌ಕೂಚ್ ಸಾಹಿತಾಚಿ ಪವಿತ್ರತಾ ವಿಸ್ರೊನ್ ಬರ್‍ತಾಡ್ ಬರವ್ಪ್ ಉಬ್ಜಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್; ಚಿಂತಪ್ ವಿಸ್ಕಳಾಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

1950-ಂತ್ (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಪನ್ನಾಸ್) ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚಿ ಸುರುವಾತ್ ಕರ್‍ತಾ ದೆ। ಜೊಕಿಮ್ ಸಂತಾನ್ ಆಲ್ವರಿಸ್:

ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ 'ಕಾದಂಬರಿ' ನಾತ್ಲ್ಲೆಲ್ಯೊ? ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉಟತ್. ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಜಾಪ್ ಸೊಂಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ. ಆನಿ ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಜಾವ್ನ್‌ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಚಡ್‌ಶಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್. 1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಬಾಪ್ ಮಾಫೇಯಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಅದ್ಯಯನ್ ಕರುನ್ 1882-ಂತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ರಾನಾಂತ್ಲೊ ಸೊಬಿತ್-ಸುಂದರ್ ತಾಳೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಬರವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹಾಣೆಂಚ್ 1883 'ಇಂಗ್ಲಿಶ್-ಕೊಂಕಣಿ; ಕೊಂಕಣಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ್' ಸಬ್ದಾಂ-ಕೋಶ್‌ಯಿ ಉಜ್ವಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ಅಶೆಂ, 1912 (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಬಾರಾ) ಇಸ್ವೆಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೆಂಜ್ ಆನಿ ಲುವಿಸ್ ಕಣ್ಣಪ್ಪಾನ್ ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲೆ ಪ್ರಥಮ್ ಪತ್ರ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರ್ ಕಾಡ್ತಾನಾ ಎಕಾ ಭಾಶೆಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮುಳಾವಿಂ ಹಾತೆರಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಭಾಶಾಂತ್ರ್ ಜಾಂವ್ ಯಾ ಹೆರ್, ಸಾಹಿತ್ ವ್ಹಾಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ ಪುಣ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಸಮಾಜಿಚೆಂ ತವಳ್ಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಕರ್‍ಚಿ ಕಾದಂಬರಿ ಯೆಜಯ್ ತರ್ ವಾಚ್‌ಪ್ಯಾಂಕ್ 1950 ಪರ್‍ಯಾಂತ್ ರಾಕಜೆ ಪಡ್ಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಮದೆಗಾತ್ 1938 (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಆಟ್ತೀಸ್) ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಹಫ್ತಾಳೆಂ ದಿಯೆಸೆಜಿಚೆಂ ಅದಿಕೃತ್ ಪತ್ರ್ ಮೊ। ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೇಜ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕ್ಪಣಾರ್ ಬಾಯ್ರ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಪುಣ್ ಹಾಂತುಂ ಛಾಪುನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಕ್ ದಾರ್ಮಿಕ್ ವೋಪ್ಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಗಟ್ಣೆಚೆರ್ ಖುದ್ದ್ (ದೆ।) ಜೊಕಿಮ್ ಸಂತಾನ್ ಆಲ್ವರಿಸ್ ಹಾಣೆ ದಿಲ್ಲೊ ವಿವರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಮಟ್‌ವ್ಯಾನ್ ಗರ್ಜೆಚೊ. 368 (ತಿನ್ಶಿಂ ಆಟ್‌ಸಾಟ್) ಪಾನಾಂಚಿ ಹಿ ಎಕ್ ಕಾದಂಬರಿ, ತೀಯಿ ಸಮಾಜಿಕ್, ಪ್ರೇಮಾಳ್ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಆಸ್ಚಿ, ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋಣ್‌ಯಿ ಮುಕಾರ್ ಆಯ್ಲೆನಾಂತ್ ಮ್ಹಣಾಲೊ ಜೊ.ಸಾ.ಆಲ್ವರಿಸ್. ವಿಕ್ರೊ ಜಾಯ್ತ್ ಯಾ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಬಿರಾಂತ್ ವೆಗ್ಳಿ (ಜಿ ಆತಾಂಯಿ ಲೇಕಕಾಂಕ್/ ಪ್ರಗಟ್ಣಾರಾಂಕ್ ಧೊಸ್ತಾ) ಆನಿ ತವಳ್ ತಾಣೆ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಮೊ।ಮಿನೇಜಾಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ದಿಲಿ ಆನಿ ತಾಕಾ ತಿ ಬರಿ, ನಿತಳ್ ನಿರ್ಮಳ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ತವಳ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಬರ್‍ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಾವ್ಳೆಂತ್ ವಾಚಪ್ ಸೊದ್ಚ್ಯಾಂಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಚಾರಾಂಥಾವ್ನ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಚಿ ಹಿ "ಆಂಜೆಲ್" ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪಯ್ಸ್ ವರಾಶಿ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾಚ್ವೆ ನಿಶಾನಿ "ರಾಕ್ಣೊ" ಸಂಪಾದಕಾಥಾವ್ನ್ ಲಾಬ್ತಾನಾ, ಕಾಪುಚಿನ್ ಫ್ರಾದಿಂಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಖಾಲ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ' ಹಾಣಿಂ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಛಾಪುನ್ ಪ್ರಗಟ್ಲಿ. ಹೆಂ ಎಕ್ ನವಾಲ್ ಮೇಟ್ (quantum leap) ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್.

ಹಾಂಗಾಸರ್, 'ಧಾರ್ಮಿಕ್' ವಿಶಯಾಂಚೆರ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ಸಾಂತಾಂಚ್ಯೊ ಜಿಣಿಯೊ, ಕೆನನ್ ಸ್ಮಿಡಾಚ್ಯಾ ಕಥೆಂಚೊ ಭಾಶಾಂತ್ರ್ ವಾಚುನ್ ವಳ್ಕಾಸಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ಯೆಕಾಚಾಣೆ ಉಸ್ಮಡಿತ್ ಕರಿನಾಶೆಂ ಆಲ್ವರಿಸ್ ಬರೆಚ್ಚ್ ಹುನ್ನರ್ ಖೆಳ್‌ಲ್ಲೊ. ಹರ್‌ಯೆಕ್ ಅವಸ್ವರ್ ಸುರು ಕರ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಅವಸ್ವರಾಕ್ ಲಾಗು ಜಾಂವ್ಚಿ ಬಾಯ್ಬಲಾಂತ್ಲಿ ಎಕ್ ಸಾಂಗ್ಣಿ ತಾಣೆ ಜರೂರ್ ದಿಲ್ಲಿ; ಶಿವಾಯ್, ಕಾದಂಬರಿ ವ್ಹಾಳ್ತಾನಾ ಸಬಾರ್ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂನಿ ಕಾತೊಲಿಕ್ ಭಾವಾರ್ತಾಚಿಂ ಮುಳಾಂ, ರಿತಿ-ನಿತಿ, ನಿಸ್ಕಳ್‌ಪಣ್, ಮೊವಾಳಾಯ್, ಸೊಸ್ಣಿಕಾಯ್ ಇತ್ಯಾದಿಂ ವಿಶಾಂತ್ ಲಾಂಬ್ ಲಾಂಬ್ ಶಿಕವ್ಣ್ಯೊ ದೀಂವ್ಕ್ ತೊ ವಿಸ್ರಾಲೊ ನಾ.

ತರ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿಯೆಚಿ ಕತಾವಸ್ತ್ ಕಸಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉಟತ್. "ಆಂಜೆಲ್" ಎಕ್ ನಾಂವ್, ಎಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚೆಂ, ಎಕಾ ಫಲಾಣ್ಯಾ ಸುನೆಚೆಂ. ಹಿ ಎಕ್ 'ಮಾಂಯ್-ಸುನೆಚಿ' ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕತಾ. ಅಸಲಿ ಕತಾ ಆದಿಂಯಿ ಘಡ್ಲ್ಯಾ, ಆತಾಂಯಿ ಘಡ್ತಾ ಆನಿ ಫುಡೆಂಯಿ ಘಡ್ತೆಲಿ. ತರ್ ಹಾಂತುಂ ಕಿತೆಂ ವಿಶೇಸ್?

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಸೊಬಾಯ್, ತಿಚೊ ವ್ಹಾಳೊ, ರುಪಕಾಂಚೊ ಉಪೇಗ್, ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಪರಿಗತ್-ಧನಿ ಆನಿ ವ್ಹಕಾಲ್ (landlord and tenent) ಹಾಂಚ್ಯಾ ಮದ್ಲೊ ಸಂಬಂದ್ ಹಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆಂ, ದೆವಾಚೆರ್ ಪಾತಿಯೆಣಿ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್, ಭಾವಾರ್ತ್ ವಿಸ್ಕಳ್ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ ಜಯ್ತ್. ದುಸ್ರೆಂ ಮ್ಹಾ-ಝುಜ್ ಸಂಪೊನ್ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಲಿಕುಂಕ್ ಧರ್‌ಲ್ಲಿ, ಝುಜಾಕ್ ಲಾಗೊನ್‌ಂಚ್ ಸುರು ಜಾಂವ್ಚಿ ಹಿ ಕತಾ ಕಶಿ ಹ್ಯಾ ಕತೆಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಯಕಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆವಯ್ಕ್ ಆನಿ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಪತಿಣೆಕ್, ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಸಾಂಡುನ್ ಎಕಾ ಝುಜಾ ತಾರ್‍ವಾಚೆರ್

ನವ್ಕರಿ ಧರುಂಕ್ ಮಜ್ಬೂರ್ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿಚ್ ಸುರುವಾತ್ ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಚಿ.

ಕಥಾನಾಯಕ್ ರೊಫಿ (ರಫಾಯೆಲ್) ಘರಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ದೆಂವ್ಫೊನ್ ಗೆಲ್ಲೊಚ್ ಕಸೊ ತಾಂಚೊ ಧನಿ, ಎಕ್ ವಿದುರ್, ನೊರ್ಬರ್ಟ್, ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ವೊಡುಂಕ್ ಹರ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ರೊಫಿಚೆ ಆವಯ್ಕ್, ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ಧನಾಚಿ, ಬರ್‍ಯಾ ಸುಖಾಳ್ ಜಿಣಿಯೆಚಿ ಆಶಾ ದಾಕವ್ನ್ ತಿಣೆ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಘುಂವ್ಡಾಯ್ಶಿಂ ಪಳೆತಾ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆ ಝುಜಾಂತ್ 'ಮಿಸ್ಸಿಂಗ್' ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್‌ಲ್ಲೊ ರೊಫಿ ಅಚಾನಕ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ವೆಂಗೆಂತ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ಧನಿ ನೊರ್ಬಟಾಕ್ ಖರ್‍ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾನ್ ಭೊಗ್ಸಿತಾ. ಆನಿ ಧನಿ, ಆಪ್ಲಿ ಚೂಕ್ ವಳ್ಕೊನ್ ಫ್ರಾದ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕಾ ಕೊವೆಂತಾಕ್ ಸೆರ್‍ವ್ತಾ.

ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾಚ್ ಉತ್ರಾಂನಿಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ ಹಿ ಎಕ್ 'ಮಾಯ್-ಸುನೆ'ಚಿ ಕಥಾ. ಪನ್ನಾಸ್ ಆನಿ ಸ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಕ್ ಕಸಲೊ ಸ್ವಾಗತ್ ಆನಿ ವಿಮರ್‌ಶಿಕ್ ಫೊಡ್ಣಿಶಿ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲಿ ತಿ ಹಾಂವ್ ನೆಣಾಂ ಪುಣ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಎಕ್ 'ಕ್ಲಾಸಿಕ್' ಜಾವ್ನ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ ತರ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಅಬಿಪ್ರಾಯ್ ಮ್ಹಜಿ:

1. ಸಾದಿ, ಸರಳ್, ಸೊಂಪಿ ಭಾಸ್; ಜೊಕ್ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ.
2. ಕಥೆಚೊ ಸುಗಮ್ ವ್ಹಾಳೊ ಆನಿ ಅಲ್ವರಿಸಾಚಿ ಕಥಾ ಸಾಂಗ್ಪಾಚಿ ಅಸಾಧಾರಾಣ್ ಸಕತ್.
3. ಖತ್-ಆಯ್ಬ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ.

ಹ್ಯಾಚ್ ದಿಶೆನ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಸಬಾರ್‌ಶೊ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಯೊ. ತಾಚಿಂ ದೋನ್ ನೆಮಾಳಿಂ ತವಳ್ ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ, "ಮಿತ್ರ್," ಆನಿ "ಝೆಲೊ" (ಹಿಂ ನೆಮಾಳಿಂ ಆತಾಂಯಿ ಜೀವಂತ್ ಆಸಾತ್ ಪುಣ್ ಹೆರಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ) ಆನಿ ಆಲ್ವರಿಸಾಚೆಂ, ಸಮಾಜಿಕ್, ಸುಗಮ್ ಸಾಹಿತ್ ಅಡ್ಕಳ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಹಾಂಚೆರ್ ಸಾಂಕಳ್ ಕಥಾಂ ರುಪಾರ್ ಸರಾಗ್ ವ್ಹಾಳ್ಳೆಂ ಆನಿ ತಾಣೆ ಪನ್ನಾಸಾಂ ವಯ್ರ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯೊ ಖುದ್ದ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಯೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂನಿ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ತೀನ್ ಲಕ್ಶಣಾಂ ಜರೂರ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ ಪುಣ್ ತಾಣೆ ವಿವಿದಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂನಿ 'ಮಾಸಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಶಿರೆಪರಿಂ' ಪತ್ತೇದಾರಿ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಹಾಡುನ್ ಅತೀ ಕುತೂಹಲ್ಬರಿತ್ socio-detective thrillers ಬೋವ್ ಯಶಸ್ವೆನ್ ಲಿಕ್ಲೆ.

ದೆ। ಜೆ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸಾಚಿ ಕಾದಂಬರಿ "ಆಂಜೆಲ್" - ಕಥಾ ವಸ್ತು ಆನಿ ಪಾತ್ರ್ - ಎಕ್ ಸವಿಸ್ತಾರ್ ಫೊಡ್ಣಿಶಿ.

(29 ಆಗಸ್ಟ್ 2010-ವೆರ್ ಸಾಂ.ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿ, ನ್ಯೂ ಢೆಲ್ಲಿ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗಾನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಿಂಪೋಜಿಯಮಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ವಾಚ್ಲೆಲೆಂ ಪೇಪರ್)

ಕಿತ್ಯಾಕ್ – ಆಂಜೆಲ್? ಹ್ಯಾ ಆನಿ ಅಸಲ್ಯಾ ಫ್ರೊಡ್ಲಿಶಿಕ್ `ಆಂಜೆಲ್`ಚ್ ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾರಾಣಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪ್ಯೆಂತ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ಕಾದಂಬರಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾರಾಣ್ ಏಕ್ ತರ್, ಫಕತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ (ತ್ಯೊಯಿ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ) ಕಥಾ ವಾಚುನ್ ಚಾಪ್ಪೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆಪುಟ್ಸ್ ದೇಶಿ ಕಥಾವಸ್ತು ಮೆಳ್ತಾನಾ ಏಕಾ ಥರಾಚೆಂ ಬಾಂದವ್ಪಣ್ ಆನಿ ಕಥಾವಸ್ತುಥಂಯ್ `ಆಪ್ಲಿಚ್` ಮ್ಹಳಿ ಸಯ್ರಿಕ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ದಿಸ್ತಾನಾ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಏಕ್ ಶಾಸ್ವಿತ್ (eternal) ಸಾಹಿತಿಕ್ ವ್ಹೋಡ್ ಆಸಾ ಕರ್‍ಶ್ಯೊ ಮಯ್ಲ್ಯಾ-ಘಾತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ನವಾಲ್ ನಾ.

ಹ್ಯಾ ಆದಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಾಚಪ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ತರ್ ಅತಿಶಯ್ ನ್ಹಯ್. 1912-ಂತ್ ದೆ। ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೆಂಜಾನ್ ಆನಿ ಸರ್ದಾರ್ ಲುವಿಸ್ ಕಣ್ಣಾಪ್ಪಾನ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ `ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ` ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕೀಯಾನಿಂ ಖಡಾಖಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತರಿ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತಾಂತ್ (ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ ಮಾತ್ರ್ ತಾಂತುಂ ಯೆತಾಲ್ಯೊ) ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾವ್ಯೆಂತ್‌ಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಏಕ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಕಶೆಂ ಘೆತ್ಲೆಂ ಆನಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್/ಕಾರಾಣ್ ಆನ್ಯೇಕ್.

ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಖುದ್ದ್ ವಳ್ಖಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್-ಫುಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಘೊಟ್‌ಲ್ಲಿ ನಿರಾಶಾ, ದುಬಾವ್ ಆನಿ ಅವೆಕ್ತ್ ಭೆಶ್ಟಾವ್ಣಿ ಕಾಂಯ್ ಉಣ್ಯಾಚಿ ನ್ಹಯ್. ದೆ।ಮೊನ್ಸಿಂಜೊರ್ ಸಿಲಾ ಮಿನೆಜಾನ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಕ್ `ಆಂಜೆಲ್` ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ದೀಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಸುಚಾಯ್ತಾನ್‌ಂಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್‌ಪಣಾಚಿ ಶಿರ್ ತ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ ಘುಸ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂತ್ – ಅವಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಸಯ್ತ್ – ಆಲ್ವರಿಸ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣಾಕ್ ಘುಸಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಕರ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾವ್ಯೆತ್ ಅಶೆಂ? ಹಾಂವೆ ಹ್ಯಾ ಆದಿಂಚ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲ್ಯಾಪರಿಂ ತವಳ್ಚೆ ವಾಚ್ಪಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ್ಹೊಪೆಚೆಂ ಬರ್‍ಪಾಂ ವಾಚುನ್ ವಾಚುನ್ ದಾಡ್ವೆಲ್ಲೆ ಆನಿ `ಆಮಿ ಸರ್‍ಗಾಕ್` ವಚಾಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯಾ ಸಾಮ್ಕಾರ್ ಖರ್‍ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚಿ ರೂಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಳಿತ್ ನಾ ಜಾಲಿ. ವಿಚಿತ್ರ್ ಪುಣ್ ನೀಜ್, ಹಿ ಸುಧೀರ್ಗ್ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋಣ್‌ಯಿ ಪ್ರಕಾಶಕ್ ಕಬೂಲ್ ಜಾಲೆ ನಾ. ತಾಣೆ ದಿಲ್ಲಿಂ ಕಾರಾಣಾಂ ಸರ್ವ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ – ಕಾದಂಬರಿ ಚಡ್ ದಾಟ್ ಜಾಲಿ; ಛಾಪ್ಯಾಚೊ ಖರ್‍ಚ್ ವಿಶೇಸ್ ಜಾತೊಲೊ; ತ್ಯಾ ಪರ್‍ಮಾಣೆ ಮೋಲ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ಕೋಣ್‌ಂಚ್ ಏಕ್‌ಅರ್ಧಿ ಪ್ರತ್ ಲೆಗುನ್ ಘೆಶೆನಾಂತ್; ಹ್ಯಾ ಆನಿ ಅಸಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಇಲುದೆಚ್ಯಾ ಕೊವ್ಯೆಂತ್ ಲಿಪವ್ನ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಚೆ ಹುಮೆದಿಕ್ ಶ್ಹೆಳೆಂ ವ್ಹೊತ್ತಾನಾ ಏಕ್ ಶಿರ್ ಮಾತ್ರ್ ಲಿಪೊನ್ ಗೆಲಿ ಮ್ಹಣ್ ತಾಣೆ ಚಿಂತ್ಲೆಂ ಪುಣ್ ಅಶೆಂ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಶೆಂಬರ್ ಠಕ್ಕೆ ಭಾವಾರ್ಥಾಚಿ ವ್ಹೋಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ತರ್ ದಿಯೆಸೆಜ್‌ಚ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಗಟ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಾ ಪುಣ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಅಶಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ಧನಿ ನೊರ್‍ಬಟಾಚಿ ಆಂಜೆಲಾಥಂಯ್ ಆಸ್ಚಿ ವ್ಹೋಡ್ ಉದ್ರಿಕ್ತ್ ರಿತಿರ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ವಿವರಾಂವ್ಕ್ ನಾ ತರಿ ನೊರ್‍ಬಟಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಹಾಂತುಂ ಗುಪ್ತಿನಿಶಿಂ (overt) ನ್ಹಯ್ ತರಿ, ತೊ ಶಾಣ್ಯಾಂಕ್ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ಚೊ ಪ್ರದುವಾರಿ, ಆಬ್ಲೆಶಿ, ಘಾರಿಕ್ಪಣಾಕ್ ಆಶೆಂವ್ಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಕಾಂಚ್ಯಾ ಸಾತ್

ಮುಳಾಂಚಿ ಮೂರ್ ಆಸ್ಚೆ ತಸಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಆರ್‍ಸ್ಯಾಚಿ ಗರಜ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಂವ್ಚೆ ತಸಲೊ.

ಹ್ಯಾ ಸರ್‍ಪಾಕ್ ನುಲ್ಲ್ ಕರುಂಕ್ (to neutralize) ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ 'ಆಂಜೆಲ್' ಕುಮ್ಕೆಕ್ ಆಯ್ಲಿ ಆನಿ ಸಿಲಾ ಮಿನೆಜಾನ್ ಸುಚಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ಲೆನಾಂವಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ತರಿ ಉಜಳ್ ಆಯ್ಲೊ. ನಾ ತರ್ 'ಏಕಾ ನಾಂವಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ 'ಆಂಜೆಲಾ'ಕ್ ಪುಸುನ್ ಉಡಯ್ತೆಂ. ಪುಣ್ ಅಶೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾಚೊ ವಿವರ್ ಆಲ್ವರಿಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತರ್ ಸೊಂಪ್ಯಾನ್ ದಿತೊ ಪುಣ್ ಫೊಡ್ಣಿಶಿ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ಹಾಂವೆಂ ತಸಲೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲಾಂ ಪುಣ್ ಹೆರಾಂಥಾವ್ನ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಆವ್ಯತ್ಯೊ ಯೆಂವ್ಚಿ ಸಾದ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ.

ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ 'ಆಂಜೆಲಾ'ಕ್ ಏಕ್ ಅಪ್ಪಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ, ಅಪ್ಪಂತ್ ಕಾತೊಲಿಕ್ ಸ್ತ್ರೀ, ಸೊಭಾಯೆಂತ್ ಸೊಭಾಗಿಣ್, ಭಾವಾರ್‍ಥಾಂತ್ ಅಪ್ರತಿಮ್, ಸೊಸ್ಣಿಕಾಯೆಂತ್ ಮರಿಯೆಚೆ ಸಾವ್ಳೆಂತ್‌ಚ್ ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್ ಜಾಲ್ಲಿ ತಸಲಿ ಆನಿ ಏಕ್ ದೆಕಿಭರಿತ್ ಪತಿಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಜೋಕಾಕ್ ಜೊಕ್ತೆಂ ಜಾವ್ನ್ (tailor-made) ನಾಯ್ಕಿಣ್ ರಚ್ತಾನಾ ತಿಕಾ ಏಕ್ ಮೂರ್ತ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಸಬಾರ್ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಪಾತ್ರ್ ರಚ್ಲೆ. ಅರ್‍ಥಾತ್, ತಿಕಾ ಏಕ್ ಜಿವಿ ಮಾರ್‍ಥಿರ್ಣ್ ಕರುಂಕ್ ಹೆ ಪಾತ್ರ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್‍ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಜಿವ್ಯಾ ಮಾರ್‍ಥಿರಿನ್ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂ-ಖಾಂಚೆಂನಿ ದುಕಾಂ ಪಾಜ್ರಾಯ್ಲಿಂ ಜಾಂವ್ಕ್‌ಯಿ ಪುರೊ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿಂತಿಮೆಂತಾಂಕ್ ಗಡ್ ನಾ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಪಾಪ್ಚಿಂ, ಅರ್‍ಥ್‌ಯಿ ನಾ.

ಪುಣ್ ಕಿತೆಂ ತರಿ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ 'ಆಂಜೆಲಾ'ಚೆ ಬಚಾವೆ ಖಾತಿರ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂಚೆರ್/ಪರಿಸರಾಚೆರ್ ಆನಿ ಘಡಿತಾಂಚೆರ್ ಏಕ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾ-ನದರ್ ಗರ್ಜೆಚಿ:

ರೊಫಿ – ಆಂಜೆಲಾಚೊ ಪತಿ, ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ತೆಂಪಾಚೊ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ತೆಂಪಾನ್ ತೊ ನಪಂಯ್ಸ್ ಜಾಲೊ, ಮೆಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಖಬ್ರೆಂತ್ ಜಿವಂತ್ ಜಾಲೊ ಆನಿ ಜಂಟಲ್‌ಮೆನ್ ನಾವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯ್ಲೊ, ಜಾವ್ನ್ ನಿದರ್‍ಶನ್ ಏಕೆ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯಾಕ್ all is well that ends well. ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚೆ ಮೆಂಟಾಲಿಟಿಕ್ ಹೆರ್ ಕಸಲೊಯಿ ಸಮಾರೋಪ್ ಆವಡ್ತೊ ನಾ: ಅಮೂರ್‍ತ್ ಸಿನೆಮಾಂ, ಸಿರಿಯಲಾಂ ಪಳೆವ್ನ್ ರಡ್ಚಿ ಪರ್‍ಜಾ ಆಮ್ಚಿ. ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಸಾ ಏಕಾ ಸಿನೆಮಾ ನಿರ್‍ದೇಶಕಾನ್ – the tragedy with the Indian audience is that it cannot take a tragedy. ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ತೆಂಪಾಚೊ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ಪುಣ್ ಹೊ ಥೊಡೊಚ್ ತೇಂಪ್ ಆಪ್ಲೆ ಪತಿಣೆಚ್ಯಾ, ಆಂಜೆಲಾಚ್ಯಾ ಉದರಾಂತ್ ಏಕ್ ಪಿಂಪ್ರೆಂ ದೀಂವ್ಕ್ ಧಾರಾಳ್ ಪುರೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಪುಣ್ ಆಲ್ವರಿಸ್ ತ್ಯಾ ಗೋಶ್ಟಿಕ್ ಗೆಲೊಚ್ಚ್ ನಾ: ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಥಮ್ ರಾತಿಚೆಂ ದೃಶ್ ಲಿಖಿಜೆ ಪಡ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಲಜೆನ್ ಕೊಣ್ಣಾ. ಆಸುಂ.

ರೊಫಿ, ಮ್ಹಾರ್‍ಝುಜಾಚೆ ದಾವೆಕ್ ಲಾಗುನ್, ಮಾರ್‍ಗ್ಗಾಯೆಕ್ ಲಾಗುನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆ ದುಬ್ಳಿಕಾಯೆಕ್ ಲಾಗುನ್ ಫುಡೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುದಾನ್ ಫೆವ್ನ್ ಧನಿಯಾಸರ್‍ಶಿಂ – ನೊರ್‍ಬ್ಟಾಲಾಗಿಂ – ವೆತಾ ಆನಿ ತೊ ರೊಫಿಕ್ ನೌಕಾಪಾಡ್ಯಾಂತ್ ಝುಜಾರಿ ನಾವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೆರ್‍ವೊಂಚೆಂ ಸುಚನ್ ದಿತಾ. ಹೆಂ ಸುಚನ್, ಆಂಜೆಲಾಕ್ ವಿಂಗ್ಡಾಂವ್ಚೆಂ (isolate)

ಪ್ರೇತನ್ ಮ್ಹಣ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತವಳ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ ಪುಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಜಾತಾ. ತೈ ಘಡಿಯೆಥಾವ್ನ್ ನೊರ್ಬಟ್ ಹ್ಯಾ ಕಥೆಂತ್ಲೊ ಫಸ್ಟ್-ಗ್ರೇಡ್ ವಿಲ್ಲನ್ ಜಾವ್ನ್ ಥಿರ್‍ತಾ.

ರೋಜ್‌ಬಾಯ್, ರೊಫಿಚಿ ಆವಯ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಡ್ತಿರ್ಣಿಚಿ ಸಾಸುಮಾಂಯ್. ಹಿಚ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಚೊ ವಿವರ್ ಮಟ್ವ್ಯಾನ್ ಅಸೊ ದಿವ್ಯೆತ್ – combination of devil and saintliness – money required. God also is required. if necessary I am even ready to walk hand in hand with the devil.

ನೊರ್ಬಟ್ – ಧನಿ – ನವ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆ ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ಜೆವಣ್ ಕರ್‍ತಾನಾಂಚ್ ಆಂಜೆಲಾಚೆರ್ ಅಬ್ಲೆಸ್ ಕೆಲ್ಲೊ ವಿಧುರ್ ಆನಿ ತಾಚೆರ್ ವಿಧುರ್ಪಣ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಭೋವ್ ತರ್‍ನಾಟ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆರ್. ಕೊಣಾಚಿ ಚೂಕ್ ಹಿ? ನೊರ್ಬಟಾನ್ ದಯ್‌ಹಿಕ್ ವ್ಹೊಡ್ನಿ ದಾಂಬುನ್ ದವರಿಜೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ? ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಲ್ವರಿಸ್ ಥೊಡಿ ಸೊಡ್‌ದೊಡ್ ದಾಕಯ್ತಾ ಆನಿ ನೊರ್ಬಟಾಕ್ ಆಂಜೆಲಾಚೆರ್ ಅಬ್ಯಾಯ್ ಕರುಂಕ್ ಸೊಡ್ತಾ. ನೊರ್ಬಟ್ ರೊಫಿಚೊ ಖಾಸ್ ಈಶ್ಟ್ ಆನಿ confidant. ಆನಿ ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾನ್ ಲಗಿನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ರೊಫಿಚೆರ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚೆರ್ ಝುಜಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾತಾನಾ (ಜಸೊ, ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಚೆರ್ ಜಾಲ್ಲೊ, ಖಂಡಿತ್) ರೊಫಿ ಗಪ್‌ಚುಪ್ ಧನಿಯಾಚ್ಯಾ ಬಂಗ್ಲ್ಯಾಕ್ ವೆತಾ ಆನಿ ತಾಚಿ ಸುಚನಾಂ-ಸಲಹಾ ಘೆತಾ. ತಿಂ ಘೆವ್ನ್‌ಂಚ್- ಸಕಾಳಿಂ ಫುಡೆಂ ಗೆಲ್ಲೊ ತೊ ಮೊಧ್ಯಾನ್ ಉತರ್‍ತಾನಾ ಬಿಡಾರಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾ – ಪುಣ್ ಆಪ್ಣಂ ನಾವಿಕ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಘೆವ್ನ್‌ಂಚ್ ಯೆತಾ: ಆನಿ ಹಿ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆನಿ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ತೊ ಕಳಯ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಘರಾಣ್ಯಾಚೆರ್ ಬೊಮ್‌ಂಚ್ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆನ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ '...ತೊ ಸಾರ್ಣಿ ಖುಂಟೊ ಹಾಡ್, ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಟಿಚೊ ಕೋಯ್ರ್ ಝಾಡ್ತಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ರೊಫಿ ಆಪ್ಲೊ ನಿಚೆವ್ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಬದ್ಲಿನಾ ಆನಿ ತಾರ್ವಟಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‍ತಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್‌ಯಿ, ಧನಿ ಕಸಲ್ಯಾಯಿ ಮತ್ಲಬಾನ್ ರೊಫಿಕ್ ನಾವಿಕ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸುಚಾಯ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಉಟೊನ್ ದಿಸನಾ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್, ರೊಫಿಚಿ ಖಬರ್ ನಾಸ್ತಾಂ ವೆತಾನಾ, ಬಾಕಿ ಪಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಗೇಣಿಚೆಂ ನೀಬ್ ಘೆವ್ನ್ ತೊ ಜಾಕುಲ್ಯಾಕ್, ಚಿಂಗುಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಹೆರಾಂಕ್ – ಬೊಂಗ್ಸಾಳೆಚೊ ಸಾಲು ಆನಿ ಹೆರ್, ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಧನಿಯಾಚ್ಯಾ ದಯ್‌ಹಿಕ್ ಅಬ್ಲೆಶಾಂಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾಯ್ಸೆಂ ಕರುಂಕ್, ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆನಿ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ಆಮಿಶಾಂ ವ್ಹೊಡ್ದಾವ್ನ್, ಹೊ ಅಬ್ಲೆಸ್ ಸಯ್ರಿಕೆಂತ್ ಬದ್ಲುಂಕ್ ಪಳೆತಾತ್.

ಹಾಂಗಾಸರ್‌ಯಿ ಆಲ್ವರಿಸ್, ಧನಿ ನೊರ್ಬಟಾಕ್ ಏಕ್ 'ಕ್ಲೀನ್ ಚಿಟ್' ದಿತಾ. ಸುರ್ವೆಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಫಸಂವ್ಚ್ಯಾ ಅಭಿಯಾನಾಂತ್ ಧನಿ ಮುಕಾರ್ ಪಡಾಂಚ್ ನಾ. ಖಂಯ್ ತಾಕಾ ಖಚಿತ್ ಜಾತಾಕಿ ರೊಫಿ ಮೆಲಾ ಯಾ ಪಾಟಿಂ ಯೆಂವ್ಕ್‌ನಾಸ್ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ಲಾ ತವಳ್ ಮಾತ್ರ್ ಧನಿ ರಂಗಸ್ಥಳಾರ್ ಉದೆತಾ. ಬರೆಂ.

ಆತಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಮಿ ಕಥೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಘಟನಾಂಚಿ ಘಡಾವಳ್, ಸಮಂಜಸ್‌ಪಣ್/ ಅಸಮ್‌ಂಜಸ್‌ಪಣ್ ಹಾಂಚಿ ಫ್ರೊಡ್ನಿಶಿ ಕರ್‍ಯಾಂ-

ಸುರ್ವೆಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ರೊಫಿ ತಾರ್ವಟಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ವೆತಾನಾ ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆದೇವ್ಸಾಚೆಂ ದೃಶ್ ಅಸಮಂಜಸ್. ಆಂಜೆಲ್ ಆನಿ ರೋಜ್‌ಬಾಯ್ ಎಕಾಚ್

ಕುಡಾಂತ್ (ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್) ನಿದ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ರೊಫಿ ಬಾಬು ಖಂಯ್ ನಿದ್ತಾಲೊ? ದಯಹಿಕ್ ಸಂಬಂದಾಚೆಂ ಕಸಲೆಂಚ್ ಖುಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸುನ್ ಯೆನಾ ಆನಿ ಆಪುಣ್ ಘಾಂತ್ಯಾಫಾರಾರ್ ನಾವಿಕ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರೊನ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ರೊಫಿ ಆವಯ್ಕ್ ಉಲೊ ಮಾರುನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ – ಕೊಂಬ್ಯಾನ್ ಸಾದ್ ಘಾಲೊ, ಮಾಂಯ್! ಹ್ಯಾ ಸನ್ನಿವೆಶಾಕ್ ರೋಜ್‌ಬಾಯ್ ಕಾರಾಣ್ ಯಾ ಆಲ್ವರಿಸಾಚೆಂ 'ನಿಸ್ಕಳ್' ಚಿಂತಪ್? ರೊಫಿ ಬಿಡಾರಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ದೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಆಲ್ತಾರಿಲಾಗಿಂ ಉಬೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಂಜೆಲಾಚಿ ಖಾಡ್ಕಿ ಧರುನ್ (ತಾಚ್ಯಾ ಚಂದ್ರಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಮುಖಮಳಾಕ್ ಪಳೆವ್ನ್) ತಾಕಾ ಆದೇವ್ಸ್ ಮಾಗ್ತಾನಾ ಆಲ್ತಾರಿ ವಯ್ಲೊ ದಿವೊ ಮಿಣ್ಮಿಣೋನ್ ಪಾಲ್ವತಾ! ಹಿಂದಿ ಸಿನೆಮಾ ಯಾ ಆತಾಂ "ಸೋಪ್ ಸಿರಿಯಲಾಂ" ಚೊ ಉಡಾಸ್ ಯೆನಾ?

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್ –

- ತೀನ್ ಮಯನ್ಯಾಂನಿ ರೊಫಿಚೆ 75 ರುಪಯ್ ಯೆತಾತ್ – ಆಂಜೆಲಾಚೊ ಆನಿ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಚೊ ಜೀವ್ ಜಿವಾಳ್ತಾ
- ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಲ್ಲ್ ಆನಿ ಆವಾಜ್ ನಾ; ರೊಫಿಚಿ ಖಬರ್ ನಾ. ಶೆಣಯ್ ಆನಿ ಚೆಂಗುಲೊ – ಧನಿಯಾಕ್ ಧುಂಪಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಫಸಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಮಗ್ನ್ – ಜಾಕುಲೊ ಆನಿ ಬೊಂಗ್ಸಾಳೆಚೊ ಸಾಲು ಹೆ ಸರ್ವ್ ಆಂಜೆಲಾಚೆ ಜಿಣಿಯೆಚೆರ್ ಖಾಡುಂ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಯಶಸ್ವಿ. ಬಿಡಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತು ಎಕೇಕ್ ಕರುನ್ ಸಾಲುಚೆಂ ರೀಣ್ ಉಸ್ಕಾಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಉಸ್ಕೊನ್ ವೆತಾತ್. ಎಕಾ 'ಇಸ್ಟುಲಾ'ಕ್ ಸಯ್ತ್ ಪಾಂಚ್ ರುಪಯ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಾಲು ತಯಾರ್. ಅಶೆಂ ಜಾತಾನಾ ಆಂಜೆಲಾಚ್ಯಾ ಭಿರ್ಮತೇನ್ ಭರ್ಲೆಲೆ ಪುಣ್ ಪಯ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಕಿತೆಂಚ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಪಾತ್ರ್ – ಪಾದ್ರಿ, ಭಿಕಾರಿ, ಪೋಸ್ಟ್‌ಮೆನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಮಧೆಂ ಮಧೆಂ special appearence ಕರುನ್ ಗುಲ್ಲ್ ಜಾತಾತ್.
- ರೊಫಿ ಮೆಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಖಬರ್ ಜಾತಾ, ಯೆತಾ – ರೋಜಬಾಯ್ ಹಿತ್ಲಾ ವಚುನ್ ತಾರ್ ಕಾಡಲ್ಲ್ಯಾ ಅಜಾಪಾಂಚ್ಯಾ ಖುರ್ಸಾ ಮುಳಾಂತ್ ಬಸ್ತಾ. ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವರುಂಕ್ ಬಾಪಯ್ ಯೆತಾ ಪುಣ್ ಆಂಜೆಲ್ ಆಯ್ಕಾನಾ (ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ತ್ರೀ???)
- ಎಕ್ ಮರೆಝಿದಾರ್ ದೃಶ್ – ಸರ್ಪಳಿ ಖಾತಿರ್ ಸಾಲುಚಿ ಜಬರ್ದಸ್ತಿ – ಶೆಣ್ಯೆಚೆಂ ಯೆಣೆಂ –ಆಂಜೆಲಾಚಿ ಸರ್ಪಳಿ ಉರ್ತಾ. ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಕ್ಲೈಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ದೃಶಾಂನಿ ತಿ ಧನಿಯಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ತಾ ನ್ಹಯ್?
- ಶೆಣಯ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆವ್ಚಿತ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ? ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಣೆ ಸಾಲು ಕಡೆನ್ ಕುಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ಸರ್ಪಳೆಕ್ ಬಚಾವ್ ಕೆಲೆಂ? ಆಯಿಲ್ಲೊ ತೊ, ಧನಿಯಾಚ್ಯಾ ಕುಬ್ದಿಪಣಾಕ್ ಲಾಗುನ್ – ಚಾರ್ ವರ್ಸಾಂಥಾವ್ನ್ ಆಂಜೆಲಾಥಾವ್ನ್ ಗೇಣ್ ನಾ ದೆಕುನ್ ಧಾ ದಿಸಾಂಚೊ ವಾಯ್ದೊ ದೀಂವ್ಕ್.
- ಹೊ ಎಕ್ ಜಬರ್ದಸ್ತ್ ಸಂದರ್ಬ್. ಧನಿಯಾನ್ ಗೇಣ್ ಮಾಗಾನಾ ತರ್, ಜಬರ್ದಸ್ತಿ ಕರಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೆರಾ ಕೊಣೆ ಕರ್ಚಿ ಆನಿ ಶೆಣಯ್, ಧನಿಯಾಚೊ ಖಾಸ್ ಮನಿಸ್. ಪುಣ್ ತೊ, ಹೊ ಸಂದರ್ಬ್ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ಗುರ್ಮೊ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾಕ್ ವಾಪರ್ತಾ ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ "...ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ತರ್ನ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆವರ್ವಿಂ ಸಬಾರ್ ಕಾಮಾಂ

ಜಾತಾತ್ – ತಿಣೆ ಮೋನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್" ಕಶೆಂ ತೆಂ?

- ತಿಣೆ ವಚುನ್ ಧನಿಯಾಕ್ ಫುಲಾಂ ಘಾಲಿಚೆ ಆನಿ ಧನಿಯಾಕ್ ಫುಲಾಂ ಘಾಲ್ಚಿ ರೀತ್ ತೊ ಭಾರಿಚ್ ಆಪುರ್ಭಾಯೆನ್ ವಿವರಿತಾ. ತವಳ್ಚೊ ತೊ ಕಾಂಯ್ fashion designer ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಣ್ಣಾ!
- "ಶೆಣ್ಯೆಚೊ ಉಪಾಯ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್" ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಚಿ ಹುಕುಮ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ – "ದೋನ್ ದಿಸಾಂ ಭಿತರ್ ಆಂಜೆಲಾಚೆಂ ಮೋನ್ ಆಪುಣ್ ಘುಂವ್ಡಾಯ್ತೆಲಿಂ" ತಿಚಿ ಭಾಸ್ ಶೆಣ್ಯೆಕ್.
- ಪುಣ್ ಕಸಲೆಂಚ್ ಘಡಾನಾ, ಆಂಜೆಲ್ ಸುದ್ದ್ ಆನಿ ಆಪುಟ್ ಉರ್ತಾ/ರಾವ್ತಾ ಆನಿ ಮಾಂಯ್–ಸುನೆಕ್ ಬಿಡಾರಾಂತ್ಲೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ನೊಟಿಸ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾನಾ ಧನಿ ಖುದ್ದ್ ಆಂಜೆಲಾಗೆರ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ರೊಫಿಕ್ ಅಶೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಪುಣ್‌ಂಚ್ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ (ತವಳ್ ರೊಫಿ `ಮಿಸ್ಸಿಂಗ್` ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಟೆಲೆಗ್ರಾಮ್ ಯೆವ್ನ್ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಉಡಾಸ್ ದವರಾ) ದೆಕುನ್ ಹ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಚುಕಿಚೆಂ ಪ್ರಾಜಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ತಿಣೆ (ಆಂಜೆಲಾನ್) ದುಕಾಂ ಪಿಯೆವ್ನ್ ಉರ್ಲೆಲಿ ಜಿಣಿ ಸಾರುಂಕ್ ಸೊಡಿಸೊಂ ನಾ. ತಿಣೆ ತಿಚೊ ಫುಡಾರ್ ಸೊಧಿಜೆ
- ಹಾಂವೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಚಿ ಆಲೋಚನ್‌ಂಚ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ–ಮ್ಹಣ್ ಆಂಜೆಲ್ ಖಡಾಖಡ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಧನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಅಖಂಡ್ ತುರುಫ್ ಖೆಳ್ತಾ......
- ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ದಿಸಾಂನಿ ಶೆಣ್ಯೆ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಖಬರ್ ಹಾಡ್ತಾ – ನವ್ರೊ ಧನಿಂಚ್!
- ಏಕಾ ಮಯ್ನ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಜರಿತರಿ ತುಂ ಒಪನಾಂಯ್ – ಬಿಡಾರಾ ಭಾಯ್ರ್ – ಸರ್ಪಳಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತಿಜೋರಿಂತ್!
- ತಶೆಂಚ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತವಳ್ ರೋಜಬಾಯ್ ಬದ್ಲತಾ ಆನಿ ತಿಕಾ ಆತಾಂ ಧನಿಯಾಚೊ ಆಬ್ಲೆಸ್ ಆನಿ ಕಾಮುಕಿಪಣ್ ದಿಸ್ತಾ – ತುಮ್ಕಾಂ ಕಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ? ಪಾತ್ಕಾಥಾವ್ನ್ ಸುಟ್ಕಾ, ನವಿ ದೀಸ್ಟ್? ಸಾಲ್ವಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ?
- ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ನ್ಹಯ್ ತರಿ ಪರಿಸರಾಂತ್ಲೊ ಬಾಬು ಶೆಟ್ಟಿ ತಾಂಕಾಂ ರಾವ್ಪೊಂಕ್ ಸುವಾತ್ ದಿತಾ – ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಹಾಳ್ವಾಯೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ದಿತಾ. ಪಾಗ್ ದಿತಾ – ಕಸಲ್ಯಾಚ್ ಆಬ್ಲೆಸಾವಿಣೆ – ಕಾತೊಲಿಕಾಂಚ್ಯಾಕಿ ಹೆರ್ ಧರ್ಮಾಂಚೆಚ್ ಬರೆ? ಯೆದೊಳ್ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಹೊ ಪುನೆಕೆಲ್ಲೊ?
- ಚಾರ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ರೊಫಿ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾ – ತಾಚಿ ತಿ ಥೊರಾಯ್, ಝುಜಾಚಿ ಕಥಾ, ಆಂಜೆಲ್ ಆನಿ ಆವಯ್ ಸಂಗಿಂ ತಾಚೆಂ ಮಿಲನ್..... ಆನಿ ಪರತ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಭಾವಿಕತಾ – ಚಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ದಾಕಲ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ – ಚಿತ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆಂಜೆಲಾಚೆಂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಂ ಕಸಲೆ ಆನಿ ಕಿತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾಜೆ ಆಸಲ್ಲೆಂ?. ಪರತ್ ಆಲ್ವರಿಸ್ "ಕಾತೊಲಿಕ್" ಜಾಲಾ – ಸಾಂತ್ ಜಾಲಾ – ಏಕಾ ಸಂಪಾದಕಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ತಿದ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾಪರಿಂ, "ನಾಯ್ಟಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪುರೊ, ಎಡ್ವಿನ್, ಪಾತಳ್ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ನಾಕಾ!" ಅಶೆಂ?
- ರೊಫಿ ಆನಿ ಧನಿಯಾಚಿ ಭೆಟ್ – ಪರತ್ ಭೊಗ್ಸಾಣೆ – ಎಕಾಮೆಕಾಚೆಂ ಫೊಗ್ಸಾಣೆ ನವ್ಯಾ ಇಶ್ಟಾಗತಿಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ – ರೊಫಿಚೆ ಡಯ್ಲೊಗ್ – ಸಿಗ್ರೆಟ್–

ಸೊಕ್ಸ್-ಸೂಜ್-ಕೂಲಿಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಟ್ರಂಕ್ – ಹಿ ತಾಚಿ ಥೊರಾಯ್, ಡವ್ಲ್ ತರಿ ರೊಫಿ ಬದ್ಲಾಲ್ಲೊ ತರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ "ಕಾತೊಲಿಕ್" ಜಾವ್ನ್ಂಚ್ ಉರ್ಲೊ?

- ಉಪ್ರಾಂತ್ ? ಸರ್ಪಳಿ ಪಾಟಿಂ, ಗೇಣಿಚೆ ಪಾಂಯ್ಚಿಂ ರುಪಯ್ ಪಾಟಿಂ – ಪರ್ತಾಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಧನಿಯಾಚ್ಯಾ ಖರ್ಚ್ಯಾರ್ ನವೆಂ ಬಿಡಾರ್ (ಆನಿ ಕಿತೆಂ ಜಾಯ್)
- ಪುಣ್ ನೊರ್ಬರ್ಟಾನ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಚಿ ಕರುನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಅಭಿಯಾನಾಂತ್ ದರ್ವಡ್ಲೆಲಿ ಮಾತ್ರ್ ಚೂಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಘೆತಾ ರೊಫಿ.
- ನಿಮಾಣೆಂ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಕ್ ಗೆಲ್ಲೆಪರಿಂ ಸರ್ವ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಪುಣ್ ಕೊವೆಂತಾಕ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಧನಿ. ಭೇಶ್-ಕೊಣಾಕ್ ಮೆಳ್ಳಿ ತರ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ಆನಿ ಭುಂಯ್-ಭಾಟ್? ಚಿಂಗುಲ್ಯಾಕ್, ಶೆಣ್ಯೆಕ್, ಜಾಕುಲ್ಯಾಕ್, ಭೊಂಗ್ಸಾಳೆಚ್ಯಾ ಸಾಲುಕ್ ಯಾ ಕೊವೆಂತಾಕಚ್?ಬ್ರದರ್ – ರಫಾಯೆಲ್ – ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಘೆತಾಂ ಆನಿ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಥಮ್ ಚೆರ್ಕ್ಯಾಕ್ ನೊರ್ಬರ್ಟ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿಯಾತ್.
- "ಆದೇವ್ಸ್ ಸೊಭಾಗೆಚ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾ" ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಬ್ರದರ್ ರಫಾಯೆಲ್. ಹೆಂ, The End or ದಂಡ್?

<u>*ಉಲವ್ಣ್ಯಾಚೊ ದುಸ್ರೊ ಭಾಗ್: ಭಾಸೆಚೊ ಅಲಂಕಾರ್ ಮಿಸ್ಳಾಲ್ಲೆಂ ಹಾಸ್ಯ್: The saving grace of the novel*</u>

- ಬಿಳ್ಡಾಚ್ಯಾ ತಾಂದ್ಳಾಚೆಂ ವರ್ಣನ್- ಫೊವ್ಯಾಂ ಸಾರ್ಕೊ
- ಖೊರ್ಜಿ-ಖೊರ್ಜಿ ಹುಟ್ವಳ್ -ಚೆನ್ವಾರ್ ಕಾಟೆಂ
- ಸಾರೊಣ್ ಹಾಡ್ – ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಟಿಚೊ ಕೋಯ್ರ್ ಝಾಡ್ತಾಂ
- ಸೈಲರಾಕ್ – ಸೈಲಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಸ್ಯಭರಿತ್ ಅಶಿಕ್ಪಿಪಣ್
- ನಗಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ನಗ್ – ಸಾಲು: ತುಕಾ ಸರ್ಪಳಿ ಜಾಯ್ ಯಾ ಪಾಟಿರ್ ಬೆತಾಚೆ ಮಾರ್ – ಶೆಣ್ಯೆ
- ಸುರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಿರ್ಣಾಂಚೊ ಅಲಂಕಾರ್ – ಮೊಡ್ಲಾಚೆ ತಟ್ಯೇಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಿತರ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ಸುರ್ಯಾಚಿಂ ಕಿರ್ಣಾಂ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯಾ ಸರಳಾಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿ ಆಶೆತಾ ತ್ಯಾ ಸರಳಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ ಕರುನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ರೀಣ್ ಉಸ್ಕಾಂವ್ಕ್ ಸಕ್‌ಲ್ಲಿಂ ತರ್?
- ಕಾಂತ್ಯೆಕ್ ಲಾಗಿಂ ಯೆನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸುಣೆಂ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹಾಡಾಕ್ ಪುಣಿ ಲಾಗಿ ಯೇತ್? (ವ್ಹಾ ವ್ಹಾ) ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಫಸಂವ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರೇತನಾಂತ್ ಶೆಣ್ಯೆಚೆಂ ಚಿಂತಪ್.
- ಕೊಂಬಿಯೆಕ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಿಲಾಕ್ ಧರ್ಚೆ ಖಂಚೆ ವ್ಹಡ್ಲೆ ಕಶ್ಟ್?
- ಕಮೀನ್ ಕಮೀನ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂಗುಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಶೆಣಯ್ಕ್ 'ಕಾಂಪಿಣ್, ಕಾಂಪಿಣ್' ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕಾತಾ – ಮಾಜಾರ್ (ಧನಿ) ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಚಿಂಗು ಆನಿ ಶೆಣ್ಯೆಚೆಂ ಹಾಸ್ಯ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಉತ್ಸಾರ್ ಚಡಯ್ತಾಯ್ ತುಂ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಖಂಯ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ತುಜೆ ತಸಲ್ಯಾಂನಿ ಚೀನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಯಾ ರಶಿಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ – ಕಮೀನ್ ಆನಿ ಐ ಡೋಂಟ್ ಕೇರ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಘರಾ ತುಂ ಇಂಗ್ಲಿಶ್‌ಮೆನ್ ಜಾಲೊಯರೆ ಚಿಂಗು, ವಿಚಾರ್ತಾ ಶೆಣಯ್.

- ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೊ - ವ್ರೊವ್ರ್ಯೊ ಫಾಲ್ಯೊ ಕಾಂಪಿಣ್ಯೊ - ಬೆಂಡಾಂಝುಡಾಂಚ್ಯಾ ಫುಲಾಂಚೊ ಅಲಂಕಾರ್ - ಧನಿಯಾಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಕಾಂಯ್ ಉಣೆಂ.
- ಬಿಳ್ಡಾಚೊ ತಾಂದುಳ್ ಆಂಜೆಲಾಕ್ ಕಾಂಟಾಳ್ಯಾನ್ (ಧನಿಯಾನ್ ಧಾಡುನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್) ಯೆಕಾಚಾಣೆ ಕಾಳ್ಯಾ ಚೊಪ್ಯೆಪರಿಂ ದಿಸ್ಚೊ.
- ಧನಿಯಾಚ್ಯಾ ವ್ರೊಂಟಾಂ ಮಧ್ಲಿ ಸಿಗ್ರೆಟ್ - ಸಾಕ್ರಿಚಿ ಕಾಡಿ ಜಾವ್ನ್ ರೋಜ್‌ಬಾಯೆಕ್ ದಿಸ್ಟಿ.
- ವಾಲಿಚ್ಯಾ ನಿಬಾನ್ ಧಾಂಕಾಕ್ ಉದಕ್-ಏಕ್ ಅಲಂಕಾರ್
- ಮಧ್ಬಿಮ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಉಲಂವ್ಚೆಂ - ಸುಚಾವ್ನ್ ಸಮಾಧಾನ್. ಚಿಂತಪ್ ಆಟವ್ಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ
- ಆಂಜ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಕುಡಿ ಭಿತರ್ ಗೊಂಡ್ಯಾ ಸಾರ್ಕೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಆಸಾಜೆ ಆಸಲ್ಲೆಂ - ಆಂಜೆಲಾಚ್ಯಾ ಥಿರಾಸಾಣೆಚೆಂ ವರ್ಣನ್.
- <u>ವ್ಹಜೆಂ ಫುಂಯ್ಸ್ಲ್:</u> ಉತಳಾಂಯೆನ್ ವಾಚುಂಕ್ ಕೆನ್ನಾಂಯಿ ಬರಿಲಾಗ್ಬಿ ಕಥಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ moral ಉಕ್ಲೊನ್ ಧರ್‍ಚೊ ಏಕ್ ಲಾಂಬ್ ಶೆರ್ಮಾಂವ್. ಮಾಂಯ್-ಮಯ್‌ನ್ಯಾಚ್ಯಾ ದೆವಸಾಂವಾಂವೆಳಿ ನೊವೆನಾಚ್ಯಾ ಬುಕಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ದಾಕ್ಲ್ಯಾಪರಿಂ. ಹರ್‌ಏಕಾ ಅವಸ್ವರಾಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಪವಿತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲೆ ಶ್ಲೋಕ್. ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ಧಯ್ರಾಕ್? ಪಾತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಯಾ ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾ? ಭಾಶೆ ಮೆರೆನ್. ವಿವರಾ ಮೆರೆನ್ (ವಿವರ್ ಚಡ್ ಲಾಂಬ್ ಜಾಲೆ), ಅಲಂಕಾರಾಂ ಮೆರೆನ್ ಅವ್ವಲ್ ಕೃತಿ. ಪುಣ್ ಅಸಲಿ ಕೃತಿ ಪರತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ? ಆಯ್ಲ್ಯಾ ತರ್ ಆವ್ಚೆಂ ತರ್ನೆಂ ಜನಾಂಗ್ "ಆಂಜೆಲಾ"ಕ್ ಸೊಧ್ತಿತ್ ಯಾ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಶೆರಾವತಾಕ್ ಯಾ ಐಶಾಕ್?

ಆಲ್ವರಿಸಾಚೆ ಸಮಕಾಲೀನ್ ಬರವ್ಪಿ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್:

ಆಲ್ವರಿಸಾನ್, ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸುರುವಾತಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚೊ ಗಾಣೊ ವೇಗಾನ್ ಚಲ್ಲೊ. ಹೆಣೆತೆಣೆ ಲೇಕಕ್ ಉಟ್ಲೆ, ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಫಕತ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಪಾನಾಂಚ್ ತರಿ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ಚಿ ಹುಮೆದ್ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಉಟ್ಲಿ. ತೆಚ್ಚ್‌ಪರಿಂ ಪ್ರಕಾಶನಾಂ ಚಡ್ಲಿಂ. ಪುಣ್ ಸಾಹಿತಾಕ್ ಏಕ್ ಮಟ್ಟ್ (standard) ದಿಲೆಂ ಹಾಣಿಂ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ:

(ದೆ।) ವಿಜೆಪಿ ಸಲ್ಡಾನಾ (ಯಾ ಖಡಾಪ್--ಹಾಚೆಂ ಮೊನೊಗ್ರಾಫ್ ಹಾಂವೆಂ ಲಿಕ್ಲೆಲೆಂ ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಾಂ) ಜಾಕಾ ಆಮಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚೊ ಬಾಪಯ್ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕತಾಂವ್; ಪುಣ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚಿ ಸುರುವಾತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಥ್ರಿಲ್ಲರಾಂ ಮಾರಿಫಾತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ಖರಿ. ತವಳ್ ಮುಂಬಯಿಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 'ಪಯ್ಣಾರಿ' ಹಫ್ತ್ಯಾಳ್ಯಾಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಸಂಪಾದಕ್ ತೊ ಆನಿ ೧೯೫೪-ಂತ್ ತಾಚಿ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಥಾ "ತಾಂಬ್ಡಿ ಪಿತುಳ್" ಹ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಚೆರ್ ವ್ಹಾಳ್ಳಿ ಅಶೆಂಚ್ ತಾಚ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ "ರುಜ್ವಾತ್", "ಪೇಟ್ ಆನಿ ಪಾಳ್ಣಂ," "ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್," ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಕಾ ಏಕ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ಥಿರಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ. "ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್" ಕಾದಂಬರಿ, ವಿಜೆಪಿ-ನ್,

ವಾಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಏಕೆ ಚಲಿಯೆಚಿ ಮಾನಸಿಕತಾ ವಿಕೃತ್ ದಿಶೆನ್ ವೆಚ್ಯಾ ಕಥಾ ವಸ್ತುಚೆರ್ ವಿಣ್ಲೆಲಿ ತಿ ನಿಜಾಯ್ಕಿ ಗಮನಾರ್ಹ್.

1961-ತ್ (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಎಕ್‌ಸಾಟ್) ವಿಜೆಪಿ-ನ್ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆರ್ ಟಿಪ್ಪುನ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಂದಡೆಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ವಿಬಿನ್ನ್ ರಿತಿಚ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಾಕಾರಾಂತ್ ತಾಣೆ ಸಾತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಪ್ರಥವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ "ದೆವಾಚೆ ಕುರ್ಪೆನ್": ಥೊಡ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟನಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಪೊಡ್ಯಾರ್. ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಪಾತ್ರ್ ರಚುನ್, ಸಾಹಸ್, ಭಾವಾರ್ತ್, ಮೋಗ್, ತಂತ್ರಾಂ-ಕುತಂತ್ರಾಂಚಿಂ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಆಸಾ ಕರುನ್ ಲಿಕ್ಲೆಲ್ಯೊ ಹ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ ಅಲಕ್ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಕೊಣೆ ಬರವ್ಪ್ಯಾನ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಜೆಪಿ-ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚಿ ದೇಕ್ ಘೆವ್ನ್ ತೆಚ್‌ಪರಿಂ ಲಿಕ್ಲೆಲೆಂ ನಾ.

ವಿಜೆಪಿ ವಿಶಾಂತ್ ಚಡಿತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ತೊ ಎಕ್ ಬಹುಮುಕ್ ತಾಲೆಂತಾಂಚೊ ವೆಕ್ತಿ: ತೊ ಎಕ್ ಸಂಗೀತ್‌ಕಾರ್, ತೊ ಸಂಗೀತ್ ಘಡೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ, ಲಿಕುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ. ತೊ ಎಕ್ ನಾಟಕಿಸ್ತ್, ಕೊಯರ್‌ಮಾಸ್ಟರ್, ಸಂಗಟಕ್ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಹೆರ್ ತಾಲೆಂತಾಚೊ ಪುಂಜೊ.

(ದೆ।) ಎ.ಟಿ.ಲೋಬೋ (ಎಟ್ಯೆಲ್, ಶ್ರೀಚೆನ್ನಾ) ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂನಿಂ ಉಟೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ; ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತಾಚೊ ಪ್ರಬಾವ್ ಹಾಚೆರ್ ಖೂಬ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಾಚಿ ಶಯ್ಲಿ ವಿಬಿನ್ನ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಲಾಂಬಾಯ್-ರುಂದಾಯೆಕ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಹಾಚಿ ಖಾಶೆಲಿ ಸವಯ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಬರ್ಪಾಂನಿ ಎಕಾಥರಾಚಿ 'ವಿಸ್ಕಳಾಯ್' (elasticity) ಆಸಾ ಆನಿ ತಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಆವಡ್ತಾ, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಹಯ್. ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲಿಚ್ ಸಂಗತ್ ಪರತ್ ಪರತ್ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಸಕತ್ ತಾಕಾ ಆಸಾ. ಎ.ಟಿ.ಲೋಬೊಚಿ "ತುಂ ಬರೊ ಜಾ," ಆನಿ ಸುಮಾರ್ ದೇಡ್ ಹಜಾರ್ ಪಾನಾಂಚಿ "ವೇಳ್ ಘಡಿ" ಕಾದಂಬರಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ದಾಕ್ಲೆ ಹಾಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಪುಣ್ ಖಂಚಾಯಿ ಸಮಕಾಲೀನ್ ಲೇಕಕಾನ್ ಎಟ್ಯೆಲಾಚಿ ಶಯ್ಲಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ನಾ; 'ತೊ ಫಲಾಣೊ ಎಟ್ಯೆಲಾಪರಿಂಚ್ ಲಿಕ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾ. ಎಟ್ಯೆಲಾಚ್ಯೊ ಕಥಾವಸ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಆನಿ ಪಾತ್ರ್ ತಿತ್ಲೆಚ್ ಜಿಬಾಳೆ. ತಾಣೆ ರಚ್‌ಲ್ಲಿ 'ಲುಜ್ಯಾಮಿ' ವಾಚ್‌ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮತಿಂತ್ ಆಜೂನ್‌ಯಿ ಆಸಾ.

ಎಟ್ಯೆಲಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚಿ ವಿಶೇಶತಾ ಕಸಲಿಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಕರ್ತುಬಾಂಕ್ ಪ್ರತಿಶ್ಟಿತ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ, ಸಾಂಗ್ಣ್ಯಾಂಚೊ, ಗಾದಿಂಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿತಾ. ಹ್ಯೊ ಗಾದಿ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲ್ಯೊಚ್ ನ್ಹಯ್, ಅನ್ಯ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯೊ ಸಯ್ತ್. ಆತಾ`ತಾಂ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಎಟ್ಯೆಲಾಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂತ್ಲ್ಯೊ ಹ್ಯೊ ಗಾದಿ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ ಜಮೊ ಕರುನ್ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಅಂಕಣಾಂ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಯಾಂತ್.

ಪುಣ್ ಹೆಂ ಉಲವ್ಪ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಗಮ್ಲೆಂ-ಕಿ ಲೇಕಕಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಪಾಟ್‌ಪಡ್ಯಾ ವಿಶಾಂತ್ ಮ್ಹುಜೆಚ್ ಶ್ಬರೆ ದೀಜೆ ಮ್ಹಣ್. ಎಟ್ಯೆಲ್, ಎಕ್

ವೆವಸ್ತಿತ್ ಬರವ್ಪಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಪರಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸುನ್ ಯೆತಾ. He was spontaneous writer, not sure of himself. ದೆಕುನ್ ತೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ಗಾದಿ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ-ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ ಹಾಂಚೊ ಉಪೆಗ್ ಕರ್‍ತಾಲೊ. ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ಹ್ಯೊ ರುಚ್ತಿತ್ ಪುಣ್ ಶಾಣ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ಕಥೆಚೊ ವ್ಹಾಳೊ ಹ್ಯಾವರ್‍ವಿಂ ಕುಸ್ಕತಾ ಮ್ಹಣ್ ಭೊಗಾತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚಿ ಲಾಂಬಾಯ್, ವೆವಸ್ತಿತ್ ರಿತಿರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕಥಾವಸ್ತುಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ನ್ಹಯ್. ಪುಣ್ ವಿಜೆಪಿ-ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ ಬರಾಬರ್ ವೆವಸ್ತಿತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಪಾನಾರ್, ಎಕಾ ಅವಸ್ವರಾಂತ್ ಇತ್ಲೆಚ್ ಸಬ್ದ್ ಆಸ್ತೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಮ್ಹಣಾತ್ ತರ್, ತಿತ್ಲೆಚ್ ಸಬ್ದ್ ಆಸ್ತೆಲೆಚ್. ಫಲಾಣಿ ಕಾದಂಬರಿ ಇತ್ಲ್ಯಾಚ್ ಅವಸ್ವರಾಂಚಿ ಜಾತೆಲಿ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಮ್ಹಣಾತ್ ತರ್, ತಿತ್ಲೆಚ್ ಅವಸ್ವರ್ ತಾಂತುಂ ಆಸ್ತೆಲೆ. ತಾಚ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾಚೆ ವಿದಾನ್ first rough copy and then fair copy ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿಕ್ ಲಾಗುನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಎಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಜೆಂ ಲಿಕ್ಲೆಂ ತೆಂ ಲಿಕುನ್ ಜಾಲೆಂ. ವಿಜೆಪಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬರಪಾಂಚಿ ದುಸ್ರಿ ಕರಡ್ ಪ್ರತಿ ಆಪ್ಣಾಲಾಗಿಂ ದವರಿನಾತ್ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ಅವಸ್ವರಾಂನಿ ಎಕ್ಚ್ ಎಕ್ ಗಾಂಚ್ ಚುಕೊನ್ ಗೆಲ್ಲೊ ನಾ. ಸಗ್ಳಿ ಕಥಾವಸ್ತ್, ಯೆದೊಳ್ ಲಿಕ್ಲೆಲಿ ಆನಿ ಫುಡೆಂ ಲಿಕುಂಕ್ ಆಸ್ಚಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಿಮಾಗಾಂತ್ಚ್ ತೊ ಜಮಯ್ತಾಲೊ. ಹಾಂವ್ ವಿಜೆಪಿ-ಕ್ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಜಾಣಾಂ-ಕಿ, ತಾಣೆಂಚ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಹೆ ಹುನ್ನರ್ ಶಿಕಯಿಲ್ಲೆ.

ದೆ। ಗೇಬ್ರಿಯೆಲ್ ಡಿ'ಸೊಜಾ (ಶ್ರೀಗಬ್ಬು, ಉರ್ವಾ)

ಹ್ಯಾ ತೆಗಾಂಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಜಿವಾಳ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆನಿ ಸಾಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಸಬಾರ್ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಗಟನಾಂನಿ ಉಮೆದ್ವಂತ್ ಲೇಕಕಾಂಚೆ novelettes ಪ್ರಗಟ್ ಕರುನ್ ಆಸ್ತಾನಾಂಚ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ದಿಸ್ಪಡ್ತ್ಯಾ ಗಾಣ್ಯಾಚೆಂ ಪೀಟ್ ಆವಡ್ಲೆಂ ನಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಬ್ಯೂಪಂತ್ ಧಾರ್‍ಮಿಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್‍ಮಿಕಾಂಚ್ಯಾ ದಿರುಸಾಂಕ್ ಉಮ್ಕಳೋನ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಚುಕಾನಾತ್ಲ್ಲಿಂ. ಅಸಲ್ಯೆ ಪರಿಗತಿಂತ್ ಶ್ರೀಗಬ್ಬುಚೆಂ ರೊಮಾನ್ಸಿ ಸಾಹಿತ್ ಎಕ್ ನವ್ಪೊ ಮಿರ್‍ಮಿರೊ ಹಾಡುನ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಶ್ರೀ ಗಬ್ಬು ಎಕ್ ರೊಮಾನ್ಸಿ ಬರವ್ಪಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್. ತಾಚ್ಯಾ ಕಥಾವಸ್ತುಂನಿ ಆರ್‍ಬಟ್ ಮೋಗ್, ಪಾಶಾಂವ್ ಆನಿ ಎಕಾ ರಿತಿಚೆಂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಿಂತಪ್ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾಲೆಂ ತಾಚೆಂ ಬರ್‍ಪಾಂ ತವಳ್ಚ್ಯಾ (ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ಆತಾಂಯೀ) ಕ್ರಿಸ್ತೀಯ್ ಮೊಲಾಂಕ್ (pristine) ಉಮ್ಕಳೋನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಲಾಯಿಕಾಂಕ್ ತಶೆಂ ಕ್ಲೆರಿಕಾಂಕ್ ಗಿಳುಂಕ್ ಜಾಲಿಂನಾಂತ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಗಬ್ಬುಚ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾಂಕ್ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ನ್ಹಯ್ ತರಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಬಹಿಶ್ಕಾರ್ ಪಡ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಿ ಉದ್ರಿಕ್ತ್ ಸೊಬಾಯ್, ಉಮೊ, ಪಾಶಾಂವ್, ವೇಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಣೆ eroticism ರಿತಿರ್ ನ್ಹಯ್ ತರಿ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಎಕ್ ಜಿವಾಳ್ (raw description) ರಿತಿರ್ ಚಾಕಯ್ಲೆಂ. ಹಾಚ್ಯೊ ಕೃತಿಯೊ, "ಮೊಗಾಚಿ ಮಸ್ತಿ," "ನಾಸ್ತಿಕ್.", "ಝುಡ್ತಿ" "ಕಯ್ದಿ" ತಾಚ್ಯಾ ವಿಬಿನ್ನ್ ರಿತಿಚೆ ದಾಕ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಜೊಕಿಮ್ ಸಂತಾನ್ ಆಲ್ವರಿಸ್, ವಿಜೆಪಿ ಸಲ್ಡಾನಾ, ಎ.ಟಿ.ಲೋಬೊ ಆನಿ ಗೇಬ್ರಿಯೆಲ್ ಡಿ'ಸೊಜಾ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚ್ಯಾ 'ಯುಗಾ'ಚೆಂ ಅಂತ್ಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್

ಸಭಾವಿಕ್ ಅಂತ್ಯಾವರ್ಸಿಂ ಆಯ್ಲ್ಲೆಂ ಪುಣ್ ತಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಿಂಪೋಜಿಯಮಾ ವೆಳಿಂ ಉಲ್ಲೇಕಿತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾತಿತ್ಲೆಂ ಅಮರ್ ಉರ್ಲೆಂ.

1960-(ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಸಾಟ್) ಥಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ಬರವ್ಪಿ ಪಿಳ್ಗೆಚೊ ಉದ್ಭವ್:

ಹೊ ಉದ್ಭವ್ ಆಪಾಪಿಂಚ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನ್ಹಯ್. ಹ್ಯಾ ಚವ್ಗಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ ವಾಚ್ತ್ನಾ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ಸುಪ್ತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಬರ್‍ಪಾಚಿಂ ದೆಣಿಂ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಉರ್ಡೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ ಪುಣ್ ದೋನ್ ರಿತಿಂಚೆ ಸ್ವಾರ್ತ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಪಯ್ಲೊ, ಹಾಂವೆಂಯಿ ಬರವ್ಪಿ ಜಾಯ್ಜೆ, ದುಸ್ರೊ, ಮ್ಹಜೆಂ ನಾಂವ್ ಖೂಬ್ ಗಾಜಾಜೆ. ಹಾಂವೆಂ ಪ್ರಕ್ಯಾತ್ ಜಾಯ್ಜೆ. ಬರೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾಂಕ್ ಎಕ್ ವಾಟ್ ಜಾಯ್ ನ್ಹಯ್?

ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಪಾದನ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ದೋನ್ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ರ್‍ಝುಲೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪಂದ್ರಾಳೆಂ ಉಮೆದಿನ್ ಬರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಎಕ್ ವಾಟ್ ಜಾಲೆಂ. ಕಿತ್ಲೆಶಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತಾಣೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೆರ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲಾ, ತಾಂಚಿಂ ಬರ್‍ಪಾಂ ತಾಣೆ ತಿದ್ವಿಲ್ಯಾಂತ್, ಖುದ್ದ್ ಪರತ್ ಲಿಕ್ಲ್ಯಾಂ ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ತಾಣೆ ಸಮ್ಜಯ್ಲ್ಲಾಂ ಹಾಕಾ ಕಾಂಯ್ ಲೇಕಚ್ ನಾ. ಆಜ್ ಮ್ಹಜೆ ತಸಲೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಾಯ್ತೆ ಸಬಾರ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಆಮ್ಚೊ 'ಗುರು' ಮಾಂದ್ತಾಂವ್.

1960-65-66 (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಸಾಟ್-ಪಾಂಸಾಟ್-ಸಂಸಾಟ್) ಹಿಂ ವರ್‍ಸಾಂ ನವ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ಭಾಂಗ್ರಾಳಿಂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾಚ್ ವರ್‍ಸಾಂನಿ ದಿಯೆಸಿಜಿಚೆಂ ಪತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ಂಚ್ ವಳ್ಕಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಹಫ್ತ್ಯಾಳ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಿನೊಸ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ಸೆಕುಲರ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಿಲೊ. ಮೊ।ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಸೊಜ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕ್‌ಪಣಾಖಾಲ್ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪತ್ರಾರ್ ವೆಗ್ಯಾನಿಕ್ ಲೇಕನಾಂ, ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ ಯೆಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಯೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಕ್ರಮೇಣ್ ಸಾಂಕಳ್ ಕಥಾ ಸಯ್ತ್ಯಿ ಯೆಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಯೊ. ವಿಜೆಪಿ-ಚ್ಯೊ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ. ಎಕ್ ಯಾ ದೋನ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್, 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪತ್ರಾರ್‌ಚ್ ಸಾಂಕ್ಳೇಕ್ರಮಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಯೊ.

ಹ್ಯಾ ವರ್‍ಸಾಂನಿ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪತ್ರಾನ್ ಸಬಾರ್ ಸಾಹಿತ್ ತರ್ಬೆತಿಚಿಂ ಶಿಬಿರಾಂ ಕಾಮಾಸಾಳಾಂ ಚಲವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಎಕ್ ನವಿ ಪಿಳ್ಗಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲಿ. ಹಾಂತುಂ ನಾಂವ್ ವೆಲ್ಲೆ ಸಮಕಾಲೀನ್ ಲೇಕಕ್ ಹೆ:

ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ, ಎಡ್ವಿನ್ ನೆಟ್ಟೊ, ಆಯ್ರಿನ್ ಪಿಂಟೊ, ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಸೊಜಾ, ಸ್ಟೆನ್ ಅಗೇರಾ, ಲ್ಯಾನ್ಸಿ ಪಿಂಟೊ ನಾಯಕ್, ಫಾ।ವಿಲಿಯಮ್ ದ ಸಿಲ್ವ್. ಗೇಬ್ರಿಯೆಲ್ ವಾಜ್, ಮಾಯ್ಕಲ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮ್ ಡಿಸೋಜ್ (ಹೊ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ದೆವಾದಿನ್ ಜಾಲೊ) ಹಾಂಚೊ ಸಾಹಿತಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಮತಿಂತ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೊ.

ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿಂ ಹಾಂವ್ ಆಯ್ರಿನ್ ಪಿಂಟೊ ಹಿಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕರ್ತಾಂ. "ಮ್ಹಜೆಂ ಅಂತಸ್ಕರ್‍ಣ್ ವಿಸರ್‍ಚೆಂ ನಾ," ಸುಮಾರ್ ಪಾಂಯ್ಶಿಂ ಪಾನಾಂಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲ್ಲಿ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾದಾರಣ್ 'ಮಿಲ್ಸ್ ಎಂಡ್ ಬೂನ್' ಸಾಹಿತಾಚ್ಯಾ ಸಾಮ್ಕೆಂತ್‌ಚ್

ಆಸ್‍ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಹಿ ಯುವ ಪಿಳ್ಗೇಕ್ ಬಾರಿಚ್ ರುಚ್ಲಿ. ಸಿಂತಿಮೆಂತಾಂನಿ ದಾಟ್, ವೋಗ್, ತಾ.ಗ್. ಸಾಕ್ರಿಫಿಸ್ ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಂಚೆರ್ ವಿಣಲ್ಲಿ ಹಿ ಕಥಾ ಆಯ್ರಿನ್ ಪಿಂಟೊಕ್, ಸಂಕ್ಯಾನ್ ಬೋವ್ ಉಣಿಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಲೇಕಕಿಂಚ್ಯಾ ಮೆಳಿಂತ್ ತಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಥಿರ್ ಕರಿಲಾಗ್ಲಿ. ಅಯ್ರಿನಾನ್ ತ್ಯಾ ಫುಡೆಂಯಿ ಅಸಲ್ಯಾಚ್ ಜಿನೊಸಾಚ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯೊ: 'ಸ್ತ್ರೀ.' 'ಹಾಂವ್ ಚುಕೊನ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ' ಆನಿ ಹೆರ್.

ಯೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಎಕ್ತೀಸ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಡ್ವಿನಾಚಿ ಪ್ರಥಮ್ ಕಾದಂಬರಿ 'ನಿಮಾಣಿ ಶೆಳಿ' (1967-(ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಸಾತ್ಸಟ್)ಪಾನಾಂ 466 ಚಾರ್ಶಿಂ ಸಾಂಸಟ್) 'ರ್‍ಝಿಲೊ' ಪತ್ರಾಚೆರ್ ಸಾಂಕಳ್ ಕಥಾ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತೆಚ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗ್ರ್ಯಂಥಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲಿ. ಎಡ್ವಿನಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಮೆಟಾಂ ದವರ್‍ತಾನಾ ಎಕ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಉದ್ದೇಶ್ ಪೊಸುನ್ ದವರ್‍ಲ್ಲೊ. ವಿದೇಶಿ ಸಾಹಿತಾಚೊ ಬರ್‍ಯೊ ಪ್ರಬಾವ್ ಹಾಚೆರ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣೆ, "ಹೆರ್ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಆಸಾ ತರ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ನಜೊ?" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಮತಿಂತ್ ಘೆತ್‍ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣೆ ಥರಾವಳ್ 'ಪ್ರಥಮಾಂ' ಸಾಹಿತಾಕ್ ದಿಲಿಂ. ದೆಕಿಕ್, ಪ್ರಥಮ್ ಗೂಡಚಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ (ಪಿಲಾತಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಫರ್ಮಾನ್), ಪ್ರಥಮ್ ವಯ್‍ಜ್ಞಾನಿಕ್ (ತೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್), ಪ್ರಥಮ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾವಾದಾಚಿ ಕಾದಂಬರಿ (ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ) ಆನಿ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‍ಚ್ ಕ್ಲೋನಿಂಗಾಚೆರ್ "ಬ್ಲೊಂಡಿ" ಮ್ಹಳ್ಳಿ ನವಾಲಿಕಾ. ಹಾಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂನಿ ಚಡಾವತ್ ತೀನ್ ಆವೃತ್ಯೊ ದೆಕ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಕ್ ಯೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ನೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತ್ಯೊ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾತ್.

ಡೊಲ್ಫಿ. ಕಾಸ್ಸಿಯಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾಚ್ ನಾಂವಾನ್ ಪ್ರಕ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ಪನ್ನಸಾಂ ವಯ್ರ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಲ್ಯಾತ್. ಆಲ್ವರಿಸಾನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲಿಂ ದೋನ್ ಪತ್ರಾಂ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ 'ಮಿತ್ರ್' ಆನಿ 'ರ್‍ಝಿಲೊ' ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹಾಣೆಂಯಿ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಸಮಾಜಿಕ್ ಮೊಲಾಂಚೆರ್ ಲಿಕ್ಚೊ ಹೊ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಎಕ್ ಉತ್ತೀಮ್ ನಾಟಕ್ ರಚ್‍ಪಿ. ಹಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ ಸುಗಮ್ ವ್ಹಾಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಆನಿ ಹಾಚ್ಯಾ ಲಿಕ್ಣೆಚೊ ವೇಗ್ ಅಸಾದಾರಣ್ ದೆ।ಆಲ್ವರಿಸಾಥಂಯ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲಿಂ ಸುಗಮ್ ಶಯ್ಲೆಚಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಡೊಲ್ಫಿಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡಿಂ ದಿಸುನ್ ಯೆತಾತ್. ಹಾಕಾಯಿ ಸಬಾರ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತ್ಯೊ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾತ್.

ದೆ। ವಿಕ್ಟರ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ (ವಿ.ರೊ.) ಹೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಲಾಂಬಾಯೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾಹಸಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಂಕ್ ನಾಂವ್ ವೆಲ್ಲೊ ಲೇಕಕ್. ಹಾಚಿ ಖಂಚಿಯಿ ಕಾದಂಬರಿ ಯೆದೊಳ್ ಗ್ರ್ಯಂಥಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಸರ್ವ್ ಸಾಂಕಳ್ ಕಥಾ ಜಾವ್ನ್‍ಚ್ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ದೆಕಿಕ್. 'ಪಾಪ್ ಆನಿ ಶಿರಾಪ್'. 'ಮಾಯಕಾಚೆಂ ಭುಂಯಾರ್.' 'ಡೊನ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್' ಆನಿ ಹೆರ್. ಹಾಚಿ ರಚನಾತ್ಮಕ್ ಸಕತ್ ಬಳ್ ಆಸಾ ಪುಣ್ ಎಕೇಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಾಚೆಂ ಬರ್‍ಪ್ಪ ದಿಶಾ ಚುಕೊನ್ ವೆಚೆಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಆನ್ಯೇಕ್. ಅಪ್ರೂಬ್, ವೃತ್ತಿಪರ್ ಪ್ರಾಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ದಿಲಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಡೊ। ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನಜ್ರೆತಾನ್. ಎಕ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಮಟ್‍ವ್ಯಾ ಕಥೆಂಚೊ ರಚ್ಣಾರ್ ಹೊ ತರಿ ಥೊಡ್ಯೊ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಕಾದಂಬರಿ ತಾಣೆ ದಿಲ್ಯಾತ್. ದೆಕಿಕ್ 'ನಿರ್ಮೊಣೆ,' 'ಆಡ್ವಾರ್ಲೆಲೆಂ ಫಳ್.'

ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಸಾಂಗ್ಚಿಂ ತರ್: ಜೆರಿ ಕುಲ್ಕೇಕರ್, ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಸ್ ರೇಗೊ, ಶಾಲಿನಿ ವಾಲೆನ್ಸಿಯಾ, ಸ್ಟೆನ್ ಅಗೇರಾ (ನಾಲಿಸಾಯ್, ಖುರಿಸ್ ಆಪ್ಣಾಆಪ್ಣಾಚೊ), ಶಾನ್ ಬೊಂದೆಲ್ (ಎಕ್ ಪಿಂಜಲ್ಲಿ ತಸ್ವೀರ್), ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ (ಪಾಟಿಂ ಗಾಂವಾಕ್) ವಲ್ಲಿ ವಗ್ಗಾ (ಕವಿ, ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಥೆಂಚೊ ವಿಭಿನ್ನ್ ಲೇಕಕ್) ಆನಿ ಹೆರ್.

ಆತಾಂ ಆಮಿ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಮಕಾಲೀನ್ ಲೇಕಕಾಂಚ್ಯಾ ಮಾನಸಿಕತೆಚೆರ್ ಆನಿ ತಾಣಿ ಉಬ್ಜಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚೆರ್ ಎಕ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ನಜರ್ ಮಾರ್ಯಾಂ:

ಜಶಿಂ-ತಶಿಂ ನೆಮಾಳಿಂ ಚಡ್ಲಿಂ, ಹರ್‌ಯೆಕಾ ಫಿರ್ಗಜಿಚೆಂ ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ, ಹಾಂಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂ ಖಾತಿರ್ ಬರ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ಲಿ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಹಿತಾಚೊ ಬರ್ತಾಡ್ ಜಾಲೊ ವ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ಎಕ್ ಮಟ್ಟ್ (standard) ಆಯ್ಲೊ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಮ್ಹಜಿ ಅಬಿಪ್ರಾಯ್. ಕಾಂಯ್ ತರಿ ನವೆಸಾಂವ್ ಲಿಕ್ಲೆಂ 'ಹೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜನಾ' ಮ್ಹಣ್ ಸಂಪಾದಕಾಂನಿ ತೆಂ ಕುಶಿಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ಮ್ಹಜಿಚ್ 'ಕ್ಲೋನಿಂಗ್' ಕಥಾ, 'ಬ್ಲೊಂಡಿ' ಹಾಕಾ ಎಕ್ ದೇಕ್!

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸುವಾತಿರ್, ಮಾಯ್‌ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಘೋಶಣ್, ಧ್ಯೇಯ್, ಉದ್ದೇಶ್ ಘೆವ್ನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಲೇಕಕಾಂನಿ ಎಕ್ ಅಂದ್ಯೆಂಪಣ್ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆತ್ಲಾಂ. ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಅನ್ಯ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಚಿ ವಳಕ್‌ಚ್ ನಾ. ಆಸಾ ತರ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಾಚಿ (ಆನಿ ಹೆಂ ಬರೆಂಚ್) ಮಾತ್ರ್. ಪುಣ್ ಪ್ರಗತಿಪರ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಘಡ್ತಾ ತೆಂ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಮಾದ್ಯಮ್ ವಾಪರ್ನ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಾವಂವ್ಚ್ಯೊ ವಾಪ್ರ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಚಲಲ್ಲೊ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸುನ್ ಯೆನಾ.

ತಿಸ್ರ್ಯಾನ್, ಕಾಂಯ್ ಥೊಡೆ ಸ್ವಘೋಶಿತ್ ಬರವ್ಪಿ (self-declared) ಉದೆಲ್ಯಾತ್. ಹಾಂಕಾಂ ಹಾಂಚೆಚ್ಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವಾಚ್‌ಪಿ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವೆವಸ್ತಿತ್ ಹೊಗ್ಳಿಕೆಂಚೆರ್, ಧುಂಪವ್ಣೆಂಚೆರ್, ಪ್ರಶಸ್ತೆಂಚೆರ್ ಹಾಂಚೆ ಹೊಡೆಂ ಚಲ್ತಾ. ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಹಿತಾಚಿ ಬಲಿ ಸಾರಿಯೆಚೆರ್ ಚಡ್ತಾ. 'ಸಾಹಿತಾಂತ್, ಸಾಹಿತ್ ಮಾತ್ ದಿಸಜೆ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನೇಮ್ ಆತಾಂ, 'ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ಮಾತ್ ದಿಸಜೆ' ಮ್ಹಣ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಪಾಟಿಂ ಸರಾನಾ.

ಜಶೆಂ ಹೆಂ ಉಲವ್ಪ್ ಹಾಂವೆಂ ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಾಥಾವ್ನ್ ಸುರುಕೆಲ್ಲೆಂ ತ್ಯೆಚ್ ಶಿಸ್ತೆನ್ ಆಮಿ ಮುಕಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್, ಆಲ್ವರಿಸಾಚಿ ಸುಲಲಿತ್ ಭಾಸ್, ಶಯ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಣೆ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಉಬಾರ್ಚಿ ರೀತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಣಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ಉಜಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ದಿಸುನ್ ಯೆನಾ. ಖರೆಂ, ಆಲ್ವರಿಸಾಚಿ ಛಾಪ್ ಕೊಣೆಂಯಿ ಆಪ್ಲಿ ಮ್ಹಣಾಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಣಾನಾ. ಪುಣ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ 'ವಾಚ್‌ಲ್ಲೆ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, 'ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಎಕ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ, ತಾಚ್ಯಾ ಬರ್ಪಾಂನಿ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಸ್ಯ್ ಆನಿ ವ್ಹಾಳೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆನಿ ಅವಸ್ವರಾಥಾವ್ನ್ ಅವಸ್ವರಾಕ್ ತಾಂಡುನ್ ಧರ್ಚಿ ಸಕತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ವಿಜೆಪಿ-ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ ತರಿ ತಸಲೆಂಚ್. ಬರವ್ಪಾಚಿ ಅಸಲಿ ಎಕ್ ರೀತ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ವಾಚ್‌ಪಿ, ಬರವ್ಪಿ ಅಸಲಿ ಶಿಸ್ತ್ ಸಾದ್ಯೆಗಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾತ್. ಜಾಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ತರ್ ಬರ್ಪ್ಯಾಚೆಂ ತಾಲೆಂತಾಂ, ದೆಣೆ ಆಸಾ ತರ್, ತೆಂ ಸಾಣೆಕ್ ಧರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಖೆರಿತ್ ಯೆಕಾಚಾಣೆ emotionally charged ಜಾವ್ನ್ ಆಪುಣ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಜಾತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಉಡ್ಕಿ ಮಾರ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಬರ್ಪ್ಯಾಂತ್ ಶಿಸ್ತ್ ಜಾಯ್, ವೆವಸ್ತಾ ಜಾಯ್, ಬರ್ಪ್ಯಾರ್ ಉಗ್ತಡ್ (exposure to literature, exposure to the present day world) ಜಾಯ್, ಎಕ್ ನಿಘಂಟ್ theme ಕಾದಂಬರಿಯೆಕ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ವಿಂಚ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಖೂಬ್ ಅದ್ಯಯನ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾನ್ ಕರಿಜೆ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂತ್ಲಿಂ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ತಾಂತ್ರಿಕತೆನ್ ಆಯ್ಬ್‌ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಜಾಯ್ಜೆ, ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸರ್ವ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಕ್ ಸೊಡ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ನೇಮಾಥಂಯ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿಯಾಂನಿ ಮಹತ್ವ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕಾಳಾರ್ ದಿಸುನ್ ಯೆನಾ. ವಾಚ್‌ಪಿ ಶಾಣೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಖರೆಂ ಆನಿ ತೆ ವಿಚಾರ್ತಾತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂನಿ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ?'

ಆತಾಂ ಹಿ ಪರಿಗತ್ ಚಡಿತ್ ಮಾಪಾನ್ ಬಿಗ್ಡೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್‌ಚ್ ಮೆಳಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಸಬಾರ್ ನೆಮಾಳಿಂ ಸಾಂಕಳ್ ಕಾದಂಬರಿ ಮೆಳಾನಾಸ್ತಾಂ ಆದ್ಲ್ಯೊಚ್ ಕಾದಂಬರಿ ಪರತ್ ಛಾಪ್ತಾತ್. ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಕ್ಚೆಂ ಸಯ್ರಾಣ್ ಉಣೆಂ ಜಾಲಾಂ ಯಾ ನಾ ಜಾಲಾಂ.

ಆದ್ಯತಾಯೊ ಬದ್ಲ್ಲ್ಯಾತ್. Priorities have changed. ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚೆಂ ಗಮನ್ ಆತಾಂತಾಂ ವೆಬ್‌ಸಾಯ್ಟಿಂಚೆರ್ ಘುಂವ್ತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯೊ ಜಬ್ರೊರ್ ದುಬಾವ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದೊಸ್ತಾ.

ಸಾಹಿತಾಂತ್ ಎಕ್ ಬರಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ದಿಸ್ಪಟಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚೆಂತಪ್ ಜರೂರ್ ಉಟಾಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಮ್ಹಜಿ ಪಾತಿಯೆಣಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಬರೆಂ ಸಾಹಿತ್ ಅಳ್ವನಾ ಪುಣ್ ಬಾಳ್ವತಾ, ತೆಂ ಖರೆಂ/ಬರೆಂ ಸಾಹಿತ್ ವ್ಹಯ್ ತರ್.

ದುಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾಚ್ಯಾ "ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ" ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೆರ್ ಮಾನೇಸ್ತ್ ಡೊಲ್ಫಿ ಎಫ್. ಲೋಬೊ ಹಾಣಿಂ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ

'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ'

ಬರವ್ಪಿ: ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾ

ಪ್ರಥಮ್ ಛಾಪೊ: ಜೆಮಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ 1973

ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ: 'ಝುಲೊ' ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ 1987

ತಿಸ್ರೊ ಛಾಪೊ: ಪುನವ್ ಪ್ರಕಾಶನಾಚೆಂ 70-ವೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ 1988

'ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಕಲ್ಪನ್ ನ್ಹಯ್, ಹೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಆಮ್ಚೆಂ - ಜಿಯೆತಲ್ಯಾಂಚೆಂ'.
- ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರ್

ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಜಿಸೋಜಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್, ಪ್ರಬಲ್, ಧಾಂಕಿವಂತ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ತಶೆಂಚ್ ಸಾಹಿತಿ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ ನವೆ ನವೆ ವಿಷಯ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ನವೆ ಪ್ರಾಕಾರ್ ತಾಣೆ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಉದಾಹರಣಾಕ್ 1968ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ತಾಣೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ್ ಗೂಢಚಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಿಲಾತಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್' ಬರಯ್ಲಿ ಆನಿ ತಿ 'ಮಿತ್ರ್' ಹಪ್ತ್ಯಾಳ್ಯಾಚೆರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾನಾ ಪ್ರತಿಯೊ ಹುನ್ಸೊನಿ ವಿಕುನ್ ವ್ಹೆತಾಲ್ಯೊ, ಹೆಂ ಹಾಂವೆ ದೊಳ್ಯಾಂನಿ ಖುದ್ದ್ ಪಳೆಲಾಂ.

ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ಆಜ್ ವರೇಗ್ 33 ಕಾದಂಬರಿ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಛಾಪುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್.

'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾದಂಬರಿ ಬರಯ್ತಾನಾ ಲೇಖಕಾಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ಕಾಂಯ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಯಾ ಸತ್ತಾವೀಸ್ ಆಸ್ತಲಿ. ಪುಣ್ ತಾಣೆ ಹ್ಯೆ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ ವಾಪರ್ಲೆಲಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಚಿಂತಪ್ ಮಾತ್ರ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಆನಿ ವಿಶೇಷ್. ತ್ಯೆ ಪ್ರಾಯೆಕ್ ಸಹಜ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವ್ಹಯ್ ತರೀ ಮಟ್ವ್ ಮಾತ್ರ್ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಂತ್ ದುಸ್ರೆಂ ಉತರ್ ನಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ಲೆಂ ಹರ್ಯೆಕ್ ವಾಕ್ಯ್ ತುಂವೆ ಚೀತ್ ದಿವ್ನ್ ವಾಚ್‌ಲ್ಯಾ ತಿತ್ಲೆಂ ತುಕಾ ಗುಂಡಾಯೆಕ್ ವೊಡ್ನ್ ವ್ಹರ್ತಾ.

ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪಯಿಲ್ಲ್ಯೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಜೆಮಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜೆಮಿನಿ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ತಚ್ ವಿಕ್ರಾಪಾಕ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯೊ ತೆದ್ನಾ 90% ಪ್ರತಿಯೊ ಲೇಖಕಾಚ್ಯಾ ಘರಾಂತ್‌ಚ್ ಉರ್ಲ್ಯೊ ಕಂಯ್. ಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಗ್ರಾಸುಂಚ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಾಳಯ್ನ್ ಚಡಿತ್ ದಯಾ ದಾಖಯ್ಲಿನಾ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಖಕಾನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೊ ಉಡಾಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ವಿಕುನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯಾಂನಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚೆರ್ ಬರೊಚ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಹಾಂವ್‌ಚ್ ಏಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ. ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ವಾಚ್ತಾನಾ ಮ್ಹಜಿ ಪ್ರಾಯ್ ಫಕತ್ ಬಾವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚಿ. ಹ್ಯಾ

ಕಾದಂಬರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಪಾತ್ರಾಂನಿ ತಸಲೆಂ ಪ್ರಭಾವಿ ಆಮಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ-ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ವಾದಾಚೆಂ.

ಹೆಂ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ ಲೇಖಿಕಾನ್ ತೀನ್ ಭಾಗಾಂನಿ ತೀನ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್. ಹರ್ಯೆಕಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ 6 ಅವಸ್ವರ್ ಆಸಾತ್.

ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ : **ಹಾಂವ್ ಜಲ್ಮಾಲೊಂ**

ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ : **ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆಲೊಂ**

ತಿಸ್ರೊ : **ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ**

'ಆನಿ ಘೊಡ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾನ್ ಹಾಂವ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಜನ್ಮಾತಲೊಂ' ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾ ಸವೆಂ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾ.

'ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಸಂಗಿಂ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾಂಕ್ ಹೊ ಸಂದೇಶ್ ಹಾಂವ್ ಪಾಠಯ್ತಾಂ - ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಇತ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಪ್ತಾ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾಚೆಂ ನಿಮಾಣೆ ಉತರ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ:

'ಹೆಂ ಅಂತ್ಯ್ ನ್ಹಯ್, ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.'

ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್...

ಪರತ್ ಆಯ್ಯಾತಾ ತೆಂಚ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ್ ವಾಕ್ಯಂ:

'ಆನಿ ಘೊಡ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾನ್ ಹಾಂವ್ ಜನ್ಮಾತಲೊಂ.'

ಕಾದಂಬರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಯಕಾಚೆಂ ಅಂತ್ಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪರತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜನ್ಮಾ ಸವೆಂ ಆರಂಭ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಚಿಂತಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಡ್ವಿನಾಚ್ಯೊ ಹೆರ್ ಕಾದಂಬರಿ ವಾಚ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕಾದಂಬರಿಂನಿ ವೆವೆಗ್ಳೆ ವಿಷಯ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಘಡಾವಳ್, ತಯಾರಾಯ್, ವಿಸ್ತರಣ್ ತಂತ್ರ್, ಪಾತ್ರಾಂಚೊ ವಾಪಾರೊ-ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂತ್ ತಾಚಿ ಮ್ಹೊರ್ ಆಸ್ಚಿ ದಿಸ್ತಾಚ್. ಕಾದಂಬರಿ ಅಖೇರ್ ಜಾತಾನಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಲೆ ಕಾಂಯ್ ತರೀ ಹ್ಯೆ ಕಾದಂಬರಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲಾಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಹಜ್ ತೃಪ್ತಿ ಭಗ್ತಾ.

'ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಆತ್ಮತೃಪ್ತೆ ಖಾತಿರ್ ಬರಯ್ತಾಂ ಶಿವಾಯ್ ವಾಚ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ನ್ಹಯ್' ಅಪ್ಲ್ಯೆ 24 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯೆ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್, ತೀಕ್ಷ್ಣ್ ವಾಕ್ಮೊಲ್ ದಿವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ 'ಖಿಲ್ಲ್' ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲೇಖಿಕಾನ್‌ಚ್ ಹಿ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾ. ಹೆಂ ವಾಕ್ಮೊಲ್ ತಾಚಿ ಗಮುಂಡಾಯ್, ಗರ್ವಾಚಿ ಥೊರಾಯ್. ಹಂಕಾರಾಚಿ ಲಂಯ್ ದಾಖಯ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಾದ್ ಘಾಲ್ನ್ ಎಡ್ವಿನಾಕ್ ತುಕ್ಲಾಯಿಲ್ಲೊ, ಚಾಚಯಿಲ್ಲೊ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾ. ಪುಣ್ ತೊ ಅಜೂನ್ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ ಕಸೊ ಜಾವ್ನ್ ತಸೊಚ್ ಆಸಾ, ತಶೆಂಚ್ ಚಿಂತಾ, ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಟ್ರ್ಯಾಕಾಚೆರ್ ತೊ ಬರವ್ನ್ ಆಸಾ.

ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಬರೊಚ್ಚ್ ವಳ್ಖಾತಾಂ. ತಾಚ್ಯೆ ವಿಶಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಹಾಂವ್ ಆತಾಂ ಸಾಂಗುನ್ ಗೆಲೊಂ ತರ್ ಬಹುಷ್ಯ ಸಾಂಜ್ ಜಾತಲಿ. ದೆಕುನ್ ಹಾಚ್ಯೆ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾದಂಬರಿ ದಿಶಿಂ ಮ್ಹಜಿ ನದರ್ ಲಾಯ್ತಾಂ.

ಕಾದಂಬರಿಂತ್ಲೊ ನಾಯಕ್ ವಿಕ್ಟರ್, ಮಾರ್ಥಾ ಆನಿ ಹ್ಯೂಬರ್ಟ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಲಗ್ನಾ ಭಾಯ್ರಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಜನ್ಮಾಲ್ಲೆಂ ಅನೈತಿಕ್ ಫಳ್. ಅವ್ಘಡಾಂತ್ ಅಂತರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್‌ಚೆಂ ಆಲ್ಕುಂಜ್

ಹೊಗ್ಶಾವ್ನ್ ಹಟ್ಟಿ, ಬಿಜ್ನೆಸ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಮಾವ್ರೊ, ಜುಲಿಯಾನ್‌ಚೆಂ ಅಲ್ಕುಂಚ್ ಫೆವ್ನ್ ವಿಕ್ಟರ್ ಲೂಕ್ ಜಾತಾ. ವಿಕ್ಟರಾಚಿ ಆವಯ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾವಾಚ್ಯಾ ದಾವ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಶಿರ್‍ಕೊನ್ ನಿರ್ವ್ಯೊಗ್ ನಾಸ್ತಾಂ ತಾಕಾ ಬಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಲ್ತಾ ತರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್‌ಯೀ ಮಾವ್ಯ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಂತ್ರಿ ಖೆಳಾಂಚೊ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಕರ್‍ಚೆಂ ಹರ್ ಪ್ರಯತನ್ ತಿ ಕರ್‍ತಾ.

ವಿಕ್ಟರ್ ಅಲಗ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೊ ಆನಿ ವಿಭಿನ್ನ್ ಕಾಲೆತಿಚೊ ದೆಕುನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ತೊ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಕರ್‍ತುಬಾಂಚೊ ಪಿಸೊ ಕಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ಹರ್‍ಯೆಕ್ಲೊ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ತಾಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಬುಧ್ವಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ, ಹೆರಾಂಕ್ ತೊ ಪಿಸೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾ, ಹಾಚೆಂ ಚಿಂತ್ನಾಂ, ಕರ್‍ನ್ಯೊ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂ ಹೆರಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಾನಾಂತ್.

ವಿಕ್ಟರ್ ಜೀನಿಯಸ್ ಯಾ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ - ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗಾನಾ ಯಾ ದಾಖಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಹೆರಾಂ ತಾಕಾ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಸಕಾನಾಂತ್. ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಶಿಕ್ತಾನಾಂಚ್ ತಾಣೆ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ಚಿತ್ರಾಂ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂ ತಾಚ್ಯೆ ಆವಯ್ಕ್ ವಿಜ್ಮಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾವ್ತಾತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಮಾತ್ಸಿಂ ಹಳ್ಳಿಕ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ದೆಕುನ್ ತಿ ತಿಂ ನಾಸ್ ಕರ್‍ತಾ. ಪುಣ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೊ ಜಿವಂತ್ ಮೆಂದು ತಿಚ್ಯಾನ್ ನ್ಹಯ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾನ್‌ಯೀ ಬದ್ಲುಂಕ್ ಯಾ ಶಿಂದುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಜಿವಂತ್ ಆಸೊನ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆಪುಣ್ ಜಿಯೆತಾಂ, ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಖರ್ಗಾವ್ಣಿ ಆನಿ ಕಾಂತವ್ಣಿ ತಾಕಾ ಧೊಸ್ತಾ. ಆಪ್ಣಾ ತೆಕಿದ್, ತಸಲೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಹಾಂಕಾಂ ನಾ ಕಿತ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತೊ ಸವಾಲ್ ಕರಿನಾ. ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ', ಮ್ಹಾಕಾ ತುಮ್ಚೊ ಸಾಂಗಾತ್, ಸಹಕಾರ್ ಯಾ ಸಂಸಾರ್ ನಾಕಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚೊ ವಿಚಿತ್ರ್, ವಿಭಿನ್ನ್ ಮನಿಸ್ ತೊ ಜಾತಾ.

ತಾಚ್ಯೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುನ್ ತಾಕಾ ಬದ್ಲುಂಚ್ಯಾಕ್ ತಾಚೊ ಮಾವ್ರೊ, ಜುಲಿಯಾನ್ ಆನಿ ಅಪರೋಕ್ಷ್ ಥರಾನ್ ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಮಾರ್ಥಾ ಹರ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್‍ತಾತ್. ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾಕ್ ಜುಲಿಯಾಸ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ಲೊ ಮಹಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ್ ದುಸ್ಮಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜೊನ್ ಡೇವಿಡಾ ಲಾಗಿಂ ರಾಜಿ ಕರ್‍ನ್ ಫೆತಾ ಫಕತ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಬೂದ್ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾಕ್. ಜೊನ್ ದೇವಿಡಾಚೊ ಪೂತ್ ಟೊನಿ, ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಪ್ರೊ. ಫಿಲಿಪ್, ಸೊನಿಯಾ ತಿಯೊದೊರ್, ಪ್ರಿಂಟರ್‍ಸ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್‍ಸ್ ಜರ್ನಲಿಸ್ಟ್ಸ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಸರ್ಕಾರ್, ಕಾನೂನ್ ಆನಿ ಪೊಲಿಸ್ ಶಿಬಂಧೆಕ್‌ಯೀ ತೊ ಸಾಂಗಾತಾ ಫೆವ್ನ್ ಅನೈತಿಕ್ ಥರಾನ್ ವಾಪುರ್‍ತಾ.

ಫಕತ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಸಲ್ವಂವ್ಕ್, ವಾಟೆಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಯಾ ವಾಟೆ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಡುಂಕ್. ತಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಚೆಂ ಸತ್ಯಾನಾಸ್ ಕರುಂಕ್. ಆಪುಣ್ ಕಿತೆಂ, ಕಸೊ, ಕಿತ್ಯಾ ಆಸಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಚಿಂತ್ಚ್ಯಾ ವಿಕ್ಟರಾಚೆಂ ಹರ್‍ಯೆಕ್ ಉಲವ್ಪ್ ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಯಾಕ್ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಬೊವ್‌ಚ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್‍ತಾತ್, ಹಿ ಖರೋಖರ್ ಸತ್ ಗಜಾಲ್. ಕಾಂಯ್ ಥೊಡೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾಲೊ ತರೀ ವಿಕ್ಟರಾ ಥಂಯ್ ಅಪಾರ್ಥ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ದುಬಾವ್‌ಚ್ ನಾ.

'ಹಾಂವೆ ಜಿವಂತ್ ಅಸ್ಚೆಂ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮ್ಹಜೊ ಜನ್ಮ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮ್ಹಾಕಾ ಜನ್ಮ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ನ್ಹಯ್.' ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ವಿಕ್ಟರ್ ಸತ್ ಉಲಯ್ತಾ, ಉಚಾರ್‍ತಾ ವ್ಹಯ್ ತರೀ ಸಮಾಜಿಚ್ಯಾ ಎಕ್ತಾರಾಸ್, ಸಂಬಂಧಾನ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಾಂತ್ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾಂ ಹೆರಾಂಕ್ ಹೆಂ

ತಾಚೆಂ ಉಲ್ಲೊಣೆ, ಚಿಂತಪ್ ಅಗ್ರ್ಯಾಂಟಿ, ಅನುಪ್ಕಾರಿ, ಅಮಾನವೀಯ್, ಹಂಕಾರಿ ಮ್ಹುಣ್ ಭಗ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚಿ ಕಾಂಯ್ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿನಾ.

'ಅಪ್ರುಣ್' ಜಾವ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ಮಾನಾಂನಿ ಸಮೂನ್ಯಾವಾರ್ ಪೋಡ್ತ್ ತಾಚೆರ್ ದೆಂವಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಶಿಂತ್ರ್ಯಾಳಿ ಶಿರಿಗುಂಡಿ ರಚ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಘಾತ್ಕಿ ಪಾಸ್ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ನಿಮಾಣೆ ಘಡ್ಯೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಲ್ವಣಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲಿನಾ. ಶೆವಟಿಂ ಆಪ್ಣೆ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ಖುನಿಯೆಚೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ನ್ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಕ್ ಜಿವಾವ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಕೊಡ್ತಿನ್ ತಾಕಾ ಲಾಯ್ತಾನಾ ತಾಣೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಯಾ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಯೀ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲೊನಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ತಾಣೆ ಖುಶೇನ್ ಲಾಗಿಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫಕತ್ ದೊಗಾಂಕ್-ಹೆಲ್ಗಾ ಆನಿ ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರಾಕ್.

ಹೆಲ್ಗಾ ತಾಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್‌ಪಣಾಲೆಂ ಸಾಂಗಾತಿಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲಲೆಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆಸ್ತ್ ಬದ್ಕ್ಯಾಚೆಂ ಸ್ವಖುಶೆನ್ ಅರ್ಪಣ್ ಕೆಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಸಲ್ವಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಜಯ್ತ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಣೆ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಲೊ. ಖಾಂದ್ ಮಾತ್ರ್ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ಕೊಣಾಚೊಯ್‌ಘೆತ್ಲೊನಾ. ಹೆಲ್ಗಾಚೊ ಹೊ ಮೋಗ್, ತ್ಯಾಗ್ ಯಾ ಸಾಕ್ರಿಫಿಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ನ್ಹಯ್‌ಗಿ? ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಚಿ ಜಾಪ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ದಿವ್ಯೆತ್.

ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರ್ ಎಕ್ಲೊ ಪತ್ರ್‌ಕರ್ತ್, 'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್. ಲೊಕಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಂ ಥೊಡೊ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪುಣ್ ಚಡಿತ್ ವಾಂಟ್ಯಾನ್ ಬಿಂಗ್ರಿ ಸಂಪಾದಕ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಕಾಮ್, ಸುಖ್, ಸಂತೊಸ್, ಆಸ್ತ್ ಬದಿಕ್, ಕುಟಾಮ್ - ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ಯಾಕ್ ಖೊಟಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ತತ್ವಾಂ ಖಾತಿರ್ ಜಿಯೆಲ್ಲೊ ರಾಜಿ-ಸಂಧಾನ್-ಸ್ವಾರ್ಥಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಜಿವಂತ್ ಮೊಡೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ಸಮಾಜಿಕ್ ಸವಾಲ್ ಕರುನ್ ತಿಚ್ಯೆ ವಿರೋಧ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲೊ ವ್ಹೊಳಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ, ಮೋಲಾಕ್ ಮೆಳಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಎಕ್ಸುರೊ ಶಿಪಾಯ್.

ಚ್ಯಾರಾಂಯ್ ಕುಶಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಸಲ್ವಣಿ, ಧಮ್ಕಣಿ ಆನಿ ಪರ್ತ್ಪಿಲ್ಲಿ ತಾಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ರೊಕ್ತಾನಾ ತಾಣೆ ಗಣ್ಣ್ ಕೆಲೆಂಚ್ ನಾ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ 'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರಾರ್ ಜಿವಿತಾವಿಶಿಂ ಬರವ್ನ್ ಪ್ರಕಟಾಂವ್ಕ್ ತೊ ಕಷ್ಟಾಲೊ, ದಪ್ಟಾಲೊ ಆನಿ ನಷ್ಟಾಲೊ. ಲೊಕಾನ್ ತಾಕಾ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ದಾಖಿಲ್ ಕೆಲೊ. ತರೀ ಕೊಣಾಕ್‌ಚ್ ಹಗ್ರ್ಯೂಸ್ ತೊ ಶರಣಾಗತ್ ಜಾಲೊನಾ. ಕೆನ್ಸರ್ ಪಿಡೆನ್ ತಾಚೊ ಜೀವ್ ವ್ಹೊತ್ತಾನಾಂಯ್ ತೊ ಬದಲ್ಲೊನಾ. ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಚೊ ಫುಡ್ಲೊ ವಾರೆಸ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುರ್ವಾರ್ ಕರುನ್‌ಚ್ ಗೆಲೊ.

ಹೆಲ್ಗಾ ಆನಿ ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರಾ ಶಿವಾಯ್ ಆನ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾಕ್. ತ್ಯಾಚ್ ಟೊನಿ ದೇವಿಡಾಕ್. ಆಪ್ಲಾಚೆಂ ಝುಜ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಎಕ್ಲೊ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ. ವೈರಿ. ಝುಜಾರಿ ತಾಕಾ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹರ್ಯೆಕಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೆಟಾಚೆರ್ ಅಡ್ಕಳ್, ಅಡ್ಕಣ್ ಆನಿ ಅಪಾಯ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾ ಟೊನಿಕ್ ಖಿರ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ. ಕಿತ್ಯಾ, ಹ್ಯಾ ಟೊನಿಕ್ ವಿಕ್ಟರಾ ವಿರೋಧ್ ಝುಜೊಂಕ್, ಕುತಂತ್ರಿ ಖೆಳ್ ಖೆಳುಂಕ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೊ ಮಾವ್ಹೊ ಜುಲಿಯಾನಾನ್‌ಚ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಹೊ ಟೊನಿ ಕುಬ್ಳಿ, ಕಣ್ಣ್ಲೊಜಿ, ಘಾತ್ಕಿ ಸೊಜೆರ್.

ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯೊ ವಿಕ್ಟರಾಚಿ ಸಲ್ಪಣಿ ಆಶೆಲ್ಲೊ ತರ್ ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರಾಚಿ ಧುವ್ ಸೊನಿಯಾ ಮಾತ್ರ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಕಾಳ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಶೆವ್ನ್ ನಿರಾಶಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಘಾಯೆಲ್ಲಿ ವಾಘಿಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೊ ಕಟ್ಟಾ ವಿರೋಧಿ ಆನಿ ದುಸ್ಮಾನ್ ಟೊನಿ ಆದೀನ್ ತೆಂ ವಾವುರ್ತಾನಾಂಯ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ತಾಣೆ ಘಾತ್ ಚಿಂತುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಆಜೂನ್ ತೆಂ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಆಪ್ಲಾಥಂಯ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಾಕೊನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೆಂ, ತಾಣೆ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ನಿಮಾಣೆ, ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಶಿರ್ಕೊನ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾಕ್ ಟೊನಿನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಚೆರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಂ ಕರ್‍ನ್ಯಾ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಕರವ್ನ್ ಮಾರಣಾಂತಿಕ್ ಹಲ್ಲೊ ಕರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಟ್ಟಾಯ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್, ಪರ್ತವ್ಲೆ ಆನಿ ಉಮೊ ತೆಂ ಆಶೆಲೆಂ. ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್‌ಚ್ ತಾಣೆ ಪ್ರಾಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣೆ ಘಡ್ಯೆ ತಾಚ್ಯೆ ಜಿಣೆಯೆಂತ್ಲಿ ನಿಮಾಣಿ ಆಶಾ ತಾಣೆ ಭಾಗಯ್ಲಿ, ವಿಕ್ಟರಾಚೊ ಏಕ್ ನಿತಳ್, ಪ್ರೇಮಾಳ್ ಉಮೊ ಘೆವ್ನ್. ಕಸಲೊ ಮೋಗ್ ಹೊ ಸೊನಿಯಾಚೊ? ಕಸಲಿ ಅಭಿಲಾಷಾ ತಾಚಿ ಅಂತ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್? ಪುಣ್ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್‌ಯೀ ಆಪ್ಲಾಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಬದ್ಲಿಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಸೊನಿಯಾ ಮಾತ್ರ್ ತೃಪ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಶಾಶ್ವಿತ್ ಮೌನ್ ಜಾಲೆಂ. ಅಸಲೊಯ್ ಮೋಗ್ ಆಸಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಜೂನ್? ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಹಾಂವ್ ಲೇಖಿಕಾ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಚಡಿತ್ ಮಾಹೆತ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಶೆತಾಂ.

ಆಮ್ಚೊ ನಾಯಕ್ ಹೆಂಡ್ಸಮ್ ಯುವಕ್ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ಕಾಳ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೋಗ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಫಕತ್ ಹೆಲ್ಗಾಚೊ. ತಾಚ್ಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಮಾತ್ರ್ ತಾಣೆ 'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರಾಚೊ ಛಾಪ್ಯಾ ವಾವ್ರ್ ಚಲ್ತಾ ಚಲ್ತಾನಾ ಹೆಲ್ಗಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಉಬಾಳ್ ವೆಂಗೆಂತ್ ಘೆವ್ನ್ ದೊಗಾಂಯ್ಚಿ ಲೈಂಗಿಕ್ ತಾನ್ ಭಾಗಂವ್ಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಜೊಡ್ನ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಅಸಲೆ ಅವ್ಕಾಸ್ ದೋನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಸೊನಿಯಾನ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ದಿಲ್ಲೆ ತರೀ ತಾಣೆ ತಾಚೆಂ ಗುಮಾನ್‌ಚ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ನಾ.

ವಿಕ್ಟರ್ ನಾಸ್ತಿಕ್‌ಯೀ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಿಕ್‌ಯೀ ನ್ಹಯ್. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೃತಿಯೆಂತ್ ವಿಕ್ಟರ್ ದೆವಾಕ್ ಖಿಂಯ್ಸರ್‌ಯೀ ದುರ್ಸ್ತಾನಾ, ನೆಗಾರ್‌ಯೀ ಕರಿನಾ ಯಾ ವೆಂಗಿಯೀ ನಾ.

ಸ್ವಾರ್ಥ್, ಋಣ್ ಆನಿ ದಾವೊ - ಹ್ಯಾ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸರ್ಕಸಾಂತ್ ಮಾಹಿರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜುಲಿಯಾನಾನ್ ವಿಕ್ಟರಾ ಥಂಯ್ ಸಮ್ಜಾವ್ನಿ, ಪುಸ್ಲಾವ್ನಿ ಆನಿ ಭೆಷ್ಟಾವ್ನಿ ಬರ್ಪೂರ್ ವಾಪುರ್ಲಿ. ತರೀ ತಾಕಾ ಮೆಳ್ಳಿ ಫಕತ್ ಸಲ್ಪಣಿ ಆನಿ ಸಲ್ಪಣಿ.

'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರ್ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ಲೆಂ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ಹಾತೆರ್ ಆನಿ ಸಂಪಾದಕ್ ನೊರ್ಮನ್ ತಿಯೊದೊರ್ ತಾಚಿ ಆದರ್ಶ್ ಸಾವ್ಳಿ.

ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆಪ್ಲಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಲೊ ಘಾಯೆಲ್ಲೊ ಪಾಚ್ವೊ ಕೀರ್ ಟೊನಿನ್ ಪಾಟ್ಲಾಮ್ ಬಾಂಧುನ್ ಯೇವ್ನ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಭೆಷ್ಟಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲಾಕ್ ದಿ ಮ್ಹುಣ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ತೊ ಕೀರ್ ಆಪ್ಲಾಚೊ, ಆಪ್ಲಾಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಹುಜಿಂತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಚಡಿತ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಕಿರಾಚೆ ತೀರ್ ತಿರ್ಕುಟ್ ಕರುನ್ ಟೊನಿಕ್ ನಿರಾಶೆಚೊ ಘೊಟ್ ಪಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಿರಾನ್ ದುಬಿನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಬೊಂಚಿನ್ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಕ್ ಖೊಂಚ್ ಮಾರ್ತಾನಾ ಘಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ರಗತ್ ಪಾಜಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಘಾಯಾಕ್ ಶುಶ್ರೂಷಾ ದಿಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ಗಾನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ದಫ್ತರಾಂತ್.

ಅಸಲೆಂಚ್ ಘಟನ್ ನಿಮಾಣೆ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಪರತ್ ಉದೆತಾನಾಂಯ್ ಟೊನಿಕ್ ನಿರಾಶೆಚೊ ಘೊಟ್ ಪರತ್ ತಾಣೆ ಮಾರ್ಚ್ಯೆ ಪರಿಂ ಕೆಲೆಂ. ವಿಕ್ಟರ್ ಕಾನೂನಾಚ್ಯೆ ನಾತಿಂ ಸ್ವಯಿಶೆನ್ ಕೈದ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಂ 'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರಾಚೊ ಛಾಪ್ಯಾನೊ, ಜೊ ಹೆಲ್ಗಾಚ್ಯಾ ನಾಪಾಯ್ಕ್, ತಾಚೆರ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯೆ ಶಿಬಂಧೆನ್ ಪ್ರೊರ್ ಮಾರ್ನ್ ತಾಪೆನ್ ಘೆಂವ್ಕ್‌ಯೀ ಶಿಂತ್ರ್ಯಾಳಿ ಟೊನಿಕ್ ವಿಕ್ಟರಾನ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲೊನಾ. ಹೆಲ್ಗಾ ದ್ವಾರಿಂ ತಾಣೆ ಛಾಪ್ಯಾನೊ ಭಸ್ಮ್ ಕರಯ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾ ವಿಕ್ಟರ್ ಟೊನಿಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆತ್ಮ್‌ತೃಪ್ತೆಚೊ ಹಾಸೊ ಹಾಸ್ತಾನಾ ಟೊನಿ ಪಿಶ್ಯಾಪರಿಂ ತಾಳ್ಯಾಲ್ಲೊ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ನಿತಿದಾರಾನ್ ಆಪ್‌ಖುಶೆಚೆಂ ಜಿವಾಪ್ಪಿ ಶಿಕ್ಷೆಚೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ವಾಚ್ತಚ್ ತ್ಯಾ ವರೇಗ್ ಕಸಲಿಚ್ ಪರ್ವಾ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮೌನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಕ್ಟರ್ ಅಪ್ರಾದಿ ಕಟ್ಕಟೆಂತ್ ರಾವೊನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ, 'ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಘುರ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಯ್ತಾಚ್ಯಾ ಶಿಖರಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಿವಂತ್ ಆಸೊನ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಸಾಮ್ಕಾರ್ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ಸಲ್ವಣಿ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ, ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಸಂಗಿಂ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾಂಕ್ ಹೊ ಸಂದೇಶ್ ಹಾಂವ್ ಪಾಠಯ್ತಾಂ - ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ'.

ಹೊಚ್ ಹ್ಯೆ ಕೃತಿಯೆಚೊ ಶಿಖರ್ ಆನಿ ಅಂತ್ಯ್. ವಿಕ್ಟರಾಚೊ ಶೆವ್ಟೊಚ್ ತೊ ಅಶೆಂ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ಪಾಚಾರ್ತಾ.

ಆತ್ಮ್‌ಸ್ಥೈರ್ಯ್‌ಚ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಜನ್ಮ್ ದಿತಾ, ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಶಿಕಯ್ತಾ ಆನಿ ತಾಕಾ ಮರಣ್ ನಾ. ತೆಂ ಅಮರ್. ತಾಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಥಿರ್, ಅಚಲ್ ಆನಿ ಅಮರ್. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಶೋಲೆ ಪಿಂತುರಾಂತ್ ಗಬ್ಬರ್‌ಸಿಂಗ್ ಜಿವಿತಾಂತ್ಲೆಂ ಸತ್ ಉಚಾರ್ತಾ. 'ಜೊ ಡರ್ ಗಯಾ, ಸಮ್‌ಜೊ ವೊ ಮರ್ ಗಯಾ'.

ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಮತ್ಲಬಿ, ಕುಕ್ಲಾಡಿ, ಘಾತ್ಕಿ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಜಯ್ತಿವಂತ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಪಳೆಂವ್ಚೆ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್, ಪುಣ್ ತಾಕಾ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಬೊಟಾಂನಿ ಮೆಜ್ಚ್ಯೆ ತಿತ್ಲೆಯ್ ಮೆಳ್ಚೆನಾಂತ್. ದೆಕುನ್ ತಾಕಾ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಆಸಾತ್, ಪುಣ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ನ್ಹಯ್. ವಿಕ್ಟರ್ ಆನಿ ಜೆಜು ಥಂಯ್ ಥೊಡಿ ಸಾಮ್ಯತಾ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ. ತವಳ್ ಜೆಜುಕ್ ಘಾತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ತಾಚ್ಯಾಚ್ ಪೊಸ್ನ್ಯಾಂತ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಜೆವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿಸಾನ್ ಜುದಾಸಾನ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಘಾತ್ ಕೆಲೊ ತಾಚ್ಯಾ ಖಾಶಾ ಮಾವ್ಯಾನ್ ಜುಲಿಯನಾನ್. ಜುದಾಸ್ ಆನಿ ಜುಲಿಯಾನಾಚ್ಯಾ ನದ್ರ್ಯಾಂತ್, ಕಾಲೆತಿಂತ್, ಆಬ್ಲೆಸಾಂತ್ ತಾಂಚೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ಥೊಡೆಂ ತರೀ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ. ವಿಕ್ಟರ್ ಅಪ್ರೊ್ಲ ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ತಾನಾ ಜುಲಿಯಾನ್ ಆನಿ ಟೊನಿ ತಾಕಾ ತುಂ ಕ್ರಿಸ್ತ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾಯ್ ತೊ ಕಸಲಿಚ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ದಾಖಯ್ನಾ. ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಘರಾನ್ ಆಟಾಪುಂಕ್, ಆಟಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಮೆಕ್ಲಾಂವ್ಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ತರೀ ವೆಳಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ, ಆಜ್ ಹೆಂ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂನಾ. ತುಮಿ ಸರ್ವಾಂನಿ ಉಣ್ಯಾರ್ ಚ್ಯಾರ್, ಪಾಂಚ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ತರೀ ಚೀತ್ ದಿವ್ನ್ ಹಿ ಕಾದಂಬರಿ ವಾಚುಂಕ್ ಜಾಯ್. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಗ್ತಾ.

ತರ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೆರ್ ಮರ್ಣಾಚೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ವಾಚ್ಲೆಂ ಕೊಣೆ? ಪಿಲಾತ್ ಕೊಣ್? ಕೊಣ್? ಜುಲಿಯಾನ್? ಟೊನಿ? ಯಾ ವಿಕ್ಟರ್ ಖುದ್ದ್?

ಹೆಂ ಸವಾಲ್ ತುಮ್ಕಾಂ ದಿತಾಂ ಆನಿ ಜಾಪ್ ತುಮಿಂಚ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕರಾ.

ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂನಾ ತರ್ ಕೊಣ್ಯಾ ಥಾಂತ್‌ಚ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾಕ್ ಭೆಟ್ಟಾ. ತುಮ್ಚ್ಯಾಂ ತೊ ಶಾಂತ್ ಕರ್ತಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಚಿಂತಾಂ.

ಹ್ಯೆ ಕೃತಿಯೆಂತ್ಲೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್: ವಿಕ್ಟರ್, ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಮಾರ್ಥಾ, ಮಾಲ್ಘೆ ಜುಲಿಯಾನ್ ಲೂಕ್, ಟೋನಿ ಡೇವಿಡ್, ಹೆಲ್ಡಾ ಮಾರ್ಟಿನ್, ನೋರ್ಮನ್ ತಿಯೊಡೋರ್, ಸೋನಿಯಾ ತಿಯೊಡೋರ್, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಫಿಲಿಪ್, ಆನಿ... ಹ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಭಾರ್ ಗುಂತುಣ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವೆಳಾಪ್ಣ್ ಹಾತಾಕ್ ಪಾವಾನಾತ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚಾಯೆರ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ವಿಸಯ್ಲ್ಯಾಂ 'ಮನಿಸ್' ಪತ್ರಾಕ್. ಅನೀತ್, ಸ್ವಾರ್ಥ್ ಆನಿ ಕುಯುಕ್ತ್ಯಾಂನಿ 'ಮನಿಸ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್ ಯೆತ್ತಾ ಜಾಂವ್, ಪುರೊ, ಪುಣ್ ತಾಚೆಂ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಚೆಂ ಅಂತ್‌ಚ್ ತಾಚ್ಯಾ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಜನ್ಮಾಚೊ ಪ್ರಾರಂಭ್.

'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾದಂಬರಿಕ್ ಸಾರಾಂಶ್ ನಾ. ಕಿತ್ಯಾ, ತಿಕಾ ಖಿಳ್ಳಾಂಕ್ ಯಾ ಗಾಳ್ಳಾಂಕ್ ಪ್ರ್ಯಾತ್ಯಾನ್ ಜಾಲೆಂನಾ. ಫಕತ್ ಹಾಂವೆ ನದ್ರೆ ನಕ್ಷ್ಯ ಸೊಡಯ್ಲ್ಯಾ, ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮೊರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ. ಕಾದಂಬರಿಂತ್ಲೆಂ ಹರ್ಯೆಕ್ ದಾಕ್, ವಾಟ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ದಾಕ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಬ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಬ್ದ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಫುಲಕ್. ಚೆಸ್ಟಾಚ್ ಚಿತ್ರಾಯೆನ್ ವಿಂಚುನ್, ಗುಂತುನ್ ಪಾತ್ರಾಂಕ್ ವೆಳಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಪ್ರೇಮಾ, ಘಾಸ್ತ್ ಭರುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಪೋಂವ್ಲೆಂ, ಶಿಂಪ್ರುನ್ ಯಾ ಪ್ರೇತುನ್ ದ್ವೆಷಾಕ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುನ್ ದಿಲ್ಯಾ, ತಸಲೆಂ ಏಕ್‌ಯೀ ಘಡಿತ್ ನಗಣ್ಯ್ ದಿಸಾನಾ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ಗರಿಷ್ಟ್ ಚಿತ್ರಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ರಿತಿನ್ ಕೃತಿಯೆಚಿ ಮಾಂಡಾವಳ್, ಘಡಾವಳ್, ವಾಡಾವಳ್ ಕರುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ. ದಿಂಯ್ಸರ್‌ಯೀ ತಾಚೆಂ ಚಿಂತ್ಪ್ ಸಂಯಮ್ ಚುಕ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ರುಖಿಳ್ಳೆಂಕ್‌ನಾ. ಥೊಡೆ ಕಡೆನ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೊ ಉಬಾರ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪುನರಾವರ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಪರಿಂ ಭಗ್ತಾ. ತರೀ ಹಿ ಕೃತಿಕಾರಾಚಿ ಪಯ್ಲಿ ಘಾಯ್ ಚೂಕ್ ನ್ಹಯ್ ಬಗಾರ್ ಕೃತಿಯೆಕ್ ತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಚಿಂತಾಂ. ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಕ್ ತಸಲಿ ಗಂಭೀರತಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಸಲಿ ಚೂಕ್ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಮಾದ್ ಮ್ಹಣ್ ಭಗಾನಾ.

ಪುಣ್ ಕೃತಿಕಾರ್ ಆಪುಣ್‌ಚ್ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯೆ ಕುಡಿಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಪ್ಲಾಚೆ ಅನುಭವ್, ಸಮಸ್ಯೆ, ಚಿಂತಪ್, ರಾಗ್, ಹಗೆಂ, ಪ್ರತೀಕಾರಾಚಿ ನದರ್ ಘೊಳಾಂವ್ಯ್ ಪಳೆತಾ ಕಶೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಿಸ್ತಾ. ವಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಹೆರ್ ಪಾತ್ರಾಕ್ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಕರ್ಣಾಂನಿ ಯಾ ದೃಶ್ಯಾಂನಿ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯೆ ಉಂಚಾಯೆಕ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಏಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲೆಗುನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನಾ. ಹೊ ತಾಚೊ ಸ್ವಾರ್ಥ್ ಯಾ ಧ್ಯೇಯ್ ಜಾವ್ನಾಸುಂಕ್ ಪುರೊ.

ಹೆರ್ ಪಾತ್ರಾಂಕ್ ವಿಕ್ಟರಾಚೆಂ ಪ್ರಭಿರ್ ಕಿರ್ಣಾಂ ಪ್ರತಿಫಲಿತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾತ್ ಕಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ದಿಂಯ್ಸರ್‌ಯೀ ಕೃತಿಕಾರಾನ್ ಕಥಾ ನಾಯಕಾಕ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದೆಂವ್ರೊಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲ್ಲೊಚ್ ನಾ. ತಾಕಾ ಅತಿಮಾನವ್ ಕಸೊ ಕರ್ನ್ ಅಲಗ್ ಮನಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಜಯ್ತಿವಂತ್ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಅನುಭವಾಚೆಂ ಏಕ್ ಉತಾರ್ ಆಸಾ, 'ಕವಿತಾ ಘಟ್ ಉಲಯ್ನ್ಯಾ, ಕವಿ ನ್ಹಯ್.' ತಶೆಂಚ್

ಮ್ಹಾಕಾ ಭಗ್ತಾ, 'ಕೃತಿ ಸತ್ ದಾಖಯ್ತಾ, ಪುಣ್ ಕೃತಿಕಾರ್ ತಸೊ ನ್ಹಯ್`. ಹೆಂ ಮ್ಹುಜೆಂ ಚಿಂತಪ್, ಶೆಂಬೊರ್ ಠಕ್ಕೆ ಸತ್ ಮ್ಹುಣ್ ಹಾಂವ್ ವಾಪ್ ಮಾಂಡಿನಾ.

ಆಪ್ಲಾ ಥಂಯ್ ಕಿತೆಂ ಶಿಜ್ತಾ, ತಳ್ಮಳ್ತಾ, ಮಾನಸಿಕ್ ತುಮುಲ್ ಧಣ್ಸ್ತಾ ತವಳ್ ಕೃತಿಕಾರ್ ಶಿಂತೆರಾ ದ್ವಾರಿಂ ತೆಂ ಚಿತ್ರುಣ್, ಭಗಪ್, ಘುರ್ಷಣ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾ ಹುಜ್ರಿಂ ಸಾಜುಕಾಯೆನ್ ಮಂಡನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಕೃತಿಯೆ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಡೊಸಾಕ್ ರಾವೊನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಸ್ಲಿಕಿಂ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿ ಭಗುನ್, ವ್ಯಂಗ್ಯ್ ಹಾಸೊ ಫೊಟುನ್ ಧನ್ಯ್ ಜಾತಾ.

ಕೃತಿಕಾರ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೋಜಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ 38 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಾತ್ಸೆಂ ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ವಳ್ಕಾತಾಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಥಾನಾಯಕ್ ವಿಕ್ಟರಾ ಸಂಗಿಂ 1973-ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ತಾಕಾ ಹಾಂವೆ ಪಳೆಲ್ಲೊ. ಆತಾಂಯ್ ತೊ ತೊಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕಶೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಗ್ತಾ. ಪುಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯೆ ವೆಂಗೆಂತ್ ಘೆತ್ಲಲ್ಯಾಂಕ್ ವೆಗ್ಳೆ ಕರ್ಚಿ ಮಾನಸಿಕ್ ತಾಂಕ್, ಭಗ್ಲಾಂಚಿ ತಾಂಡ್ ಆತಾಂ ತಾಕಾ ತಶೆಂಚ್ ಆಸುಂಕ್ ಸೊಡಿನಾ ದೆಕುನ್, ವಿಕ್ಟರಾಕ್ `ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ` ಮ್ಹುಳ್ಳ್ಯಾ ಕೃತಿ ಚೌಕಟ್ಟಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಹಾಡುಂಕ್ ತೊ ಹಗ್ರ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ತಯಾರ್ ನಾ ಮ್ಹುಣ್ ಹಾಂವ್ ಚಿಂತಾಂ. ಕಿತ್ಯಾಕ್, ವಿಕ್ಟರ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ನ್ಹಯ್.

ಕೃತಿಕಾರಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ತಬ್ದಿಲಾಯ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಕೃತಿ ರಚನಾಂತ್ ಆತಾಂಯ್ ತೊ ಬದ್ಲುಂಕ್ ನಾ. ಆಜೂನ್ ತೊ ತೊಚ್ ವಿಕ್ಟರ್ ಮ್ಹುಣ್ಜೆ ಜಯ್ತಿವಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹುಳ್ಳೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಜೂನ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಮ್ಹುಜ್ಯೆ ತಸಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಸೊನಿಯಾ ತಿಯೊದೊರಾ ಪರಿಂ ಎಡ್ವಿನಾನ್ ಕನ್ವಡ್ತರ್ ಜಾಂವ್ಕೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಶೆಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸವಾಲ್ ಜಾಂವ್ಕೆಂ ನಾ. ಪುಣ್ ಹೆಲ್ಗಾ ತಸಲಿ ಲ್ಹಾನ್ಪಣಾಲಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ ಸಾಂಗಾತಿಣ್ ದೊದೋನ್ ಪಾಪ್ಣಿಂ `ಥಾಂವ್ ವಿಕ್ಟರ್, ಥಾಂವ್` ಮ್ಹುಣ್ ಬಚಾವೆಚೊ ಉಲೊ ಮಾರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಎಡ್ವಿನಾಚ್ಯಾ ಅಸಲ್ಯಾ ಥ್ರಿಡ್ ಆನಿ ಅಚಲ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚಿ ಥಾವ್ ದೆಂವ್ತಲಿ, ನಿಂವ್ತಲಿ ಯಾ ಪಾಲ್ವತೆಲಿ ಮ್ಹುಳ್ಳ್ಯಾವಿಶಿಂ ದಾವೊ ಕರುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಖಂಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಸಕಾನಾ.

ಕಿತ್ಯಾ, ಹಾಂವ್ ಆಜೂನ್ ಎಡ್ವಿನಾಚೊ ಜಬರ್‌ದಸ್ತ್ ಅಭಿಮಾನಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಅಮೋಲಿಕ್ ಕೃತಿಯಾಂಚೊ ಮೋಗಿ.

ಧನ್ಯವಾದ್.

ತಿಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್ ದೆ| ವಿ.ಜೆ.ಪಿ ಸಲ್ಡಾಂಜಾಚ್ಯಾ "ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್" ಕಾದಂಬರಿಯೆಚೆರ್ ಬಾಪ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ (ಸಂಪಾದಕ್ -'ರಾಕ್ಣೊ') ಹಾಣಂ ಮಂಡುನ್ ಕೆಲ್ಲೊ

ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ (ಮಿಥಾಸ್, 1925 - 2000)

ಮುಳಾನ್ ಬಮ್ಮ್ಯುರ್‌ಗಾರ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಜುಜೆ ಪೆದ್ರು ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ (ವಿಜೆಪಿ) ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪೆದ್ರುಚೆ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ್ 'ಮಿತ್ರ್' ಜಾಲೆಂ. 'ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಂಚೊ ಬಾಪುಯ್' ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆ ಕನ್ನಡ ಕೆ.ಶಿ. ಕ್ರಿ. ಬಂದಡೆಚೆರ್ ಆನಿ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆನ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾರೆಕಾರ್ ಧರ್ಮಾಕ್ ಬಿರ್ಡ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಚೆರ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಬ್ಯಾರ್ ಪಾಂಕ್‌ರ್ಯಾ... ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ರಚ್ಲ್ಯೊ. ಚರಿತ್ರಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ದುಕಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗ್ರೆಸ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂಚೆರ್ ಜೆಕ್ ಚಿತ್ರಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಲೆ ಸಮೋರ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ದವರ್ಲ್ಯೊ.

ಬಂದಡೆಚೆರ್ ಸೊಡ್ಲೆಲೆ ಚಲಾಯ್ ಕೆ.ಕೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆರ್ ಆಮಾಲೆ ಚಡ್‌ಯರ್ ಕಷ್ಟ್, ಬಂದಯ್, ಭಾವಾಸ್ತಾಚಿ ಪರೀಕ್ಷಾ, ಮಜಾರೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಕರುಣಾಭರಿತ್ ಭಾಗಾತಾಂಚಿ ಕತಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಮೋರ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಕ್ 'ದೆವಾಚೆ ಕುರ್ಲೆಸ್' ಕತಾ ಸುರ್ವಾತುನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸರ್ದಾರಾಚಿ ಪಿನ್ಹೆರ್, ಇಂಫೆರ್ನಾಚೆಂ ದಾರಾಂ, ಸರ್ದಾರಾಚೆಂ ಸ್ವಪಾಣ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಚಿ ಬಾಲ್ಯಾಂವಾರ್, ಬಂದಡೆಂತ್ ಬಲಿದಾನ್, ಮೊಗಾಚಿ ಮಹಿಮಾ ತಸಲ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಂಚೆ ಶಿಂಕ್ರಾಚ್ ದಿಲ್ಯಾ. ತಾಂತುಂ ಸರ್ದಾರ್ ಪಿಮೆಂಟ್ ಆನಿ ಸರ್ದಾರ್ ಆಂತೊನ್ ತಾಚೆ 'ಬೆಸ್ತೊ' ಜಾಲೆ. ಬಮ್ಮ್ಯುರಾಂತ್ಲೆಂ ತಾಚೆಂ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ ಕುಟಮ್ ಕಸ್ಸೆಂ ಫಾಮಾದ್ ಆನಿ ಹಾಂಗೆ ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಸೊಜೆರಾಂಕ್ ಕಸೊ ವಿಳ್ಕ್ ಚಿಂಯ್ ಅಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ.

ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಭಾರ್ ಜಣ್, ಆಪ್ಲೆಂ ಘರ್ ಆನಿ ಭಾಟಾಂ ಸೊಡ್ನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಮೊಳ್‌ಬಿಟ್ ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ತೆದ್ನಾಕ್ ಪಾವ್ಲೆ. ಘೊಡ್ಯಾಂ ಉಲಾಗ್ಲಿಂ ಘರ್ ಭಾಟಾಂಯ್ ನಾತ್ಲ್ಲಿಂ ಜಿಂಯ್. ತಾಂತ್ಲೆ ಚಡ್ತೆ ಮಂಗ್ಳುರಾ ಭಾಗ್ಲ್ಯಾ ಕಿನಾರ್ಯಾಂತ್ ಬಸ್ಲ್ಯ ದ್ವಿಜ್ಯಾಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಪುರಾವೆ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವ್ಯಾಕ್ ದುಕೊಳ್, ಪೆಸ್ತ್ ಪಿಡಾ ತಸಲಿಂ ಕಾರಣಾಂ ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ ತರೀ ಭೊಂವ್ ಮುಕೆಲ್ ಕಾರಣ್ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್. ಹೆಂ ವಿಜೆಪಿಚ್ಯಾ ಫಾಮಾದ್ 'ಸಾಯ್ಬಾ ಭೊಗೊಸ್' ಶಿಂಕ್ರೆಂತ್ಲ್ಯಾ 5 ಕಾದಂಬರಿಂಕ್ ವಸ್ತು ಗ್ರಾಸ್ ಜಾಲೆಂ. ತಿಂ ಉಜ್ವಾಲ್ಯೆಂ ಹಸ್ತಿ ಗಾತ್ರಾಚ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ - ಸಾಯ್ಬಾ ಭೊಗೊಸ್ (1980), ವೃತ್ಯಾಜ್ ಪರ್ದೆಶಾಂತ್ (1981), ವಾಂಜೆಲಾಚೆ ಪಾಟೆರ್ (1982), ಜಿವೊ ಪಾ ಮೆಲ್ಲೊ (1984) ಆನಿ ಯಾ ತರೀ ಮಂಗಳಾಪುರಿ (1990). ತಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ತಾಣೆಂ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್. ಆತಾಂ ಸವಾಲ್ ಯೆತಾ ಪಯ್ಲೆಂ ತೊ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ವಾ ಪತ್ತೇದಾರಿ/ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್. ಹೆಂ ಸವಾಲ್ ತಾಂತುಂ ಪಯ್ಲೆಂ ವಾ ಕೊಂಚಿ ಪಯ್ಕಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್

ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ. ತೊ ಏಕ್ ಹುಶಾರ್ - ಜಾಣ್ರೊ ದೆಕುನ್ ಎಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಘಡುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ.

ಎಕಾ ಲೆಕಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ತಾಣೆ 45 ನಾಟಕ್, 7 ರೇಡಿಯೊ ನಾಟಕ್, 22 ಕಾದಂಬರಿ, 5 ಲಂಯ್ಗಿಕ್ ಶಿಕ್ಪಾಚೆ ಬೂಕ್, 5 ಆಣ್ಕಾರಿತ್ ಬರ್ಪಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, 2 ಕವಿತಾ ಜಮೆ, 7000 ವಯ್ರ್ ಕವಿತಾಂ, ಪದಾಂ, ಕಂತಾರಾಂ, ಶ್ಲೋಕಾಂ, ಚುಟುಕಾಂ, ಚುಟ್ಕುಲಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಗೂಂಡ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೊ, ವಿಶೇಸ್ ವಾವ್ರಾಚೊ, ಬಹುಮುಕಿ ವೆಕ್ತಿತ್ವಾಚೊ ಸಲ್ವಾಚ್ಷ್ ಉತ್ತಿಮ್ ಬರವ್ಪಿ ಆನಿ ಉಲವ್ಪಿ, ಕಲಾಕಾರ್ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್, ಚಿಂತ್ಪಿ ಆನಿ ಕವಿ, ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ಆನಿ ಕಂತಾರಿಸ್ತ್, ಕಲಾ ಪ್ರೋಶಕ್ ಆನಿ ನಿರ್ದೇಶಕ್. ಫಾಮಾದ್ ಚರಿತ್ರೆಕಾರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಎಚ್. ಒ. ಮಸ್ಕರೇನ್ಸ್ ಸಾಚಿ ತಾಕಾ ವಿಶೇಶ್ ಸಳಾವಳ್ ಆಸೊನ್ ತಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ಖಂಯ್. ಫಾಮಾದ್ ಘರಾಣ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಂಕ್ ತಾಚಿ ಭಲಾಯ್ಕಿಚ್ ಏಕ್ ಸೊಭಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ತೊ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ.

ತೊ ಮುಂಬಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್‌ಚ್ ಜಿಎಮ್‌ಬಿಚ್ಯಾ 'ಸುಕಿ ಕೋಣ್?' ಪಿಂತುರಾಂತ್ ನಟನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್. ತೆಂಚ್ ಏಕ್ ಘುಂವ್ಡೆಚೆಂ ಘಟನ್ ಜಾಲೆಂ, ಆಸಕ್ತ್‌ವಂತಾಂಚೆಂ ಸಂಘಟನ್ ಜಾಲೆಂ; ಥಂಯ್ಸರ್ 1950-ಂತ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾರಿಚೆಂ ಜನನ್ ಜಾಲೆಂ. 8 ವರ್ಸಾಂ ವಿಜೆಪಿಚ್ಯಾ ಬಳ್ವಂತ್ ಹಾತಿಂ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುಂಕಾಣ್ ಉರ್ಲೆಂ.

ತ್ಯಾ ಸವೆಂ 'ಕನ್ನಡವಾಣಿ' ಆನಿ 'ನವಭಾರತ' ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಾಂನಿ ವಾವ್ರ್, ಪದ್ವಾ ಆನಿ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷಕ್, ಕ.ಕೊ.ಸಾ. ಅಕಾದೆಮಿಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, 14ವ್ಯಾ ಅ.ಭಾ.ಕೊ. ಪರಿಶದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, 11ವ್ಯಾ ಅ.ಭಾ.ಕೊ. ಪರಿಶದೆಚೊ ಜೆರಾಲ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕೊ.ಭಾ. ಮಂಡಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಶಿಕಪ್ ಆನಿ ಹೊಮಿಯೊಪತಿ ಪಾಡ್ಯಾಯ್ ಅಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ತೊ ಬರೊ ನ್ಯಾಚುರೊಪತಿ ಓಕ್ತಾಂಗಾರ್, ಸಂಗೀತ್ ನಿರ್ದೇಶಕ್, ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ತರ್ಬೆತ್‌ದಾರ್; ಮರಾಟಿ, ಕನ್ನಡ್, ಇಂಗ್ಲೀಶ್ ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ/ಬರ್ಪಾಂ ವಾಚ್ಲೆಸವೆಂ ವಾಚುನ್‌ಚ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್.

ಇತ್ಲೊ ಜೀನಿಯಸ್‌ಕೀ ಖಂಚೊಯೀ ವಿಶಯ್ ವಾಚುನ್, ಜಿರವ್ನ್ ಭೋವ್ ಉಣೆ ಅವ್ಧೆಂತ್ ನವೆಸಾಂವಾಂಚಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ರಚುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ. ದೆಕುನ್ ಯಾಜಕಾಂನಿ, ಧರ್ಮ್ ಭಯ್ಣಿಂನಿ ತಾಚೆಕರ್ವಿ ಖಾಸ್ ಗಿತಾಂ ಕಂತಾರಾಂ ಬರಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹಾಚೆಸವೆಂ ಏಕ್ ಸಂಗತ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ತಾಕಾ ಇಲ್ಲಿ ಶೆಕ್ತಿ ಸವಯ್ ಎಕೆ ಕುಶಿನ್ ತರ್ ತೊ ಇಲ್ಲೊ ಆಳ್ಸಿ ಆನ್ಎಕೆ ಕುಶಿನ್ ಮ್ಹಣ್ಯಾತ್. ದೆಕುನ್ ಪತ್ರಾಂಚೆ ಸಂಪಾದಕ್ ತಾಕಾ ಭೆಟೊನ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಇಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಲೋಭನ್ (incentives) ದೀವ್ನ್ ತಾಚೆ ಕರ್ವಿ ಕಾಮಾಂ ಕರಯ್ತಾಲೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ತಾಲೆ ಅಶೆಂ ಆಯ್ಕ್ಯಾಲಾಂ. ತಾಚ್ಯೊ 9 ಕಾದಂಬರಿ ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನಾನ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

ಸರಿಸುಮಾರ್ 45 ವರ್ಸಾಂಚೊ ಜಾತಾನಾ ತಾಚಿಂ ದೋನ್ ಸಪ್ನಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ಬಜ್ಜೋಡಿಂತ್ ತಾಚ್ಯಾಚ್ ಮಾಲಕ್ಪಣಾಚೆಂ ಏಕ್ ಘರ್ (ಎದೊಳ್ ಬಾಡ್ಯಾಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ) ಆನಿ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಏಕ್

ಮೊಗಾಚಿ ಜೋರ್. ಪುಣ್ ಪಯ್ಸ್ ನಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆದಾರಾಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ ತಾಚೆಂಚ್ ಬರ್ಪಾ ದೆಣೆಂ. ಆನಿ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಫುಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಸೊಬಿತ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಶಿಕಯ್' ಹೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ 27-2-1969 ಂತ್ ತಾಚೆ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಸೊಬ್ಲಿ ಕಾಸರ್‌ಗೋಡ್‌ಚಿ ಶಿಕ್ಷಿಕಿ ಲಿಲ್ಲಿ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ. ಆನಿ ತಾಂಗೆ ಏಕಾಮೆಕಾಚೆ ವೆಂಗೆಂತ್ ಫುಲ್ಲೆಂ 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಶಿಕಯ್'.

ಮೊಗಾ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಶಿಕಯ್ (ಬಿಡಾಪ್)

ಕಾದಂಬರಿ ಏಕ್ ಶಾಂತ್ ನಮಾಳ್ ಕಾಣಿ. ಖಯ್ಸ್ ಲಾಂಬಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿಬರಿ. ಥಂಯ್ಸರ್ ಬಾಂದ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಬಾಂದ್ಯಾಂ, ಕುಡಾ ಭಿತರ್ ಕುಡಾಂ, ಕಾಳ್ಜಿ ಭಿತರ್ ಕಾಳ್ಜಿಂ. ಫಾತ್ರ್ಯಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಫಾತರ್, ಬರ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಬರ್ಯಾಂ, ಮಾಂದ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಮಾಂದ್ಯಾಂ ಆನಿ ಘುಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಘುಡ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಚಪ್‌ರ್ಯಾನ್ ಪತ್ರೆಂ ದಾರಿ ಆನಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಾತ್ರ್ಯಾಂಚಿಂ ಘಾಂದ್ಯಾಂ (ನಮಾಳಿಕ) ಘಾಂದ್‌ಲೆಲ್ಯಾ ಬಿಡಾಪ್ ತರ್ಪ್ಯಾಟ್‌ಪಣಾಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಕಾಂದ್ಯಾರ್ ಮೊಗಾನ್ ಫುಮಾರ್ತಾ ಆನಿ 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಶಿಕಯ್' ಮ್ಹಣ್ಣ ಪೆಗ್ಯಾಚ್ ಕತಾಸ್ತಾಚಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ರಚ್ತಾ. ವರಸ್ 1971 (ತಾಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ಸುಮಾರ್ 45). ಆತಾಂಚೆಂಬರಿ ಬಳ್ಬಿಟ್ ಮೊಗಾಚ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಕಾಳ್ಜಾ ನ್ಹಯ್; ಮೊಗಾಚ್ ಹಾತ್ಯಾರ್‌ಯಿ - 'ಆಸೊಂ. ಆತಾಂ ಮೊಗಾಚ್ ಪಡಾನ್ಲ್ಯಾಗ ಆನಿ ಕಮಾಣ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯೊ ವೇಳ್‌ಯಿ ನ್ಹಯ್.

ಮ್ಹಾತಾರೊ: ಸ್ತ್ರೀ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಜಲ್ಮ್ ದಿಂವ್ನ್ ಮೆಲಿಸ್ ಆನಿ ಪಾದ್ರಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ನ್ಹಯ್ ಬಾಪಾಕ್ ಪೊಸ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮನೋವ್ರುತಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲಿ ಚಲಿ ಫಿಲ್ಲಿತಾ. ಹಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ತಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಸ್ತಿ ಜಾತಾನಾ ಘಡಿತಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಘಡಿತಾಂ ಬಿಸ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಬಿಜ್ ಕುಟ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾಂತ್ 'ಘರ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಯಾರ್ ದೇವ್' ಮ್ಹಣ್ಗೆಂ ಶಿಕಾಂವ್ ಕಾಳ್ಗುಂದಾಂಚಿಕ್ ರಿಗ್ತಾನಾ ತೆಂ ಘೊಂವಾಡ್ಯಾ ನೀಜ್ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್ತಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪೆಸ್ತ್‌ಪಣಾಘಾವ್, ಜಾಸ್ತ್‌ಪಣಾಕ್ ಪಾವಯಿಲ್ಯಾ ಸೊಧ್ಯಾಕ್ ತೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂತುನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಶಿಕಯ್.' ಹ್ಯಾಚ್ ಮೊಗಾಚೆಂ ಘಾಂದ್ ಜಾವ್ನ್ ತಿ ಜೊವ್ಯಾಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿ ಆವಯ್ ಜಾತಾ.

ಪಾದ್ರೀಕರಣ್ : ಕಾದಂಬರಿ ದಾದ್ಲೆ-ಸ್ತ್ರೀ ಮೊಗಾಚೆ ಉಚೆಂಪ್ ಸುರ್ವ್ಯಾತುನ್ ಸಂಪ್ಯಾ ತರೀ ಪಾದ್ರೀಕರಣ್, ಕ್ರೀಸ್ತೀಕರಣ್, ಪವಿತ್ರೀಕರಣ್, ಉಪದೇಶೀಕರಣ್, ವಾಂಜೆಲಿಕರಣ್ ಚುಕ್‌ಲ್ಲೆಂ ನಾ. ದೆಕುನ್ ಮೊಗಾಚಿ ಉಬ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಬಿಂದ್ರುರೀ ಮೊಗಾಚಿ ಜೋರ್ ಆನಿ ಉಬಾಂಬಳಾಯ್ ಘಡಾನಾ. ಪರ್ ಘುಂವ್ಡೆರ್ ಕೊಂತ್, ಮಾಗ್ಣೆಂ, ಜೆಪಾಂವ್, ಸಾಂ ಜೊಸ್ಯಾಂವ್ (ಜೆಂಮ್ಸ್), ತೇರ್ಸ್, ಇಗರ್ಜ್, ಪಾತ್ಕಿ ಸ್ತ್ರೀ, ವಾಂಜೆಲ್, ದೆವಾಚಿ ಬುಥಿ, ರಜಾರ್, ಭೊಗ್ಣೆ, ದೈವಿಕ್ ಪ್ರೇರಣ್, ಮಾಗ್ಣೆಂ-ಆಂಗವ್ಣ್, ಪಾತ್ಯಾಘಾವ್, ಪರ್ತೆವ್, ಆಂಜ್, ರಾಕಣ್ ಭಷ್ಟ್, ಶಿಕ್ಷಾ ಆನಿ ಇನಾಮ್, ಅರ್ಗ್ಯಾಂ, ದೆವಾಚಿ ಮಹಿಮಾ ಚುಕ್‌ಲ್ಲಿ ನಾ. ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್ ಗೆಲ್ಲೆವೆಳಿಂ ಬಿಬಿಚೆಂ ಹಿಶೆಂ ಪಿಡ್ಯಾಂವ್ ಬಿಂಜೊಯಿ ಉಪಾವ್ ಮೆಳನಾತ್ಲ್ಲೆವೆಳಿಂ ಡೊ| ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಏಕಾ ಮಾತಾರ್ಯಾ ಯಾಜಕಾದ್ವಾರಿಂ ಆಯುರ್‌ವೆದಿಕ್ ಒಕತ್ ದಿತಾ. ವಾಂಜೆಲಾಚಿ ಪ್ರೇಲ್ ಪಾಂಗರ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಕೋಣ್ ಬಿಂದ್ರುರೀ ಲಂಯ್ಗಿಕ್‌ಪಣಿ ಉದ್ರೇಕಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್ ವಾ ಸೆಕ್ಸೀ ದಿಸನಾಂತ್. ಸಗ್ಳಿಂ ಪಾತ್ರಾಂ ಆನಿ ಸಂದರ್ಭ್ ಪುತ್ರ್ಯಾನ್ ಕ್ರೀಸ್ತಾಂವ್‌ಚ್.

ಪಾತ್ರೀಕರಣ್: ಪಾತ್ರಾಂಚಿ ಖಾತಡ್ ನಾ. ವಿಂಚುನ್ ಬಸಯಿಲ್ಲೆ ಥೊಡೆಚ್ ಪಾತ್ರ್, ದೆಕುನ್ 'ನಾಟಕ್' ಜಾವ್ನ್ ರುಪಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಸಲೀಸ್. ಮುಕೆಲ್ ಪಾತ್ರ್ ಚೆಲಿ/ಸ್ತ್ರಿಯೆಚೊ - ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ. ತಾಚೆ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಸಪ್ರೊ ಲುಪಿ ಶೆಣಯ್ (ಅಲೋಶಿಯುಸ್). ನೋವ್ ವಾಸ್ರಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಏಕ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ಯಿ ಪರತ್ ಆನ್ಎಕಾಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ಚಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಜಲ್ಮ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಥ್ಯಾಕ್ತಿ ಎಲಿಜಾಮಿ. ಮಾಗ್ವೊಳ್ಚಿ ಆನಿ ಕೊಣಾ ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಪಣಾಂತ್ ಅಪ್ಲಿಚ್ ಶಾಬಾಸ್ಕಿ ಭೊಗ್ಲ್ಯೊ, ಪಿಂವ್ರ್ಯೊ ಲೊರ್ನ್ಯಾಮ್. ಡೊ| ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್, ತಿಚೊ ಬಾಪಯ್ ಸ್ಮಿತ್ ಸಾಯ್ಬ್, ನರ್ಸ್ ಪಾವ್ಲಾ ಕ್ರಿಸ್ಚಿಯನ್ ಆನಿ ಲಿಂಗ್ಫೀಲ್ಡಾಚೊ ಪೂತ್ ಎಡ್ಗರ್ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಬಳ್ವಂತ್ಕಾಯೆಚೆ ಪಾತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಭೊಂವ್ತಾತ್. ಮೊನಿಕಾಬಾಯ್, ಗಾಂವ್ಚೊ ದಾಕ್ತೆರ್, ರಾಂದ್ವಿಣ್ ಕೊಸೆಸಾಮಿ, ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಮೊಣ್ಣಾ, ಆಪ್ಲೆಂ ಸಾದೆಪಣ್ ದಾಕವ್ನ್ ವೆತಾತ್. ಭರ್ತಿ ಅರ್ದೆ ಕಾಣಿಯೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ (19 ಅವಸ್ವರ್) ಎಕಾಚ್ಯಾಣೆ ಖಳನಾಯಕಾಂಚೊ ಪ್ರುಂಡುಚ್ ಉಬ್ಕಿ ಮಾರ್ತಾ. ತಾಂತುಂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೆನೆಜರ್ ಲಿಂಗ್ಫೀಲ್ಡ್, ತಾಚೊ ಬೊಟ್ಲೆರ್, ಡೊ| ಲಾಂಬಿ ಆನಿ ತಾಚೊ ಸಹಾಯಕ್ ಜುಗಾರಿ, ಘುಟ್ಮಳ್, ಕುತಂತ್ರಾಂ, ಆಪ್ಲೆಸ್ಪಣ್ ಘೆವ್ನ್ ಲುಪಿಕ್ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ್ 'ಪಿಸೊ' ಕರ್ತಾತ್. ಪಿಸೊ ಜಾಲ್ಲಿ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಉಡಾಸಾಂತ್ ಉರನಾಶೆಂ ಕರುನ್ ನವಿ ದಿಶಾ ಲಾಬ್ತಾ. ಅಪ್ರೂಪಾಯೆನ್ ಫೆಲ್ಸಿತಾಚಿಂ ಭಾವ್-ಭಯ್ಣಿ ಆನಿ ಘಟಾವಳ್ನಿ ಕಾಮೆಲಿ ಝುಳ್ಕತಾತ್. ಲುಪಿ-ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ ಮಾಲ್ಬಡೊ ಚೆರ್ಕೊ ಬೋವ್ ಥೊಡೆಚ್ ಅವ್ದೆಕ್ ಜಿವಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ಯಿ ಏಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ತಾ. ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಸಯ್ತ್ ಯೇನಾ ತರೀ ತಾಚೆ ಆವಯ್ಕ್ ಸುಮಾರ್ಶಿಂ ಲಿಸಾಂವಾಂ ತೊ ಶಿಕಯ್ತಾ. ಎಕಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ತೊ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಎಕ್ತಾರಾಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಜಾತಾಕೀ ತೀನ್ ದಿಕ್ಕಾಂನಿ ಗೆಲ್ಲಿಂ ಲುಪಿ, ಫೆಲ್ಸಿತಾ ಆನಿ ಡೊ| ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಎಕೆಚ್ ಸಾಂಜೆರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಫೊಂಡಾಲಾಗಿಂ ಪಾವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಜಿಣಿಯೆ ಲಿಸಾಂವಾಂ ಶಿಕ್ತಾತ್.

ಕ್ರಾಂತಿ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತೀಕರಣ್: ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ನ್ಹಯ್ ತರೀ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೊಗಾ ಅದಾರಿತ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕಾದಂಬರಿಚ್ ಏಕ್ ಹಳ್ತಾಚಿ ಕ್ರಾಂತಿ - ತೆಂಯ್ ಪತ್ತೇದಾರಿ - ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಥಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡ್ ವಚೊನ್. ತ್ಯಾ ತಾಂತುಂ ಪುರುಶ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತ್ ಆನಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಘಡ್ತಾ. ಅವಯ್ಪಣಾಚ್ಯಾ ಜೆರಾಲ್ ವರ್ತುಲಾಂತ್ ಫೆಲ್ಸಿತಾಚಿ ವೀಶ್ಟ್ 'ಬಾಲಿಶ್' ದಿಸ್ತಾಂ. ತರೀ ಡಜನಾವಯ್ರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಅವಯ್ಪಣಾಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಮಾನ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಾಜಾರ್ಚ್ ನಾಕಾ, ಚಾಲ್ಯಾರ್ಯಿ ಭುರ್ಗಿಂಚ್ ನಾಕಾ, ಗುರ್ವಾತಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಚಿ ಖಿರಿಮಸ್ತ್ ಆನಿ ಸ್ತ್ರಿಯೆಚಿ ಖುರ್ಸಾವಾಟ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ತೆಂ: ಎಕೆ ಥರಾಚೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಸವೆಂ 'ಅಂಕ್ವಾರ್ ವೊಕಲ್' ಜಾವ್ನ್ ರಾಂವ್ಚೆಂ ವಿಶೇಸ್. ಕಾಜಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚಾಕ್ರಿ, ಜೇಯ್ಲರಾಚೆ ಹಾತಿಂ ಬಾಯ್ಲ್ ಕೈದಿ, ಭುರ್ಗೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಚಿ ಗುಲಾಮ್‌ಗಿರಿ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ತಾನಾ ಭುರ್ಗೆಂ ಜಾತಾನಾ 'ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ಧಯ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂಯ್ ಕಾಂತ್ರಿಚ್. ಹೆ ಕ್ರಾಂತಿಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ ದಾದ್ಲೆಪಣಾಚಿ ಖಿರಿಮಸ್ತ್ ಕಾಂಟಾಳ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಬಾಕ್ ಥಾಲೆಂ ಮಾರ್ತಾ! ಪುರುಶ್ ಕುತಂತ್ರಿ ಆನಿ ಆಪ್ಲೆಶಿ ಜಾತಾನಾ ಡೊ| ಮಾರ್ಗ್ರೆಟ್ ಆನಿ ಪಾವ್ಲಾ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಸ್ಮಾಪಣಾಚೊ ಗಾಂಟ್ ಆನಿ ರಾಕಣ್ ಭಡ್ವೆ ಜಾತಾತ್.

ಕಾಣಿ ಆನಿ ಶಿಬಿರ್: ತೋಟಾಗಾರ್ ಗ್ರೇಸ್ಟ್ ಉಪಿ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೆರ್ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್ತಾ ತರೀ ತಿಚ್ಯಾ ನೆಣಾರ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಿಸ್ಪ್ಯಾಕ್ ಲಾಗೊನ್‌ಚ್ 35 ಅವಸ್ಥರಾಂಚಿ ಆನಿ 183 ಪಾನಾಂಚಿ ಕಾದಂಬರಿ ಘಡ್ತಾ ಮ್ಹಣಾಜೆ. ಘಾಂವ್ಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ರ್ ಘಾಂವ್ಡ್ಯಾಂ ಯೇವ್ನ್ ಚಿಂದುರ್‌ಘಾಟ್ ಚಿಕ್‌ಮಗ್ಳುರ್ ಘಟಾಕ್ ಚಡೊನ್ ಅಕ್ರೇಕ್ ಕೀರ್ಸ್- ಕ್ರಿಶಿಕಡಾಕ್ ಪಟೊನ್ ಯೇವ್ನ್ ಕಾಣಿ ಘಾಟಾವಯ್ಲ್ ಕೊಡ್ತ್ಯಾಂತ್ ಸಂಪ್ತಾ. ಅಕ್ರೇಚ್ಯಾ ದ್ವಶ್ಯಾಂನಿ ಪಾಟಕಾಂತ್ಲೆ ಪೆಯಿಲಿ ಸಗ್ಳೆ ಮುಕೆಲ್ ಪಾತ್ರ್ ಯೇವ್ನ್ ಜಮ್ತಾತ್. ಶಿಬಿರಾಂತ್ ನೆಣಾರ್ಲ್ಯಾಗಾರ್ ಆಪಾಯ್ತ್ ಘಡ್ತಾಂ ಮ್ಹ್ಯೊಂ ಘಡೆಕ್ ಕಳ್ತಾನಾ ಅಪಯ್ ಧುವಾಂ (ಎಲಿಜಾಯ-ಫೆಲ್ಸಿತಾ) ಮಧೆಂ ಪಯ್ತ್ಯಾಪಣ್ (psychological distance) ಪಿಸಾರ್ತ್ ರಾವ್ತ್ ಜಾತಾತ್; ಅನಿಶಿಚ ಜೆವಾಣ್ ತೊಂದಾಂತ್ ಘಾಲ್ತ್ಯಾ ಗಡ್ಯಾಂನಿ ಜಾತಾನಾ ಸತ್ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ಚಿಕ್ತ್ಯಾ. ಬರ್ಯಾ- ವಾಯ್ಟ್ಯಾಮಧ್ಲ್ಯಾ ಝಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ ವಾಟ್ಯಾಕ್ ಶಿಕ್ಯಾ ದೆವ್ಚ್ಯಾನಾ ರೂಪ್ ಘಾಲಿಕ್ ಜಾತಾ. ರಾಗಿರ್ಶ್ ಉಪೆಂ ಅರ್ಲ್ಯೆಂ ಫೆಲ್ಸಿತಾ ಪಡ್ಯಾ ಕಸಾನ್, ಪಡ್ಯಾ ರಾಗಾನ್ ಆನಿ ನವೆ ಉಮೆದೆ ಜಾಲಿನ್ ಭರೊನ್ ಯೆತಾನಾ 'ಭರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಚಾಂದ್ರ್' ಪಳ್ತಾಸ್ತಾ.

ದ್ವಂದ್ವ್ ಆನಿ ವಿಪರ್ಯಾಸ್ : ಸ್ತ್ರೀ ಕಾಣ್ಯೆಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾತಾನಾ ದಾರುಣಾಯೆಚಿ ಚಿತ್ರಣಾ ದಾಕಯ್ತಾ. ಕಾಜಾರಿ- ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ದುಬ್ಳಿಕಾಯ್- ರಾಕಕುಡ್ಡಿ, ಮೋಗ್- ಬಾಂದ್ ಶಿಕಂಡ್ಯಾ+ರಾಗ್. ಇತ್ಯಾಗತ್- ದುಸ್ವಭ್ಯಾಯ್, ದುಬ್ಳ್ಯಾಚೆಂ ಅಂಗ್ಳಾಂ-ಗ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಬೆಂಗ್ಳಿ ಚಿಕ್ ಜಾತಾ. ಧುರ್ಯಾಂ ದೆವಾಚೆಂ ಆಶಿರ್ವಾದ್-ದಾವ್ಯಾಚಿ ಬಿರುಮ್ಸ್...

ಭಾಸ್, ಶೈಲಿ, ಸಿರೂಪಣ್, ಭಾಂದಾಪಳ್: ಬೋಲಾಣ್ ನದ್ರೆ ಆನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಭಾರೆಂಚ್ಯಾ ಕತಾಂತ್ ಘಾಂವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ರಾಸ್‌ಚ್, ಕಾತರ್‌ಚ್. (ಮುಕೆಲ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಂ- ರಾಗ್, ಮೋಗ್, 10 ವೊ ಬಾಂಳ್ತೆರ್. ನಾಭಿಲಾಯ್ಟಿ, ಪತಿಣೆಚಿ ಕಾಯ್ದಿ, ಶಿರಾಕಿನ್ ಬಾಪ್ಯ್ ಸಾಂಗಾತ್, ಉಪಿ ಜೆಂಗ್ಯಾಭಾಯ್ರ್, ಸಗ್ಳೆಂ ಚಲಿಯೆಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್, ವ್ಹರೊನ್- ಬಾಂಳ್ತೆರ್. ಧುಲ್ಯಾಕ್ ಪುಸ್ತ್ಯಾ- ದೂಡ್ ನಾ, ಚೆರ್ಯಾಚೆಂ ಮರಣ್. ಉಪಿನ್ ನಾಪಾಂಯ್ಕ್, ಪಿಸಾಂಯ್‌ಕ್. ಬಾಯ್‌ರಾತ್, ಕಾಲಿಕಟ್. ಉಪೆಂ, ಲಿಂಗ್‌ಭೇದ್ಯಾಚೆಂ ಮರಣ್. ಉಪಿನ್ ಮಾಪ್ಯಾ ಚ್ಯಾ ಪೆಸಾರ್. ಕೊಯ್ತ್ ತ್ಸ್ಯಾ. ಚೆಡ್ಯಾಂ ಘುರ್ಗ್ಯಾಂ.... ಕಾಣಿ ಧಾಂವ್ತಾ ಆನಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಯ್ ಧಾಂವ್ತಾ. ಸುರ್ಯ್ಯಾತೆರ್ 10ವ್ಯಾ ಬಾಂಳ್ತೆರಾಕ್ ಪಟೊನ್ ಪಾಂಚೊನ್ ಉರ್ಲೆಲಿ ಎಲಿಜಾಯ್ ಕಾಣಿ ಸಂಪ್ತಾನಾ. 11 ವ್ಯಾ ಬಾಂಳ್ತೆರಾಕ್ ರೆಡಿ. ಎಕಾಚ್ ಪೆಸಾರ್ ಅವಯ್ ಆನಿ ಧುವೆಚೆಂ ಬಾಂಳ್ತೆರ್ ಜಾತಾ. ಲಾಂಬ್ ಉಲಯ್ಣ್ಯಾಂ ಆನಿ ಭಾರೆಸಾಂ ನಾಂತ್. ಭಾಶೆಚಿ ಸೊಬಾಯ್ ಘಂಯ್ ಘಂಯ್ ಉಜ್ಯಾ, ದೆಕ್: ಅಂತ್ರ್ಯಾಳಾರ್ ಮೊಡಾಂಚೆಂ ಪಾಟಪ್, ಕಾಳ್ಯಾ ಮೊಡಾಂ ಭಂಡ್ತ್ ರುಪ್ಯಾಚಿ ದೆಗ್, ಘರ್ ಉಜ್ಯಾಪಾಂಡ್ಯಿ ಚೆಟ್ಟಿ, ಕಾಂಟ್ಯಾಲ್ಯಾಚೆಂ ಕಿಟಾಳ್, ಕಾಜಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾಂಟ್ಯಾಚೆಂ ಬಿಚಾಣೆ ಆನಿ ಅನಂದಾಚಿ ಗುಳೊಯ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕತಾಂತ್ಲೆ ಸಂದೇಶ್, ಆದೇಶ್, ಉಪದೆಸ್ ಆನಿ ಉಬ್ದೆಸ್: ಎಲಿಜಾಯ್ ನೆಣಾರ್ಲ್ಯಾಗಾರ್ ಪತಿಣೆಚೊ ಕಾಯ್ದೊ ಪಾಳ್ತಾ ತರ್ ಫೆಲ್ಸಿತಾ ನೆಣಾರ್ಲ್ಯಾಗಾರ್ ಅಪಾಯ್ತಾಂ ಘಡಯ್ತಾ. ಪುನ್ಹಾ ಸಂಬಂದ್ ಸುಮಾರ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ವಿಪ್ರೀತ್ ಭಾವಾತ್ಮಕ್ (ಸಿಂತಿಮೆಂತಾಳ್) ಜಾವ್ನ್ ದುಕಾಂಚೆಂ ನ್ಹಂಯೆಂತ್ ಪ್ಯಾಳ್ತಾನಾ ಕಾಂಯ್ ಕೆನ್ನಾ ಸ್ನೆಹೆರ್ ನಾಟಕೀಯ್. ಫೆಲ್ಸಿಯ್ ಆನಿ ಅಪಾಸ್ತ್ರಿಕ್ ಗಮ್ತಾತ್. ಫೆಲ್ಸಿತಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ದಿಲ್ಯಾ ಸಾಪ್ಯಾರಾಚಿ ಭಲಾಯ್ಕೆಂತ್ ನಾಪ್ಯಾ ಚೆಂಪ್ಯಾಕ್

ಪಾಲ್ವಪ್ಯಾಂಪ್ರಾಸ್ ವ್ಹಡ್ ಕುಟಮ್, ಅಂತ್ರಳಾವಯ್ಲ್ಯಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂಬರಿ ಆನಿ ದರ್ಯಾವೆಳಿರ್ಲ್ಯಾ ರೆಂವೆಬರಿ ಘುರ್ಗ್ಯಾಂ ಬಾಳಾಂ ಮಾಗ್ತಾನಾ 'ಪರ್ನ್ಯೊ ಖರಾರ್' ಉಗಡ್ಸಾ. ಕಾಜಾರಾಚೊ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾತಾನಾ ಎಷ್ಟ್ರಾ ತಸಲೆ ಆನಿತಿಚೆ ಕಾತ್ಕುರ್ಲೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಬಾಪಾಯ್ ಥಾಪ್ಸ್ಚ್ ಪಯ್ಸ್ ರಾವ್ತೊಂಕ್ ತಯಾರ್. ಕಾಜಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದಾದ್ಲೊ-ಸ್ತ್ರೀ ಪೂರಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಆಶೆಂ ವರ್ತಾವ್ತಾನಾ ಸ್ತ್ರೀಸಾಂವ್ ವಾ ಸ್ತ್ರೀವಾದಾಚಿ ಏಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಘಡ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಚೂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಂಸಾ. ಏಕ್ ದೋನ್ ಸವಾಲಾಂ ಅಜೂನ್ ಉರ್ತಾತ್. ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ ರಾಗ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚೆರ್?ಘೊವಾಚೆರ್? ದಾಕ್ತೆರಾಚೆರ್? ತಾಚೆರ್‌ಚ್? ಅಸ್ಲಿ ಕಾಣಿ ಏಕ್ ನಾಸಮ್ಜಣಿ (ನೆರಾರ್ಲ್ಗಿಸ್) ವಾ ಬಿಸ್ಟಾವ್ ವಾ ರಾಗ್ ವಾ ಕ್ರಾಂತಿ?

ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿಕರ್ತ್
ತೇಗ್ ಬರವ್ಪಿ, ತೀನ್ ಬರ್ಪಾಂ/ ಕಾದಂಬರಿ
29 ಆಗಸ್ಟ್ 2010ವೆರ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಿಂಪೊಜಿಯುಮಾಚಿ ಏಕ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ

ರೆಗಾವ್ ಶಾಕೊಸ
(ಪ್ರೊ. ಪಿಟರ್ ರೇಗೊ ಜೆ.ಸ
ಪಿರ್ಪ್ರೆಕ್, 'ಸಾದಾನ್' ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ರೇಡಿಯೊ
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್)

- ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಆನಿ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಿಂಪೊಜಿಯುಮಾಂತ್ ತೆಗಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಿಂತ್ಪಿಯಾಂನಿಂ ಕಾಸಟಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ನವಾಲ್ ಕಾಣಿಯೊಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾಂ ಅರ್ಥ್ ಕರುನ್, ತಿಳ್ಸುನ್, ಪರಪ್ಯ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾತ್ ಜೆಂ ಸಾ ಅಲ್ಪ್ಯಾರೆಸಾಚೆ - ಆಂಜೆಲ್, ಪಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾಚೆ ಪೊಂಗಾ ಪಡ್ಲಾಕ ಶಿಕಯ್, ಆನಿ ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಸ್ ಜೆ. ಎಫ್ ಡಿಸೋಜಾ - ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ, ಹ್ಯಾ ತೆಗಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಚೆ ಕಾಣ್ಯೆಪಟ್, ಬರ್ಪಾರಿತ್/ ಶೈಲಿ, ಬರ್ಪಾ ಸಂದರ್ಭ್, ಉತ್ರಾಂವಳ್, ಆನಿ ದೀಂಗ್ ಪಿವಸೊರ್ ದಿಲಾ ಹೆಂ ಪವೆಗ್ಲ್ಯಾ, ಸಂಗಿ ಹ್ಯಾ ತೆಗಾಂ ಕಾಣಿಯಾಂಗಾರಾಂಚೆರ್ ನವ್ರೊಚ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಲ್ಕಾತ್.
- ಕಾಣಿ ವಾಚ್ತಾನಾ ಆಮಿ ವಿವಿಧ್ ಥರಾಂಚೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ದಿವ್ಯೆತ್. ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ವಿಮರ್ಶ್ಯಾಂತ್ ಧೊಡ್ಯಾ ಸ್ಟ್ಯಾಪಿಶ್ ರಿತಿ ಆಸಾತ್ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ ವಾಚ್ಯ್ಯಾನ್ ಅಪ್ಲೆಂ ಗುಮಾನ್ ಕಾಣಿ ಬರಪ್ಯಾಚೆರ್ ಖಂಚಪ್ಯೆತ್: ವಾ ಹಾಣೆ ಕಶೆಂ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಆಶೆಲ್ಲೆಂ, ತಾಚ್ಯೆ ಮತಿಂತ್ ಕಶೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಇತ್ಯಾದಿ: ವಾ ಕಾಣ್ಯೆಚೊ ವಿನ್ಯಾಸ್ ಮನಿಂ ಧರುನ್ ಆಟಿವ್ ಕರ್ಯೆತ್.
  - ವಾ ಕಾಣ್ಯೆಂತ್ ಕಶೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಂ, ಕಶೆಂ ವಿಷಯ್ ಆಸಾ, ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಚಿ ರೀತ್, ಸುರುಪ್ ಕಸಲೆಂ, ಅಶೆಂ ಫೊರ್ಮಲ್ ರೀತ್.
  - ವಾ, ಚರಿತ್ ವಾಜ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ಸಿಂ ತರ್, ವಾಚ್ಪಿ-ವಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದ್. ಇಂಗ್ಲಿಜಾಂತ್ ಹಾಕಾ ರೀಡರ್-ರೆಸ್ಪೊನ್ಸ್ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ಅರ್ದಿಲೊ ವಾಚ್ಪಿ-ವಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದಾ ವಿಮರ್ಸೊ ಸುಮಾರ್ 1960-70-ವ್ಯಾ ಧಾಕ್ಯಾಂ ಧಾವ್ನ್ ಸುರು ಜಾಲೊ. ನೋರ್ಮನ್ ಹೊಲ್ಲಂಡ್, ಸ್ಟ್ಯಾನ್ಲಿ ಫಿಶ್, ವೂಲ್ಫ್‌ಗ್ಯಾಂಗ್ ಐಸರ್, ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ರೋಬರ್ಟ್ ಜೊಸ್, ರೊಲಾಂ ಬಾರ್ತ್, ಅಸಲ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ಐ.ಏ. ರಿಚರ್ಡ್ಸ್ (1929)-ನ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಬರೆಂಚ್ ಕಾಮ್ ಕೆಲಾಂ.
  - ಹೆರಾಂನಿ 'ಜೊಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ' ದೀಂವ್ಕ್ ವಾ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಪೆಟಾಡ್ಸೊಂ ಸಾರ್ಕೆಂ

ನ್ಹಯ್. ಜೆಂ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ "ಜೊಕ್ತೆಂ" ಮ್ಹಣ್ ಭಗ್ತಾ ತೆಂ ಖಯ್ರಾನ್ಂಚ್ "ಜೊಕ್ತೆಂ" ಜಾಯ್ಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಬದ್ಲಾಕ್ ಎಕಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಾಪ್ಲ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಲಾಗಿಂ ಕಸಲೊ ಸಂಬಂದ್ ರಚ್ಲಾ, ಕಸಲೊ ಸಂವಾದ್ ಚಲಯ್ಲಾ, ಕಸಲೊ ಬಾಂದ್ ಬಾಂದ್ಲಾ ತೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ತಾಚೆಂ ಬರಪ್ ಸುಟವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ವ್ಹರುನ್, ತಾಕಾ ನವ್ರೊ ಜೀವ್ ದಿತಾಂವ್. ತ್ಯಾ ವಾಚ್ಪಾಚ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ತ್ಯಾ ಬರವ್ಪಾಚೊ ಮೂಳ್ ಬರವ್ಪಿ ಆನಿ ನಾ! ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಆನಿ ಫುಡಾಂ, ತ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾವರ್ವಿಂ ತಿ ಕೃತಿ ಉಬಿ ಜಾತಾ.

- ವಾಚ್ಪಿ-ವಾಚ್ಪಾ ಸಂಬಂದಾಂತ್ ಮೆಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಜಿವಂತ್ ಜಾತಾ – ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಕ್ಯಾನಾದ್ವಾರಿಂ ತೊ ಅರ್ತ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ತಾ. ವಾಚ್ಪಿ ತ್ಯೆ ಕಾಣ್ಯೆಲಾಗಿಂ ಸಂಬಂದ್ ದವರ್ಚ್ಯೆ ದ್ವಾರಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ನವ್ರೊ ಜೀವ್ ದಿತಾ. ಹೆಂ ಅನೂಕ್, ಪಾಠ್-ಥಳಿತ್ ಕರಪ್. ಆಯ್ಚೆ ಚಡಾವತ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಹ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ಂಚ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾತ್.
- ಶ್ರೀ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ – ಜೊ.ಸಾ. ಅಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯೆ ಆಂಜೆಲ್ ಕಾದಂಬರಿಂತ್ ಕಿತೆಂ ದೆಕ್ತಾ (ಕಾಣಿ), ಕಶೆಂ ತಿ ಕಾಣಿ ದುಸ್ರೆಂ ಮ್ಹಾರ್ಝುಜ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡ್ತಾ ತೆಂ ಆಮ್ಕಾಂಕ್ ವಿವರಿತಾ. 1935-40 ನಂತರ್ ಜಲ್ಮಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಹಾರ್ಝುಜ್ ಏಕ್ ನವ್ರೊ ಅನ್ಭೋಗ್ – ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಚಡಾವತ್ ಕೊಣೆಂಚ್ ಹೆಂ ಝುಜ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್/ಭಗುಂಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಜೊ.ಸಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಜಿಯೆಲ್ಲೊ; ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮ್ಹಾರ್ಝುಜಾವೆಳಾರ್ ಮುಂಬಂಯ್ತ್ ಟೆಲೆಫೋನ್ ಕಂಪ್ಣೆಖಾತಿರ್ ಕಾಮ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ತೊ. ತ್ಯಾ ಝುಜಾವರ್ವಿಂ ತಾಕಾ ಏಕ್ ಡೀಸೆಂಟ್ ಕಾಮ್, ಬೊಲ್ಸಾಂಭರ್ ಆನಿ ಚಿಂತ್ಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾಕೀ ಚಡಿತ್ ಸಾಂಬಾಳ್, ಆನಿ ಫುಡಾರಾಚಿ ಖಾತ್ರಿ ಮೆಳ್ಳಲಿ. ಝುಜಾನ್ ತಾಕಾ ಏಕ್ ಜಿಯೆವ್ಪಾಚಿ ಭಿರಾಂತ್ ಉದೆಶಿ ಕೆಲಿ ತರೀ, ಬರೊ ಆನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆಚೊ ಫುಡಾರ್ ರಚುನ್ ದಿಲೊ ತೆಂ ಮತಿಂತ್ ದವರುಂಕ್ ಜಾಯ್: ತೆಂ ಕಾಣಿಯೆಂತ್‌ಯೀ ಆಸಾ. ಜಾಯ್ ಪುರ್ತೊ ವಿವರ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯೆತಿತ್ಲ್ಯೆ ದಿಗಾಯೆಚೊ ಝುಜಾವಿವರ್ ಹಾಂಗಾ ನಾ: ತಸಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾಣಿಂಯ್ ತಿ ನ್ಹಯ್. 'ಬರೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚಪ್ ಲಾಬಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ –ಆನಿ ಆಪ್ಲೊ 'ಆಶೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ನಿಶೆಲ್ಲಿಂ' ನಾಟಕ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕೆಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಜಿದ್ದಾನ್, ಆಪ್ಲಿ ಬರ್ಪಾ ಖ್ಯಾತಿ ಉಜಾರ್ ಕರುಂಕ್ – ಬರಯ್ಲಲಿ ಕಾಣಿ ಹಿ.
- ಝುಜ್ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಕಾಮ್ ಆಸ್ಚೆಂ ನಾ: ಝುಜಾಪಯ್ಲೆಂ ಮಟ್ವ್ಯೆ ಆವ್ದೆಚಿಂ ಕಾಮಾಂ ಮೆಳ್ಳಿಂ ತರೀ ಪಾಂಚ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಬೆಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್, ಆತಾಂ ಸವ್ಯೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಆಪುಣ್ ಬೆಕಾರ್ ಜಾತಲೊಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಭಿರಾಂತ್ ಆಸ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಝುಜಾವರ್ವಿಂ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಥಿರಾಸಾಣೆ ವರ್ವಿಂ ಜೊಸಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಆನಿಕೀ ಘಟ್ ಜಾಲೆಂ! ಪುಣ್ ಹೆರ್ ಸರ್ವ್ ಕಡೆನ್ ಝುಜಾಚಿ ಮ್ಹಾರ್ಗಾಯ್, ಕರಿಣಾಯ್ ತಾಕಾ ರೂಪ್ರೂಬ್ ಪಳೆಂವ್ ಮೆಳ್ಳಲಿ. ಹಿ ಝುಜಾಚಿ ಧಗ್ ಆಂಜೆಲಾಕೀ

ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ. ರುಜಾಚ್ಯೆ ಮ್ಯಾಗ್ರ್ಯಾಯಿನ್ ಆಂಜೆಲ್ (-ರೊಫಿ)ಚೆಂ ಕುಟಮ್ ವಿರೇಸ್ ಕಪ್ಯಾಂಕ್ ವಳಗ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಸಿಮಾಂವ್ಯಾ ಹಂತಾಚೆರ್, ತ್ಯಾಚ್ ರುಜಾಪರಿಂ ಆನಿ ರೊಫಿಚ್ಯೆ ಪಾಟಿಂ-ಪರ್ತಪ್ಯೆಪರಿಂ ಆಂಜೆಲಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಬರೆಂಪಣ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಏಕ್ಯೆ ರಿತಿನ್ ಹಿ ಜೊಸಾಚಿ ಆಪ್-ಕಾಣಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಜೊಸಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಸಂಗಿ ಭೊಗ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಕಥಾ ತಾಣೆ ಬರಯ್ಲ್ಲಿ (ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಪಾಚ್ಲಿ) ಪಯ್ಲಿ ಸಪಾಲ್ ಕಾಣಿ - ತಾಚ್ಯಾ ಆಪ್ ಅನ್ಭೊಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಕ್ಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂನಾ ಜೊಸಾಚ್ಯೆ ಮಾಂಯ್ಚಿ ಪುಣ್ ಕಟೇಣ್ ಅವಂಯ್ಕ್ ಆನಿ ರೊಫಿಚ್ಯೆ ಅವಂಯ್ಕ್ (ಪುಣ್ ತಿಚಿ ಕಟೆಣಾಂಯ್ ಆಂಜೆಲಾಥಂಯ್ ಚರಿತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ರತ್ನಾಕ್ ತಿಂ ದೊಗಾಂ ಚಡಾವತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್) ಹಾಂಗಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ರೊಫಿ ಘೊಡೆಂತ್ ವೇಳ್ ಕಾಣಿಯೆಂತ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ ಅಶೆಂ ತಾಚಿ ಆಪ್ಯಾಂ ಚರಿತ್ ವಳಕ್ ನಾ ಜೊ.ಸಾ.-ಯ್ ತಶೆಂಚ್. ವಿರೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ರೊಫಿ-ಆವಯ್ಚ್ಯೊ ಸಂಬಂದ್ ಏಕ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ತರ್ ಜೊಸಾ-ಆವಯ್ಚ್ಯೊ ಸಂಬಂದ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ವಾಟೆನ್ ಹೆಂ ಸಾಪ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ (ವಿರೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚಿ ಆಪ್ ಕತಾ ವಾಚುನ್ ನಾತ್ಲ್ಲ್ಯಾಕ್) ಜಾಂವ್. ಏಡ್ತಿಸಾ ತಸಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಸಾಕಿತಿಕ್ ಜಾಂವ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ. ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಹೊ ಏಕ್ ಲಿಪ್ತೊ ವಿರಯ್ಸ್ಟ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್

- ಆಪ್ಲಿ ಘಾಸ್ ಆನಿ ಅಲಂಕಾರಾಚ್ಯೆ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಆಂಜೆಲ್ ಕಾದಂಬರಿ 'ಅಪ್ಲ್ಯೆ' ಮ್ಹಣೊನ್ ಏಡ್ತಿನಾಚೊ ವಾದ್ ಹಾಂತುಂ ದೋನ್ ಉತ್ತಾಂ ನಾಂತ್. ಪಾಲಿಚ್ಯೆ ನಾಂವಾನ್ ಧಾಂಕಾಕ್ ಉದಕ್ ತಸಲಿಂ ಅಬಿವೆಕ್ತ ಫಕತ್ ಅಲಂಕಾರಿಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್. ಮಾತ್ಶೆಚ್ಯೆ ಮರಿನ್ ದೊಳ್ಯಾಲಿಂ. ಏಕ್ಯೆ ಸಂಗ್ರೆಕ್ ಬರೆಪಣ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್: ಪುಣ್ ತ್ಯೆ ಪರಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಸ್ತ್ ಬರೆಪಣ್ ಜಾತಾ: ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಜಾತೆಂ ನಾ! ಬರೊಚ್ ಕಪ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಮಾತಿ ಮುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ಜಿಯೆಲ್ಲ್ಯಾ, ಜೊಸಾಕ್ ತ್ಯೆ ಭಾಷೆಚೆರ್ ಬರೊಚ್ ತಾಬೊ ಆಸ್ಲೊ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಹೆರ್ ಗರ್ಜ್ ನಾ. ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಮುಂಗ್ಳುರಿ ಸಾಸ್ತ್ರ್ಯಾತೆಕ್, ಜಿಣ್ಯೆರಿತಿಕ್, ಆನಿ ಭಾಶೆಕ್ "ಆಂಜೆಲ್" ಕಾಣಿ ಏಕ್ ಆರ್ಸೊ.
- ಫಾ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗೆಸಾನ್ ವೆವಸ್ತ್ರ್ ಫರಾಸ್ ಖಡಾಪಾಚ್ಯೆ ಕಾಣ್ಯೆ ಆಟಿವಾಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಯಾ: ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್ - 1971 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಖಡಾಪಾನ್ ಬರಯ್ಲ್ಲಿ ಮೊಗಾಚಿ ಕಾಣಿ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆಪ್ಲೆ ವಿಚಾರ್ ಮಾಂಡುನ್, ಪಯ್ಲೆಂ ಖಡಾಪ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ, ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ದಾಂಞ್ಯಾಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಯಾ. ತೊ ಕೋಣ್, ತಾಚಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಳಕ್ ಆನಿ ಸ್ಥಿತಿ ಕಿತೆಂ, 'ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್' ಕಾಣಿ ಬರಯ್ಲ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಪಾಟ್‌ಥಳ್ ಕಿತೆಂ ಅಸಲೆಂ ಉಸ್ತುನ್ ಆವ್ಚೆ ಸಮೊರ್ ಪಾತ್ಯಾಯ್ಲ್ಯಾಂ.

ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಯ್‌ಚೊ ಮಾತಾಳೊ, ಪಾತ್ರ್, ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಗರಜೊ (ಧರ್ಮಿಕ್, ಕುಟ್ಮಾ ಮೊಲಾಂ, ಬಾಯ್ಲ್ಲಿಚೆಂ ಸ್ವಾನ್‌ಮಾನ್ ತಸಲ್ಯೊ ನೆಸೆಸ್ಸಿಟೀಸ್), ಕಾಣ್ಯೆಚೊ ರಚ್ಪೇಕ್ (ಫೊರ್ಮಲ್) ವಿಮರ್ಸೊ, ತಶೆಂಚ್ ಕಾಣ್ಯೆಂತ್ಲೊ ಖಡಾಪ್ ಆನಿ ತಾಚಿ

ನಿವರ್ ಫಾ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸಾನ್ ಸೊಬಿತ್ ರಿತಿನ್ ವಿವರಿಲ್ಯಾತ್. ಜೊಸಾಕ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯೆ ಪರಿಂ, ಖಡಾಪಾಕ್‌ಯೀ ಭಾಶೆಚೆರ್ ಬರೊಂಚ್ ತಾಬೊ ಆಸಾ: ತಾಚಿ ಭಾಸ್ ವೊಗಾಚಿ. ಪೂಣ್ ಖಂಚ್ಯೆ ಫಡ್ಯೆ ಕಸಲ್ಯೆ ಪರಿಗತಿಂತ್ ಕಸಲಿ ಭಾಸ್ ವಾಪರುಂಕ್ ಜಾಯ್ (ಆನಿ ಕ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ ಮೀತ್ ಖಂಯ್ ಆಕೆರ್ ಜಾತಾ) ತೆಂ ಖಡಾಪ್ ಬರೆಂಚ್ ಜಾಣಾ ತೆಂ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ದೆಕುನ್‌ಂಚ್ ಫಾ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ವಿವರಿತಾ: ವೊಗಾಚಿ ಊಬ್ ಆಸಾ ತರ್‌ಯೀ ಬೊಬ್ ಆನಿ ಉಚಾಂಬಳಾಯ್ ನಾ! ತೆಂವೀ ಸಾರ್ಕೆಂ.

- ಡೊಲ್ಫಿ ಕಾಸ್ಸಿಂಯಾನ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೋಜಾಚಿ ಕಾಣಿ ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂಚೆರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಂಕಯ್ಲಾ. ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಯಾ್ಪಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್ ತಸಲಿ ಕಾಣಿ ಹಿ. 1973 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಿ ಕಾಣಿ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾತಾನಾ, ಚಡಾವತ್ ಚಡ್ ಪ್ರತಿಯೊ ಫರಾಚ್ ಉಲ್ರ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಎಡ್ವಿನಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತರ್, ಹಿ ಕಾಣಿ ವಾಚುಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪಿ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ಲಲೊಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉದೆತಾ. ತಸಲ್ಯೆ ಕಾಣ್ಯೆಚೆರ್ ಡೊಲ್ಫೀ ಕಾಸ್ಸಿಯಾನ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಪ್ರೆತನ್ ಕೆಲಾಂ. ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಎಡ್ವಿನಾಚ್ಯೆ ತೀಕ್ ಆನಿ ಅನೂಕ್ ಶೈಲೆಚೆರ್, ಚಡಿತ್ ಗುಮಾನ್ ವಾಟಯ್ಲಾಂ. ವಿಕ್ಟರಾಚೆಂ ವೆಕ್ತಿತ್ವ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆಂ ತೆಂ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲಾಂ.

ಸ್ತ್ರೀವಾದ್ ವಾ ಫೆಮಿನಿಸಮ್:

ಫಾ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸಾನ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲಲಿ ಪೂಣ್ ಚಡಿತ್ ಲಾಂಬಂಪ್ಯ್ ನಾತ್ಲಲಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಕೂಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ – ಸ್ತ್ರೀಸಕ್ತೀಕರಣ್ ವಾ ಫೆಮಿನಿಸಮಾಚಿ ವ್ರೋಳ್. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಗಂಬೀರ್ ಥರಾಂಚಿ ಕಸಲಿಂಚ್ 'ಇಸಮ್'ಂ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮ್ಹಜೊ ವಾದ್. ತರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಾಳ್ಪಾಣಾರ್‌ಚ್ ಖಡಾಪಾನ್ ಏಕ್ ಬಳಾದೀಕ್, ಪುನಾಂತ್ ಉರ್ಚೆ ತಸಲೊ ಬಾಯ್ಲೆ ಪಾತ್ರ್ ರಚ್ಲಲೊ ಮೆಚ್ವಣೆಚೊ. ತೊ ಮಾತ್ ನ್ಹಯ್. ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಏಕಾ ನಾಂವ್ ನಾತ್ಲಲ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಮುಕಾಂತ್ರ್ (ಫೆಲ್ಸಿತಾ-ಲುವಿಚೊ ಸರ್ಲಲೊ ಬುಗೊ಼) ಕಾಣ್ಯೆಕ್ ಏಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಘುಂವ್ಡಿ ದಿಲ್ಯಾ: ಹೊ ಭುಗೊ಼, ಫೆಲ್ಸಿತಾ, ಡೊ. ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಅಸಲೆ ಪಾರಂಪರೀಕ್ ಉಣ್ಯಾಪಣಾಚೆ ಪಾತ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮನಾಂತ್ ಖಂಚೊನ್ ಉರ್ತಾತ್: ಪುಣ್ ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ ಗರ್ವ್ ಉಲವ್ಪಿ ಪಿಯೆಂಡೊ ಬಾಪಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮನಾಂತ್ ಉರನಾ.

1960 ಆನಿ 1970–ವ್ರೊ ಧಾಕ್ಡೊ ಜರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮತಿಂನಿ ಉಬೊ ಜಾಲೊ, ತರ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಎಕ್ಯೆ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ನಾಕಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಗಡ್ಚೆಂ ವಿಚಿತ್ರ್ ದಿಸ್ತಾ. ಆಮ್ಚಿ ಸಮಾಜ್ ಆಜೂನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ–ಕೇಂದ್ರಿತ್: ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಗುಮಾನ್ ಕರ್ಚೆ. ಪುಣ್ ಸುಮಾರ್ ಚಾಳಿಸ್–ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದ್ಲ್ಯೆ ಎಕ್ಯೆ ಸ್ತ್ರಿಯೆನ್ ದಾದ್ಲೊ ಏಕ್ ಲಂಯ್ಗಿಕ್ ಮನ್ಸಾತ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯೆ ಖುಶೆಪಾಸುನ್ ಸ್ತ್ರಿಯೆಕ್ ವಾಪರ್ಚೊ ಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಆನಿ ಏಕ್ ಬಾಯ್ಲ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಚ್ಯೆ ಆಪ್–ಖುಶೆಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಭುರ್ಗಿಂ ಕರ್ಚೆಂ ಮಶೀನ್ ನ್ಹಯ್: ದೆಕುನ್ ಆಪುಣ್ ಕಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ, ದಬಾವಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಕಾಜರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಆವಯ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಟಾನ್ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ಚೆಂ ಸತ್.

ದಿಗಾಯೆನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ಹ್ಯೆ ಕಾಣಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಾ ತಸಲೊ ಫಟ್

ಪಾತ್ರ್ ಖಂಚೊಚ್ ನಾ! ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ ನೊವ್ರೊ ಲುಪಿ ಚೋರ್ ಬರೊ ಮನಿಸ್ ಪುಣ್ ಕಾಣಿ ವಾಚುನ್ ಜಾತಾನಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮತಿಂತ್ ಖಂಚುನ್ ರಾಂವ್ಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಫೆಲ್ಸಿತಾಚೊ ಆನಿ ಡೊ. ಮಾರ್ಗರೆಟಾಚೊ. ಫೆಲ್ಸಿತಾಚ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಕ್ ಘಟಾಂಯ್ ಆನಿ ಬಳ್ ಆಸಾ. ಕಸಲ್ಯಾಚ್ ಆಡ್ಕಳಿ ವಿರೊದ್ಯೀ ತೆಂ ಆಪ್ ಸಕ್ತಿನ್ ಝುಜೊಂಕ್ ತಯಾರ್.

ಜೊ.ಸಾ. ಅಲ್ವಾರಿಸಾಚ್ಯೆ ಆಂಜೆಲ್ ಕಾಣಿಯೆಂತ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದಾಚೊ ಬರೊಚ್ ಪ್ರೆಸೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಏಕ್ಯೆ ದಿಶ್ಟಿನ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ತರ್, ಆಂಜೆಲ್ ಕಾಣಿಯೆಂತ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಪಾತ್ರ್ಚ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್! ದಾದ್ಲೊ ರೊಫಿ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ - ಪುಣ್ ತಾಚೊ ಪಾತ್ರ್, ಪಾತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರಾನಾ. ಜಾಂವ್ ಚಂಗು ವಾ ಶಿಣ್ಯಾ ವಾ ಹೆರ್ ಕೊಣ್ಂಯ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಂತ್ ಉರ್ಚೆ ತಸಲೊ ದಾದ್ಲೊ ನ್ಹಂಯ್. ಚಂಗು ಆಂಜೆಲಾಚೆ ಮಾರ್ ಸಯ್ತ್ ಖಾತಾ!

ಕಷ್ಟ್ ಯೆತಾನಾ ರೊಫಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ನೆಣ್ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಆನಿ ಆವಯ್ಕ್ ಸಾಂಡುನ್ ಪಯ್ಸ್ ಕಚ್ಯಾರ್ ನಿಬಾನ್ ವೆತಾ; ತಶೆಂ ಗೆಲ್ಯಾ ತೊ ಗರಜ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಪಾಟಿಂ ಯೇಂಚ್ ನಾ! ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆಂಜೆಲ್ ಸರ್ವ್ ತಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಫುಡ್ ಕರುನ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ನಾಥಾವ್ರೊ ಘೊವಾಕ್ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಜಾವ್ನ್, ಪುರ್ಪುರ್ಗಿ ದೆಂವ್ಚ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಸಾಸುಕ್ ಸೊಸುನ್ ಪೊಸುನ್ ಜಿಯೆತಾ. ಏಕ್ಚ್ ಏಕ್ ಫಾತಿ ಲಿಗಾನ್ ತಿಕಾ ಘೊವಾಚೆರ್ ವಾ ಸಾಸುಚೆರ್ ದುಬಾವ್ ನಾ; ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘುಟ್ಕ್ಯಾರ್ ಸಶಿಬಾಚೆರ್ ಶಿಣ್ ನಾ ಕಷ್ಟಾಂಮದೆಂ ಸಂತೊಸಾಚೆಂ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆಚೆ ಜಿಣೆ ಜಿಯೆತಾ ತರ್. ತಿಚೆ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂತ್ ಭರೊನ್ ಯೆತಾ. ದೆಕುನ್ಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್ ಆಂಜೆಲ್ ಏಕ್ ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚಿ ಕಾಣಿ.

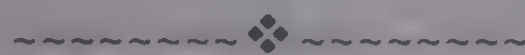
ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೊಜಾಚಿ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಕಾಣಿ ಹಾಂವೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಾಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲೆಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಚ್ಲಿ. ತವಳ್ ಸಮ್ಜಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ಲೆಂ; ಪುಣ್ ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಿಲೊಸೊಫಿ ಶಿಕ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಮ್ಜಲೆಂಕೀ ತವಳ್ ತಿ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ನಾತ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್! ಜಾಂ ಪಲ್ ಸಾತ್ರ್ (Jean-Paul Sartre) ಆನಿ ಹೆರ್ ಅಸ್ಮಿತ್ವಾದಿ ಫಿಲೊಸೊಫರಾಂಚ್ಯಾ ಬೊಂದೆರಾಖಾಲ್ (ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಬೀಯಿಂಗ್ ಏಂಡ್ ನತಿಂಗ್ನೆಸ್ - ಫಿಲೊಸೊಫಿ ಪುಸ್ತಕ್ ತಶೆಂಚ್ ನೊಸಿಯಾ - ಕಾದಂಬರಿ) ತಿ ಪರತ್ ವಾಚ್ತಾನಾ ಹ್ಯೆ ಕಾಣ್ಯೆಚೊ ಥೊಡೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾಲೊ. ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಇಂಗ್ಲಿಜ್ ಕಾಣ್ಯೆಗಾರ್ನ್ ಅಯಾನ್ ರ್ಯಾಂಡ್ (Ayn Rand) ಹಿಚ್ಯೊ ಫಂವ್ಟನ್‌ಹೆಡ್ ಆನಿ ಏಟ್ಲಸ್ ಶ್ರಗ್ಡ್ ಕಾದಂಬರಿ ವಾಚ್ತಾನಾ "ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ" ಕಾಣಿಯೆಚೆರ್ ಥೊಡೊ ಚಡಿತ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಫಾಂಕ್ಲೊ.

ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ ಅಸ್ಮಿತಿಸಾಂವ್ (Existentialism) ಆನಿ ವಸ್ತುವಿಸಾಂವ್ (Objectivism) ಹ್ಯೆ ರಿತಿಂನಿ ಪ್ರಭಾವಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಹ್ಯೆ ದೊನ್ಯೀ ರಿತಿಂಚೊ ಫುಗೊ ವಾ ಫೋಕಸ್ ಏಕ್ಚ್: ವೆಕ್ತಿಚೆಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್. ಸ್ವತಂತ್ರದ್ವಾರಿಂ ಮನಿಸ್ ಅಸ್ಮಿತಾಂಯ್ ಚಾಕ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಅಸ್ಮಿತ್ವಾದಿ. ಸ್ವತಂತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ತರ್, ಮನಿಸ್ ಮನಿಸ್ ಜಾಯ್ನಾ! ಮನಿಸ್ ಜಿಯೆನಾ! Man is condemned to free, ಮ್ಹಣ್ತಾ ಜಾಂ ಪಲ್ ಸಾತ್ರ್.

ಅಂಯಾನ್ ರ್‍ಯಾಂಡಾಚಿ ಫಿಲೊಸೊಫಿ ಅಸ್ಮಿತಿಸಾಂವಾಚಿ. ಹಾಂತು ಮತಿಚ್ಯೆ ಜಿಣ್ಯೆಕ್‌ಚ್ ಮುಕ್ ವಾಂಟೊ. ಬುದೀಕ್ ಪಿರಮಿಡೆಚ್ಯೆ ತಕ್ಲೆರ್ ಆಸ್ಚೊ ಮನಿಸ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಕಂಯ್ಲ್ಲ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಚ್ಯೆ ಗರ್ಜೆಕ್ ದರಬಸ್ತ್ ದೆಣ್ಗಿ ದಿತಾ: ಪುಣ್ ಪಿರಮಿಡೆಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ ಆಸ್ಚೊ ಮನಿಸ್ ಹ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕುಡೀಕ್ ಗರ್ಜೆಕ್ ಶಿವಾಂಯ್ ಬುದಿಕ್ ಗರ್ಜೆಂಕ್ ಕಿತೆಂಚ್ ಬರೆಂಪಣ್ ದಿನಾ. ಬುದ್ವಂತ್ ಆನಿ ಉಣ್ಯೆ ಬುದಿಂಚ್ಯಾ ಮದೆಂ ಅಸಲೊ ಸ್ಪರ್ದೊಂಯ್ ಆಸ್ತಾ - ಫಕತ್ ಥಳಾಂತ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ಮಾತ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಜೊಡ್ತಾ, ಶಿಖರಾವಂಯ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೊ ವಾಪರ್ ಕರ್ತಾ! ಅಂಯನ್ ರ್‍ಯಾಂಡಾಚ್ಯೆ ಫಿಲೊಸೊಫಿಚಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಧಾರ್ಕೀ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಅಸ್ಮಿತಾಂಯೆಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಮತಿಚೊ ಪಾತ್ರ್.

ದೆಕುನ್, ಹಾಂವ್ ಜಿಂಯೆತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿಕ್ಟರಾಕ್ ಟೊನಿ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಏಕ್ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ನ್ಹಂಯ್: ತೊ ಬುದಿಕ್- ದೆಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ ಆಸ್ಚೊ ಕಿರ್ಕೊಳ್ ಮನಿಸ್ - ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಫಾವ್ರೊ ನ್ಹಂಯ್. ಪುಣ್ ಮತಿಜಿಣ್ಯೆಚಿ ಹೆಲ್ಗಾ ವಿಕ್ಟರಾಚ್ಯೆ ಮತಿ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ರಿಗೊನ್ ಏಕ್ ಜಾಂವ್ಕ ಸಕ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಕುಡೀಕ್ ಆನಿ ಮತೀಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಮಾಸಾಳ್ ಆನಿ ಸ್ಪಿರಿತಾಚ್ಯೊ ವ್ಹೊಡ್ಯೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯೊ ನ್ಹಂಯ್: ತಾಂತುಂ ಏಕ್ಪಣ್ ಆಸಾ. ಹಾಕಾ ಮ್ಹಣ್ಟಿಂ ಆಪ್-ಖರಿಕಾಂಯೆಚೊ, ಏಕ್-ಮಟ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಬಂದ್, ಬಾಂದ್. ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ಎಕೆಣೆ ಹಾಂತುಂ ಕಿತೆಂಚ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಮೊಲಾಂ/ ನಯ್ತಿಕತಾ ನಾಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಭಗೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಹಾಂವ್ ಜಿಂಯೆತಾಂಚಿ ನಯ್ತಿಕಾಂಯ್ ಹಾಂವ್'ಕಾರಾಚಿ ನಯ್ತಿಕಾಂಯ್! ತಿ ಮತಿಚಿ ನಯ್ತಿಕಾಂಯ್ - ಬಳ್ವಂತಾಚ್ಯಾ ರಾಜಾಕ್ ಒಪ್ಲೊಂಚಿ ನಯ್ತಿಕಾಂಯ್ ನ್ಹಂಯ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಆಪ್-ನಯ್ತಿಕಾಂಯೆಂತ್ ವಿಕ್ಟರ್ ಜಿಂಯೆತಾ - ಹರ್ ಘಡಿ ತಾಚೊ ಜಲ್ಮ್ ಜಾತಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್ ಆಪ್/ಸ್ವಾರ್ತಿ- ನಯ್ತಿಕಾಂಯೆಂತ್ ಘಳ್ಸಾತಾ ಶಿವಂಯ್, ಹೆರಾಂಚಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಬಾಂದ್ಚಾ ಮೊಲಾನ್ ನ್ಹಂಯ್!

ಆಂಜೆಲ್, ಮೊಗಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಶಿಕಂಯ್, ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಜಿಂಯೆತಾಂ - ಹ್ಯೊ ತೀನ್ ಕಾಣ್ಯೊ ವಿಭಿನ್ನ್. ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಟಿಂ ತಸಲೆಂ ಹಾಂತುಂ ವಿಂಚುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್. ಕಾಂಯ್ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ಚಿ ಗಜಾಲ್ ಆಸಾ ತರ್ ತೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಫರಕ್! ಪುಣ್ ಹ್ಯೊ ತೀನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಮಾಳ್ಫಡ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಕಾಣ್ಯೊಂ. ತಾಣಿಂ ಬರಯಿಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಬರಂಯ್ಣಾರಾಂಚಿ ಮನಾಸ್ಥಿತಿ, ಆನಿ ಆಜ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾಲಾಗಿಂ ತಿ ಸಂಬಂದ್ ಜೊಡ್ಚಿ ರೀತ್ - ಜರ್ ಆಮಿ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾಂ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಪಾಸುನ್ ಪಾತ್ಯಾವ್ನ್ ದವರುಂ, ವಾಚ್ಪಾಕ್ ಚಡಿತ್ ರೂಚ್ ಮೆಳ್ತಲಿ.

ಪಯ್ಲೊ ಪ್ರಬಂದ್ - ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ಯಾಚಿ ಆಧುನಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ - ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಸಂಹಿತಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್

ಡೊ| ಪ್ರಕಾಶ್ ರಮಾಕಾಂತ್ ಪರ್ಯೆಕಾರ್, ಗೋಂಯ್

ಗೊಂಯ್ ಮುಕ್ತ ಜಾವ್ಪಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಿಶನ್ ಕಾಮತ್, ಪುಂಡಲೀಕ್ ಕಾಮತ್, ವಿನಾಯ್ ಸುರ್ಲಕಾರ್, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಜುವಾರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾಂಯ್ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಹಾತಾಳ್ಲ್ಯಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಮಾಚಿಯೆಚಿ ಗರಜ್ ಭಾಗೊವಪಾಲಾಗೀತ್ ಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ದಿಸ್ತಾ. ಪ್ರತ್ ಕರೂನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಜುವಾರ್ಕಾರ್, ವಿನಾಯ್ ಸುರ್ಲಕಾರ್ ಹಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್ ಉಲ್ಲೇಕ್ ದಿಲ್ಲ ಆಸಾ. 'ಜಿಂದ್ಗಾನೀಚೆಂ ದೆವಾಂ ಜಾಲೆಂ' ಹೆಂ ನಾಟಕ್ ಘೆವ್ನ್, ಮಾಧಿ ಪುಂಡಲೀಕ್ ಕಾಮತ್ ಹಾಣಿಂ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಕ್ ಮುಖಾರ್ ಕಿತ್ಲೇಕ್ ಅನ್‌ವಾದ್ ಕೆಲಿ ಹಾಚಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ ಜಾಣ್ ನಾಸ್, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತಾಯೆಂತ್ಲೆಂ ವಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಂತ್ಲೆಂ ಅನೇಕ್ ಹಿ ಜಾಲ್ಯಾಂ ಅಸ್ತ, ತರೀಯ್ ತಾಣಿಂ ನಾಚನೇಕ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಮುಖಾರ್ ವ್ಹರೂಂ ಯೆತಾಲೊ.

ಗೊಂಯ್ ಮುಕ್ತ ಜಾವ್ಪಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಾಚೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಉಪಕ್ರಮಾಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ ಘಾಲ್ಯಾತ್. ತಾತೂಂತ್ ಗೊಂಯ್ ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿಯೆಚಿ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಹಾಂಚೆಂ ಅಸಾಚ್ ಪ್ರಾಣ್ ತೆಚ್ ವಾಂಗ್ಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದೆಮಿಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಅಕಾದೆಮಿಯೆಚ್ಯಾ ನಾಟ್ಯ ಶಿಬಿರಾವರ್ಲೆಂ ಉದೆಂತ್ಯಾ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ನಾಂವಾ, ಪಯ್ಸಾ, ನಾಟ್ಯ ಮಳಾವೆಲ್ಯಾ ಲೋಕಾ ವಾಂಗ್ಡಾ 'ನಾಟ್ಯಾನುಭವ್' ಘೆವ್ಪಾಚಿ ಸಂದ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ಕತಿ ಸತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಮೆಳ್ಳೆ ಆನಿ ತಾತೂಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಂಯ್‌ನಾಟ್ಯ ಕೃತಿ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಹೆಂವ್ಪೂಯ್ ಮತಿಂತ್ ದವರ್ಚ್ಯಾ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಹೆಂ ಮ್ಹಾಧ್ಯಮಾನಿ, ಕಲಾವಂತಾಂನಿ ಘಡಯಿಲ್ಲೆಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ್, ದಿಶಾಚೆಂ ವ್ಹಾನ್ ಜೆರ್ ಮ್ಹಣ್ ವಳಖ್ಯಾನಾ ಕಾಂಯ್ ಹೆರ್ ಗಜಾಲಿಂಚೊಂಯ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರಪ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿಚಿ ನಾಟ್ಯಶಾಳಾ, ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ವತಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂ, ಪರಿಷದೊ ಅಶ್ಯಾ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚೆಂ ಭಾಸ್ ದವರೂನ್ ದಿಶಾ ದಾಖೊವ್ಪಿ ಮಂಚಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂಯ್ ದಿಶಾ ಹೆಂ ಹೆ ಚಳ್ವಳೆಚೆಂ ಜಾಲೆಲೆಂಪಣ್. ಪ್ರತ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರಕ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ ಮುಕ್ತ ಜಾವ್ಪಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ತ್ರಾಪಿ ಮರಾಠಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿಕ್ ಜಬರ್ದಸ್ತ್ ಪರ್ಯಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ತಾಚೆಂ ಆಸಿಯೇಕ್ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೆಂ ಹಾಡ್ಲಿ ಜಾಗೃತೀಕರಣ್, ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ್, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ್, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚಿ ರಾಖಣ್ ಕರೂನೂಯ್ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ್

ಸಾಂಪ್ರ್ಯಾರ್ ವಚಪಾಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಪೋಟ್. ಹಿ ಪೋಟ್ ಸಾದ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಕ್ ಲೇಖಿಕ್ ಪಯ್ಲಿಂ ಘಾಯ್ಬರ್ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ರಾಯ್ಬರ್ ಹೆ ಅವಸ್ಥೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೆಲ್ಲೊ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ.

ರಂಗ್‌ಭೂಮಿಚಿ ಜಾಣ್ವಿಕಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಿಕ್ ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ಆಯ್ಲೊ ತಾಕಾ ಸಾಥ್ ದಿಪ್ಪಿ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಭಾಸ್ ಆಶಿಲ್ಲೆ ರಂಗಕರ್ಮಿ ಮೆಳ್ಳೆ. ಬದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ತಂತ್ರ್‌ಗಿನ್ಯಾನಾಚೊ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂನಿ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್-ವರ್ಗಾಕ್ ವೆಳಾಕಾಳಾಕ್ ಜಾಯ್ ತೆಂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೊಕಾಂಮೆರೇನ್ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ರಿತಿನ್ ಪಾವಯ್ಲೆಂ. ಜಾಚಿ ನೊಂದ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ತಶೆಂಚ್ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಪಾಂಪ್ರ್ಯಾರ್ ಘೆತಿಲ್ಲಿ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ. ಬಾಪ್ಪಾ ಆನಿ ವ್ಹಸಿಬಾಯ್ ಆನಿ ಬಾಂಗ್ಟೆ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ಲ್ಯಾಯ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ವಿಶಯ್ ಆಸಾತ್ ತೆ ಬಾಂಗ್ತ್ಯಾಂಚೆ ಕಡ್‌ಯೆ ಪರಸೂಯ್ ಅಟಿಕ್ ಲೊಕಾಂಕಡೆ ಪಾವ್ತಾತ್ ಹಾಚೆಂ ಭಾನ್ ದವರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ನಾಟ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಿ ಕೆಲಿ. ಹೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ತಾಣಿಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಜೊ ಮ್ಹತ್ವಾಚೊ ಘಟಕ್ ಆಸಾ ತಾಕಾ ಗೃಹೀತ್ ಧರೂಂಕ್ ನಾ. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ್ ನಾಟಕಾಂ ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಆಪ್ನಾಯ್ಲಿ. ಕಥಾ ಬೀಜಾಚೊ ಏಕಾಂಕಿತ್ ವಿಸ್ತಾರ್, ಮುಖಾರ್ ನಾಟಕಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಹಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಜೈತಿವಂತ್ ರಿತಿನ್ ಆಪ್ನಾಯಿಲ್ಲಿ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ. ಉತ್ಸವೀ ರಂಗಮಾಚಿಯೆಚಿ ಸುವಾತ್ ಘೆತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಹೆಂ ಫಕತ್ ದೇವಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಕಡೆನ್ ಹೆ ಶ್ರದ್ಧೆನೂಚ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ 'ನಾಟಕ್ ಕಶೆಂ ಆಸ್ತಾ' ಹೆ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ತಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ನಾಟ್ಯ ಕರ್ಮಿಚಿ ಪತ್ ವಾಡ್ಲಿಚ್ ಪೂಣ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕಾಂಚಿಯ್ ಜಾಪ್‌ಸಾಲ್ಕಾರ್ಕಿ ವಾಡ್ಲಿ. ಬಾಪ್ಪಾ ವ್ಹಸಿಬಾಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಪಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಮುಕ್ತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಮ್ 70-80 ಚ್ಯಾ ದಶಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಕೆಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ನಿರ್ಮಿತಿ ಆನಿ ವೆಪ್ಪಾರ್ ಹ್ಯೊ ದೋನ್ ಗಜಾಲಿ ಆಸ್‌ಲ್ಯೊ ತರೀ ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿಚ್ಯಾ 1976 ಸಾವ್ನ್ ಜಾವ್‌ಪಿ ರಾಜ್ಯ-ನಾಟಕ್ ಸರ್ತಿಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರಪ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ದಿಸ್ತಾ. 1976 ಸಾವ್ನ್ ಹಿ ಸರ್ತ್ ಸುರು ಜಾಲಿ. ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ್ಕಾಚ್ಯಾ 'ಖಿಣ್ ಖಿಣ್ ಮಾತಿ' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಕ್ ಮಾತ್‌ಯೆಚೊ ವಾಸ್ ಕಸೊ ಆಸ್ತಾ ತೆಂ ದಾಖಯ್ಲೆಂ. ತೊಮಾಜಿನೊ ಕಾರ್ದೋಜ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಅಪರಾಧ', ಎನ್. ಶಿವದಾಸ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಪಿಸಾಂಟ್'. ಅನಿರುದ್ಧ್ ಬೀರ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಕ್ಯೆಪಿ' ಹ್ಯಾ ಚಾರ್ ಮೂಳ್ ಸ್ವರೂಪಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಸರ್ತಿಖಾತಿರ್ಚ್ಯಾ ನಾಟ್ಯ ಲಿಖಾಣಾಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾತಿಲ್ಲಿ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ. 1976 ಸಾವ್ನ್ ಆಯ್ಜ್ ಮೆರೇನ್ ನೇಮಾನ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖನ್ ಕರೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆಕ್ ಸೇವಾ ದಿಪ್ಪಿ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್ ಹೆ ಎಕ್ಲೆಚ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್. ಹೆಂ ಜರೀ ಖರೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ ತರೀಯ್ ಹೆರ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕಾಂನಿಯ್ ಪ್ರಯೋಗ್‌ಕ್ಷಮ್ ನಾಟ್ಯ ಸಂಹಿತಾ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆಕ್ ದಿಲ್ಯಾ ಹೆಂ ಆಡ್‌ನದರ್ ಕರೂಂ ನಜೊ. ಎನ್. ಶಿವದಾಸ್ ಹಾಂಚಿ 'ಪಿಸಾಂಟ್'. 'ಫ್ರೊರಿನ್ ಚಾಂವಯ್'. 'ಬಂಡ್'. 'ಕಾರಸ್ಥಾನ್' ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಮೂಳ್ ಸರ್ತಿಚೆ ಉರ್ಜೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ದಿಲಿಪ್ ಬೋರ್ಕರ್ ಹಾಂಚಿ 'ಏಕಾ ಮಿನ್‌ಟಾ ಪಯ್ಲಿಂ'. 'ಭರ್ತೆಭಾರ್'. 'ಆಂಟಿಚಿ ಗಾದಿ'. 'ವರ್ಗಶತ್ರು'. ಅನಿರುದ್ಧ್ ಬೀರ್ ಹಾಂಚಿ

'ಕೃಪಿ', 'ಏಕ್ ಮಂಥನ್', 'ಏಕ್ ದ ಪಿಂಪ್', 'ಏಕಾಸಮನ್', 'ಮನಂಯ್ ಕಾಯಿ' ಹ್ಯಾ
ನಾಟಕಾಂಚೆ ನಿರ್ಮಣೆ ಹೆಚ್ ಉರ್ಪೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಮನೋಹರ್ ಭೊಂಸ್ಲೆ ಹಾಂಚೆಂ 'ಪ್ರಸರ್ ಮಿಲನ್', ಗುರುದಾಸ್ ಬಾಂಬೊಳ್ಕಾರಾಂಚೆಂ 'ಮುಕ್ತಾಯಿ' ಪಂಢರಿನಾಥ್ ದಾಮೋದರ್ ಲೆಂಟ್ಸಿಕಾರ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಆರಿಚೆಂ ಫ್ರಾಂಸ್', 'ಹಾಂಗಾ ಯೊಸ್ ಜಾಲಾ' ಹೆಂ ಉಲ್ಲ್ಯಾಸ್ ಬಿಯಾಂದ್ ಹಾಂಚೆಂ ನಾಟಕ್. ತಶೆಂಚ್ ಸುಸ್ಮಿತ್ ದಾಮ್ಲೆನ್ಸ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಜಿಗ್‌ಮಟ್', ಜೆ. ಎಲ್ ಗೊಂಯ್‌ಕಾರ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ರಾಜಿಲ್ ದೆವ್', ರವೀಂದ್ರ ನಮಶಿಕಾರ್ ಹಾಂಚೆಂ 'ಅಂಕ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರಿ' ಅಶಿಂ ನಾಟಕಾಂ ನಶಿಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಯಾರ್ ಸಾದರ್ ಕರ್‍ಾ ಪಾಸತ್ ಅಶಾ ಕಾಂಯ್ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆಂ ಬಾಬ್ ಫೇಸ್ಟ್ ಪಿನಾಯಕ್ ಏಷ್ಟು ಸೆಂಟೆಕಾರ್ ಹಾಂಗಿಂ 'ಕಾಗೆ ಕಾಗೆ ಕಿಂತ್ಯ', 'ಜಾಂವ್ ಪಟ ತಾಂವ್ ನಟ' ಅಶೆಂ ನಾಟಕಾಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ. ತಶ್ ಡಾ| ಅರುಣ್ ಹೆಬ್ಳೇಕಾರ್ ಹಾಂಗಿಂ 'ಬೊಬಿ ಮ್ಹ್ಯಾ' ಹೆಂ ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಸರಸ್ವತಿಚ್ಯಾ ದಂಡಾರ್ ಹ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆ ಸಂಯ್ಕಾತ್ರೆಕ್ ಆನಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ್ ಭರ್ ಪಡ್ಲಿ ಆಸ್ಲಿ ತರೀಂಯ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಪ್ರ್ಯೋಗ್ ಹ್ಯಾ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಪಳಯ್ ಘಡಯ್ಲ್ಯಾ ನಾ. ಸರ್ತಿ ಜಾಲಿಕಾಯ್ ಜಾತ್ಯಾ ಹಾಲ ಶೆ ಭಾರತೀಸ್ ಹ್ಯಾ ಆನಿ ಅಶಾ ಕಾಂಯ್ ಲೇಖಕಾಂನಿ ನಾಟ್ಯ ಲಿಖಾಣಾಕ್ ನಾಟ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಏಷ್ಟು ತಾಂಚೆಂ ಆವಕ್ ಏಕ್ ಕಾರಣ್ ಅಶೆಂ ಆಸೂಂಕ್ ಯೆತಾ. ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೆ ಸಾಹಿತ್, ಸಾಧನಾ ಆನಿ ಆಗ್ರ್ಯಾ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಟೀಕರಣ್ ಮುಖಾವೆಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ನಾಟ್ಯ ಲಿಖಾಣಾಚ್ಯಾ ದಂಡಾರ್ ಪೆಸ್ಟ್ರೇತ್ ಜಾಲೆಂನಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಕಾಂಚೆ ನವಿಂ ಕಾಮಾಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾ ಥೊಡ್ಕೆಂ ಲಂಬರೆಕ್ ತರೀ ನಾಂವಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮೆಳ್ತೆಲಿಂ. ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಆವಿಷ್ಕಾರ್ ಘಡೈಲ್ಲಿ ಕಾಂಯ್ ನಾಂವಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್, ದಿಲೀಪ್ ಬೋರ್ಕರ್, ಅನಿರುಧ್ ಬಿರ್, ಶ್ರೀಧರ್ ಕಾಮತ್, ದೇವಿದಾಸ್ ಬಾಬಯ್, ದತ್ತಾರಾಮ್ ಬಾಂಬೊಳ್ಕಾರ್, ಏಷ್ಟು ದಾಢ್, ಭರತ್ ನಾಯಕ್, ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೆ, ಪ್ರಸಾದ್ ಲೋಲ್‌ಯೆಂಕಾರ್, ಪ್ರಕಾಶ್ ವಜ್ರೀಕಾರ್, ಜಯೇಶ್ ರಾಮನಾಯಕ್, ಅಜಿತ್‌ಕ್ಯಾರ್, ರಾಜಯ್ ಪವಾರ್ ಅಶಿಂ ಕಾಂಯ್ ನಾಂವಾಂ ಯೆತಾತ್. ವಿಶಯ್ ಆಶಯ್ ಆನಿ ಪ್ರಕಟೀಕರಣಾಚೆ ನಮ್ರೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚೆ ನಾಟಕ್ (ಚಾಸ್ ದಾಸ್) ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಯೆಕ್ ಏಕ್ ದೆಣೆಂ ಥಾರ್ಲ್ಯಾಂ. ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಒಫ್ ಡ್ರಾಮಾ ಅಶಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೆ ಮೋಲಾಮ್ಪಿ ಡಾ. ನಂದಕುಮಾರ್ ಕಾಮತ್ ಹಾಂಗಿಂ ಕೆಲ್ಯಾ. 'ಶ್ರೀ ವಿಚಿತ್ರಾಚೆ ಜಾತ್ರಾ', 'ಚೈತನ್ಯಾಕ್ ಮರ್ ನಾ', 'ಪರಿಕ್ರಮಾ', 'ಶಬಯ್ ಶಬಯ್ ಭೊಜಿನ್ ಸಮಾಜ್' ಅಶಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಪುರುಷಾರ್ಥ್ ಜಾಗೊ ಕರಪಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲಾಂ. ಶಬಯ್ ಶಬಯ್ ನಾಟಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆಂ ರೂಪ್‌ಕಾರ್ ಘಡಯ್ಲ್ಯಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಯ ಚಳ್ವಳಿಚೆಂ ವಾಸ್ತವಾಂತ್ ಬಹುಜನೀಕರಣ್ ಕರಪಾಕ್ ಖೂಪ್ ಮೋಲಾಚೆಂ ಥಾರ್ಲ್ಯಾಂ. ಆಪ್ಲೆಂ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖನ್ ಆನಿ ತತ್ವಮ್ ಚಳ್ವಳಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಗಿಂ ರಂಗ್‌ವೇದ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕೆಲಾ. ಥಾಟ್ಲೆಂ 30-35 ವರ್ಸಾಂಚೆ ಸಾಧನಾಂ ತಾಕಾ ಚಾಪ್‌ಸಾಲ್ಕಾರ್ ಆಸಾ. ಕಥಾನಕ್, ಪಾತ್ರಾಂ, ಘಡ್ನೆಕ್, ಸಂವಾದ್ ಆವಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚೆಂ ನಾಟಕ್ ಗ್ರಾಫ್ ಘೆತಾ. ಸಂಘರ್ಷ್ ಆನಿ ಸಂವಾದ್ ಹೆ ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆ ಪ್ರಭಾವೀ ಘಟಕ್.

ಸರ್ಗೆಸ್ತ್ ದೇವಿದಾಸ್ ಬಾಬಯ್ ಹಾಂಣಿ 'ಘುಂಘುಂಮ್ ರಡ್ಟಾ'. 'ವಾದಳಾಕ್ ಸುಪಾತ್ ಜಾಯ್'. 'ಪೈಸ್ ಘರ್ ದೇವಾಲೆಂ'. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಮ್ಹುಣ್ ವಳಖ್ ಘಡಯ್ಲ್ಯಾ. ತಾಂಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ದತ್ತಾರಾಮ್ ಬಾಂಬೊಳ್ಕಾರ್ ಹಾಣಿ 'ಶೆಣಲ್ಲೊ ಗಾಂವ್'. 'ಸಂ. ಮಹಿರಾವಣ್'. 'ರಥೋತ್ಸವ್'. 'ವೇದನಾ ಘರ್'. 'ಸತ್ಯ ಮಾಡ್ತಿತಾ.... ಡ್ಯಾಡಿ'. 'ಜೀವನ್ ಮೋಖ್'. 'ಗೆ ಮಾಯೆ'. 'ರಂಗ ಯಾತ್ರಿಕ್'. ಅಶಾ ತರೆಚ್ಯಾ ಆಶಯ್‌ಸಂಪನ್ನ್ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ಲಿಖಾಣ್ ಕೆಲಾಂ. ಭೌಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚೊ ದಿಶ್ಟಾವೊ ತಾಣೆಂ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚೊ ರಾಖಣೆಚೊ ಉಲೊ ತಾಣೆಂ ಘಾತ್ಲಾ. 'ಗೇ ಮಾಯೇ' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ವಯ್ಲೆ ವಯ್ರ್ ಜರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚೊ ವಾದ್ ಜರಿ ದಿಸ್ಲೊ ತರೀ ತಾತೂಂತ್ಲೊ ಸಮನ್ವಯ್ ವಾದೂಯ್ ಮ್ಹುತ್ತ್ಯಾಚೊ ಆಸಾ. ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ್ಕಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದತ್ತಾರಾಮ್ ಬಾಂಬೊಳ್ಕಾರಾಚೆಂ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖನಾಚ್ಯಾ ಮಳಾವಯ್ಲೆಂ ಯೋಗ್‌ದಾನ್ ಮ್ಹುತ್ತ್ವಾಚೆಂ ಆಸೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆಂ ಆಡ್‌ನದರ್ ಕರೂಂ ನಜೊ.

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಸೂರ್ಯಾ ವಾಘ್ ಹಾಣೆಂ ಹೊ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚೊ ಆತ್ಮಸ್ವರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ 'ಸುಂವಾರಿ'. 'ಧರಣ್ ಗಾಜ್'. 'ಡೊಂಗರ್ ಮಾಥ್ಯಾರ್ ಪೆಟ್ಲಾ ಉಜೊ'. 'ಫಾಂತೊಡ್ ಫ್ಲೂಲ್' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಜಾಗಯ್ತಾನಾ ತಳಾಗಾಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಘುಸ್ಮಟ್ಲ್ಯೆ ಮನ್ಸಾಚೆಂ ಜಿವಿತ್ ಚಿತ್ರಣ್ 'ಪೆದ್ರು ಪಡ್ಲೊ ಬಾಂಯ್ತ್' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೆಲಾಂ. ಗೊಂಯ್ ಮುಕ್ತಾಯೆ ಪಯ್ಲಿಂಚ್ಯಾ 5-6 ವರ್ಸಾಂಚೊ ಕಾಲ್‌ಖಂಡ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಂಜೆತ್ ಮೊಂತೆರಿಚ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಿಸ್ತೀಸ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲೊ ಅಂತಸ್ವರ್ ತಾಣೆಂ ದಾಖಯ್ತಾನಾ ಘರಾರ್-ನಾಟ್ಯ್ ಉಬೆಂ ಕೆಲಾಂ. ಕಲ್ಪಿತ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತಾಯೆಚೆಂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ್ ಚಿತ್ರಣ್ ತಾಣೆಂ ಉಬೆಂ ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆ ಕಡೆನ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಶಯ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪ್ರಭಾವಿಪಣಾನ್ ಮಾಂಡೂಂಕ್ ಶಕ್ತಾ ಹೆಂ ಹ್ಯಾ ಸಾರ್ಕಿಲ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಪರತ್ ಪಕವಾಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕೆಲಾಂ. ಸಮಾಜ್, ಪರ್ಯಾವರಣ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರ್ಯಾವರಣ್ ಹಾಂಚೆಂ ಭಾನ್ ದವರೂನ್ ಹ್ಯೊ ನಾಟ್ಯ ಕೃತಿ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಅಧಿಶ್ಟಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ತ್ ಜಾಲಾಂ.

ಜಯೇಶ್ ರಾಮಾ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚಿ 'ಘರಣಾ ದೆಗೆರ್'. 'ತ್ಯಾ ಥೈಯಾ ತಕ್ ಥೈಯಾ'. 'ಷಡ್‌ಯಂತ್ರ್' ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ 'ಧರಣಾ ದೆಗೆರ್' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚಿ ಬರಿ ವಸ್ತ್ ತೊಖ್ಣಾಯ್ ಜಾಲಿ. ಜಯೇಶಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಕ್ ಪ್ರಮಾಣಿಕ್‌ಪಣಾನ್ ವೊಂಪ್‌ಚಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಪೂಣ್ ತಾಣೆಂ ವಿಸವ್ ಘೆತಿಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ.

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ್ ನಾಟ್ಯ ಕಲಾಕಾರ್ ಆನಿ ಸಮರ್ಥ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕ್ ಮ್ಹುಣ್ ಭರತ್ ನಾಯಕಾಚಿ 'ಯುಗಾಂತ'. 'ರಾಮ್ ರಾಮ್ ಭಾವ್ರೂ'. ಅಶಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಸಾದರ್ ಕರೂನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಆಸಾತ್. ಭರತ್ ನಾಯಕಾಚಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ್ ಮುಲ್ಯಾಂಚಿಂ ಆಸ್ತಾತ್. ವಿಶಯಾಂಚಿ ವಿವಿಧತಾಯ್ ಹೊ ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೊ ಗೂಣ್, ನಾಟ್ಯ ಕಲಾಕಾರ್, ದಿಗ್ದರ್ಶಕ್, ಲೇಖಿಕ್ ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಚಿ ಜಾಣ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಭರತ್ ನಾಯಕ್ 'ಭಾನ್ ದವರೂನ್' ನಾಟ್ಯ ಲಿಖಾಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಪ್ರಸಾದ್ ಲೋಲ್ಯೆಂಕಾರ್ ಹಾಂಚೆ 'ದಿವ್ಯಾಂತ್', 'ಅಂತರ್ಯಾಗ್', 'ಕೃಷ್ಣ ಯೆತ್' ಕಾಂಯ್ ನಾಟಕಾಂನಿ ಮಿಥ್‌ಕಾಂಚೊ ವಾಪರ್ ಕೆಲಾ. ಅಂತರ್ಯಾಗಾಂತ್ಲೊ ಕೃಷ್ಣ ಪೆಗ್ಗಿ ತ ಕೃಷ್ಣಾಯನಾಂತ್ಲೊ ಕೃಷ್ಣ ಸಮಕಾಲೀನ್ ರಾಜಕೀ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಕ್ ಘಾಟುಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಯೆ ಮಹಾಭಾರತಾಚೆರ್ ಆಧಾರಿತ್ 'ಕರ್ಣಪರ್ವ' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ದಾದ್ರ ಕಾವ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಂವಾದ್ ನಾಟ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೋದ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಯತ್ನ್, ಉಪಯೋಗ್ ಭೋ ಹಾಂಗಾಂ ಕೆಲಾ. ಮಿಥ್‌ಕಾಂಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರುನ್ ನಾಟ್ಯ ಬಾಂಧ್ ಫುಲೋನ್ಯಾಚೆ ಕಾಣಿ ಪುಂಡಲೀ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಕಾಂ ಬರಿ ಜಮ್ಲ್ಯಾಂ.

ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ವಾಪರ್ ಕರುನ್ ನಾಟ್ಕ್ ರಚನಾ ಕರ್ಚ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಭೋವ್ ತ್ರ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಜಾತಾ. ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್, ದಿನಾಯಕ್ ಬೇಡೇಕಾರ್, ಕಮಲಾಕ ಮ್ಹಾಳ್ಸಿ, ಪ್ರಸಾದ್ ಲೋಲ್ಯೆಂಕಾರ್, ಪ್ರಕಾಶ್ ಪರ್ಯೆಂಕಾರ್, ಅಮಿನಾರ್ಚ್ಯಾರಿ, ಬಿಷ್ಣು ವಾಘ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಅಶೆಂ ಕತ್ಲಿಂಚ್ ನಾಂವಾಂ ಘೆವ್ಯೆತಾ. ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್‌ಧ ಉಪ್ಯೋಗಾಚೆ ಮಾಕೆಂ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕೆಲಾ ತಾಂಗೆಂ ತೆಂ ದಿವ್ಯತ್ ಮಾಂಡೆಲ್ಯಾ. 'ರ ರವಿ ಭೋಯಿನ್ ಸಮಾಜ್' ಹೆಂ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚೆಂ ನಾಟಕ್. 'ಕಾಣಿ ತಶಿ ಬುಂ ಪೂರ್ಣ್.....' ಹೆಂ ಪ್ರಕಾಶ್ ಪರ್ಯೆಂಕಾರ್ ಹಾಂಚೆಂ ನಾಟಕ್. ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚೆ 'ಕುಕುಮಾದೇವಿಚಿ ಬಿಜ್‌ಮಾಳ್' ಅಶಿಂ ನಾಟಕಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಘೆವ್ಯೆತಾ. ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾನಾ ಯಾನಾ ಕರುನ್ ಪಾಂಡಾವಳ್ ಆನಿ ಸಾದರೀಕರಣಾಚಿಂ ಪದ್ಧತ್ ಮುಳ್ ಕಥಾನಕಾಕ್ ಧರುನ್ ತ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಕಡೆನ್ ವಳಖ್ಯೊಲೊ ತರೆಂಚ್ ಲೋಕ್‌ನಾಟ್ಯ ರೆಚು ಭಾನ್ ದವರಪ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಆಸಾ.

ಪ್ರಕಾಶ್ ಪರ್ಯೆಂಕಾರ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ 'ಅಂದಿಕ್ ಮಾಚೊ ಫುಲೊ', 'ಘಾಟ್ಯಾಕ್ ಕೊಣಾಚೆಂ' ಕಾಣಿ ತಶಿ ಬುಂದ್ ಪೂರ್ಣ್.....', 'ಕಾಲ್ ಅಂತರ್ಯಾಮಾಚೆ', ಆನಿ ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಮಕಾಲೀನ್ ಸಮಾಜ್‌ಮನಾಚೆಂ ಪರ್ಬಿಂಬ್ ಪ್ರತಿರೂಪಾಯಿನ್ ಯೆತಾ. 'ಅಂದಿಕ್ ಪಸ್ ಪರ್ಗ' ಹಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಬಸ್ಕಿಯುನ್ ಪೋರ್ಲಾಚೆಂ ನಾಟ್ಯ ಉಟಂ ಜಾಲಾಂ ಅಮಿನಾರ್ಚ್ಯಾರಿ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೆಂ ರಾಜ್ಯಾಯ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಯಾ, ಲೇಖಕಾನ್ 'ಏಕಾ ವಾಟ ವಿಚಾರಾಚಿ ಸುರುವಾತ್', 'ಪಥಸ್ಥಂಭ', 'ರವೆಚೊ ಬಾಪ್ಸೊ_ ತಾಂಕಡೆನ್ ಪಾಪ್ಸೊ_', 'ಕಾಲ್ ಏಕ ಕಾಣಿಯೆಚಿ' ಅಶಾ ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ Explore ಕೆಲ್ಯಾ ದಿಸ್ತ ಪಡ್ಯಾ.

ಉಲ್ಲಾಸ್ ಯಶವಂತ್ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ನಾಟಕಾಂನಿ ಮಾನಸ ರಾಜ್ಯಾಯ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ್ ದಿಸ್ತಾ. ಶ್ರೀಧರ್ ಕಾಮತ್ ಹಾಂಗೆಂ 'ಅಯ್ ಮಿಸ್ತೆಸ್!' 'ಗಜಾಲಿ ಜಿಣೆಚ್ಯೊ ಮರ್ಣಾಚ್ಯೊ' ಹ್ಯಾ ಸಾರ್ಕಿಲ್ಯಾಂ ನಾಟಕಾಂ ದಿಲಿಂ.

ಬಾಯ್ಲ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಹಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ತಶಿ ರುಣಿಯಾಂಕ್ ಪಾಪ್ಲಾ. ಹೇಮಾ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಗೆಂ 'ಬಿಬಿಸಿ' ಹೆ ನಶಿಕೋಟಿಚೆಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ ನಾಟ್ಯ ರೂಪಾಂತರ್. ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಾಂಚೆ 'ಕುಕುಮಾದೇವಿಚಿ ಬಿಜ್‌ಮಾಳ್' ಆನಿ 'ಕಾಳಮಾಯಾ' ಹಿಂ ನವಿಂತಾಲ್ಯ್_ ನಾಟಕಾಂ ಸ್ಪರ್ಧೆಚಿ ಗರ್ಜೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪೂರ್ಣ್ ಸೊಂದ್ ಘೆಂವ್ ಸಾರಕೆ ನಾಟ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಬಾಯ್ಲ್_

ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವನಾ ಹೊ ಚರ್ಚೆಚೊ ಮುದ್ದೊ.

ಗೊಂಯ್ ಮುಕ್ತಾಯೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಚೆರ್ ನದರ್ ಮಾರ್ತಾನಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ತೀಸ್ ಚಾಳಿಸ್ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಹೊ ಪ್ರವಾಸ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಕ್ ಪ್ರವೃತ್ತ್ ಕರ್ಪಿ ಘಟಕಾಂಚೊಯ್ ವಿಚಾರ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚೊ. ಮುಕ್ತ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮೆಳಿಲ್ಲೊ ವಾವ್, ಸ್ವತ್ವಾಚಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ವಕಾಯ್, ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಬಹುಜನೀಕರಣ್, ಸಂಸಾರಿಕ್ ಮಳಾರ್ ಘಡಿಲ್ಲೆ ವಿಜ್ಞಾನ್- ತಂತ್ರ್‌ಗಿನ್ಯಾನ್ ಮಳಾವೆಲೆ ಬದಲ್, ರಾಜಕೀ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಕಲಾಂ ಕಡೆನ್ ಪಳೊವ್ಪಾಚಿ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ನದರ್ ಆನಿ ಷ್ಟುತ್ತ್ವಾಚೆಂ ಷ್ಟುಳ್ಯಾರ್ ನಾಟಕಾ ಸಾರ್ಕಿಲ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಚೊ ಲೋಕ್‌ಭಾಶೆಚೆ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚೆ ಚಳ್ವಳಿಖಾತಿರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ವಾಪರ್. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್ ಲೇಖಿಕಾಂನಿಯ್ ವೆಳಾ ಕಾಳಾರ್ ಪ್ರೊಟಾಕ್ ಚಿಮ್ಟಿ ಕಾಡೂನ್ ಹೆ ಕಲೆಚಿ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಾಧನಾ ಅಶೆ ಕಿತ್ಲೆಶೆಚ್ ಘಟಕ್ ಜಾಪ್‌ಸಾಲ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಲೆ ತರೀ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಹೆಂಚ್ ಫಕತ್ ಚಳ್ವಳ್ ಮುಖಾರ್ ವ್ಹರಪಾಚೆಂ ಪ್ಯಾಸ್‌ಪೀತ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ತೊ 'ಅಂತರ್ಮನಾಚೊ ಸಾದ್' ಆಸಾ ಹೆಂ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ದಾಖೊವ್ನ್ ದಿಲಾಂ. ಬಂಗಾಲಾಂತ್ ಜಶೆ ಬಂಗಾಲಿ ನಾಟಕ್ ತಶೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಹೆಂ ಸಮಿಕರಣ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಮಾಂಡ್ಲೆಂ ಆನಿ ಜಪ್ಲೆಂ.

ಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ನಿಮ್ನ್ ವೆವಸಾಯಿಕ್ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆಕ್ ಒತೊ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಆಸಾ. ಹೌಶಿ ಮರಾಠಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆಚಿ ಸುವಾತ್ ಹೆಂ ನಾಟಕ್ ಘೆವ್ಪಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಾ ತೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ವಿನೋದಿ, ಕೊಮೆಡಿ ಹ್ಯಾ ಸಾಚ್ಯಾನ್ ತೆಂ ಯೆವ್ಪಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಾಂ. ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ್ಕಾನ್ ತಿ ಗರಜ್ ವಳ್ಖೂನ್ 'ಅಂತಾ ಘರಾ ಭಗವಂತಾ' . 'ಕಾಂಸುಲೊ' ಆದಿ ನಾಟಕಾಂಚಿ ನಿರ್ಮಣಿ ಕೆಲಿ ಜಿಂ ನಾಟಕಾಂ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆರ್ ಬರಿಂಚ್ ಗಾಜ್ಲಿಂ. (ಸರ್ಗೆಸ್ತ್) ದಿಲೀಪ್ ಕುಮಾರ್ ನಾಯಕ್, ರಾಜಯ್ ಪವಾರ್, ಬಾಬಾ ಪ್ರಸಾದ್, ಸಮ್ರಾಟ್ ಜೊರ್ಕರ್ ಆದಿ ಲೇಖಿಕಾಂನಿ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಹಾತಾಳ್‌ಲೊ. ರಾಜಯ್ ಪವಾರ್ ಹಾಂಕಾಂ ತೊ ಜಮ್ಲೊ ಆನಿ ಭೋವ್‌ತೇಕ್ ಬಾಕಿಚೆ ಚಡ್‌ಶೆ ಜಮ್ಲೆಂ ರೆ ಜಮ್ಲೆಂ ಕರೀತ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಗೃಹೀತ್ ಧರಪಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಾ ಕಾಯ್ ಕಿತೆಂ ಅಸೊ ಘುಸ್ಕೊ ದಿಸ್ತಾ. ಹಾಂಸೊವ್ಪಾ ಖಾತಿರ್‌ಚ್ ನಾಟಕ್ ಹೊ ಹೇತು ನದ್ರೆ ಮುಖಾರ್ ದವರೂನ್ ಜರ್ ಆಮಿ ಒಡೂನ್ ತಾಣೂನ್ ನಾಟಕಾಂ ಪಾಡಪಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಚಿಯೆಕ್ ಹಿ ಧೊಕ್ಯಾಚಿ ಗಜಾಲ್ ಆಸಾ. ತರ್ ಮಾಗಿರ್ ಫಾಲ್ಯಾಂ ಸಕಾಳಿಂ ಕೊಣ್ ತರೀ ಉಠ್ಲೊ ಆನಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಘಳಾ ಘಳಾ ರಡೊಂವ್ಕ್ ಲಾಪ್ಪಿ ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ತಲೊ. ತಾಣೆಂ ಮನ್ಶಾಚೊ ಸೋದ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಾಯ್ಲ್ ಮನ್ಶಾಚೆ ಪ್ರತಿಭೆಕೂಯ್ ಮನಿಸ್ ಹಿ ಸಂಜ್ಞಾ ಲಾಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ತಿಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಅಭಿಪ್ರೇತ್ ಆಸಾ. ಆಜೂನ್ ತರೀ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಬಾಯ್ಲೆಚ್ಯೊ ಬಿಕಟ್ನಾಯೊ ಕರ್ತಾನಾ ದಿಶ್ಟಿ ಪಡ್ನಾ. ದಾದ್ಲೊ- ಬಾಯ್ಲೆಚೆ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಂಬಂದ್ ದಾಖಯ್ತಾನಾ ಮುಲ್ಯಭಾವ್ ಆನಿ ಕಾಳ್‌ಭಾನ್ ದವರಪ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಆಸಾ.

As And Where It Isಚೊ ದಿಶ್ಟಾವಪ್ ಜಾತಕಚ್ Why It Is Soಚೊ ಸೋದ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಘೆವ್ಪಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಮೋಕ್ಷ್ ಸಂಕಲ್ಪನೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತೂಯ್ ಟ್ರಾಜೆಡಿ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಚಡ್ ದಿಶ್ಟಿ ಪಡನಾ.

ಅಶ್ಶಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ವಿಶಯ್ ತಂತ್ರಾಂನಿ ಫಾಟ್ಸಿರ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಕಾಂಯ್ ಕಿತೆಂ! ಏಕಾಕಡೆ
ಸರ್ತಿಂತಲಿ ಗಂಭೀರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಿಶಯಾಂವಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ತರ್ ದುಸ್ರೆ- ಕಡೆನ್ ವಿನೋ
ಫಾರ್ಸಿಕಲ್ ನಾಟಕಾಂ ಆಸ್ತಾ ದಾಕ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಜೆಂಯ್ತ್ಯಾನಾ ತೆಂ ಫಕತ್ ಹಾಂಸೊಂ
ವಿರಿಯೆಂಟಿಜ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಗ್ಲ್ಯಾಂ ಕಾಂಯ್ ಕಿತೆಂ! ಲೇಖಕಾಂನಿ ನವ್ಯಾ ಫಾವಾರಾಂತ್ ಯೆವ್ಯಾ
ಗರಜ್ ಆಸಾ. ವಿನೋದ್ ನಿರ್ಮಿತಿ ಖಾತಿರ್ ನಾ ಹೆಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಚೆಂ ತಾಳ್
ಮೆಳೊವ್ಚ್ಯಾಖಾತಿರ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್ ನಾಟಕ್ ಖಳಿತಾಂಯ್ ದವರುನ್ ತಲೆತರಿಚಿ ಸಂವಾದಾಂ ಕರ್ಚಿ ಕಲಾಕಾ
ಕಪ್ಯಾನಿಂಯ್ ರಂಗ್ಮಾಚಿಯೆರ್ ಧಾಂಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ಪೊಂದ
ನಾ ಹೆಂ ಜಶಿ ವಿಶೆಂ ಅಸ್ಲೆಂ. ತಶಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಮುಳ್ಯಾಂವರ್ ನಾಟಕ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾಂ
ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ನ್ಹಂಯ್.

ಆತಾಂಯ್ ವಿಶಯಾಂಚೆಂ ವೆಗ್ರೆಪಣ್ ಹೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಪಣ್, ಕಾಂ
ಅಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಸೊಡ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವಿಶಯಾಂಚೆಂ ತೆಂಚ್ ತೆಂಪಣ್ ರಂಗ್ಮಾಚಿಯೆರ್ ದಾಖಾ
ಫಾರ್ಸ್. ಲಗ್ನಾಂ. ಪಾಸರ್ಮಾರೆ ವಾ ಘಟ್ಯಾ ವಿಮುಕ್ತ್ ಲೋಕಾಂಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್, ಲೋಕ್ಮು
ಕಾವ್ಯಾಂಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್, ಫ್ರಸ್ಟಾಚಾರ್ ಖಳಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್, ಫ್ರಶ್ ಜಾ
ಕರ್ಚಿ ಬಾಂಯ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ್ ಲಾಂಚಿ, ಮುಂಬಯ್ಚಿ ವೃತ್ತಿ ಆಶೆ ಕತ್ತೆರಿಚ್ ವಿಶ
ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಆಸಾತ್.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ್, ನವರಾತ್ರ್ಯಾಂ, ಗಾಂವ್ಚೆ ಉತ್ಸವ್, ಕಾಲ್ಯಾ ಜಾತ್ರ್ಯಾಂನಿ, ನ
ಪರ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಉತ್ಸವಿ ಮರಾಠಿ ರಂಗ್ಮಾಚಿಯೆಚಿ ಹಾರ್ದಿಕಾಯ್ ದೆಖ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಜಿವ್ತ್ ದೆವಾಚ್ಯಾ
ವಿನೋದಿ ನಾಟಕಾಂಕ್ ಸದ್ಯಾಕ್ ಮಾಗ್ಣಿ ಆಸಾ ಹೆಂ ಕಳೊನ್ ಕಾಂಯ್ ಧಂದೆವಾಯಿಕ್ ಲೋ
ನಿರ್ಮಾತೆ, ದಿಗ್ದರ್ಶಕ್, ಮುಖೆಲ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಆನಿ ಲೇಖಕಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಗ್
ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ನಾಟ್ಯ ಲೇಖಕ್ ನಾಂವಾಚೆಂ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಘಟಕ್ ಆಸಾ ಹಾಚೆಂ ಭಾನ್ ದವರ
ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಖಾಸಾ ಕರುನ್ ಭಾರೆಚಿ ನವ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಮ್ಹತ್ವಾಚೆಂ ಆಸಾ. ಹಾಚಿ ದಖಲ್ ಘೆ
ಜಾಯ್. ಅಶ್ಶಿಂ ಹೆಂ ವಿನೋದಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಚಲ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಏಕ್ ನವಿ ವಾ
ತತ್ವಾಚೆರ್ ಚಲ್ಯಾ. ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಆಶಿಲ್ಲೆ ಆನಿ ಸಧ್ಯೆಚಿ ನವ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ
ಪರಂಪರೆಚಿ ಜಾಣ್ವಿಕಾಯ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಂಗಕರ್ಮಿಂನಿ ನಾಟ್ಯ ಚಳವಳಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಮುಖಾವೆಲೆಂ ವಿ
ಫಾರಾವ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್. ತೋಮಾಜಿನ್ ಕಾರ್ಡೊಜ್, ಜೆ. ಎಲ್. ಗೊಯಸ್, ಮಾಯ್ಕಲ್
ಗ್ರಾಸಿಯಸ್, ಸುಪ್ರಿತ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಹೊ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಹಾತಾಳ್ಲಾ. ಕೊಂಕಣ
ಸಮಾಜಾಕ್ ಏಕ್ವಟ್ಯಾಂಯ್ ಕರ್ಚಿ ನಾಟಕ್ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರ್ ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ 'ತಿಯಾಟಕ್' ಮೊ
ಸಮಾತಾವಾದಿ ದಿಶ್ಟ್ ನಾಯಕಾಚೆ ಕಲ್ಪನೆಂತ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್ ವಾಸ್ತವಾಂತ್ ಹಾಡ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕಣ
ಲೇಖಕಾಂನಿ ಯತ್ನ್ ಕರಚಾಕ್ ಜಾಯ್ ಹಿ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿ ಗರಜ್!

ದುಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್ - ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಭುಮಿಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಆನಿ ಆಧುನಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ

ಡೊ| ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಶೆಣಯ್, ಮುಂಬಯ್

ಆಮಿ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿಚೊ ಆನಂದ್ ಘೇತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆಮ್ಕಾ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಮನಾಂತ್ ಯೆತ್ ಆಸ್ಕಾ ಕಿ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿಚೊ ಉಗಮ್ ಕೆದನಾ ಆನಿ ಖಂಯ್ ಜಾಲೊ? ಆಜ್ ಥಾಯ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಮಾಹಿತಿ ಆನಿ ಸಂದರ್ಭಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿಚೊ ಉಗಮ್ ಜಾಲ್ಲೊ ತೊ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತು. ಶ್ರೀ ಬೋಳಂತೂರ್ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು ಹ್ಯಾ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾನ್ 'ಚಂದ್ರಹಾಸ್' ಹೆ ನಾಟಕ್ ಬೊರೊನ್ ತ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ಪ್ರಯೋಗ್ 10 ಫೆಬ್ರುವರಿ 1912 ಹ್ಯಾ ದಿಸೂ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ದೇವಸ್ಥಾನ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲಾಂತು ಕೆಲ್ಲೊ ಆನಿ ವ್ಹೊಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿಚೊ ಉಗಮ್. ನಂತರ್ 1929 ಥಾಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಚೆ ಪ್ರಸ್ತುತೀಕರಣಾಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಖಂಯೀ ಮೆಳನಾ. 1929 ತೆ 1970 ಥಾಯ್‌ಚೊ ಮುಂಬಯಿ ಶಹರಾಚ್ಯಾ ತಾಳಮಕ್ಕಿವಾಡಿ ವ ತ್ಯಾ ಲಾಗ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಸರಾಂತುಲೊ ಪ್ರವಾಸ್ ಶ್ರೀ ಅವಿನಾಶ್ ತ್ರಾಸಿ ಹಾಂನಿ ದುಸ್ರೆ ಸತ್ರಾಂತು ಸವಿಸ್ತಾರ್ ರೂಪಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾ. ತ್ಯಾಚಿ ಸಮಯಾಚೆರಿ ಮುಂಬಯಿಚ್ಯಾ ಮಧ್ಯ ರೈಲ್ವೆ ದಿಕಾನ್ ವಡಾಲಾ. ದಾದರ್, ಕಿಂಗ್‌ಸರ್ಕಲ್ ಹ್ಯಾ ಜಾಗೇರಿ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಕ್ರಿಯ್ ಆಶಿಲಿ. ಸಾಧಾರಣ್ 1940 - 1950 ಹ್ಯಾ ದರಮ್ಯಾನ್ ಹೊಸ್ಸಾಡ್ ಬಾಬುಟಿ ನಾಯಕ್ ಯಾ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾನ್ ಬರಿಚ್ ನಾಟಕಾಂ ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ ಗಾಜ್ಲೆಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ 1. ತಾಪತ್ರಯ 2. ಹುನ್ ಉದಕಾ ಫೊಟು 3. ಅಡ್ಕತ್ರೆ ಫೊಪ್ಪಳ್ 4. ಋಣಾನುಬಂಧ್ 5. ಲಗ್ನಾ ಪತ್ರಲ್ - ಅಶಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಧಾನ್ ನಾಟಕ್ ದಿಲ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಸಂಭಾಷಣಾಂತುಲೇ ಪ್ರಾಸ್ ಅಲಂಕಾರಾಚೊ ಸ್ಹೊರ್ ವಾಪರೂ. ಹೊಸ್ಸಾಡ್ ಬಾಬುಟಿ ನಾಯಕ್ ಹೊ ನಾಟಕಾಂ ಬರಯ್ತಾಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ದಿಗ್ದರ್ಶನ್ ಆನಿ ಅಭಿನಯ್ ಸುದ್ಧಾ ಕರ್ತಾಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ಶರಾವತಿ ನ್ಹಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿಯೆಕ್ ತೀರಾರಿ ಆಶ್ಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಸರ್‌ಗೋಡ್ ಗಾಂವಾಂತು ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಪುರಾಣಿಕ್ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾನ್ 'ಲಗ್ನಾ ಪಿಶ್ಶೆಂ' ಹೆ ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕ್ ಸಾದರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತು 36 ಪದ್ ಆಶಿಲ್ಲಿಂಚಿ. ತಿ ಪದ ಅತಿ ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯ ಆಶಿಲ್ಲಿಂಚಿ. ಹೆ ನಾಟಕ್ ಆನಿಕ್‌ಯಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚಾರಿ ಸಾದರ್ ಕರ್ತಾತಿ ಆನಿ ಆಜಿಕ್‌ಯ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ್ ಜಾತ್ತಾತಿ. ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಮಂಚಾ ವಯ್ಲೆ ಸದಾಹರಿತ್ ನಾಟಕ್ ಅಶಿ ಮ್ಹೊಣೆತ್. ತೆಚ್ ಸಮಯೀ ಮಂಗ್ಳೂರ್ ದಿಕಾನ್ ರಮಾನಂದ್ ಚೂರ್ಯ ವ್ಹೊ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರು ಆಪ್ಪಣ್ ಬರಯ್ಲೆಲಿ ನಾಟಕ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ಅಶ್ಶಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತಿ ಕಿ ತೊ ಉತ್ತಮ್ ನಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ಲೊ ಆನಿ ಶಾರೀರಿಕ್ ಅಭಿನಯ್ ಕೋರ್ನ್ ನಾಟ್ಯ ರಸಿಕಾಂಲೆಂ ಮನೋರಂಜನ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ತ್ಯಾಗೆಲೆಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್‌ನಾಟಕ್ 'ಏಕ್ ಘಡಿ ಹಾಸ್ಸೂನ್ ಕಾಡಿ' ಸಾಧಾರಣ್ 20-25 ವರಸ್ ಚಲ್ತಾಲೆ. ತಶಿಂಚಿ ಕುಂದಾಪುರ್ ಹ್ಯಾ ಗಾವಾಂತು ಕುಂದಾಪುರ್ ಕುಳ್ಳಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪೈ ಹೊ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಅಜೂನೀ ಸಕ್ರಿಯ್ ಆಸ್ಸ. ತಾಗೆಲಿ ನಾಟಕಾಂ ಹಾಸ್ಯ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಆನಿ 'Slapstick' ಪದ್ಧತಿಚಿ

ಅಸ್ಸಾತಿ. ತಾಗ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ನಾಟಕಾಂ - 'ಶ್ರೀನ್ ರತ್ನ' ಆನಿ 'ಪಾಪಾ ಪಾಂಯ್'

ಮುಂಬಯಿಂತು ವಡಾಲಾ ಕಿಂಗ್ ಸರ್ಕಲ್ ಹ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತು ಶ್ರೀ ಗೋಪಿನಾಥ್ ಕಾಮತ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರಾನ್ ತೀನ್ ನಾಟಕಾಂ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ. 1. ದಿಲಾಯ್ಲಿ ಸ್ವರೆತು 2. ಗೃಹಿಣಿ ಗೃಹ ಉಚ್ಯತೆ 3. ದೇವಾನ್ ಸಾಕ್ಷಿ ದಿಲ್ಲಿ. ಹಿ ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕ್ ಆಶಿಲ್ಲಿಂಯಿ. ಶ್ರೀ ಗೋಪಿನಾ ಕಾಮತ್ ಸ್ವತಃ ಉತ್ತಮ್ ಗಾಯಕ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್‌ಕಾರ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ಲಿಂ ಮುಣಿ ತಾಗೆಲ್ ನಾಟ ತಾಗೆಲಿ ಪದ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. ತಶ್ಶಿಂಚಿ 4. ಸೋಂಯ್ರಿ ಯೆತ್ತಿತ್ ಜಾಗ್ರತೆ 5. ಸಮ್ಮ ಅಬಲ್ -ಸಬಲ್ ಅಶಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಬೋಧಪ್ರಧಾನ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೆಲ್ಯಾತಿ. ಶಿವಾಯಿ ಪಾಂಯು ಕಿ ಮೋರಾಂ - ಹೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ್ ಆನಿ ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರಾಚ್ಯಾ 'ಸೈಕ್ಲಗಂದ್' ವಿಶಯಾಚೇರಿ ಬರಯಿಲ್ಲೆ ನಾಟಕ್. ಹಿ ಸರ್ವ ನಾಟಕ್ ಅಭಿನಯ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಆಸಾತಿ.

ಹ್ಯಾಚ್ ವೇಳಾರಿ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಯ ಸಮಿತಿ ಹಿ ಸಂಸ್ಥಾ ಸಕ್ರಿಯ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ಲೆ ಹೆ ತು ಅವಿನಾಶ್ ತ್ರಾಸಿ ಹಾಂಗಿ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಪ್ರತಿ ವರಸ್ 5-6 ನಾಟಕಾಂಚೆ ಮಹೋತ್ಸವ್ ಆಯೋಜ ಜಾತ್ತಾಲೆ. ಯಾ ಮಹೋತ್ಸವಾಂತ್ ಗೋವಾ, ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಹಾಂಗಾಚೀ ನಾಟಕ್ ಯೆತ್ತಾಲಿ ತ್ಯಾಚಿ ಮಹೋತ್ಸವಾಂತು ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೊರ್ಕಾ ತಶ್ಶಿ 'ಮುಕ್ತ' ಹೆ ಜಾವಲ್ ಸಸ್ತ್ರಾಲ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸಿ ಬಂಗಾಲಿ ಲೇಖಿಕಾಲ್ಯಾ 'ವಲ್ಲಭ್ ಪ್ರರೇಸ್ ರೂಪಾಂತರ್' ಯಾ ನಾಟಕಾಚೆ ರೂಪಾಂತರ್. ನಾಟಕಾಂತು ಪ್ರಮುಖ್ ಭೂಮಿಕಾ ಅನಂತ್ ನಾಗರಕಟ್ಟಿ ಹಾಣೆ ಕೆಲ್ಲೆಲಿ. ಕನ್ನಡ್ ಆನಿ ಹಿಂ ಚಿತ್ರಪಟ್ ಸೃಷ್ಟಿಂತುಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಅನಂತನಾಗ್ ಹ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೈಕಿ ಕೊಂ ಕಲಾಕಾರ್. ತ್ಯಾಚ್ ವೇಳಾರಿ ಶಂಕರ್‌ನಾಗ್ ಹೆಂ ತಾಗೆಲೊ ಧಾಕ್ಟೊ ಭಾವು ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂ ಸಕ್ರಿಯ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಮುಖಾರಿ ಕನ್ನಡ್ ಚಿತ್ರಪಟ್ ಸೃಷ್ಟಿಂತು ಆನಿ ಟಿವಿ ಧಾರಾವಾಹಿ 'ಮಾಲ ಡೇಸ್' ತಾಣೆ ದಿಗ್ದರ್ಶಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆ. 'ಪಾಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪೆ ಘೊಲ್' ಹೆ ವಿಜಯ್ ತೆಂಡುಲ್ಕರಾಲೆ ' ಪಾಟ್ರಿ ಯೆತಿ' ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೊ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರ್ವಾರಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಅನುವಾದ್. ಕೃಷ್ಣ ಕಾರ್ವಾರ್ ಹಾಂಗೆಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆವಯ್ಲೆಂ ಪ್ರಭುತ್ವ ತಾಂಗೆಲ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತು ದಿಸ ಯೆತ್ತಾ. ಅನಂತ್ ಆನಿ ಶಂಕರ್ ಹೆ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಕ್ ಟಿವಿ ಆನಿ ಕನ್ನ ಸಿನೆಸೃಷ್ಟಿಕ್ ದಿಲ್ಲೆಲೆ ಯೋಗದಾನ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ.

1950 ಸಾಲಾಂತ್ ಆಪ್ ಘಾಯ್ ಶ್ರೀ ಎ.ಜಿ. ಕಾಮತ್ ಹ್ಯಾಲ್ಯಾಪಿ ಅನಂತ್ ಕಾಮತ್ ಪ್ರ ಏಕ್ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ತಾ, ದಿಗ್ದರ್ಶಿತ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಅಭಿನಯ್ ಕರ 'ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಲಾ ಸಂಗಮ್' ಹಿ ಸಂಸ್ಥಾ 1980 ತು ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ ತ ತಾಣಿ ಬರಿಚ್ ನಾಟಕಾಂ ಕೆಲ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ : 1. ಸರ್ವೇ ಜಣಾ ಕಾಂಚನಮ್ ಆಶ್ರಯಂತೆ - ಪ್ರಯೋಗ್ 2. ಸ್ವಾರ್ಥ ದೇವೋಭವ 3. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ್ 4. ಬ್ರಹ್ಮಗಾಂಠಿ 5. ಪಾಪುದೆ ನಾಯಕಾಲಿ ಗುಂಡಾಗುಂಡಿ 6. ಪ್ರೇಮ್‌ಪಣಾ ಸುಖ್ 7. ಛತ್ರಿಪಾ ಬಿಶ್ಯಾಸ್ 8. ಉ ಚಲ್ಯಾಲೊ ಜಾಗತ್ ಜಾಯ್ನಾ 9. ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ದರ್ಶನ್ 10. ತಾಕ ತಕ್ಕ ಮೋಳು 1 ಮುಸ್ಕ್ಯಾಂತುಲೊ ಮಾರು.

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ್ ಪ್ರಭು ಹಾಂಣಿ ಮುಂಬಯಿಂತು ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ ಕೊರ್ಚೊ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಾದ್ ಸಾಪ್ಪ್ಯಾರ್ ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ್ ಸರಾಫ್ ಹ್ಯಾ ಮರಾ

ರಂಗಭೂಮಿ ಆನಿ ಚಿತ್ರಪಟ್ ಸೃಷ್ಟಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್ 'ಸ್ವರ್ ಥಾಂಬ್ಲೆ ಮೈಫಿಲಿಚೆ' ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕಾಚೆ ಪ್ರಯೋಗ್ ಮುಂಬಯಿ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೆಲೆ.

1980 ತು ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಲಾ ಸಂಗಮ್ ಓ ಸಂಸ್ಥಾ ಆಜ್ ಅಠ್ಠಾವೀಸ್ ವರ್ಷ ಸಕ್ರಿಯ ಆಸ್ಸಾ. ದಿಲ್ಲಿ, ಬಡೋದಾ, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್, ಗೋವಾ ತಶ್ಶಿಂಚಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ವ್ಹೊಡ್ಡ್ ಆನಿ ಸಾನ್ ಗಾಂವಾಂತು ವಚುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ವೃದ್ಧಿ ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಂತುಲ್ಯಾನ್ ಸಾತತ್ಯಾನ್ ಕರೀತ್ ಆಸಾತಿ. ಆತ್ತಾಂಚಿ ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆನ್ 'ನಂದಾದೀಪ' ಹೆ ನಾಟಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ 'ದಿವಾ ಜಳು ದೇ ಸಾರಿ ರಾತ್' ಯಾ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪಾಂತರ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೆಲೆ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೆ ವಿಕ್ರಮಿ ಮ್ಹೊಣಯೆತ್ ಅಶ್ಶಿ ಪನ್ನಾಸ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಸರ್ವ್ ಭಾರತ್‌ಭರ್ ಕೆಲೆ.

ಹ್ಯಾ ದರಮ್ಯಾನ್ ಅತಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ 'ಕಾಂಚನಮೃಗ ಕಾಂಚನಮೃಗ' ಹೆ ವಸಂತ್ ನಾಡಕರ್ಣಿ ಹಾಂನಿ ಬರಯ್ಲೆಲೆ ನಾಟಕ್ ಕೆನರಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಕಲಾ ವಿಭಾಗ್ ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆನ್ ಸಾದರ್ ಕೆಲೆ. ಹೆ ನಾಟಕ್ ಪೌರಾಣಿಕ್ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿಚೆರ್ ಆಸೂನ್ ವಿಶಯ್ ಆಧುನಿಕ್ ಆಸ್ಸಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್‌ಮಯ್ ಆನಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ್ ಆಸ್ಸಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ದುರ್ಮಿಳ್ ಆಸ್ಸ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚಿ ಮುಖ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಅಳಂಕಾರಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್‌ಮಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಆಧುನಿಕ್ ವಿಶಯ್ ಆನಿ ಅಪ್ರತಿಮ್ ಸಂಗೀತ್. ಹೆ ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಮಂಚಾವಯ್ಲೆ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಶಿಖರ್ ಮ್ಹೊಣಯೆತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಲಾ ಸಂಗಮ್ ತರ್ಫೆನ್ ಪ್ರತಿ ವರಸ್, ನಿಯಮಿತ್ ರೂಪಾನ್ ನಾಟ್ಯಾ ವಿಷ್ಕಾರ್ ಸಾದರ್ ಜಾತ್ತಾತಿ. ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ ಕಾಹಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ 1. ಸ್ತ್ರಿ ಮಳ್ಯಾಲ್ - ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ್ ಮಧುಸೂದನ್ ಭಟ್ ಹಾಂನಿ ವಸಂತ್ ಸಬನೀಸ್ ಹಾಂಗೆಲ್ಯಾ ಮರಾಠಿ ಏಕಾಂಕಿಕಾ 'ಬಾಯಕಾತ್ ಪುರುಷ್ ಲಾಂಬೋಡಾ' ಹಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಅನುವಾದ್ 2. ಮ್ಹಾಂತು ಜಾಯ್ ಮ್ಹಾಂತು - ಮರಾಠಿ ನಾಟಕ್ - 'ಕಾಕಾ ಕೀಶಾಚಾ' ಚೇರಿ ಆಧಾರಿತ್ 3. ಎದ್ರಾ ಘರ್ಶ್ಯೊ ಕಿಣೆ - ಶ್ರೀ ವಿಜಯ್ ತೆಂಡುಲ್ಕರ್ ಲಿಖಿತ್ 'ಸಮೊರ್‍ಚ್ಯಾ ನಾಡಕರ್ಣಿ' ಹ್ಯಾ ಏಕಾಂಕಿಚೊ ಅನುವಾದ್ 4. ಸುಬ್ರಾಯ ಮಾಮ್ಮಾಲಾ ಜಾವಯಿ 5. ಕೊಣಾಕಯೀ ಸಾಂಗೂ ನಕ್ಕಾತಿ ಆನಿ 6. ಗಜಾಲಿಚೆ ನಾಟಕ್ ಹೆ ಅ.ನಾ. ಮ್ಹಾಂಬ್ರೊ ಹ್ಯಾ ಲೇಖಿಕಾಲೆಂ ಲಘುನಾಟಕ್.

ಮುಂಬಯಿಂತು ಸದ್ಯಾ ಸಕ್ರಿಯ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಖ್ಯ್ ನಾಟ್ಯ್ ಸಂಸ್ಥಾ ಪೈಕಿ 1. ಕೆನರಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ - 98 ವರಸ್ 2. ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಲಾ ಸಂಗಮ್ - 28 ವರಸ್ 3. ಮಾಟುಂಗಾ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳ್ - 25 ವರಸ್ ತಶಿಂಚಿ, ಮುಂಬಯಿಚ್ಯಾ ವಿಸ್ತಾರಿತ್ ಸಬರ್ಬ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ವಿರಾರ್, ಭಾಯಿಂದರ್, ಮೀರಾ ರೋಡ್ ಹಾಂಗಾ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಬಾಂಧಪ್ ತಿಯಾತ್ರ್, ಜಾಗೊರ್ ಹ್ಯಾ ಧರ್ತಿಚಿ ನಾಟಕ್ ಕರತ್ ಆಸ್ಸತಿ. ತಶ್ಶಿಂಚಿ ಸುಮಾರ್ ವರಸ್ ಖಂಡಿತ್ ಜಾಲ್ಲಲೊ ನಾಟ್ಯ ಮಹೋತ್ಸವ್ ಆತ್ತಾಂ ವಾಪಾಸ್ ಶ್ರೀ ಅವಿನಾಶ್ ತ್ರಾಸಿ ಹಾಂಗೆಲ್ಯಾ ನೇತೃತ್ವಾಂತು ಸುರು ಜಾಲ್ಲಾ, ಹೆ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಕಾ ಆನಂದ್ ಜಾತ್ತಾ.

ತಿಸ್ರೊ ಪ್ರಬಂದ್ - ನಿರೋಪಾಚೆಂ ಉಲವ್ಪ

ಪೆಟ್ರಿಸ್ ಜೆ.ಎಫ್.ಡಿಸೋಜಾ, ಮಂಗ್ಳ

ಮೊಗಾಚೆಂ ವಂದನ್ ಆನಿ ನಮಸ್ಕಾರ್!

ಚಿಕ್ಕೆಸೆ ಕಂಪನ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಉಡಾಸ್ ಕರುನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ - ಎಕಾವೇ
ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಶಾಳೆಚ್ಯಾ ನಿರೋಪಾಚೆಂ ಉಲವ್ಪ್ ಕರುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಮುಂಗ್ಳುಚ
ವೇದಿಚೆರ್ ಉಬೊ ಜಾಲ್ಲೊಂ ತರ್ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡೆ ಪಿಸ್‌ಪಿಸ್ತ್ - ಹೊ ಎಟ್ರಿ
ರಂಗ್‌ಮಂಚಾವಿಶಿಂ, ನಾಟಕಾಂವಿಶಿಂ ಆನಿ ಚಡ್ ಕರುನ್ ತಿಯಾತ್ರಾಂವಿಶಿಂ ಕಿತೆಂ ಆ
ಕಿತ್ಲೆಂ ಜಾಣಾಂ? ತಾಣೆ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಏಕ್ ನಾಟಕ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ನಾ
ಖೆಳಯಿಲ್ಲೊ ನಾ, ನಟನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಹೆಂ ಖರೋಖರ್ ಸತ್. ಸುಮಾರ್ ತೀನ
ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಎಕ್ ನಾಟಕ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಆಸಾ ಹಾಂವೆಂ, ನಾಂವ್ ತಾಚೆಂ "ತೆರಾವ್ಯಾ
ಘಂಟೊ" ಪುಣ್ ಅಕ್ಲಾಸ್, ತೊ ತೆರಾವ್ಯಾ ಘಂಟೊ ಉದೆನಾಸ್ತಾಂಚ್ ತೊ ನಾಟಕ
ಬುಡ್ಲೊ. ಸೊಡ್ಯಾಂ ತಿ ಸಂಗತ್.

ಪುಣ್ ಆತಾಂಚ್ ಹಾಂವೆಂ ಉಚಾರ್‌ಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾಣಿ ಹಾಂವೆಂ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ
ಬಾಬಾಲಾಗಿಂ ಉಚಾರ್ತಾನಾ ತೊ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಗಾಲಾಗ್ಲೊ - ಹರ್‌ಏಕಾಕ್ ಎಕ
ಸುರುವಾತ್ ಆಸಾ. ಕಿತೆಂ ಸಮ್ಜಾತಾಯ್ ತುಂ? ನಾಟಕ್-ತಿಯಾತ್ರ್ ಪಳೆಂವ್ಪಿ ಸರ
ನಾಟಕಿಸ್ತ್, ಸರ್ವ್ ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತ್, ಸಿನೆಮಾ ಪಳೆಂವ್ಪಿ ಸರ್ವ್ ನಟ್, ನಿರ್ದೇಶಕ್? ಹಾ
ಕಾರ್ಯಾಶಾಳೆಂತ್ ತುಂವೆಂ ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ನ್ಹಯ್, ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತ್ ನ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ಎಕ
ಸಾದೊ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಭಾಗ್ ಘೆಜೆ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚಾ
ಫುಡ್ಲಿ ದಿಶಾ ಥಿರಾಯ್ಜೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂನಿ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರಾಂನಿ ನ್ಹಯ್. ತುಂ ಯೆ
ದೋನ್ ದೀಸ್‌ಬರ್ ಉಲವ್ಪಾಂ ಆಯ್ಕ್, ಬರೆ ಬರವ್ನ್ ಘೆ ಆನಿ ತುಜೆಂ ನಿರೋಪಾಚೆ
ಉಲವ್ಪ್ ಆಪಾಪಿಂಚ್ ತಯಾರ್ ಜಾತೆಲೆಂ.

ಆತಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾ, ಪುಂಡಲೀಕ್‌ಬಾಬಾಚಿ ಉತ್ರಾಂ ಖರಿಂ ಮ್ಹುಣ್. ಕಾಂಯ
ತರಿ ಮಾಹೆತ್, ಶಿಕಪ್ ಹಾಂವೆಂ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾಂ ಹ್ಯಾ ಘಾಟ್ಯಾಂ, ದೋನ್ ದಿಸಾಂನಿ ಆ
ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಂಯ್ ತರಿ ಥೊಡಿ ಊಬ್ ಮ್ಹಜೆಥಂಯ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ, ನೆಮ್ಣುಕಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಉಲವ್ಪ್ ದಿತೊಲೊಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ.

ಪುಣ್ ಹೆಂ ಎಕ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಉಲವ್ಪ್ ನ್ಹಯ್. ಹೆಂ ಮನಾಂತ್ ಘೆಂವ್ಚಂ
ನಾಟಕ್-ತಿಯಾತ್ರ್ ಹಾಂವೆಂ ಲಿಕುಂಕ್‌ನಾಂತ್ ತರಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ಕಾಂಯ್
ಖೂಬ್ ನಾಟಕ್ ಪಳೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಚಡ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ತೀನ್-ಚಾರ್ ತಿಯಾತ್ರ್
ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಂಚೊ ಸ್ವಾದ್ ಸೆವ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ಅಣ್ಭವಾಚೆರ್ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜೆಂ ಉಲವ್ಪ್
ಆದಾರಿತಾಂ. ಸುರುವಾತ್ ಕರಿಜೆ ತರ್ ಹಾಂವೆಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ವಚಾಜೆ ಪಡ್ತಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್
ಎಕಾ ತೆಂಪಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ನಾಟಕಾಂಚಿ ಕೃಶಿ ಅಸಲಿ ಆನಿ ಇತ್ಲಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಕಿ,
ಹರ್‌ಎಕಾ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ವರಾರಾಂತ್ ಆಯ್ತಾರಾಚೆಂ ಘಾಂತ್ಯಾಚೆಂ ಮೀಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್
"ಆಜ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಸ ವೊರಾಂಚೆರ್ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಸಾಲಾಂತ್...." ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಫಲಾಣ್ಯಾ
ಫಲಾಣ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ಐಲಾನ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಐಲಾನ್ ಕಾರಾಕ್ ಬಸಯಿಲ್ಲ್ಯಾ

ಫುನೆಲಾ ಆಕಾರಾಚ್ಯಾ ಲೌಡ್‌ಸ್ಪೀಕರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‍ತಾನಾ, ಮ್ಹಜೆ ತಸಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಟ್ವ್ಯಾಕ್ ತೊ ನಾಟಕ್ ಥಂಯ್ಚ್ ಸುರು ಜಾತಾಲೊ. ತ್ಯಾ ನಾಟಕಾಚೆಂ ಹಾತ್-ಪತ್ರ್ ಹಾತಿಂ ಯೆತಾನಾ ನಾಟಕ್ ಆನಿಕಿ ಫುಡೆಂ ವೆತಾಲೊ ಆನಿ ಆಮಿ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ, ಪದಾಂ-ಸಂಗೀತ್ ಕೊಣಾಚೆಂ ಆನಿ ಕೊಮೆಡಿ ಕರುಂಕ್ ಕೋಣ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್. ಏಕಾ ವಾಕ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ಮನೋರಂಜನ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ವ್ಯಾಚೆಂ ಆಸೈತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ನಾಟಕಾಚಿ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾ ನಾಯಶಸ್ವಿ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾಥಂಯ್ಚ್ ನಿಶ್ಚಿತ್ ಜಾತಾಲಿ. ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪೋಟ್‌ಭರ್ಸ್ ಹಾಸುಂಕ್, ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲಿ ಕಾಳಿಜ್ ಕಡಂವ್ಚಿ ಎಕ್ ಕಥಾ ಆನಿ ಜಾಂಟ್ಯಾಂಕ್. ದೋನ್‌ಯಿ ಜಾಯ್ - ಮಟ್ವ್ಯಾನ್ ಟಾಯ್ಮ್‌ಪಾಸ್.

ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ತವಳ್ ಹೆರ್ ಮನೋರಂಜನಾಂ. ಕಥೊಲಿಕಾಂನಿಂ ನಾಟಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಆವಡ್ತಾಲೆಂ ಪುಣ್ ಸಿನೆಮಾಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ವ್ಹೋಂಟ್ ವ್ಹೊಳಾಯ್ತಾಲಿಂ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಿನೆಮಾಂನಿ ಕಿತೆಂರೆ, ಮ್ಹಣ್ತಾಲೊ ಮ್ಹಜೊ ಆಜೊ, ತಿಂ ತೊಂಡಾಂ ತೊಂಡಾಂ ಖಾತಾತ್! ಮ್ಹಜೊ ಮಾವ್ಲೊ ಫಕತ್ 'ಸತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಾ', 'ಭಕ್ತ ಕಬೀರ್' 'ಸತ್ಯವಾನ್ ಸಾವಿತ್ರಿ' ಅಸಲಿಂ ಫಿಲ್ಮಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಪಳೆತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಎಕ್ ದಾಕ್ಲೊ ತುಮ್ಕಾಂ ದಿತಾಂ - ಜೊ ತುಮ್ಕಾಂ ಸಾಂಗ್ತಾ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಮಾನಸಿಕ್ ಅಶೀರ್‌ಪಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್. ಹಾಂವ್ ಸುಮಾರ್ ಬಾರಾ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಆಸ್ತಾನಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಎಕ್ ನಾಟಕ್ ಸಾದರ್ ಕೆಲೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂನಿ. ನಾಟಕಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಥೊಡಿಂ ಪದಾಂ-ಗಿತಾಂ-ಕಂತಾರಾಂ. ಹಿ ಚಾಲು ಆಸ್ತಾ ಕೊಣ್ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್ ಯೆಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಯೆವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭಾವ್ ಅಂತೊನ್ ಮೆಂಡಿಸ್ (Antony Mendes & His comic party) ಹಾಚೆಂ 'ಲವಿಂಗ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಂತಾರ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂತ್ ಎಕ್ ಫಂಗತ್ ಆಸ್ಲಿ ತಿ ಅಶಿ - *ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಭಾವಾ ಚೆಂವ್ರೊನ್ ಚೆಂವ್ರೊನ್ ಚೆಡ್ವಾನ್ ಮ್ಹಜೊ ವ್ಹೊಂಟ್ ಸುಜಯ್ಲೊ.* ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ? ಆಮ್ಚೊ ವಿಗಾರ್ ಪಾದ್ರಿಗಾರ್ ಜೊ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂ ಮಧೆಂ ಬಸುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಉಟ್ಲೊ, ಮಾಂಚಿಯೆಕ್ ವಚುನ್ ತಾಣೆ ತ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಕ್ ದೋನ್ ಮಾರ್ ವ್ಹಾಜಯ್ಲೆ ಆನಿ ಮ್ಹಣಾಲೊ - ಕಿತೆಂರೆ ದಳ್ದಿರ್ಯಾ, ದೆವಾಚ್ಯಾ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಪ್ರೊಜ್ಞಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಗಾಯ್ತಾಯ್ ತುಂ? ಸಾಂಗಾಜೆ ಮ್ಹಣ್ ನಾ, ನಾಟಕ್ ರದ್ದ್ ಆನಿ ಆಮಿ ಸರ್ವ್ ಘರಾಕ್ ಪಾಟಿಂ.

ವಯ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಎಕ್ ಪಾಟ್ಭೊಡ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಸಮ್ಜುನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್‌ಗಿ ಕಿತ್ಲಿ ಆನಿ ಕಸಲಿ ಬಂದಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕಾಂಚೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ. 1943-ಂತ್ (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ತೆವೆಚಾಳೀಸ್) ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ' ಹಾಂಚ್ಯಾ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ನಾಟಕ್ ಸಾಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಖೆಳಯ್ಜೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ನಾಟಕಾಚಿ ಪ್ರತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಶಿಪಾ ಖಾತಿರ್ ದಾಕಲ್ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರ್ಜ್‌ಶಿ ದಿಸಾನಾ, ಕಥೊಲಿಕಾಂನಿ ಖೆಳಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋಣ್‌ಯಿ ಚಲಿಯೊ/ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಫುಡೆಂ ಸರಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ಚಡಾವತ್, ಸ್ತ್ರೀ-ಪಾತ್ರ್ ಆಸಾನಾಶೆಂಚ್ ಪಳೆತಾಲೆ ಯಾ ಶಿರ್ಪುಟ್ ಕಾಲೆತಿಚೆ ದಾದ್ಲೆಚ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ತವಳ್ಚೆಂ ಮೇಕಪ್ ಹಾತ್ ದಿತಾಲೆಂ ವ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಪಳೆಲಾಂ

ಪ್ರೋಯ್ರ್ ಪರ್ಯ್ಂತ್ ಲ್ಹಾನ್-ಲ್ಹಾನ್ ಹಿಂದೂ ನಾಟಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಖೆಳಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾಕಾರಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ಆಸ್ತಾಲೊ.

ಕಿತೆಂಯಿ ತರಿ, ಆಮಿ ಮಾನುನ್ ಘೆಜೆಚ್ ಅಸ್ಲಿ ಏಕ್ ಸಂಗತ್ ಆಸಾ – ನಾಟಕ್ ಖೆಳವ್ನ್ ದಾಕಂವ್ಚಿ ಹುಮೆದ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ರಗ್ತಾಂತ್‌ಚ್ ಆಸಾ. ಲ್ಹಾನ್‌ಪಣಾರ್ ಖಂಚೆಂ ತೆಂ ಘುರ್ಗೆಂ ರಾಂಯ್‌ಕುಂವರಿಪರಿಂ ನೆಸುಂಕ್ ಆಶೆನಾ. ಖಂಚೊ ಚೆಕೊ ತೊ ರಾಯ್‌ಕುಂವರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಶೆನಾ ಆನಿ ಹಿಂ ದೊಗಾಂ ಮೆಳೊನ್ ರಾಂಯಾ-ರಾಣಿಯೆಂಚೆಂ ಲಗಿನ್ ಕರುನ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಫುಡೆಂ ಸರಾನಾಂತ್? ಆತಾಂ ತಾಂ ಕಾಂಯ್ ಬ್ಯಾಟ್‌ಮ್ಯಾನ್, ಸುಪರ್‌ಮ್ಯಾನ್, ಸ್ಪಾಯ್ಡರ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಪ್ರವೇಸ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಟೀ-ವ್ಹಿಂಚ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮತಿಂತ್‌ಚ್ ನ್ಹಂಯ್, ಕಾತಿಂತ್‌ಯಿ ರಿಗ್ಲ್ಯಾತ್. ಹಾಕಾಚ್ ಲಾಗೊನ್ ನ್ಹಂಯ್‌ಗಿ ಆಜ್ ಆಮಿ ನಾಟಕ್-ತಿಯಾತ್ರಾಂಚೆ ಫುಡ್ಲಿ ದಿಶಾ ಕಸಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಸವಲಾಚೆರ್ ಉಲವ್ಪ್ ಕರ್ತಾಂವ್? ಜಾಪ್ ವೆಳಾಕ್‌ಗಿ ಮ್ಹಣ್ ಫುಡೆಂ ಪಳೆಂವ್ಯಾಂ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಮುಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂ ಮಧೆಂ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಚರಿತ್ರಾ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಪದಾಂ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ರಸ್‌ಭರಿತ್ ಸಂವಾದ್ ಲಿಕ್‌ಲ್ಲಿ ಸಾರಸ್ವತ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಿಂ ಪದಾಂ-ಗಿತಾಂ ಕಸಲ್ಯಾಯಿ ರಿತಿನ್ ಕರ್ನ್ ಜಾಂವ್ಯಾಂ ಸಾಂಬಾಳೊಂಕ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಭಾವ್ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಯಾ ನಟಾಂಕ್-ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ವಿಂಚ್ತಾಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷತಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ತೆ ಹೆಂ ಮಿನತ್ ಘೆತಾಲೆ ಮ್ಹಣೆತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆ ಪ್ರಯೋಗ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ಕಾಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.

ಪುಣ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಂತ್ ಕಥೊಲಿಕಾಂಚೊ ಉಕಲ್ಲೊಲೊ ಹಾತ್ ಜಾಲೊ ಸುಮಾರ್ 1910 ಇಸ್ವೆಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಕಥೊಲಿಕಾಂನಿ ಚಲಂವ್ಚಿ ಶಿಕ್ಷಾಸಾಳಾಂ, ಜಾಂತುಂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ್‌ಂಚ್ ಚಲ್ತಾಲಿಂ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಾಚ್ಯಾ ಪಾರ್ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕಥಾ ನಾಟಕಾ ರುಪಾಕ್ ಉತ್ರಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಅಭಿನಯಾನ್ ಕರುನ್ ದಾಕಯ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ, ಮಧೆಂ ಹ್ಯಾ ತರ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಚ್ ನಾಟಕಾಂಚೆ ವ್ಹೋಡ್ ರೊಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹೆಚ್ಯಾಚ್ ಕಥಾ ನಾಟಕಾಕ್ ರುಪಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾತ್ ತರ್ ತ್ಯೆಚ್ ಕಥಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ – ನಾಟಕಾಂ ರುಪಾರ್‌ಚ್ – ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಭಾಶಾಂತ್ರ್ ಕರುಂಕ್ ನಜೊ? ಕಿತ್ಯಾಕ್ ನಜೊ? ಆನಿ ತ್ಯಾ ಭಾಶಾಂತ್ರ್ ಜಾಲ್ಯೊಚ್ ಆನಿ ನಾಟಕ್ ಖೆಳವ್ನ್ ದಾಕಂವ್ಚೊ ಹವ್ಯಾಸ್ ಸುರು ಜಾಲೊ. ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ತವಳ್ ನಾಟಕ್ ಸಾಲಾಂ: ಹೆ ನಾಟಕ್ ಚಲ್ತಾಲೆ, ಶೆತಾಂ-ಭಾಟಾಂನಿ, ಗುಡ್ಯಾಂ-ಬಯ್ಲಾಂಚೆ ದೆಗೆಂನಿ. ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಫ್ಲೋಕಸ್ ಲಾಯ್ಟ್, ಪೆಟ್ರೊಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಚ್ ಸಾಲ್ವಾಸಾಂವ್ ದಿತಾಲೆ. ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ರಂಗ್‌ರಂಗಾಳ್ ಪಡ್ದೆ – ಸಾಡಿಯೊ, ವ್ಹೋಲಿ, ಬೆಡ್‌ಶೀಟಸಿಂಚ್ ಆಮ್ಚೆ ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ಕಾಮ್ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಥೊಡ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಸಾಂಗ್ಚಿಂ ತರ್—ಜೆಪ್ಪು ಲೂರ್ಡ್ಸ್ ಯುನಿಯನ್, ಹೆಂ ಮಾಲ್ಘಡೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬಯ್ಲ್ ಡ್ರಾಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿ, ಸಾಂ.ಫಿಲೊಮೆನಾ ಯುನಿಯನ್, ಹೋಲಿ ನೇಮ್ ಯುನಿಯನ್ ಆನಿ ಹೋಲಿ ಕ್ರೊಸ್ ಯುನಿಯನ್ ಆನಿ ಹೆರ್.

ಡೊನ್‌ಬೊಸ್ಕೊ ನಾಟಕ್ ಸಾಲ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ ಹಿಂ ನಾಂವಾಂ

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಘರ್‌ದಾರಾಚೆಂಚ್ ತರಿ ಹಾಂಚೆ ವಿಶಾಂತ್ ಥೊಡೆಂ ಉಲಂವ್ಚೆಂ ಬರೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಪಾತಿಯೆತಾಂ. ಸಾ.ಫಿಲೊಮೆನ್ ಯುನಿಯನಾನ್ ಖ್ಯೆಳವ್ನ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ದಿ ಮರ್ಚೆಂಟ್ ಒಫ್ ವೆನಿಸ್` ನಾಟಕಾಂತ್ ಶೈಲೊಕಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಖೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ (ದೆ।) ಸಾಯ್ಮನ್ ರಸ್ಕೀನಾಚೆಂ ನಟನ್, ಆನ್ಯೇಕಾ ಮಹಾನ್ ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ಆನಿ ನಟ್ (ದೆ।) ಎಮ್.ಪಿ.ಡೆಸಾನ್ ದೆಕ್ತಾನಾ ತೊ ಪಿಸ್ವಾಲೊ ಆನಿ ಕ್ರಮೇಣ್ ಖುದ್ದ್ ಆಪ್ಣೆಂಚ್ ರಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ `ಕಮ್ಯುನಿಸಮ್` `ಲಿಯೊಪ್ರೊಲ್ಡಾಚೆಂ ಪಾತ್ಕಾಂ` ಆನಿ `ಸಪ್ಣಾಂತ್ ಮರಣ್` ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಸಾಯ್ಮನಾಕ್ ತಾಣೆ ಅಭಿನಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲೆ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಘಡ್ತಾನಾ, ನಾಟಕ್ ಸಾದರ್ ಜಾತಾನಾ, ಮಂಗ್ಳುರಿ ಮ್ಹಣ್ತನೀ ಕುಟ್ಮಾಂಚ್ಯಾಂಚೆ ವೊಳೆ ಉಗ್ತೆ ಜಾಲೆ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ ಸವಾಯೆಚೊ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಗವ್ಲ್ಲೆಂ. ಪಾಟಾಪಾಟ್ ಫಾದರ್ ಜೋರ್ಜ್ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಪೈ ಜೆ.ಸ. ಹಾಣಿ ಹ್ಯಾ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ಆರಾವ್ನ್ 1943-ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ ಘಡ್ಲಿ ಆನಿ 1951-ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಪುಚಿನ್ ಫ್ರಾದಿಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ನಾಟಕ್ ಸಾಲ್ ಉಘಡ್ಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ನಾಟಕ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ - ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್: ಬೆನಾರ್, ಕಲಾಸಂಪತ್, ಯುನಯ್ಟೆಡ್ ಯಂಗ್‌ಸ್ಟರ್ಸ್, ಜೆಪ್ಪು, ರೂಪ್‌ರಾಗ್ - ಹಾಣಿಂ ಫಕತ್ತ್ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಮಾಂಚಿಯೆರ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ, ಫಿರ್ಗಜಿಂಚ್ಯಾ ಹೊಲಾಂನಿ ನಾಟಕ್ ಖ್ಯೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಆತಾಂಯಿ ಕಾಂಯ್ ತರಿ ವಿಗ್ರ್ಯಾಳಾಯೆನ್ ಎಕ್ ದೋನ್ ನಾಟಕ್ ಜಾತೆಚ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅಬಲತೆ ಕಾರಾಣಾಂ ಕಸಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂವ್ ತ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಉಲಂವ್ಕ್ ವಚಾನಾ.

ಹಾಂವ್ ಸಮ್ಜಾಲೊಂಕಿ ತಿಯಾತ್ರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರಂಗ್‌ಮಂಚಾಚೊ ಎಕ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ಆನಿ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಣ್. ಹಾಂವೆಂ ಪಳೆಯಿಲ್ಲೆ ತಿಯಾತ್ರ್ ಫಕತ್ ದೋನ್ : ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಜೇಕಬ್ ಹಾಚೊ `ರಸ್ತೊ` (ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ತಾಚೊ ಪಂಗಡ್) ಆನಿ ರೋಜ್ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಹಾಚೊ `ಅಶೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ ಗೊಂಯ್` ಜೊ ಅಂಜುನಾಂತ್ ಸಾಂ.ಮಾಯ್ಕಲ್ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ವರಾರಾಂತ್ ಸಾದರ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹೆ ದೋನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನವೆಚ್ ಅನ್ಭೋಗ್. ಹಾಂವ್ ದಾದೊಸ್ಲೊಂ - ಸಬಾರ್ ಕರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್. ಹಿಂ ಕಾರಾಣಾಂಚ್ ಹಾಂವ್ ತುಮ್ಚೆ ಸಮೊರ್ ದವರ್ತಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಜಾಪ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾ ನಿರೋಪಾಚಿ - ಫುಡೆಂ ಕಿತೆಂ?

ತಿಯಾತ್ರಾಕ್ ವೆತೆಚ್ ಹಾಂವ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಫಂಗ್ತಿಚೆ ಟಿಕೆಟ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್ಲೊಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಜಾಪ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ಸವಲಾಂಕ್ - ತಿಯಾತ್ರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಕಸೊ. ವರಾರಾಭಾಯ್ರ್ ಚಿಡ್ಕಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪೊಸ್ಟರಾಚೆರ್ ತಿಯಾತ್ರಾಂತ್ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಧಾನ್ ಪಾತ್ರ್ ಖ್ಯೆಳ್ತ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಹೈಲಾಯ್ಟ್ ಕರುನ್ ಛಾಪ್ಲೆಲಿಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ಕೊಮೆಡಿಚ್ ಮಹತ್ವಾಚಿ ಜಾಲಿ ತರ್, ನ್ಹಯ್? ಹಾಂವೆಂ ಪಳೆಲೆಂಕಿ, ತಿಯಾತ್ರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಎಕಾ ಕುಟ್ಮಾ-ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಭಾಶೆನ್ ಖುಶಾಲ್ಬರಿತ್ ದಿಸ್ತಾಲೆ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ ಬೆಲೂನ್, ಗಿರ್ಗಿಟಾಂ, ಚೊಕ್ಲೆಟಾಂ. ತಿಯಾತ್ರ್ ವೆಳಾರ್ ಸುರು ಜಾಲೊ ನಾ ಫುಣ್ ಕಾಂಯ್ ನಜೊ. ವಾತಾವರಣಾಂತ್ ದುರ್ಸ್ವಣ್ಣೆಂ ಹಾಂವೆಂ

ಆಯ್ಕಾಲೆಂ ನಾ. ಸಂಗೀತ್‌ಕಾರ್ ಆಯ್ಲೆ. ವಾತಾವರಣ್ ಬದ್ಲಾಲೆಂ, ಆನಿಕಿ ಸದಿಳ ಜಾಲೆಂ, ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಖೆಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ ಆನಿ ಸುಮಾರ್ ಆನಿಕಿ ಏಕ್ ವ್ಹೊರ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಲೆಂ.

ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿಯಾತ್ರ್ ಸುರು. ತವಳ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಚಾಯ್ಲಾಂನಿ ಸೆಂಡ್‌ವಿಚಸ ವಿಕ್ರಾಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯೊ. ತಾಣಿಂ ತ್ಯೊ ಕಾಂಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಘರಾಂನಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ ಆಸ್ತೆಲ್ಯೊ, ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಅಂದಾಜ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಾಕಾ: ಆನಿ ಕೊಣೆ ಸೊಫ್ಟ್ ಡ್ರಿಂಕ್ ಹಾಡ್ಲಿಂ...ತಿಯಾತ್ರ್ ಚಾಲು. ಏಕ್ ರೋಡ್ ಸೀನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಹೌಜ್ ಸೀನ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸೀಕ್ವೆನ್ಸಾನ್ ತಿಯಾತ್ರ್ ಚಲ್ತಾನಾ ಏಕ್ ಸೆಂತಿಮೆಂತಾಳ್ ಚೆಂತಪ್ ಮ್ಹಜೆಥಂಯ್ ಉಸ್ಕಾಲೆಂ. ರೋಡ್ ಸೀನಾಂತ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಕೊಮೆಡಿ ಯಾ ಕಂತಾರ್. ಹಾಂಕಾಂ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರಾಚೆ ಕಥಾವಸ್ತುಕ್ ಕಾಂಯ್ ಸಂಬಂದ್ ನಾ (ಥೊಡ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ಆಸ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಸಮ್ಜತಾಂ) ತರಿ ಪರ್ವಾ ನಾ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಖುಶ್, ಹಾಸೊ ಖೂಬ್, ತಾಳಿಯೊ ಖಳ್ಳಿತ್‌ನಾತ್ಲೆಲ್ಯೊ. ಭೊಗ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ, ನ್ಹಯ್‌ಗಿ ಆಮ್ಚಿ ಜಿಣಿ ಏಕಾ ತಿಯಾತ್ರಾಪರಿಂ, ನಾಟಕಾಪರಿಂ? ಏಕ್ ರೋಡ್ ಸೀನ್ ತರ್ ಏಕ್ ಹೌಜ್ ಸೀನ್. ರೋಡ್ ಸೀನಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಖುಶಾಲ್, ಗಿತಾಂ-ಕಂತಾರಾಂ ತರ್ ಹೌಜ್ ಸೀನಾಂತ್ ಕಸಲಿ ಗಂಭೀರಾಯ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸಾ? ಕಾಂಯ್ ರಡ್ಣಂ, ಕಾಂಯ್ ವಿಳಾಪ್, ಕಾಂಯ್ ಗಂಭೀರ್ ಕಥಾ ವಸ್ತು ಆನಿ ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಗಂಭೀರ್ ನಟನ್?

ಆಮ್ಚಿಚ್ ಜಿಣಿ ಉಗ್ತಿ ಜಾತಾ ಏಕಾ ನಾಟಕಾಂತ್, ಏಕಾ ತಿಯಾತ್ರಾಂತ್. ಜಾಯ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಹೌಜ್ ಸೀನ್ ಜಿಣಿಯೆಚೆ ಸತಾಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಸತಾಂಚೆ ಆಧಾರಾಕಾಯ್ ಜಾಣಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಜಾಯ್ ಆಮ್ಕಾಂ ರೋಡ್ ಸೀನ್ ಕಾಳಿಜ್ ಹಾಳೂ ಕರುಂಕ್. ಉಡಾಸ್ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹಾಕಾ the eternal joker ರಾಜ್ ಕಪೂರಾಚೊ. 'ಮೇರಾ ನಾಮ್ ಜೋಕರ್' ಹಾಂತುಂ ಭುರ್ಗೊ ರಾಜು ಖುರ್ಸಾರ್ ಉಮ್ಕಳ್ಯಾ; ಜೆಜುಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ - ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಹಾಸಯ್ತೊಲೊಂ. ಸಂಸಾರಾಚೆ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಪರಿಗತಿಂತ್ ಹೆರ್ ಕಿತೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್? ತರಿ ತಿಯಾತ್ರಾಚಿ ಕಲಾ, ನಾಟಕಾಂಚಿ ಕಲಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಮಟ್ಯಾಕ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಂಗ್‌ಮಾಂಚಿಯೆಚೆಂ ಪವಿತ್ರ್‌ಪಣ್ ಆಮಿ ಸಸರಾಯೆನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ತಿಯಾತ್ರ್-ನಾಟಕ್ ಪ್ರೊಜ್ವಂಪಣಾಚೆ ಅಡ್ಡೆ ಕರ್ಚೆ ನ್ಹಯ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಹಿ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಏಕ್ ಜಿವಿ-ಜೀವಂತ್ ಕಲಾ, ಏಕ್ ಪರಿಣಾಮ್‌ಕಾರಿ ಕಲಾ. ಹಾಂತುಂ ವ್ಹೊಂವ್ ಆಸಾ ತರ್ ತೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಫುಲಯ್ತಾ-ದಲಯ್ತಾ ಆನಿ ವೀಕ್ ಆಸಾ ತರ್ ತೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ವಿಕಾತ್ಲೆಂ.

ಜಿವಿ ಕಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಡೊ। ಝಿನೇಯ್ಡ್ಲ ರಾಇಕ 1894-1939 (ಏಕ್ ಹಜಾರ್ ಆಟ್ಶಂ ಸತ್ಯಾಣಾವ್ ಥಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಹಜಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಏಕುಣ್‌ಚಾಳೀಸ್) ಹಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ನಾಟಕ್ ಯಾ ತಿಯಾತ್ರ್, ಜಿಣಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್‌ಲ್ಹಾನ್ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್, ಜ್ಯೊ ಆಮ್ಕಾಂ ಗರ್ಜೆಚ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸಾನಾಂತ್ ಜಾವ್ಯೆತ್, ಮಹತ್ವ್ ದಿತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಲೆಂತ್ ಟೇಕ್-ರಿಟೇಕ್ ನಾ ದೆಕುನ್ ಚುಕೆಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ದೆಕುನ್ ಹಿ ಏಕ್ ಜಿವಿ ಕಲಾ. ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ಚುಕೊನ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸನ್ನಿವೇಶ್ ಪಾಟಿಂ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಪುಣ್ ತಿದ್ವಣಿ ಕರ್ಯೆತ್ ಕೊಣ್ಣಾ: ನಾಟಕ್/ತಿಯಾತ್ರ್ ಕಲೆಂತ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ-ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂನಿ ಸುದ್ರಾಪ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಕೊಣ್ಣಾ ಪುಣ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ

ಣಪ್ ಆಕ್ರೇಚೊ ಜಾಂವ್ಕಯಿ ಫುರೊ.

17 ಎಪ್ರಿಲ್ 1892 (ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ಆಟ್ಶಿಂ ಬ್ಯಾಣವ್)ಥಾವ್ನ್, ಜ್ಯಾ ದಿಸಾ ಇತಾಲಿಯನ್ ಭುರ್ಗೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ತಿಯಾತ್ರ್ ಆಸ್ಸಾಗಾಂವ್-ಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಸ್‌ಥಾನ್‌ಶಿಯೊ ಮಿಕಾಸಿನ್ಹೊ ಕಾರಿದಾದ್ ರಿಬೇರೂ ಹಾಣೆ ಮುಂಬಯ್ಂತ್ ಸಾದರ್ ಕೆಲ್ಲೊ, ತಿಯಾತ್ರಾಚೆಂ ಪಯ್ಣ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಜಾಲಾಂ ಆನಿ ಅಣ್ಭವಾಚೆಂ ಕಿತ್ಲಿಂ ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ ಹ್ಯಾ ಕಲೆನ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಂವ್ ಬರಾಬರ್ ನೆಣಾಂ. ಹರ್‌ಯೆಕಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಎಪ್ರಿಲ್ ಸತ್ರಾವೆರ್ 'ತಿಯಾತ್ರಾಚೊ ದೀಸ್' ಮಾನಾಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾಂ ಜಾಲಾಂ. ಬರೆಂಚ್. ಹಾಲಿಂಚ್ ಹಾಂವೆಂ ವಾಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಡೆನಿಯಲ್ ಎಫ್.ಡಿಸೊಜಾ, ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಜೇಕಬ್ ಹಾಣೆ ಮರಾಠಿಥಾವ್ನ್ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರುನ್ ಖೆಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ರುಪ್ಣೆಂ' ತಿಯಾತ್ರಾವಿಶಿಂ (ಮರಾಠಿ ಮೂಳ್ 'ಸಹಿ ರೆ ಸಹಿ' ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಸಮ್ಜಾತಾಂ) ತೆಗಾಂ ಫಾಮಾದ್ ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತಾಂಚ್ಯೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಆರಾಯ್ಲ್ಲ್ಯಾತ್. ರೋಜ್ ಫರ್ನ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ, 'ಭಾಶಾಂತರಾಂವರ್ವಿಂ ರಂಗ್‌ಮಾಂಚಿಯೆರ್ ಸಂಸಾರಾರ್ ಕಿತೆಂ ಚಲ್ಲಾಂ ಆನಿ ಚಲ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳೊನ್ ಯೇತ್. ಪುಣ್ ತಿಯಾತ್ರಾನ್, 'ಖೆಳ್ ಯಾ ಜಾಗೊರಾ' ಥಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮ್ ಘೆತ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಭಾಶಾಂತರ್, ಮೂಳ್ ಕೃತಿಯೆಚೊ ಎಕ್ echo ಮಾತ್ರ್'. ಮಾರಿಯೊ ಮಿನೆಜ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ, 'Translations defeat originality.' ಪುಣ್ ಜೊನ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ, 'ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಜೇಕಬಾಕ್ ಆಮಿ ಪರ್ಬಿಂ ದೀಂವ್ಕ ಜಾಯ್ ತಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್'. ಬರೆಂ, ಹಾಂವ್ ಕಿತೆಂಚ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಸಕಾನಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಜಿ ಮಾಹೆತ್ ಎಕಾ ನಿರ್ದಿಶ್ಟ್ ಪರಿಧಿ ಭಿತರ್ಲಿ.

ಆತಾಂ, ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ನಾಟಕಾಂನಿ ಕಾಂಯ್ ಖೂಬ್ ಬದ್ಲವಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ನಾಟಕ್ (ರೋಡ್ ಸೀನ್-ಹೌವ್ಜ್ ಸೀನ್) ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಎಕಾಚ್ ಸೆಟ್ಟಿಂಗಾಂತ್ ಸಗ್ಳೊ ನಾಟಕ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಧಾ-ಪಂದ್ರಾ ಕರೋಡಾಂಚೆಂ ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ನ್ಹಯ್, ಚಡಾವತ್ ಸೆಟ್ಟಿಂಗಾಚೆ ಧಿಗೆ symbolic. ಸಂಭಾಶಣಾಂಚೆಂ ಮ್ಹಹತ್ವ್ ಪ್ರಥಮ್ ಹಂತಾರ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಪ್ರೇಕ್ಶಕ್ ಫಕತ್ ಸಂಭಾಶಣಾ ಖಾತಿರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ (ದೆ)ಚಾಫ್ರಾ, ಎ.ಟಿಲೋಬೊ, ಜೊ.ಸಾ.ಆಲ್ವರಿಸ್, ಗಬ್ಬು, ಡೊಲ್ಪಿ ಕಾಸ್ಸಿಯಾ, (ದೆ) ಮಿಕ್‌ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಆನಿ ಹೆರಾಂನಿ ಕುರ್ಕುರಿತ್ ಸಂಭಾಶಣಾಂಕ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿಲಾಂ ಆನಿ ಬರ್ಯಾ ಕಥಾವಸ್ತುಂಚೆ ಸೊಧ್ನೆರ್ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡ್ಯಾ ನಾಟಕಿಸ್ತಾಂನಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ್, ರಶಿಯನ್, ಕನ್ನಡ್, ತುಳು, ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು ಆನಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಶೆಂತ್ಲೆ ನಾಟಕ್ ಭಾಶಾಂತ್ರ್ ಯಾ ರೂಪಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲೆ ಕಲಾಕಾರ್/ನಾಟಕ್ ಸಾದರ್ ಕರ್ಚೆ ಸಂಘ್ ಬಹುತೇಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್/ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಹವ್ಯಾಸಿ. ಪುಣ್ ಹಾಂವ್ ಪಳೆತಾಂ, ಗೊಯಾಂತ್ಲೆ ತಿಯಾತ್ರಿಸ್ತ್ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರ್ ಖೆಳಂವ್ಚೆ ಪಂಗಡ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ವೃತಿಪರ್ professionals. ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ದುಡ್ವಾಚಿ ಮೋಡ್ ಜಾತಾ, ಲಾಬ್/ಯಾ ಜೊಡಿಚೊ ಮಾತ್ರ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸಾನಾ ದೆಕುನ್ ಹಿ ಕಲಾ ಫಕತ್ ಕಾಳ್ಜಾಚಿ ಜಾಲ್ಯಾ. ಜೆದ್ನಾ ಎಕ್ ಕಲಾ ಎಕ್ ವ್ಯಾಪ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ ಥಂಯ್ಸರ್ ಸ್ಪರ್ಧೊ, ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಪ್ರಗತಿ ಆನಿ ನಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯ್ ಮೂಳ್ ದ್ರವಿಯೊ (basic ingredients) ಜಾತಾತ್.

ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಯಾ ಹಿಂದೂ ನಾಟಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಸಾದರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಶಿಸಾಂವ್ (moral) ಪ್ರಥಮ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಮನೋರಂಜನ್, ಎಕ್ side dish ಕಶೆಂ. ಪುಣ್ ತಿಯಾತ್ರಾಚೊ ಮುದ್ದೊ, ಹಾಂವ್ ಪಳೆತಾಂ, ಮನೋರಂಜನಾ ಸಂಗಿಂ ಥೊಡಿಂ ಜಿಣಿಯೆಚಿಂ ಶಿಕ್ಪಾಂ ಆಸಿ ಸತಾ ಉಗ್ಡಾಪಿಂ ಕರ್ಚೊ.

ಜಶೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಿಯಾತ್ರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆವಡ್ಲ್ಯಾ ತಶೆಂಚ್ 'ಸಿಂಹಾಸನ' ನಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಕನ್ನಡ್ ನಾಟಕ್ ಹಪ್ತ್ಯಾಸಿಂಚಿಂ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂಯಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಆವಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಬೊಂಬೈತ್ ತೆ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹಾಂವೆಂ ತಾಂಚೆ ಕಾಂಯ್ ಬರೆ ನಾಟಕ್ ಪಳೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತಾಣಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ one-act ನಾಟಕ್, 'ತುಮ್ಚಾರಿ ಅಮ್ಮೃತಾ' (ಇತಿ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೃತಾ) ಹಾಂವ್ ವಿಸರ್ಚೆಪರಿಂ ನಾ. ಹಾಂಚೆ, ಸಬಾರ್ ರಚಿಲ್ಲಿಂ ನಾಟಕಾಂಯಿ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರುನ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಲ್ಯಾತ್.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಂಗ್‌ಮಾಂಚಿಯೆಚಿಂ ನಾಂಗ್ರಿಂ ತರ್ ಕಾಂಯ್ ಖುಬ್ ಆಸಾ ಪುಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾಚೆ ಆಪ್ಲಿ ಜಾವ್ ಮಿತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಜೊ one-act-play ಸಂಪಂವ್ಚೊ ಬರೊ. ಪುಣ್ ಉರ್ಲಾಂ ಸವಾಲ್ – ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಯಾತ್ರ್, ಫುಡ್ಲಿ ದಿಶಾ ಕಸಲಿ?

ಹಾಂವ್ ಎಕ್ ಸಾದೊ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್. ಮ್ಹಾಕಾ ಆಧುನಿಕತೆಥಂಯ್, ಜಾಂವ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್, ಕವಿತೆಂತ್ ಯಾ ನಾಟಕ್/ತಿಯಾತ್ರ್ ಕಲೆಂತ್, ಕಸಲೊಚ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ ಇತ್ಲೆಂಚ್‌ಕಿ, ದಿಸ್‌ಭರ್, ಹಪ್ತ್ಯಾಭರ್, ಜಿಣಿಭರ್ ಧಕ್ತೊಲೊ ಎಕ್ಲೊ ಗಂಭೀರ್ ಆನಿ ಚಿಂತಪ್ ಆಟಂವ್ನ್ಯಾ ಏಕಾ ಟೈಮಾಪಸ್ತಿಂ ಕಿತ್ಲಿ ಸುಡಾಳಾಯ್. ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಸಕಾತ್? ಗೂಂಡಾಮಿಯೆಚಿಂ ಸಂಘಾಶಣಾಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ತೊ ತಾಂತ್ಲಿ ಗೂಂಡಾಯ್ ಮೆಜುಂಕ್ ಬಸ್ತೊಲೊ ಯಾ ತಿಯಾತ್ರ್/ನಾಟಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಖುಶ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಿಡಾರಾಕ್ ವೆತೊಲೊ. ಖುಬ್ ಕೊವೆಂತಿ ಆಸಾ ತರ್ ಚಿಂತುನ್ ಚಿಂತುನ್ ಹಾಸ್ತೊಲೊ?

ಹಾಂವ್ ಹಿ ದುಸ್ರಿ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಕರ್ತಾಂ.

ಹಾಂವ್ ಕಾಂಯ್ ಎಕ್ ಗುಂಬೀರ್ ಸಾಹಿತಿ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ವಾಚ್ಯಾಂನಿ ಮಾಂದ್ಲ್ಯಾ ಪುಣ್ ಭಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ಹಾಂವ್ ಆತಾಂಯಿ ಪೋರ್ಚ್ ಆಸಾಂ. ಮ್ಹಾಕಾ ಆತಾಂಯಿ slap-stick comedy ರುಚ್ತಾತ್, ಹಾಂವ್ ಬರೊಚ್ ಹಾಸ್ತಾಂ, ಹಾಸೊನ್ ಹಾಸೊನ್ ಕೆನ್ನಾಂಯಿ ರಡ್‌ಲ್ಲೊಂಯಿ ಆಸಾಂ. ದೆಕುನ್ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ, ತಿಯಾತ್ರ್/ನಾಟಕ್ ಜಿವೆ ದವರಾ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಹಾಸಯಾ/ರಡಯಾ; ಭಾಸ್ ವಾಗಯಾ/ವಾಡಯಾ.

ಭೊಗುಂದಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್, ರೋಡ್ ಸೀನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಎಕ್ ಕೊಮಿಕ್ ಕಂತಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಹೌಜ್ ಸೀನ್, ಆಮ್ಚಿ ಜಿಣಿ ಜಾಕಾ ಆಮಿ ತಿಯಾತ್ರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಾಟಿಂ ವೆತಲ್ಯಾಂವ್, ಸದಾಂಚ್ ಆನಿ ಹರ್‌ಯೆಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ದುಖಾಭರಿತ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹುಣ್ ನಾ. ಅಶೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಆಮ್ಚೆರ್‌ಚ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸಾ. ಜೇಣ್ ಎಕ್ ತಿಯಾತ್ರ್ ಜಾಂವ್, ತಾಚಿ ದಿಶಾ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಜಾಂವ್.

~~~~~~~~❖~~~~~~~~
~~~~~~~~

ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣ್

ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ

ಪ್ರಸ್ತಾವನ್:

ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಶ್ಠಾನ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್-ಹಾಂಣಿಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿಶ್ವಕೊಂಕಣಿ ಭವನಾಂತ್ 3.10.2010 ದಿಸಾ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ರಾಮಾಯಣಾಂ-ಪರಿಸಂವಾದಾಂತ್ 'ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾ' ವಿಶಿಂ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಹೊ ಪ್ರಬಂಧ್. ಏಕ್ ಕುಡ್ಮಿ ಕಲಾಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಸೀಮಿತ್ ಗಿನ್ಯಾನಾಚ್ಯಾ ಪರಿಧೆಭಿತರ್ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಪ್ರಸಂಗ್ ವಿವರಾಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲಾಂ. ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲಿ ಕಥಾ ಸಂಪ್ಟ್ಯಾ ಯಾ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಶಯ್ಲಿರ್ ನಾ, ತಿ ಜಾನಪದ್ ಶಯ್ಲಿರ್ ಆಸಾ. ಗೀತಾಂ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಗದ್ಯ್ ರೂಪಾರ್ ವಿವರಾಯ್ಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಮಾಹೆತ್ ಆರಾಂವ್ಕ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂಚಿಂ ಲೇಖನಾಂ, ಗ್ರಂಥಾಂಚೊ ಆಧಾರ್ ಘೆತ್ಲಾ. ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಆಸ್ಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ವಿವರಣಾಂತ್ ದಿಲ್ಯಾ.

ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ಏಕ್ ಕಥಾ ಸಮೂಹ್, ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಘಡ್ಪಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಪರಿಗಣಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಜಣಾಂಕ್ ತೆಂ ಏಕ್ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯ್. ರಾಮಾಯಣ್ ಏಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ದೇಶ್‌ಭರ್ ಖಂಯಿಂಚ್ಯಿ ವಚೊಂ, ಥಂಯ್ ಮೆಳ್ಚೊ ಏಕ್ ಗುಡೊ, ರಾನ್, ಪರ್ವತ್, ಶಿಖರ್, ಫಾತರ್, ಧೊಲಿ-ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ಚಿ ಏಕ್ ಕಾಣಿ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾ ಇಂಡೊನೇಶ್ಯಾಂತ್ ಸಯ್ತ್ ಲೋಕ್, ಇಸ್ಲಾಂ ಆಮ್ಚೊ ಧರ್ಮ್, ರಾಮಾಯಣ್ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಥಾಯ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ರಾಮಾಯಣ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಅಭಿಮಾನ್ ಆಸಾ. ಥಾಯ್ಲೆಂಡ್ ಆನಿ ಕಾಂಬೋಡಿಯಾಂತ್ ಬೌದ್ದ ಧರ್ಮ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಥಂಯ್ಚೆ ರಾಯ್-ಮಹಾರಾಯಾಂಚೆಂ ನಾಂವ್ ಏಕ್‌ನೇ ರಾಮ್, ದ್ವಿತೀಯ್ ರಾಮ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿನ್ ಆಸೊನ್ ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಜನಜನಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಜಗತ್ತಾಂತ್ ಖಂಯ್ಚೆಂಚ್ ಏಕ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ದೇಶಾಚೆಂ, ವಿಭಿನ್ನ್ ಧರ್ಮ್ ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆಂ, ವಿಭಿನ್ನ್ ಪಾತ್ಯೆಣೆಚೆಂ ಜನಾಂಗ್, ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಜೀವನಾಚೆಂ ಏಕ್ ಭಾಗ್ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆ ದೃಶ್ಟಾಂತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್ ಹೆಂ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ವಿಶೇಸ್. ಈಜಿಪ್ತ್, ಪಶ್ಚಿಮ್ ಏಷ್ಯಾ, ಥಾಯ್ಲೆಂಡ್, ಕಾಂಪೂಚಿಯಾ, ಮಾರಿಶಸ್, ಬ್ರಿಟನ್, ಟ್ರಿನಿದಾದ್, ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ, ಹಾಲೆಂಡ್, ಬರ್ಮಾ, ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್, ಸಿಂಗಾಪೂರ್, ಚೈನಾ, ಫಿಜಿ, ಸುರಿನಾಮಾ, ಗಯಾನಾ - ಅಶಿ ದೇಶಾಂನಿ ರಾಮಾಯಣ್ ಲೋಕ್ ಖ್ಯಾತ್ ಆಸಾ.

ಶತಕೋಟಿ ರಾಮಾಯಣಾಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಏಕಾ ಅಂದಾ
ಪ್ರಕಾರ್ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ್ ಏಕ್‌ಲಾಖ್ ರಾಮಾಯಣಾಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಜಾತ್ಯೆತ್. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಾಚ
ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಜಪಾನಾಚೆಂ ಸಾಂಬೊ-ಎ-ಕೊಟೊಬಾ, ಥಾಯ್ಲೆಂಡಾಚೆಂ ರಾಮ್‌ಕೀರ್, ಚೀನಾಚೆ
ಖೋಟಾನ್ ರಾಮಾಯಣ, ಲಾವೋಸ್‌ಚೆಂ ರಾಮಜಾತಕ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಕವಿನ್ ರಾಮಾಯಣ
ರಷ್ಯಾ, ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಸಾಂನಿಯೀ ರಾಮಾಯಣಾಚಿಂ ವಿಭಿನ್ನ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾ. ಮೂಳ
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಸಮೀಕರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಂಚ್ಯಾ ಕಥಾಂನಿ
ಪಾತ್ರಾಂ, ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ರಾಮಾಯಣಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಕ್
ಗೌರವಾಕ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಲೋಪ್ ನಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ತುಳಸೀದಾಸಾಚೆಂ ರಾಮಚರಿತ ಮಾನಸ
ತಮಿಳಾಚೆಂ ಕಂಬರಾಮಾಯಣ್, ಕನ್ನಡಾಂತ್ ನರಹರಿಚೆಂ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ್, ಕುವೆಂಪು ವಿರಚಿತ
ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ, ಅಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲೆಂ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿ
ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿಚೆಂ ರಾಮಾಯಣ್, ಯಕ್ಷಗಾನೀಯ್ ರಾಮಾಯಣ್, ಕೊಟ್ಟಿಚೆಂ ಗೊಡ್ಡೆ
ರಾಮಾಯಣ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾಂ ರಣಮಾಲೆ ರಾಮಾಯಣ್, ಉತ್ತರ್‌ಭಾರತಾಂತ್ಲೆಂ ರಾಮ್‌ಲೀಲಾ,
ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕುಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯೋತ್ಸವಾಂತ್ಲೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ - ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ರಾಮಾಯಣಾಂ
ಏಕಾನೇಕ್ ಭಿನ್ನ್. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿಯೀ ಕಥಾನಾಯಕ್, ನಾಯಕಿ, ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ
ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ನಿರೂಪಣಾಚಿ ರೀತ್ ಭಿನ್ನ್.

ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ವಿವಿಧ್ ಪಾಠ್:

ರವಿಷೇಣಾಚ್ಯಾ ಪದ್ಮಪುರಾಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ರಾಮಾಚಿ ಆವಯ್ ಸುಪ್ರಭಾ. ಸೀತೆ ಪುಂಡರೀಕ
ಪುರಾಂತ್ ಲವಣ ಆನಿ ಅಂಕುಶ ಹಾಂಕಾಂ ಜಲ್ಮ್ ದೀತಾ. ಅಪಭ್ರಂಶಾಂತ್ ಸ್ವಯಂಭೂರಚಿತ್
'ಪಲುಚರಿತಲು' ಕಥಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸೀತೆ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಉಪರಾಂತ್ ಜೈನ ದೀಕ್ಷಾ ಘೆವ್ನ್ ಸ್ವರ್ಗಾಕ್
ವೆತಾ. ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಕವಿನ್ ರಾಮಾಯಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಶೂರ್ಪನಖಿ ವಿಧವ್ ನ್ಹಯ್.
ತಿಕಾ ರೆಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಖ್ಯಾಟಾಚೆ ಆಟ್ ಜಣ್ ಘೊವ್ ಆಸ್ತ.

ಫ್ರಾನ್ಸ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಗಾರ್ಸಾ-ದ-ತಾಸಿ ನ್ 1839ಂತ್ ಸುಂದರಕಾಂಡ್ ಅನುವಾದ್ ಕೆಲೊ.
ಫಾದರ್ ಎಟ್‌ಕಿನ್ಸ್-ಹಾಂಣೆ ಇಂಗ್ಲಿಶಾಂತ್ ಅನುವಾದ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್.
ರಾಮಾಯಣಾವಿಶಿಂ ಸಂಸೊಧ್ ಕರುನ್ ಕೃತಿ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಪ್ರಥಮ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಟೆಲಿಚೊ ಡಾ
ಟೆಸಿಟೊರಿ. ಹಾಂಕಾ 1910 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾನ್ ಡೋಕ್ಟೊರೆಟ್ ದಿಲ್ಯಾ.
ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ 1918 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಲಂಡನ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಚ್ಯಾ ಜೆ.ಎನ್. ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾನ್
ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಾ.

ಬರ್ಲಿನ್‌ಚ್ಯಾ 'ಮೈತ್ರಿ ಥಿಯೇಟರಾಂತ್' (ಥಿಯೇಟರ್ ದೆಯರ್ ಫ್ರೆ ಯೆಂದ್ ಶಾಫ್ಟ್)
ರಾಮಕಥಾ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಜಾತಾ. ಹಾಚಿ ನಿರ್ದೇಶಕಿ - ಎರ್ಸಿಂಗ್ ಆನಿ ಲೇಖಿಕಾ ಎಂಡ್ಲರ್.

'ನಿದಾನ್ ಆಫ್ ಕಿಂಗ್ ಟೆನ್ ಲಕ್ಸರೀಸ್' ಚೀನೀ ಭಾಶೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ
ದಿಗ್ವಿಜಯಾಚಿ ಕೃತಿ. ಹಿ ಪಾಲಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ದಶರಥ ಜಾತಕಾಚಿ ಪ್ರತಿ ಲಿಪಿ. ಟೆನ್ ಲಕ್ಸರೀಸ್
(ದಶರಥ) ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪಾಚೊ ರಾಯ್. ತಾಕಾ ಚಪ್ಪಿ ರಾಣಿಯೊ. ಮ್ಹಾಲ್ಘಡೊ ಪೂತ್ ಲೊ-ಮೊ

ಶ್ರೀರಾಮ). ದುಸ್ರೊ ಲೋ ಮನ್ (ಲಕ್ಷ್ಮಣ). ತಿಸ್ರೊ ಬ-ರ-ದ-ಪೊ (ಭರತ). ನಿಮಾಣೊ ಲೋ-ಖೊ (ಶತ್ರುಘ್ನ). ಶ್ರೀರಾಮ್ ನಾ-ಲೊ-ಮೆನ್ (ನಾರಾಯಣ)-ಚೊ ಅವತಾರ್.

ಎಸ್.ಬಿ. ರಾಯ್ ಹಾಚ್ಯಾ 'ದ ಲಾಸ್ಟ್ ಸಿವಿಲೈಜೇಷನ್ಸ್' ಪ್ರಕಾರ್ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2000 ವರ್ಸಾಂ ರಾಮ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ. ಆತಾಂಚೆಂ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ ತವಳ್ಚೆಂ ಲಂಕೆ. ಇರಾವತನ್ ಮಹಾದೇವನ್ ಹಾಚ್ಯಾ 'ದ ಇಂಡಸ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್, ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ಸ್' ಪ್ರಕಾರ್ ವಾನರ್ ಲಂಕಾ ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ.1950ಂತ್. ಕಲ್ಕೊತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಚೊ ಡಾ| ಎ.ಕೆ. ಚಟರ್ಜಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ.2050ಂತ್ ರಾಮ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ದ್ವಾರಕಾಪ್ರಸಾದ್ ಗೌತಮ್ - ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ್ ಆನಿ ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಕ್ರಿ.ಪೂ.3880ಂತ್ ರಾಮ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ರಾಮ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ 4000 ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಾಚೊ ಪೂತ್ ವೈವಸ್ವತ ಮನು. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಹೊ ಸೂರ್ಯಾವಂಶ್. ವೈವಸ್ವತ ಮನುಚೊ ಪೂತ್ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು. ತಾಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್‌ಚ್ಯಾ 62 ರಾಯಾಂಕ್ ಅಯೋಧ್ಯಾ ರಾಜ್‌ಧಾನಿ. 63ವೊ ರಾಯ್ ದಶರಥ್ ಆನಿ ದಶರಥಾಚೊ ಪೂತ್ ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಶೋತ್ತಮ್ ಶ್ರೀ ರಾಮ್.

ರಾಮಾಯಣಾವಿಶಿಂ ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ:

ಅಯೋಧ್ಯಾ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ, ಚಿತ್ರಕೂಟಾ ಹ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ಸ್ತೆ ಕುರುಹು ಮೆಳ್ತಾ. ಚಿತ್ರಕೂಟಾಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ಸೀತಾ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ, ಏಕ್ ಉದ್ಕಾ ಕೊಂಡ್ ಆಸಾ. ಆತಾಂ 'ಸೀತಾಕುಂಡ' ಮ್ಹಣ್ ಆಪೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಡಾಂತ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಗೋದಾವರಿ ನಂಯ್ಚೆಂ ಉದಕ್ ಮಾಗಿರ್ ಖಂಯ್‌ವೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಾನಾ. ಹಾಂಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಶೆಂಭರಾಂ ವಯ್ರ್ ಮೆಟಾಂ ಚಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ 'ಹನುಮಾನ್‌ಧಾರಾ' ಮ್ಹಣ್ ಝುರಿ ಆಸಾ. ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾಲ್ಯಾ ಆಂಗಾಚಿ ಹುನ್ಸಾಣ್ ನಿವವ್ಚಾಕ್ ರಾಮಾನ್ ಬಾಣ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರೂನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಡ್ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಡಾಂತ್ಲೆಂ ಉದಕ್‌ಯೀ ಮಾಗಿರ್ ಖಂಯ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್‌ಯೀ ಕಳಿತ್‌ನಾ.

ರಾಮೇಶ್ವರಾಂತ್ ಶ್ರೀರಾಮಾನ್ ಪೂಜಾ ಕೆಲ್ಲೊ ಶಿವಲಿಂಗ್, ಭಾರತ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮಧೆಂ ಸಮ್ದುರಾಂತ್ ರಾಮಾನ್ ವಾನರಾಂ ಸೇನೆ ಸಹಾಯಾನ್ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲೊ ಸೇತು, ಶ್ರೀಲಂಕಾಂತ್ ಅಶೋಕವನ್ ಆತಾಂಯೀ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ. ಅಶೋಕವನಾಂತ್ ಎಕಾ ಖಡಾಪಾವಯ್ರ್ ವ್ಹಡ್ ಯೆಕಾ ಪಾವ್ಲಾಚೊ ಗುರ್ತ್ ಆಸಾ. ಹನುಮಂತು ಬೃಹದಾಕಾರ್ ಘೆತಾನಾ ಜಾಲ್ಲೊ ಪಾವ್ಲಾ ಗುರ್ತು ಹೊ ಮ್ಹಣ್‌ಯಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ. ಥಂಯ್‌ಯೀ ಸೀತಾ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಏಕ್ ಝುರಿ ಆಸಾ. ಸೀತಾಝುರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಝುರಿಂತ್‌ಯೀ ವರಸ್‌ಭರ್ ಉದಕ್ ಆಸೊನ್ ತೆಂ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಯೆತಾ, ಖಂಯ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ನಿಗೂಢ್ ಮ್ಹಣ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಅಶೋಕವನಾಚ್ಯಾ ಭೋಂವಾರಿಂತ್ ಗುಡ್ಯಾರಾನಾಂತ್ಲಿ ಮಾತ್ತಿ ತಾಂಬ್ಡಿ. ಪುಣ್, ಹನುಮಂತಾನ್ ಲ್ಹಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಚಿ ಮಾತ್ತಿ ಕಾಳಿ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಫಾತ್ರಾಂ ಖಡಾಪಾಂನಿ ಆಜಿಕೀ ಲ್ಹಾಸೊನ್

ಗೆಲ್ಯಾಚೊ ಗುರ್ತುಯ್ ಉರ್ಲಾ. ಹಾಂಗಾ ರಾವಣಾಚೆಂ ರಾಜ್ಯೆರ್, ರಾಮ-ರಾವಣಾ ಮಧೆಂ ಯುದ್
ಚಲಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಜಾಗೊ-ಅಶೆಂ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ಚೆ ಕುರುಹು ಆತಾಂಯಿ ಪಳೆಂವ
ಮೆಳ್ತಾ. ಸುತ್ತುರಾಂತ್ ರಾನ್ ವ್ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರೀ ರಾಮ್-ರಾವಣಾ ಮಧೆಂ ಯುದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಸ್ಲ್ಯಾ
ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಯೀ ರೂಕ್ ರುಖಾಪ್ ಕಿರ್ಲ್ಯಾನಾ - ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ, ಸಂಗ್ತಾಯೀ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಆತಾಂ ಶ್ರೀಲಂಕಾಂತ್ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಾಚೊ ಲೋಕ್ ಚಡ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ, ತಾಂಗೆ ರಾಮಾಯಣಾಕ್
ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕುರುಹು ಶ್ರದ್ಧೆನ್ ರಕ್ಷಣ್ ಕರುನ್ ಆಸಯ್ಯಾ. ಆತಾಂ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುಂಚೆ
ಮುಖೆಲ್ಪಣಾರ್, ಭಾರತೀಯ್ ಏಕಾ ಸ್ವಾಮೀಜೀಚ್ಯಾ ಸಮಕ್ಷಮ್ ಸೀತಾಕ್ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ
ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಸೀತಾ ದೇವಿಲೆಂ ಬೃಹತ್ ದೇವ್ಳಂ ಬಾಂಧ್ಚೆಂ ಯೋಜನ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಪತ್ರಿಕಾ
ಮಾಧ್ಯಮಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ದಾಂತ್ ಕಾಣಿಯೊ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಘಡಣಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ, ಲೋಕ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ
ಹಜಾರಾಂನಿ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಏಕ್ಲ್ಯಾ ರಾಯಾನ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾಚ್ಯಾ
ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಿಶೇಷ್ ಜಾಗೆ ಗುರ್ತುಯ್ ಕರುನ್, ತಸಲೆ ಜಾಗೆ ಜೋಡಪ್ ಕರ್ಚಿ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರ್
ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ತಸಲಿ ವಿಶೇಷತಾಯ್ ಆಸಲ್ಯಾನ್ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ
ಲೋಕ್ ಜಿಣೆಯೆಂತ್ ರಾಮಾಯಣ್ ಭರೊನ್ ಗೆಲಾಂ. ಜಾತ್-ಮತ್-ದೇಸ್-ಭಾಸ್ ಮೆಕ್ಳ್ಯಾ
ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಲಾಭ್‍ಲ್ಲೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಏಕ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯ್-ಚರಿತ್ರ್ಯಾಂಕ್ ತೆಂ ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಜೈನರಾಮಾಯಣ್:

ಪಂಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಕ್ರಿ.ಪೂ.1105ಂತ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ನಾಗಚಂದ್ರ ಕವಿನ್ 'ಅಭಿನವ
ಪಂಪ' ಬಿರುದಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಸರ್ವ್
ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕೀ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚೆಂ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ್. ವೈದಿಕ್ ಪರಂಪರೆಂತ್ಲಿಂ
ಆನಂದ್ ರಾಮಾಯಣ್, ಅದ್ಭುತ್ ರಾಮಾಯಣ್‍ಯೀ ಆಸಾ. ಹಿಂ ರಾಮಾಯಣಾಂ ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ರಾಮಾಯಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಿಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ್. ಅಭಿನವ್ ಪಂಪಾಚೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಜೈನ ಪರಂಪರೆಚೆಂ.
ಹ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್ ರಾತ್ ದಿಸಾಂಚೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ. ದಶರಥಾಚೊ
ಪೂತ್ ರಾಮ್, ಜನಕರಾಯಾಲಿ ಧುವ್ ಸೀತಾ. ಹಿಂ ದೊಗಾಂಯ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಸಯ್ತ್ ವನವಾಸಾಕ್
ಗೆಲಿಂ. ರಾವಣಾನ್ ಸೀತಾಕ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹೆಲಿ. ಸುಗ್ರೀವ-ಹನುಮಂತಾಲಾಗಿಂ ರಾಮಾಕ್ ಸ್ನೇಹ್
ಜಾಲೆಂ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಸೇತು ಬಾಂಧುನ್ ಲಂಕೇರ್ ಗೇಲೆ. ರಾವಣಾಕ್ ವಧೀವ್ನ್ ಸೀತೆಕ್
ಘಾಟೆಂ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಲೋಕಾಪವಾದಾಕ್ ರಾಮಾನ್ ಸೀತೆಕ್ ಪರಿತ್ಯಾಗ್ ಕೆಲೊ. ಲವ-ಕುಶಾಂಕಡೇನ್
ರಾಮ್‍ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾಲೆಂ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್‍ಸೂತ್ರ್ ದೋನೀ
ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ಏಕ್‍ಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಸಂದರ್ಭಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ್ ವೆವೆಗ್ಳೆಂ. ರಾಮ್, ವಾಲಿ,
ಸುಗ್ರೀವ್, ಹನುಮಂತ್, ಸೀತಾ, ಸೀತೆಲೊ ಭಾವ್ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ - ಹ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂಕ್
ಪಂಪರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಭಿನ್ನ್ ಸ್ವರೂಪಾಂತ್ ಪಳೊವ್ಯೆತಾ. ಥೊಡೆ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಅಶೆ
ಆಸಾ.

ದಶರಥಾಕ್ ಕೌಸಲ್ಯೆ (ಅಪರಾಜಿತೆ), ಕೈಕೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ ಆನಿಯೆಕ್ ಸುಪ್ರಭೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಚೊವ್ಗಿ

ಬಾಯ್ಲ್ ಆಸಾ. ಚೊವ್ಗಾಂಕೀ ಏಕೆಕ್ಲೊ ಪೂತ್. ಶತ್ರುಘ್ನ ಸುಪ್ರಭೆಲೊ ಪೂತ್. ಸೀತಾ ಅಯೋನಿಜೆ ನ್ಹಯ್, ವಿದೇಹಿನ್ ತೀಕಾ ಜಲ್ಮ್ ದಿಲ್ಲೊ. ರಾವಣಾನ್ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತ್ ಉಕಲ್ತಾನಾ ಅಂಗುಷ್ಟಾನ್ ತೊ ದಾಂಭ್‌ಲ್ಲೊ ಶಿವಾನ್ ನ್ಹಯ್, ವಾಲಿ ಭಟ್ಟಾರಕಾನ್. ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಶೋತ್ತಮ್ ಶ್ರೀರಾಮ್ ಏಕಪತ್ನಿ ವ್ರತಸ್ಥ್ ನ್ಹಯ್, ತಾಕಾ ಚೊವ್ಗಿ ಪಟ್ಟ ಮಹಿಷಿ ಆನಿ ಆಟ್ ಹಜಾರ್ ಅಂತಃಪುರ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆಸ್ತಾ. ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಜತನಾಕ್ ರಾಕಣ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ನ್ಹಯ್, ರಾಮ್. ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವ್ ಕಾಳಗ್ ನಾ. ಬದ್ಲೆಕ್ ಸಾಹಸಗತಿ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ಮಾಯಾವಿ ಸುಗ್ರೀವಾಲೆಂ ರೂಪ್ ಧಾರಣ್ ಕರೂನ್ ರಾವ್ಪೆರ್ ಸೆರ್ಲ್ಲೊನ್ ಸುಗ್ರೀವಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ತಾರೆಕ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ್ ವಶ್ ಕರುಂಕ್ ಯೋಜನ್ ಘಾಲ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕಪಟ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ರಾಮ್ ಸಲ್ವಾಯ್ತಾ. ಸೇತು ಬಂಧ್ ನಾ. ಇಂದ್ರಜಿತು (ಇಂದಗಿ), ಕುಂಭಕರ್ಣ ಯುದ್ಧಾಂತ್ ಮರಾನಾ. ಬಂಧನ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಖೆರಿಕ್ ದೀಕ್ಷಾ ಘೆವ್ನ್ ವೆತಾ. ಸೀತಾಲಿ ಪತಿನಿಷ್ಠಾ ಪಳೆವ್ನ್ ರಾವಣಾಕ್ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ್ ಜಾವ್ನ್ ವೈರಾಗ್ಯ್ ಯೆತಾ. ರಾವಣಾಕ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ರಾಮಾನ್ ನ್ಹಯ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್. ಕಥಾನಾಯಕ್ ರಾಮ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ್ ಚಡ್. ಲೋಕಾಪವಾದಾಕ್ ರಾಮ್ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗ್ ಕರ್ತಾನಾ ಸೀತಾ ರಾನಾಂತ್ ವಚಾನಾ. ವಜ್ರಜಂಘಾಲ್ಯಾ ರಾವ್ಪೆರಾಂತ್ ಲವಾಂಕುಶ ವಾಡ್ಟಾ. ಆನಿ ವ್ಹಾಡಿಲ್ಕ್‌ಯಿ ಜಾತಾ. ರಾಮ್ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ್ ಕರೀನಾ. ನಾರದಾ ಮುಖಾಂತರ್ ರಾಮಾಲಿ ಕಥಾ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾಗ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಲವಾಂಕುಶ ಅಪ್ಣಾಲ್ಯಾ ಆವಯ್ಕ್ ಅನ್ಯಾಯ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮಾಕ್ 'ಏಕ್ ಹಾತ್ ಪಳಯ್ತಾಂ' ಮ್ಹಣ್ ಯುದ್ಧ್ ಕರೂನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಸಲ್ವಾಯ್ತಾ. ಸೀತಾ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ್ ಕರುನ್ ಯೇವ್ನ್ ಸಂಸಾರ್ ತ್ಯಾಗ್ ಕರೂನ್ ದೀಕ್ಷಾ ಘೆವ್ನ್ ವೆತಾ. ರಾಮಾಕ್, ಭಾವ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾವಯ್ರ್ ಚಡ್ ಮೋಗ್. ತಾಕಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ವಯ್ರ್ ವೈರಾಗ್ಯೆಚ್ ಯೇನಾ. ದೇವತೆ ಸಗ್ರೆ ಮೆಳುನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮರ್ತ್ಯಾವಿರಿಂ ಕರ್ತಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಲ್ಯಾ ಮರಣಾ ಉಪರಾಂತ್ ರಾಮ್ ದೀಕ್ಷಾ ಘೆತಾ. ಅಶೆಂ, ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್ ಆನಿ ಜೈನ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ.

ಬೌದ್ಧಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಲೀ ಜಾತಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದಶರಥ ಜಾತಕಾಂತ್ ರಾಮ್, ಸೀತಾ ಆನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭಾವ್‌ಭಯ್ಣಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ವಿವರ್ ದಿಲಾ. ಮುಕಾರ್ ವನವಾಸ್ ಮುಗ್ದೊನ್ ಘಾಟೆಂ ಯೆವ್ನ್ ರಾಮ್ ಅಪ್ಣಾಲಿ ಭಯ್ಣಿ ಸೀತಾಕಡೆನ್‌ಚ್ ವ್ಹಾಡಿಕ್ ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಶಾಖ್ಯ ಪಂಥಾಂತ್ ಭಾವ್ ಭಯ್ಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣ್:

ಅಶೆಂ ವಿವಿಧ್ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ಕಥಾ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿಂನಿ ವಿಸ್ತಾರ್ಲ್ಯಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಸಮಾಜ್ ಅಂತರ್‌ಮುಖಿ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ. ತ್ಯೇ ಸಂಕೋಚ್‌ಶೀಲ್ ಜನಾಂಗ್. ನಾಗರೀಕ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಕ್ ಆನಿ ಸುಧಾರಣಾಂಕ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಉಗ್ತೆ ಕರೂನ್ ಘೇನಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಜೀವನಾವರ್ತನ್ ಆಚರಣಾಂನಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಜೆಚೊ ಲೋಕ್ ಭಾಗ್ ಘೇನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಜಾ ಮಧೆಂ ಪರಕೀಯ್ ಜಾವ್ನ್‌ಂಚ್ ಉರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೂಲಾಂಶ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್‌ಚ್ ಯೆಂವ್ಕ್‌ನಾ.

'ಚತುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್' ಮ್ಹಳೆಲ್ಯಾ

ಕವಿ ನೃಪತುಂಗಾಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಪ್ರಿಂ, ಬರಪ್, ವಾಚಪ್, ಅಕ್ಷರ್‌ಜ್ಞಾನ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ಕುಡ್ಮಿ ಸಾಹಿತ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲೆ ಬುದ್ವಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಅನಾದಿ ಕಾಳಾರ್ ಥೊಡೊಪ್, ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ನಾಸ್ತಾಂ ತೋಂಡಾ ಉತ್ರಾರ್ ಉರೊನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಹಾಕಾ ದೃಷ್ಟಾಂತ್. ಹೆಂ ಗೀತಾಂ ರೂಪಾಚೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್ ನ್ಹಯ್, ನಾಮಾಗ್ಲ್ಲೆ ಕವಿಯೀ ನ್ಹಯ್. ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಫುಲಾಪ್ರಿಂ ಕೊಣಾಚಾಯೀ ಗೋಚರಾಕ್ ಯೇನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಅಪಿದ್ಯಾವಂತ್. ತೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ಮೂಳ್‌ಮನಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆತಾಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಧುನೀಕರಣ್ ಮಿತ್ ಮಿರ್‍ವಲ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ರಾಮಾಯಣ್ ಕಾವ್ಯ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾ ದ್ವಾರಿಂ ಉರವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲಾಂ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಹೆಂ ಕಾವ್ಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಶಬ್ದಿನ್ ಘಡ್ಲೆಲೆಂ ಕೊಣಾಚಾಯೀ ಪಶೀಲಿ ಯಾ ಶಿಫಾರಸಾಕ್ ನ್ಹಯ್. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ದೀಸ್ ಘೊಳೊನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಾಂಗೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಣಸಣಾಚ್ಯಾ ಪರಿಹಾರಾಕ್, ದುರ್ಬಳ್‌ಪಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬೇಜಾರಾಯೆಚ್ಯಾ ನಿವಾರಣಾಕ್ ಆನಿ ಆತ್ಮ ಸಂತೋಸಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂಕ್.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ್, ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣ್, ಜೈನ ರಾಮಾಯಣ್... ಅಶೆಂ ವಿವಿಧ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿ ಮಿಸ್ಳ್ ಲ್ಯಾಪ್ರಿಂ ದಿಸ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಶಿಷ್ಟರಾಮಾಯಣಾಂ ವಯ್ರ್ ಪಡ್ಲಾಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೆಂ ಸವಾಲ್ ಉದೆತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾಯೀ ಚಾರಣ ಕವಿಂಚ್ಯಾ ತೋಂಡಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಾಕ್ ಬದ್ಲೊನ್ ಲಿಖಿತ್ ರೂಪ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಆಸಾ. (ಹೋಮರಾಂಲೆಂ ಕಾವ್ಯಾಂಯೀ ಮೌಖಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಅಕ್ಷರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಸಾ.)

ರಾಮ್‌ರಾಜ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿರ್ ಏಕ್ ಸಮೃದ್ಧಿಚೆಂ, ತೃಪ್ತಿಚೆಂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ನಾಗರಿಕ್ ಜೀವನ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಲ್ಪುನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಹಾಕಾ ವಿರೋಧ್ ಜಾವ್ನ್ ಅನೀತ್, ಅಧರ್ಮಾನ್, ಕಾಮುಕತೆನ್ ಸೀತಾದೇವಿಕ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹರ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾವಣಾಲೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ಅನಾಗರೀಕ್ ಜೀವನ್. ಹ್ಯಾ ರಾವಣಾಲೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ಲ್ಹಾಸುನ್, ನಾಶ್ ಕರುನ್, ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಾ, ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣ್ ಮುಖಾಂತರ್ ಧರ್ಮ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ - ಹೋಳಿಯೆಕ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ನಿದರ್ಶನ್. ರಾವಣಾನ್ ಸೀತೆಕ್ ಕಾಮಾಭಿಲಾಶೆನ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹೆಲ್ಯಾನ್ ರಾಕ್ಷಸಾ ಕುಳಿಯೆಚೆಂ ನಿರ್ನಾಮ್ ಜಾತಾ. ರಾವಣಾವಧೆಕ್ ಆನಿ ಕಾಮದಹನಾಕ್ ಅರ್ಥ್‌ಪೂರ್ಣ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಗಾಯ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ "ರಾಮುರೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಆನಂದ್ ಕುಳಿ, ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸುನ್ ತಾಂಣಿ ಕೇಲ್ಯಾ ಹೋಳಿ" ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಪದ್ ಆಸಾ.

ಸೀತೆಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿಲ್ಲೆಂ ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಮರಂತಾಕ್ ಕಾರಣ್. ವ್ಯವಹಾರಿಕ್ ದಿಶ್ಟಿನ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಇಂದ್ರಿಯ್ ನಿಗ್ರಹಾಚ್ಯಾ ಹತೋಟಿಚಿ ಸಂಗತ್ ರಾಮಾಯಣ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಕರ್ತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಹೋಳಿಖೆಳಾಂತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂರ್ ಯಾ ತೋಣಂಯಾರ್ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್, ಗಾವ್ನ್ ಆನಿ ನಾಚುನ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾತಾ. ಆಖೇರಿಕ್ ಸೇತು ಬಾಂಧುನ್ ತ್ಯಾ ಸೇತಾವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೀತಾ ದೇವಿಕ್ ಘಾಟೆಂ ಹಾಡ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರುನ್ ಖೇಳ್ ಮೇಳಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಆಖ್ಹೇರ್ ಕರ್ತಾ. ಅಶೆಂ, ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿರಿವಾಜಿಂತ್ ಸಂಮಿಳಿತ್ ಕರುನ್, ಘಾಟ್ಯಾ ದಿಸಾಂಚೆ ಕಷ್ಟ್

ಸ್ಚಾರ್, ವಾಯ್ಟ್ ಆಶಾ ಆಕಾಂಕ್ಷಾ ಲ್ಹಾಸೂನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಜೀವನಾಚ್ಯಾ, ಬರೆಂಪಣಾಚ್ಯಾ ಲ್ಲಾಸಾನ್ ಭರ್ತಾ. ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಏಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ ಮುಖಾಂತರ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಖಡ್ಡಾಯ್ ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚಿ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾ ಆಜಿಕೀ ಜಿವಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ.

'ಪೂರ್ವಂ ಯತ್ರ ತಪೋವನಾನಿ ಗವನಂ ಹತ್ವಾ ಮೃಗಂ ಕಾಂಚನಂ

ವೈದೇಹಿ ಹರಣಂ ಜಟಾಯು ಮರಣ್ ಸುಗ್ರೀವ ಸಂಭಾಷಣಂ

ವಾಲೀ ನಿಗ್ರಹಣಂ ಸಮುದ್ರ ಹರಣಂ ಲಂಕಾಪುರೀ ದಾಹನಂ

ಪಶ್ಚದ್ ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮಥನಂ ಏತದ್ಧಿ ರಾಮಾಯಣಂ'

ಹೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ ಚಾರ್‌ಚ್ ಚರಣಾಂನಿ ರಾಮಾಯಣಾಚಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಡಿತಾಂ ವಿವರಾಂವ್ಚೆಂ ಕ್ ಶ್ಲೋಕ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ರಾಮಾಯಣಾಚ್ಯೊ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗ್ತಿ ಕಳಿತ್ ನಾ. ತಾಂಕಾಂ ಬಾಲಕಾಂಡ, ಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡ, ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ, ಸುಂದರಕಾಂಡ, ಯುದ್ಧಕಾಂಡ, ಉತ್ತರಕಾಂಡ ಹಾಂಚೊ ವಿವರ್ ಜಮಂವ್ಕ್ಯಿೀ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸೀಮಿತ್ ಗಿನ್ಯಾನಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಡಿತಾಂ ಗೀತಾಂ ರೂಪಾರ್ ವಿಣುನ್, ಗಾಯಾನ್ ಕರೂನ್, ಬಮ್ಯಾಂ ತೋಣೆಂಯಾರ್ ಖೆಳ್ತಾನಾ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ರೂಪಕ್ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ಯೆತಾ. ಜೈನ ರಾಮಾಯಣ್, ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣ್, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲಿಂ ಹುಪ್ರಚಲಿತ್ ಘಡಿತಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಡ್‌ಶ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾ. ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್‌ಯಿೀ ವಿಶೇಶತಾ ಆಸಾ. ತಾಂಚಿಂಚ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮೌಲ್ಯಾಂ ತ್ಯಾ ಗೀತಾಂನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾಂ. ಹೆಂ, ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣ್ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ್ ನದ್ರೆನ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಳ್ತಾ. ಜೈನ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಮಾನ್ತಾನಾ, ಅಸಲ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್‌ಯಿೀ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ.

ಗೊಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಸಂಶೋಧಕಿ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ - ಹಿಚ್ಯಾ 'ತಳಿಯ್ ಉಖಲ್ಲಿ ಖೆಳ್ಯಾನಿ' (ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ) ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್, ಚೌರಂಗಿ ಗೀತಾಂತ್ - ಶ್ರವಣಾಚ್ಯಾ ಕಥಾಚೆಂ 27 ವೊಳಿಂಚೆಂ ಗೀತ್ ಆಸಾ. ಶ್ರವಣ್ ಮರ್ತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಚ್ಯಾ ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಥಾಂತ್, ಶ್ರವಣ್ ಮರ್ತಾನಾ 'ರಾಮ್ ರಾಮ್' ಮ್ಹಣ್ ಮರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಥಾಕ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರವಣಾಲ್ಯಾ ಕಥಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ನಾ. ಸೀತಾಪರಹಣಾಚ್ಯಾ 14 ವೊಳಿಂಚ್ಯಾ ಆನಿಯೆಕಾ ಗೀತಾಂತ್ ರಾವಣ್ ಕಪಟ್ ಜೋಗಿ ಜಾವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್, ಸೀತಾ ತಾಕಾ ಭಿಕ್ಷಾ ದೀತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಚಿ ಕಥಾ ಆಸಾ. ಹಾಕಾ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣ್ ಟಾಯ್ಮ್ಸ್ ದಿವಾಳಿ ಅಂಕೊ 1983 ಹಾಚೆರ್ ಶ್ಯಾಂ ವೆರೆಂಕಾರಾಚೆಂ 'ರಾಮ್ ಸೀತಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ 39 ವೊಳಿಂಚೆಂ ಗೀತ್ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾಂ. ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸೀತಾ ವನವಾಸಾ ವೆಚಾ ಸಂದರ್ಭಾಥಾವ್ನ್ ರಾವಣಾನ್ ಸೀತಾಪಹರಣ್ ಕೆಲಾ ಥಂಯ್ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಚಿ ಕಥಾ ಹಾಂತುಂ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಕ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಥಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ದಿಸಾನಾ.

ಕೊಚ್ಚಿಚ್ಯಾ ಎಸ್. ಪುರುಶೋತ್ತಮ ಮಲ್ಲ್ಯಾ-ಹಾಂಚ್ಯಾ 1976 ವರಸಾ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ

'ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 'ಘೊಡೆ ಪೊರಾಂಪ್ಲೆಂ' ಗೀತ್ ಆಸಾ. ಹಾಂತ ಇಕ್ರಾವೆಂ ಸೊಮೊನ್ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಸೊಮೊನ್ ಆನಿ ಮುಕಾರ್ ಶ್ರವಣಾಚಿ ಕಥಾ ಆಸಾ. 1 ಪೊಳೆಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂತ್ ದಶರಥಾನ್ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಾಗ್ ಕರೂನ್ ಚಾರ್ ಪುತ್ ಜಲ್ಮ್ಯಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಲಿ ಕಥಾ ಆಸಾ. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಥೆಕ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಥೆಕ್ ಇಲೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಗೀತಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಶ್ರವಣ್ ದಶರಥಾಲೆಂ ಬಾಣ್ ಲಾಗ್ತಾನಾ 'ರಾಮ್ ರಾಮ್' ಮ್ಹಣ - ತಾಚಿಂ ಆವಯ್ ಬಾಪಯ್ (ಜಾಣೇಂದ್) ಮರ್ತಾನಾಯ್ ದಶರಥಾಕ್ ಶಾಪ್ ದೀವ್ನ್ 'ರಾಮ ರಾಮ್' ಮ್ಹಣ್ ಮರ್ತಾ. ತಾಂಚೆಂ ದಹನ್ ಕರೂನ್, ದಶರಥ್ ಫಾಟಿಂ ಆಯೋಧ್ಯೆಕ್ ಯೆವ ರುಷಿಂಕಡೆ ಸಮಾಲೋಚನ್ ಚಲಯ್ತಾ. ಅಂಧಕಾಂಚ್ಯಾ ಶಾಪಾಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಯಾಗ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ರುಷಿ ದಶರಥಾಕ್ ಉಪದೇಶ್ ದೀತಾ. ಯಾಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪುತ್ರ್ ಜಲ್ಮ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ದಶರಥಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ದಶರಥ್ ಯಾಗ್ ಮಾಂಡ್ತಾ. ತಾಚೆಕಿ ದಿಷ್ಟಿ ಯಾಗ್ ಶುದ್ಧಿ ನಾಸ್ತಾ. ತೆನ ರುಷಿ ಶೃಂಗ ಮುನಿಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಯಾಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತಶೆಂ ಶೃಂಗ ಮುನಿ ಯೇವ್ನ್ ಯಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಥಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೌಸಲ್ಯೆಕ್ ರಾಮ್, ಕೈಕೆಕ್ ಭರತ ಆನಿ ಸುಮಿತ್ರೆಕ ಲಕ್ಷ್ಮಣ-ಶತ್ರುಘ್ನ ಜಲ್ಮ್ತಾತ. ತಾಂಚೊ ಭಾರ್ಸೊ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಲಿ ಕಥಾ ಹಾಂತುಂ ಆಸಾ.

ತಾಂಚ್ಯಾಪ್ರಿ 'ಹೊನುಮೊನ್ತು ಗೇಲೊ ಸೀತಾ ಸುದ್ದಿ' ಹ್ಯಾ ಗೀತಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮುದಿ ಘೇವ್ನ ಹೊನುಮಂತು ಸೀತಾ ಸೊಧೆಕ್ ವೆತಾ. ಸೀತೆಕ್ ಮುದಿ ದೀತಾ. ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸ್ತಾ. ಸೀತೆನ್ ದಿಲ್ಲ ಚೂಡಾಮಣಿ ಹಾಡ್ತಾ. ಕಪಿವೀರ್ ಸೇತು ಬಾಂದ್ತಾ. ರಾಮ್-ರಾವಣಾಲೆಂ ವಧೆ ಕರ್ತಾ. ಸೀತೆಕ್ ಫಾಟಿಂ ಹಾಡ್ತಾ. ರಾಮಾಕ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಶೇಕ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂತ್ 30 ಪೊಳಿ ಆಸಾ.

ಶ್ರವಣಾಚಿ ಕಥಾ:

ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣ್ ಶ್ರವಣಾಲ್ಯಾ ಕಥಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾಂತ್ ದಶರಥ್ ಮಹಾರಾಯ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯ್ತೇ ಆಸಾ. ತಾಕಾ ತೀಗಜಾಣಿಂ ರಾಣಿಯೊ. ಕೌಸಲ್ಯೆ ಮ್ಹಾಲ್ಲಡಿ, ದುಸ್ರಿ ಸುಮಿತ್ರೆ, ನಿಮಾಣಿ ಕೈಕೆ. ಪುಣ್ ಸರ್ತಿಪ್ರಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಕೌಸಲ್ಯೆ, ಕೈಕೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಹ್ಯಾ ತೀಗಜಾಣಿಂ ರಾಣಿಯಾಂನಿಯಿ ದಶರಥಾಕ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆಂ ಸೌಭಾಗ್ಯ್ ಆಸಾನಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ ಏಕ್ ಪಾಟ್ಲಿಂ ಘೊಡೆಜಾಣ್ ರುಷಿ ದಶರಥಾಲ್ಯಾ ಆಸ್ತಾನಾಕ್ ಯೆತಾ. ದಶರಥ್ ತ್ಯಾ ರುಷಿಂಕ್ ಯಥೋಚಿತ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಗೌರವ್ ಕರೂನ್ ತಾಂಕಾಂ ದಾನ್ ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ. ಪುಣ್ ತೆ ರುಷಿ ದಶರಥಾನ್ ದಿಲ್ಲೊ ದಾನ್ ಘೇನಾ - ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ - 'ರಾಯಾ ದಶರಥಾ, ತುಕಾ ಪುತ್ರು ಬಾಳ್ ನಾ, ಪುತ್ರು ಬಾಳ್ ನಾಸ್ಲ್ಯಾಂಕಡ್ಲೊ ದಾನ್‌ಧರ್ಮ್ ಆಮಿ ಘೆವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ'. ದಶರಥು - ಪುತ್ರು ಬಾಳ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಕಿತೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ? ಮ್ಹಣ್ ತ್ಯಾ ರುಷಿಂಕಡೆನ್‌ಚ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ತೊಪ್ರೊಳ್ ತೇ ರುಷಿ - 'ವನಾ ಮಧೆಂ ಪಾನೋಳಿ ರಾಕೋಕಾ. 'ರಾಮ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ತೂವೆಂ ಆಯ್ಕೋಕಾ, ಆಯ್ಕ್ಯಾಲ್ಯಾರ್ ತುಕಾ ಪುತ್ರು ಭಾಗ್ಯ್ ಮೆಳ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ದಶರಥು ಧೊನುಸೊ ಬಾಣ್ ಘೇವ್ನ್ ವನಾಂತ್ ಪಾನೋಳಿ ರಾಕ್ಚ್ಯಾಕ್ ಗೇಲೊ. ವನಾಂತ್

ಮುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಪಾವ್ಟಿ ಧೊರುನು ಸೊಧೀತ್ತ್ ಗೆಲೊ. ಮುಕಾರ್ ಏಕ್ ತಳಯ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ತ್ಯಾ ತಳ್‌ಯೆ ಬಗ್ಲೆರ್ ದೊರೀಕ್ ದಾಳ್ಳೆಂ ಆನಿ ಮುರುಗಾ ಖಾತಿರ್ ರಾಕೊನ್ ಬಸ್ಲೊ. (ದೊರಿಕ್ = ಸೊಂಟೆಖಾತಿರ್ ರಾಕುನ್ ಬಸ್ಚೆಂ ಕುಟೀರ್, ಪಾನೊಳಿ ರಾಕ್ಚೆಂ = ಮುರುಗಾಖಾತಿರ್ ರಾಕುನ್ ಬಸ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ). ಹಾಂಗಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆತಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಏಕ್ ಖಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್. ತೆ ಬೊಂಟ್ ಕರುನ್ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಮಾರ್ತಾ. ಮುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಪಳೆವ್ನ್‌ಚ್ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಖಂಯ್ ವೆತಾ, ಖಂಯ್ಯ್ಯಾ ಜಾತಿಚೆಂ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್‍ಯ್ಯಾ ತಿತ್ಲೆ ಬುದ್ವಂತ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಣಿ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್‌ಯೀ ತ್ಯಾಚ್ಚ್ ಥರಾನ್ ಸಂಗ್ತಿ ವಿಣ್ಲ್ಯಾ. ಅಶೆಂ ದಶರಥು ಮುರ್ಗ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಬಾರಾ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಾಕುನ್ ಬಸ್ಲೊ.

ಚಾತುಕಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಆಂದೊಡೆಂ ತಪಸ್ವಿ ಜೊಡೆಂ ಆಸಾ. ತಾಂಚೊ ಎಕ್ಲೊಚ್ ಪೂತ್ ಶ್ರವಣ್‌ಬಾಳ್. ಪ್ರಾಯ್‌ವಂತ್ ತಪಸ್ವಿ ಜೊಡೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ತೀರ್ಥ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂಕೀ ಗೆಲ್ಯಾಂ ಪುಣ್ ಕಾಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಮಾತ್ರ್ ಉರ್ಲ್ಲಾಂ. ತಾಂಚಿ ನಿಮಾಣಿ ಆಶಾ ಕಾಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಕ್ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಕ್ ವೆಚಿ. ತಿಂ ತಾಂಗೆಲಿ ಆಶಾ ಪೂರ್ಣ್ ಕರುಂಕ್ ಪೂತ್ ಶ್ರವಣಾಕಡೆನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಶ್ರವಣ್ ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪಾಲನಾಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾ. ಏಕ್ ಕಾವೊಡ್ ಘಡೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಪೊಂತಾರ್ ಆವಯ್ಕ್, ಆನಿಯೆಕಾ ಪೊಂತಾರ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಬಸವ್ನ್, ಕಾವೊಡ್ ಖಾಂದಾರ್ ವ್ಹಾಂವವ್ನ್ ಘೇವ್ನ್ ಕಾಶೀ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೊ. ಎಕಾ ರಾನಾಂತ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ಚಾತುಕಾಂಕ್ ಭಾರೀ ತಾನ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಪುತಾ ಕಡೆನ್ ಖಂಯ್ಚೆಂಯೀ ಪುಣ್ ಇಲ್ಲೆಂ ಉದಕ್ ಹಾಡೂನ್ ದಿವ್ಚಾಕ್ ಮಾಗೊಂ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಶ್ರವಣು ಕಾವೊಡ್ ಚಂದನಾ ರೂಕಾಕ್ ಬಾಂಧುನ್, ಕಮಂಡಳ್ ಘೇವ್ನ್ ಉದಕ್ ಹಾಡ್ಚಾಕ್ ಗೇಲೊ. ರಾನಾಂತ್ ಉದಕಾಖಾತಿರ್ ಭಂವ್ತಾನಾ ಮುರುಗಾಚ್ಯೊ ಪಾವ್ಟ್ಯೊ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ಪಾವ್ಟ್ಯೊ ಧರುನ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ ಪಯ್ಸ್ ಏಕ್ ಕಡೆನ್ ಉದ್ಕಾಚಿ ತಳಯ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ತಳ್‌ಯೆಂತ್ ದೆಂವೂನ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಕಮಂಡಳ್ ಬುಡಯ್ತಾನಾ ಶ್ರವಣಾಲೊ ಪಾಯೊ ನಿಸರ್ಲೊ ಆನಿ ಕಮಂಡಳ್ ಉದಕಾಂತ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಕಮಂಡಳಾಂತ್ ಉದಕ್ ರಿಗ್ಚೊ ಸಬ್ದ್ ಜಾಲೊ. ತ್ಯಾ ತಳ್‌ಯೆ ಲಾಗ್ಗಿಂಚ್ಚ್ ಪಾನೊಳಿ ರಾಕುನ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲೊ ದಶರಥು ಹೊ ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಕೊನ್, ಖಂಯ್ಚೆಂಗೀ ಏಕ್ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್ ಶಬ್ದಭೇದಿ ಬಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ. ತೊ ಬಾಣ್ ಶ್ರವಣಾಲ್ಯಾ ಇದ್ಯಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಶ್ರವಣ್ 'ರಾಮ್ ರಾಮ್' ಮ್ಹಣ್ ಪೊಡ್ಲೊ ಆನಿ ಹೆಂ 'ರಾಮ್ ರಾಮ್' ವಚನ್ ದಶರಥು ಆಯ್ಕಾಲೊ. ರುಷಿನಿಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ 'ರಾಮ್' ವಚನ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ಆನಂದ್ ಭೊಗ್ಲ್ಯಾರೀ ಆಪ್ಲಾಲೊ ಬಾಣ್ ಕೋನ್‌ಗೀ ಎಕಾ ತಪಸ್ವಿಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಆತಂಕಾನ್ ಧಾಂವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಬಾಣ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲೊ ಶ್ರವಣು ವಳ್ವಳ್ತಾ. ಶ್ರವಣ್, ಆಪುಣ್ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಖಾತಿರ್ ಉದಕ್ ವ್ಹರ್‍ಚಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ ದಶರಥಾಕ್ ವಿವರಾವ್ನ್, ಉದಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಪಾವಂವ್ಚಾಕ್ ಸಾಂಗೂನ್ ಪ್ರಾಣ್ ಸೊಡ್ತಾ.

ದಶರಥಾನ್ ಉದ್ಕಾಚಿ ಕಮಂಡೊಳಿ ಆನಿ ಶ್ರವಣಾಕ್ ಘೇವ್ನ್ ಚಾತುಕಾಂ ಲಾಗಿಂ ವಚೊನ್ ತಾಂಕಾಂ ಉದಕ್ ದೀಲೆಂ. ಚಾತುಕಾಂ ದಶರಥಾಕ್ ಪೊಶೆವ್ನ್ ಪಳಯ್ತಾ ಆನಿ ಉದಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಆಪ್ಲಾಲೊ ಪೂತ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ದಶರಥು ಆಪ್ಲಾಲಿ ವಳಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಆಪುಣ್ ಪಾನೊಳಿ

ರಾಕ್ತಾನಾ ಮುಗ್ಗಾಂ ಮ್ಹಣುನ್ ಸೊಡ್‌ಲ್ಯಾ ಬಾಣಾನ್ ಶ್ರವಣಾಲೊ ಪ್ರಾಣ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ಪಿವರ ದೀತಾ. ಆನಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ್ ಪಾವ್ತಾ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ಜಾತುಕಾಂಚ್ ಮನ್ಸ್ ಮುಖಾರ್ ಭೊಗ್ತಾ. ತೀಂ ಆಂದೊಳಿಂ - 'ಕಶೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಪ್ರೈಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪುತಾಲಿ ಸೇವಾ ಮೆಳನಾಶೆಂ ಜಾಲೆಂಗಿ, ತುಕಾ ಆಪ್ರೈಚ್ಯಾ ಪಿಸಾಂಸಾಯಿ ತುಜೆ ಪೂತ್ ತುಜ್ಯಾ ಸೇವಾಕ್ ಮೆಳನಾಶೆಂ ಮರೊಂ' ಮ್ಹಣ್ ದಶರಥಾಕ್ ಶಿರಾಪ್ ದೀತಾ. ಆನಿ ಪುತ್ರಶೋಕಾನ್‌ಚ್ ಪ್ರಾಣ್ ಸೊಡ್ತಾ. ದಶರಥು ತೆಗಾಂಕೀ ಏಕಾ ಸರಾಂರ್ ದಹನ್ ಕರುನ್ ಅಯೋಧ್ಯಾಕ್ ಫಾಟಿಂ ಯೆತಾ. ಹಾಂಗಾ, ಏಕ್ - ರುಷಿವಚನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಶರಥು 'ರಾಮ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ. ದುಸ್ರೆಂ - ಯಿದೋಳ್ ಪುತ್ರಭಾಗ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಯಾ ದಶರಥಾಕ್ ಆಂದೊಳ್ಯಾಂ ತಪಸ್ವಿಂಲೊ ಶಿರಾಪ್ - ಹ್ಯಾ ದೋನೀ ಘಡಿತಾಂನಿ ದಶರಥಾಕ್ ಪುತ್ರ ಜಲ್ಮಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದೃಢ್ ಜಾತಾ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಶ್ರವಣಕುಮಾರ ಪ್ರಸಂಗ್ ದಶರಥಾಕ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ಜಾವ್ಪಾಧ್ಯಿಂ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ದಶರಥಾಕ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಕಥಾಂತ್ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಭರಿತ್ ರಿತಿನ್ ದಿಸ್ತಾಂ ತೆಂ ವಿಶೇಸ್.

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯಾಗ್:

ಅಯೋಧ್ಯಾಕ್ ಭಾರೀ ದುಕಾಳ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಯಾ, ದಶರಥಾಕ್ ರುಷಿ ಸಗ್ಗೆ ಮೆಳುನ್ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಾಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಪ್ರಕಾರ್ ದಶರಥು ನಾರಾಯಣು ನಂಬುನ್ ವೆಗಿರ್ ಯಾಗ್ ಮಾಂಡ್ತಾ. ಯಾಗಾಚ್ಯಾ ಆಖೇರಿಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆ ಪ್ರಸಾದ್ ರೂಪಾಚೊ ಪಿಂಡ್. ದಶರಥು ತೀಗಾಂ ರಾಣಿಯಾಂಕ್ ತೀನ್ ವಾಂಟೆ ಕರುನ್. ಪಯಲ್ಲೊ ವಾಂಟೊ ಆನಿ ದೊಗಾಂಚಿ ಧಾಕ್ಟಿ ರಾಣಿ ಕೈಕೇಕ್ ದೀತಾ. ಹೆಂ ಪಳಯಿಲ್ಯಾ ದೇವತಾಂಕ್ ಖಂತ್ ಲಾಗ್ತಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಪಯಿಲ್ಯಾ ಪಿಂಡಾನ್ ಕೌಸಲ್ಯೆಕ್ ನಾರಾಯಣಾಂಶಾನ್ ರಾಮ್ ಜಲ್ಮೊಂಕಾ. ಕೈಕೇಕ್ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಪಿಂಡ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ಭರತ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೊ ಜಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮಾತಾ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಗರುಡಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಗರುಡ್ ಯೇವ್ನ್ ಕೈಕೇಲ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲೊ ಪಿಂಡ್ ತಳಪ್ಪ ಮಾರುನ್ ಘೇವ್ನ್ ಧಾಂವ್ತಾ. ತೋ ಪಿಂಡ್ ಲಂಕೇರ್ ವ್ಹರುನ್ ಘಾಲ್ತಾ. (ಲಂಕೇರ್ ಪಿಂಡ್ ಕೈಕಸೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಪಿಂಡಾನ್ ತಿಕಾ ವಿಭೀಷಣು ಜಲ್ಮಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ವಿಭೀಷಣು ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಪಾಕ್ಳ್ಯಾಕ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಯೆತಾನಾ ರಾಮ್ ತಾಕಾ ಆಪ್ಲೊ ಭಾವ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಾಣಿ ಮುಕಾರ್ ಆಸಾ. ದಶರಥಾಕ್ ಮೆಳ್ಲ್ಯಾ ಪಿಂಡಾನ್‌ಚ್ ವಿಭೀಷಣು ಜಲ್ಮೊಂಚಿ ಕಥಾ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಮಾತ್ರ ಮೆಳ್ತಾ).

ಹಾಂಗಾ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಆನಿ ಸುಮಿತ್ರೆ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಿಂಡಾಂತ್ಲೊ ಅರ್ಧಾರ್ಧ್ ಕೈಕೇಕ್ ದೀತಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕೌಸಲ್ಯೆಕ್ ರಾಮ್, ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಕೈಕೇಕ್ ಭರತ-ಶತ್ರುಘ್ನ ಜೊಡ್ವೆ ಪೂತ್ ಜಲ್ಮಾತಾ. ಅಶೆಂ ಕೈಕೇಕ್ ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಜಲ್ಮೊಂಚೆಂ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಮಾತ್ರ ಮೆಳ್ತಾ ತೆಂ, ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಕ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ಅಸ್ಲೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಪಾಠಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಶರಥು ಪಿಂಡ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ. ತೆ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೈಕೇಕ್ ದೀತಾ. ಮಾಗಿರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ದುಸ್ರಿ ರಾಣಿ ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೈಕೇಯಿ ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಅರ್ಧಾರ್ಧ್ ವಾಂಟೊ ದೀತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ಕೌಸಲ್ಯೆಕ್ ರಾಮ್, ಕೈಕೇಕ್ ಭರತ

ಆನಿ ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಜೊವ್ಳೆ ಪೂತ್ ಜಲ್ಮಾತಾ. ಆನಿಯೆಕಾ ಪಾಠಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಶರಥು ಪಿಂಡ್ ಕೌಸಲ್ಯೆಕ್ ಅರ್ಧ್ ವಾಂಟೊ ದೀತಾ. ಉರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ಧಾಂತ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರೂನ್ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ದೀತಾ. ಮಾಗಿರ್ ಉರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರೂನ್ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಕೈಕೆಕ್, ಆನಿಯೇಕ್ ವಾಂಟೊ ಫಾಟಿಂ ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ದೀತಾ. ಹಾಚ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಿಂ ಸುಮಿತ್ರೆಕ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಜೊವ್ಳೆ, ಪೂತ್ ಜಲ್ಮಾತಾ.

ತಾಟಕಿ ಸಂಹಾರ್:

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ್ ರುಷಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಯಜ್ಞ ಸಮಾಪ್ತಿಕ್ ರಾಕ್ಕಸಾಂ ನಿಮಿತ್ತಿಂ ಅಡ್ಕಳ್ಯೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯಾ ರಾಕ್ಕಸಾಂಕ್ ವಧೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸಾಧ್ಯ ಮ್ಹುಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್, ತಾಂಕಾಂ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರ್‍ಚ್ಯಾಕ್ ಅಯೋಧ್ಯಾಕ್ ಯೆತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರ್‍ತಾ. ಅಶೆಂ ತೆ ವೆತಾನಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ್ ತಾಂಕಾಂ ತಾಟಕಿಲಿ ಖಬರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಮುಕಾರ್ ಮಾರ್ಗಾರ್ ತಾಟಕಿ ಮೆಳ್ತಾ. ತೀ, ಯೇಕ್ ವ್ಹೊಂಟ್ ಆಗಸಾಕ್, ಏಕ್ ವ್ಹೊಂಟ್ ಪಾತಾಳಾ ತಿಟ್ಲ್ಯಾಕ್ ತೋಂಡ್ ರುಂದಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಗಿಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ಯೆತಾ. ರಾಮ್, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಲೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ಘೇವ್ನ್ ಎಕಾಚ್ಚ್ ಬಾಣಾನ್ ತಾಟಕಿಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ತಾ.

ಅಹಲ್ಯೋದ್ಧಾರ್:

ತಾಟಕಿಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರುನ್ ತೇ ತೇಗೀ ಮಹಾಮೇರು ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪರ್ವತಾರ್ ಪಾವ್ತಾ. ಥಂಯ್ ಗೋಪಾ ಬಾಂಧುನ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರು ಯಾಗಾಕ್ ಬಸ್ತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಯಾಗ್ ಸಂರಕ್ಷಣಾಕ್ ರಾವ್ತಾ. ಯಾಗಾಚೊ ಪರ್ಮಳ್ ಸುಟೊನ್, ಯಾಗ್ ಭಶ್ಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಕ್ಕಸಾಂಕ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರುನ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಲೊ ಯಾಗ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ತಾ. ಥಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ತೆ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ ಗೌತಮ್ ತೀರ್ಥ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗೌತಮ್ ತೀರ್ಥ್ ನ್ಹಾವ್ನ್ ಎಕಾ ಶಿಳಾ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ತಾನಾ ರಾಮಾಚರಣಾಂ ಸ್ಪರ್ಶ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಶಿಳಾ ಅಹಲ್ಯಾ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪ್ ಘೆತಾ. ಹಾಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಹಲ್ಯಾ ಶಾಪಾಚಿ ಕಥಾ ಆಸಾ. ಗೌತಮ್ ರುಷಿ ಯೆತಾ. ರಾಮ್, ಗೌತಮ ಅಹಲ್ಯಾಂಕ್ ಪರ್ತ್ತುನ್ ಲಗ್ನ್ ಕರುನ್ ಸೊಡ್ತಾ.

ಸಾಗರ ಗರ್ವ್ ಭಂಗ್:

ಅಹಲ್ಯಾ ಶಾಪ್ ವಿಮೋಚನಾ ಮಾಗಿರ್ ತೆ ತೇಗೀ ಸಾಗರಾ ಬಗ್ಲೆಕ್ ವೆತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸಾಗರಾಂತ್ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ತಾ. ಅಹಂಕಾರಾನ್ ಭರ್‍ಲ್ಲೊಲೊ ಸಾಗೊರ್ ಉಚಾಂಬಳ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಬುಡೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ, ರಾಮ್ ರಾಗಾನ್ ಧೊನ್ಸಾಕ್ ಬಾಣ್ ಸಂಧಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಹಾಚ್ಯಾ ಭಿಂಯಾನ್ ಸಾಗೊರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರೂಪ್ ಧರುನ್, ಮಾಫ್ ಮಾಗುನ್ ಶಾಂತ್ ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಬರ್‍ಯಾ ಥರಾನ್ ಸಾಗೊರ್ ಖೆಳ್ತಾ. ಸಾಗೊರ್ ಖೆಳ್ಚೊ ಹೊ ಪ್ರಸಂಗ್ ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ಮೆಳಾನಾ.

ಸೀತಾ ಜನನ್:

ಸೀತಾ ಜನನಾಚಿ ಕಥಾ - ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಆಸಾ. ಸಾತಾಂ ಸಮ್ದ್ರಾಂಚೇ

ತೇರೇ ರುಷಿ ಸಗ್ಳೆ ಮೆಳೊನ್ ಹೋಮ್ ಕರ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಹೋಮಾಚೆ ಆಯೆರಿಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಟಿಯಾನ್ತಾನಾ ರುಷೀಲೆಂ ಯಾಂಗೂಳ್ ಚಿರೊನ್ ರಗತ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಹೋಮಾಕ್ ರಗತ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾರ್ ಹೋಮ್ ಭಶ್ಟ್ ಜಾತಾ ದೆಕುನ್ ರುಷಿ ತೆಂ ರಗತ್ ಕಮಂಡ್ಳೆಾಂತ್ ಭರ್ತಾ. ತಿ ಕಮಂಡ್ಳಿ ಜಂವ್ನಾಚ್ಯಾ ಪೆಟೆ ಭಿತರ್ ದವರ್ನ್, ಪೆಟ್ ಬಂಧ್ ಕರುನ್ ಸಮ್ದಿರಾಂತ್ ಸೊಡ್ತಾ.

ಬಾರಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಜಾಳ್ ಫೆಳ್ಳಿಲ್ಲೊ ಮಾರ್ಯಿ ಏಕ್ಲೊ ತ್ಯಾ ಸಮ್ದಿರಾಂತ್ ಜಾಳ್ ಘಾಲ್ನ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಧರ್ತಾಲೊ. ಕಿತ್ಲೊ ವೇಳ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಕಾ ಏಕ್ಯ್ ಏಕ್ ಸಯ್ತ್ ಮೆಳಾನಾ. ಆಖ್ರೆಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ ಘಾಟಿಂ ಘರಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾನಾ ವೆಳಾರ್ ಜಾಳ್ ಮಾರುನ್ ವೊಡ್ತಾನಾ ತಾಚೆರ್ ತಿ ಪೆಟ್ ಸಾಂಪಡ್ಲಿ. ತಾಕಾ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಳಿ ಮಾತ್ರ್, ಪೆಟ್ ಮೆಳ್ಳಿ ರಾಯಾಕ್ ಪಾವಂವ್ಚೊ ಧರ್ಮ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕುನ್, ತಿ ಪೆಟ್ ಆಪ್ಲೊ ರಾಯ್ ಜನಕಮಹಾರಾಯಾಕ್ ಪೆಟಯ್ಲಿ. ಜನಕಾರಾಯಾನ್ ತಿ ಪೆಟ್ ಉಗ್ತಿ ಕರುನ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ತಾಂತುಂ ಏಕ್ ಸೊಭಿತ್ ಚೆಡುಂ ಜಾಳ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಜನಕಾ ರಾಯಾನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ದೇವಾನ್‌ಚ್ ದಿಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಭಾರೀ ಸಂತೋಸಾನ್ 'ಸೀತಾ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದವರ್ನ್ ತಿಕಾ ವ್ಹಾಡಯ್ಲಿ. ಸೀತಾ ಜನನಾಚಿ ಹಿ ಕಥಾ ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂಚ್ಯಾ ಕಥಾ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳಿ ರಾವ್ತಾ.

ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ್:

ಜನಕ ಮಹಾರಾಯಾನ್ ಸೀತಾ ದೇವಿಕ್ ಸ್ವಯಂವರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಪ್ರಥ್ವಿಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಯಾಂಕ್ ಆಮಂತ್ರಣ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ. ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಪಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯೆರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಶಿವಾಲೊ 'ಧೊಣ್ಸೊಗುರು' (ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಧೊಣ್ಸಾಚೆಂ ನಾಂವ್ 'ಪಿನಾಕ') ಧೊಣ್ಸೊ ಪ್ರಾಚೆಲಾ. ಕೋಣ್ ತ್ಯಾ ಧೊಣ್ಸಾಕ್ ಬಾಣ್ ಲಾವ್ನ್ ಸಂಧಾನ್ ಕರ್ತಾಗೀ, ತ್ಯಾ ವೀರಾಕ್, ಸೀತಾಕ್ ಲಗ್ನ್ ಕರುನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಶರ್ತ್. ಪೃಥ್ವಿ ವಯ್ಲೊ ಸಮಸ್ತ್ ಲೋಕ್, ದೇವ್‌ಕುಳಿ, ಸೀತೇಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ದಿಬರ್ ಆಯ್ಲೊನ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸಯ್ತ್ ಥಂಯ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ. ಲಂಕೇಚೊ ರಾವಣ್‌ಯೀ ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಪಾವ್ಲಾ. ರಾವಣಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸಕ್ತಿನ್ ಧೊಣ್ಸೊ ಉಭಾರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾನ್ ಉಭಾರ್ಯ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಧೊಣ್ಸೊ ತಾಚ್ಯಾ ಇದ್ಯಾರ್ ಪ್ರೊಡುನ್, ರಗತ್ ವ್ಹಾಂವ್ಲೆಂ. ರಾವಣಾಚಿ ಹಿ ಅವಸ್ಥಾ ಪಳೆವ್ನ್ ಸೀತಾ ಹಾಸ್ಲಿ. ರಾವಣಾಕ್ ಅವಮಾನ್ ಜಾಲೆಂ.

ತೊ ಧೊಣ್ಸೊ ಉಬಾರ್ಚೆ ಕೋಣೀ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಜಾತಾನಾ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಲ್ಯಾ ಸೂಚನಾ ಪ್ರಕಾರ್, ರಾಮಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಆದೇಸ್ ದಿಲೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ ತೊ ಧೊಣುಸ್ ದಾವ್ಯಾ ಪಾಯಾಚ್ಯಾ ಯಾಂಗೂಳಾನ್ ಉಭಾರ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ಸೊಡ್‌ಲ್ಲೊ ಬಾಣ್, ಸೂರ್ಯಾ ಮಂಡಳಾಕ್ ವಚೊನ್ ತ್ಯಾ ಬಾಣಾನ್ ಕಾಕಾಸುರಾಕ್ ವಧೆಯ್ಲೊ. ಹಾಂಗಾ ಧೊಣ್ಸೊ ದೊಂಡ್ ಖಂಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಡ್ತಾನಾ ಸ್ವಯಂವರಾಚ್ಯಾ ಶರ್ತಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸೀತಾ, ಮಾಳಾ ಘೆವ್ನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮುಕಾರ್ ಆಯ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸೀತಾಕ್ ತಡ್ವ್ನ್‌ಸ್, ಹಾತ್ ಜೋಡುನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ - 'ಥೀರ್ ಕರುನ್ ರಾವ್‌ಗೆ ಮಾಯೆ ಜಾನಕೀ ಸೀತಾ - ಮ್ಹಾಜಾನ್ ವ್ಹಡ್ ಬೊಂಧವ್ ಹಾಯ್‌ಗೀ ಮಾಯೀ'. ಪುಣ್ ಸೀತಾ - 'ತುಕಾ ಹ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಂತ್ ಲಗ್ನ್‌ಚ್ ನಾಸ್ತಾಂ ವಚೊಂ' ಮ್ಹಣ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಶಾಪ್ ದಿತಾ. ತಿ

ಾಳಾ ವ್ಹರುನ್ ರಾಮಾಕ್ ಘಾಲೂನ್ ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರಾಚೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ೀತ್ ಸುಂದರ್ ರಿತಿನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ವಿಣ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ.

''ಸೀತಾ ಘೆವ್ನ್ ಯಾಲೀ ಸ್ವಯಂವರಾಚಿ ಮಾಳಾ
ತೀ ಮಾಳಾ ಘೆವ್ನ್ ಯಾಲೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಫುಡಾಂ
ಥೀರ್ ಕರುನ್ ರಾವ್‌ಗೆ ಮಾಯೀ ಜಾನಕೀ ಸೀತಾ
ಮ್ಹಾಜಾನ್ ವ್ಹಡ್ ಬೊಂಧವ್ ಹಾಯ್‌ಗೇ ಮಾಯೀ
ಮಾಗಾ ಶಿರಾಪು ದೀಲೊ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಫುಡಾಂ
ತೀ ಮಾಳಾ ಘೆವ್ನ್ ಯಾಲೀ ರಾಮಾ ಫುಡಾಂ
ತೀ ಮಾಳಾ ಘಾಲ್‌ಲೀ ರಾಮಾ ಗಳ್ಯಾ
ಇಸಾವರ್ ನ್ಹಾವ್ಲೊ ದೇವು ಜನಕಾಪುರಾ
ಸೀತಾ ಘೆವ್ನ್ ಯಾಲೇ ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರಾ''

ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರಾಚೊ ಹೊ ಪ್ರಸಂಗ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಾಚ್ಯ್ ಚಿಂತಪಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾ. ಜನಕಾ ರಾಯಾ ಕಡೆನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಶಿವಧೊನುಸ್ ಸೀತೆ ಮಾತ್ರ್ ಉಭಾರುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸ್ವಯಂವರಾಚೆಂ ಶರ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ತೊ ಧೊನುಸ್ ಉಭಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸೀತೆಕ್ ಲಗ್ನ್ ಕರುನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಜನಕರಾಯಾನ್ ಪಣ್ ದವರಲ್ಲೆಂ. ಸ್ವಯಂವರಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಧೊನುಸೊ ಇದ್ರ್ಯಾರ್ ಪಡೊನ್ ರಾವಣಾಕ್ ಅಪಮಾನ್ ಜಾತಾನಾ ಸೀತಾ ಹಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದ್ವೇಷ್ ರಾವಣಾಕ್ ಆಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮುಕಾರ್ ಸೀತೆಕ್ ರಾವಣ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೆಂಯೀ ಏಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ. ಧೊನುಸೊ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಉಭಾರ್ತಾ. ಶರ್ತ ಪ್ರಕಾರ್ ಸೀತಾನ್ ಮಾಳಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಘಾಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸೀತಾಕ್ 'ಮಾಯೆ' ಮ್ಹಣ್ ಸಂಬೋಧನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಮಾಳಾ ರಾಮಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಸೀತೆನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶಾಪಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಹ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಂತ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಜಾವ್ನಂಚ್ ಉರ್ತಾ. ಮುಕಾರ್ ಇಂದ್ರುಜೀತಾ ಸಂಹಾರಾಕ್ ಹೊ ಶಾಪ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಟಾ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಕಾಸುರ ವಧಾ ಪಂಚವಟಿಂತ್ ರಾಮಾ ಮುಖಾಂತರ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸ್ವಯಂವರಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಕಾಸುರಾಕ್ ವಧಯ್ತಾ. ಹ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಕುಡ್ಮಿ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ವಿಶೇಶ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಸ್ವಯಂವರ್ ಜಾವ್ನ್ ತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಕ್ ಘಾಟಂ ಯೇತಾನಾ ವಾಟೆರ್ ತಾಂಕಾಂ ಪರಶುರಾಮ್ ಭೆಟ್ಟಾ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಳಿಯೆಕ್ ನಾಸ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಪರಶುರಾಮ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯ್ ನಾಂವಾಚೊ ಆನಿಯೆಕ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯ್ ವೀರ್ ಭೆಟ್ತಾನಾ ಉಚಾಂಬಳ್ ಜಾತಾ. ರಾಮಾಕ್ ಆನಿ ಪರಶುರಾಮಾಕ್ ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಜಾತಾ. ಪರಶುರಾಮಾಲೊ ವೈಷ್ಣವ್ ಧೊನುಸ್, ರಾಮ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದಾವ್ಯಾ ಮುಟಿಂತ್ ಧರ್ತಾನಾ, ರಾಮ್ ಆಪ್ಲೊಚ್ಯ್ ಅವತಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ಪರಶುರಾಮಾಕ್ ಕಳ್ತಾ. ವೈಷ್ಣವ್ ಧೊನುಸ್ ರಾಮಾಕ್ ದೀವ್ನ್ ಪರಶುರಾಮ್ ತಪಸ್ಸಾಕ್ ಚಲ್ತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಅಯೋಧ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ತಾ.

ಅಯೋಧ್ಯಾಂತ್ ದಶರಥು ರಾಮಾಕ್ ಪಾಟ್ ಬಾಂಧ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಖಬರ್ ಕೈಕೆಲಿ ಚಾಕರ್ನ್ ಮಂಥರೆಕ್ ಕಳ್ತಾ. ತೀ ಕೈಕೆಕ್ ದುರ್ಭೋದನ್ ಕರ್ತಾ. ಕೈಕೆ ಫುಡೆಂ ದಶರಥಾಕಡೆನ್ ವಿಚಾರುಂಕ್

ಜಾಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ವರ್ ಆತಾಂ ವಿಚಾರ್ತಾ. ರಾಮಾಕ್ ವನವಾಸಾಕ್ ಧಾಡ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲೊ ಪೂತ ಭರತಾಕ್ ಪಾಟ್ ಬಾಂಧ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ತೀ ಮಾಗ್ತಾನಾ ದಶರಥು ಮತ್ ಚುಕೊನ್ ಪಡ್ತಾ.

ವನವಾಸ್:

ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪಾಲನಾಕ್ ರಾಮ್ ವನವಾಸಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ. ರಾಜ್‌ಪಟ್ ಭರತಾಕ್ ದಿವ್ನ್ ಚೌದಾ ವರಸಾಂಚ್ಯಾ ವಾಯ್ದ್ಯಾಕ್ ರಾಮ್ ವನವಾಸಾಕ್ ವೆತಾ. ರಾಮ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಸೀತಾ ವನವಾಸಾಕ್ ವೆಚಿ ಅಪ್ಲಿ ಕುಡ್ಡಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಬಾರಾ ವರಸಾಂ. ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ವನವಾಸಾಚಿ ಅಪ್ಲಿ ಚವ್ದಾ ವರಸಾಂ. ತೀಂ ತೇಗಾಂಯ್ ಪಂಚವಟಿಕ್ ಪಾವ್ತೆಲ್, ಗೊಪಾ ಬಾಂಧುನ್, ಥಂಯ್ ರಾಸುನ್ ಜಿಳುನ್ ಸಂತೊಸಾನ್ ಆಸ್ತಾ.

ಶಂಬಾಸುರ ವಧಾ:

ಏಕ್ ದೀಸ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ವನಾಂತ್ಲಿಂ ಕಂದಮೂಳಾಂ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಗೆಲೊ. ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಶೂರ್ಪನಖಿಲೊ ಪೂತ್ ಶಂಬಾಸುರ ದಯಿತ್ ಸೂರ್ಯಹಾಸ್ ಖಡ್ಗಾಖಾತಿರ್ ತಪ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ಶಂಬಾಸುರಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ವಯ್ರ್ ಖಡ್ಗ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲೆಂ. ತೆಂ ಖಡ್ಗ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ ದಾವ್ಯಾ ಮುಟಿಂತ್ ಧರುನ್ ಮುಕಾರ್ ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ಕಸ್ಸ ಬುಂದಾಕ್ ಮಾರ್ಲೆಂ. ಕಸ್ಸ ಬುಂದಾಂತ್ ತಪಾಕ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶಂಬಾಸುರಾಲೊ ರುಂಡು ಕಾತ್ರೊನ್ ಮೆಲೊ. 'ಕೊಣ್ ಏಕ್ಯಾ ರುಷಿಕ್ ಆಪ್ಣಾನ್ ವಧೆಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೋಸಾಖಾತಿರ್ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ್ ಕರ್ತಾಂ' ಮ್ಹಣ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲೊ. ಹಾಂಗಾ, ಪಂಚವಟಿಂತ್ ರಾಮ್‌ಸೀತಾ ಪಗಡೆ ಜಿಳುನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಸೀತಾಕ್ ಅಪಶಕುನ್ ಜಾಲೆಂ. ವನ್‌ಫಳಾಂ ಹಾಡುಂಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಕಿತೆಂಗೀ ಕಷ್ಟ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ತಿಕಾ ಸಂಶೊವ್ ಜಾಲೊ. ತಿಣೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಸೊಧ್ಯಾಕ್ ಪತಿ ರಾಮಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೊ. ರಾಮ್ ಯೇವ್ನ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ ವಧಯಿಲ್ಲೊ ರುಷಿ ನ್ಹಯ್, ಶಂಬಾಸುರ್ ದಯಿತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜಾಯ್ಲೆಂ. ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ರಾಕ್ಲೆಂ.

ಖರದೂಷಣ ತ್ರಿಶಿರವಧಾ:

ಶೂರ್ಪನಖಿ ಪೂತ್ ಶಂಬಾಸುರಾಕ್ ಜಾಣ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ರಗ್ತ ಕೊಂಡ್ ದಿಸ್ಲೆಂ. ತಿಕಾ ಭಾರೀ ಸಂತೊಸ್ ಜಾವ್ನ್ ರಗತ್ ಘೊಟ್ಲೆಂ. ಕೋಣ್ ರುಷಿಲೆಂ ರಗತ್ ಗೋಡ್ ಲಾಗ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ತೀ ಚಿಂತಾನಾ ಪೂತ್ ಶಂಬಾಸುರ್ ಮರೊನ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ. ತಿಕಾ ಆಪ್ಣಿಂ ಪಿಯೆಲ್ಲೆಂ ರಗತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪೂತಾಚೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ಳೆಂ. ತಾಕಾ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಣ ಮ್ಹಣ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಥಂಯ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ದಿಶ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ಲೆ. ತೀ ಬೋಬ್ ಘೆವ್ನ್ ಪಟ್ಯೊನ್ ಭಾವ್ ಖರದೂಷಣಾ ತ್ರಿಶಿರಾಂ ಕಡೆನ್ ದೂರಾಂ ಸಾಂಗ್ಲಿಂ. ಖರದೂಶಣ ತ್ರಿಶಿರ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂ ಕಡೆನ್ ಯುದ್ಧಾಂ ಜಾಲಿಂ. ರಾಮಾನ್ ಖರದೂಶಣ ತ್ರಿಶಿರಾಂಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕೆಲೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ವನ್‌ಫಳಾಂ ಹಾಡುಂಕ್ ವೆತಾ ಥಾವ್ನ್ ಶಂಬಾಸುರಾಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್‌ಚಿ ಕಥಾ ಜೈನ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಹೊ ಪ್ರಸಂಗ್ ದಿಸಾನಾ.

ಶೂರ್ಪನಖಿ ಮಾನಭಂಗ್:

ಕಶೆಂಯೀ ಪುಣೀ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಬಾರಾ

ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಕನ್ಯಾಚಿ ರೂಪ್ ಧರುನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಮುಕಾರ್ ಯೆತಾ. ಪುಣ್, ಅಶೆಂ ಯೇವ್ನ್ ಪಳೇತಾನಾ ರಾಮಾಲೆಂ ರೂಪ್ ಪಳೆವ್ನ್, ತಾಚಾ ವಯ್ರ್ ತಿಕಾ ಮೋಗ್ ಉಬ್ಜಾತಾ.

ಶೂರ್ಪನಖಿ ರಾಮಾ ಕಡೆನ್ ಆಪ್ಲಾಕ್ ವ್ಹಾಡ್ದಿಕ್ ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹುಣ್ ಮಾಗ್ತಾ. ರಾಮ್ - ಆಪುಣ್ ಸಂಸಾರಿ, ಸೀತಾ ಆಪ್ಲಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಆಸಾ. ಆಪುಣ್ ಏಕ್ ಪತ್ನಿ ವ್ರತಸ್ಥ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಅವಿವಾಹಿತ್, ತಾಚೆಕಡೆ ವಿಚಾರ್ ಮ್ಹುಣ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಲಾಗಿಂ ಧಾಡ್ತಾ. ಶೂರ್ಪನಖಿ ವಚೊನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಲಾಗಿಂ ವ್ಹಾಡ್ದಿಕ್ ಜಾವ್ಚಾಕ್ ಮಾಗ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲಾಕ್ ರಾಮಾನ್‌ಚ್ಚ್ ಧಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹುಣ್‌ಯಿೀ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಪುಣ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ರಾಮಾನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಹಾಡ್ ಮ್ಹುಣ್ ತೀಕಾ ರಾಮಾಲಾಗ್ಗಿಂ ಘಾಟಿಂ ಧಾಡ್ತಾ. ತೀ ಯೇವ್ನ್ ರಾಮಾಕಡೆ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ರಾಮ್ ತೀಚಾ ಘಾಟಿವಯ್ರ್ ಬಾಣಾನ್ ಬರಯ್ತಾ. ತೀ ಸಾಕ್ಸ್ ಘೇವ್ನ್ ತಿ ಪರ್ತುನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಕಡೆನ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ನೀದ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿಂ ನಟನ್ ಕರ್ತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಸತಾಂವ್ಚೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಸಿದೆಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಮಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಖಡ್ಗ್ ಕಾಡ್ಟಾ. ಖಡ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಜಾಗೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಹಾತಾಂತ್ಲೆಂ ಖಡ್ಗ್ ಒಡೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ರಾಮಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಬರಪ್ ವಾಚ್ತಾ. ರಾಮಾನ್ ಶೂರ್ಪನಖಿಕ್ ಅವಮಾನ್ ಕರ್ ಮ್ಹುಣ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ವಾಚುನ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತಿಚೆ ನಾಕ್ ವ್ಹೊಂಟ್ ಕಾಪ್ತಾ. ವ್ಹಾಂವ್ಚ್ಯಾ ರಗ್ತಾಸವೆಂ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಬೋಬ್ ಘೆವ್ನ್ ಲಂಕೇಕ್ ಧಾಂವ್ತಾ. ಆನಿ ಭಾವ್ ರಾವಣಾಕಡೆನ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಚೋದನ್ ಕರ್ತಾ.

ಮಾಯಾ ಮುರ್ಗುಂ:

ರಾವೊಣ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಯೋಜನ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಮಾವ್ಶೊ, ಮಾರೀಚಾಕ್ ಮಾಯಾ ಮುರ್ಗುಂ ಜಾವ್ನ್ ಸೀತೆಕ್ ಫಟಂವ್ಚಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಲ್ಯಾ ಯಾಗಾ ವೆಳಾರ್ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಬಾಣಾಚಿ ರೂಚ್ ಖಾಯಿಲ್ಲೊ ಮಾರೀಚ ಒಪ್ಪಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ರಾವಣಾಚ್ಯಾ ಭೆಷ್ಟಾವ್ಣೆನ್, ರಾವ್ಣಾ ಹಾತಾಂತ್ ಮರ್ಚ್ಯಾಕೀ ರಾಮಾಬಾಣಾನ್ ಮರ್ಚೆಂ ಬರೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಚಿಂತುನ್, ಸುವರ್ಣ ಮುರ್ಗುಂ ಜಾವ್ನ್ ಪಂಚವಟಿಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಸೀತೆ ಮುಕಾರ್ ನಾಚ್ತಾ. ಮುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಆಶೆಲ್ಲಿ ಸೀತಾ, ತಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚಿ ಚೋಳಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸೆವ್ಲಾನ್ ರಾಮಾಕ್ ಮುರುಗಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಸೀತೆಲ್ಯಾ ರಾಖಣಾಕ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರುನ್, ರಾಮ್ ಮುರುಗಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾ. ಕಿಟ್ಲೆಂ ಪಯ್ಸ್ ಫಾಟ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರೀ ರಾಮಾಕ್ ಮುರ್ಗುಂ ಮೆಳಾನಾ ಜಾತಾನಾ ರಾಮ್ ಬಾಣ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಮುರುಗುಂ ಮರೊನ್ ಪಡ್ತಾನಾ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಸ್ವರಾನ್ 'ಹಾ ಸೀತಾ, ಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ' ಮ್ಹುಣ್ ಬೊಬೆವ್ನ್ ಮರ್ತಾ. ಹೊ ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲಿ ಸೀತಾ, ರಾಮ್ ಅಪಾಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹುಣ್, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ವೆಚಾಕ್ ವತ್ತಾಯ್ ಕರ್ತಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಆಯ್ಕಾನಾ. ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಮೋನ್ ದುಕ್ಚ್ಯಾಬರಿಂ ಉಲಯ್ತಾ. ತೆನ್ನಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಪರ್ಣಕುಟಿ ಮುಕಾರ್ ರಕ್ಷಣಾಚಿ ರೇಖಾ ಘಾಲ್ನ್, ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್‌ಯಿೀ ತ್ಯೊ ರೇಖಾ ಉತ್ರೊನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಯೇನಾಕಾ ಮ್ಹುಣ್ ಸೀತೆಕ್ ತಾಕೀತ್ ದೀವ್ನ್ ರಾಮಾಕ್ ಸೊಧ್ಚಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ. (ಹ್ಯಾ ರಕ್ಷಾ ರೇಖೆಕ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರೇಖೆ ಮ್ಹುಣ್‌ಚ್ಚ್ ನಾಂವ್ ಆನಿ ತೇ ರೇಖೆ ಉತ್ರೊನ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಚ್ಚ್ ಭಿತರ್ ವಚೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ). ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರಾಮಾಕ್ ಭೆಟ್ತಾ. ಮುರ್ಗುಂ ಮರ್ತಾನಾ ಮಾರೀಚ ರೂಪಾರ್ ಮರ್ತಾ ಮ್ಹುಣ್ ಹೆರ್

ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಂನಿ ಅಸಾ. ಪುಣ್ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಮುರ್ಘ್ಯಾಂ, ಮುರ್ಘ್ಯಾ ರೂಪಾರ್‌ಚ್ಯ್ ಮರ್ತಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತಾಚೆಂ ಜಾಮ್ಸ್ಯಾಂ ಕಾಡುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾ.

ಸೀತಾಪಹರಣ್:

ಗೊಪೆಂತ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ದೊಗೀ ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ರಾವಣ್ ಕಪಟ್ ಜೋಗಿ ರೂಪಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ಸೀತೆಕಡೇನ್ ಧರ್ಮ್ ಮಾಗ್ತಾ. (ಹೊ ಪ್ರಸಂಗ್ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಕಿ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ಹಿಚ್ಯಾ ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂ ಗೀತಾಂ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ಲಾ. ಅನಿ ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ). ಸೀತಾ-'ಆಮಿ ಕಂದಮೂಳಾಂ, ವನ್‌ಫಳಾಂ ಖಾತ್ರ್ಯ ಜಾತಾ. ಧರ್ಮ್ ಕಶೆಂ ದಿಂವ್ಚೆಂ?' ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಕಪಟ್ ಜೋಗಿ, ತಿಂಚ್ ಕಂದಮೂಳಾಂ ದಾನ್ ದೀ, ನಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಶಿರಾಪ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಧಿಂವ್ಸಾವ್ತಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ ರಕ್ಷಾ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಭಿತರ್ ರಾವಣಾಕ್ ವಚೊಂಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್. ಅನಿ, ಬಿಂಯ್ಯಾಂಚೀ ಪರಸ್ತ್ರೀಂಕ್ ಕಾಮಾಭಿಲಾಶೆನ್ ಅಪಡ್ಲ್ಯಾರೀ ರಾವಣಾಕ್ ಮರಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಾಪ್ ಅಸಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೀತೆಕ್ ಧರ್ಮ್ ಘೇವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆವ್ಪಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಗುಪಿ ಶಾಪಾಕ್ ಭಿಯೆಲ್ಲಿ ಸೀತಾ ಧರ್ಮ್ ಘೇವ್ನ್ ರಕ್ಷಾ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆತಾ. ತೊವ್ಳ್ ರಾವಣ್ ಧರ್ತರಿ ಸಯ್ತ್ ಸೀತೆಕ್ ಉಭಾರ್ನ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ರಥಾರ್ ಘಾಲ್ನ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹರ್ತಾ.

ಅಶೆಂ ಸೀತೆಕ್ ರಾವಣ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹರ್ತಾನಾ, ಸೀತಾ-ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಆಪಯಿತ್ತ್ ರುದಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ರುದಾನ್ ವನಾಂತ್ಲೊ ಜಾನಿಯೊ ಆಯ್ಕೊನ್, ರಾವಣಾ ವಯ್ರ್ ಆಕ್ರಮಣ್ ಕರ್ತಾ. ರಾವಣಾಚ್ಯಾ ಕುಯುಕ್ತಿನ್ ಜಾನಿಯಾಂಕ್ ರಾವಣ್ ಮಾರ್ತಾ. (ಹೆರ್ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ಜಾನಿಯಾಂಲೊ ಪ್ರಸಂಗ್ ಸೇತುಬಂಧ ವೆಳಾರ್ ಅಸಾ. ಪುಣ್, ಕುಡ್ಬಿ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್, ರಾವಣ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹರ್ತಾನಾ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ತಸ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಾನಿಯಾಂನಿ. ಇತ್ಲ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ರಾವಣಾಕ್ ಜಾನಿಯೊ ಕಿತೆಂ ಆಪಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸ್ಪಾಕ್ ಪುರೊ. ಏಕ್ ಹುಂಬೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಸ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಹುಂಬ್ಯಾಂಚಿ ರಾಸ್‌ಚ್ಯ್ ಆಂಗಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಕರ್ಪಾಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ಕಶೆಂಗೀ, ತಶೆಂಚ್ ಏಕ್ ಕಿರ್ಮ್ಯಾಳ್ ಜಾನಿ ರಾವಣಾ ಮುಕಾರ್ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ಯ್ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಜಾನಿಯಾಂಚೊ ಹಿಂಡ್‌ಚ್ಯ್ ಯೇವ್ನ್ ಆಂಗಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್, ರಾವಣಾ ತಸಲೊ ಶಕ್ತಿಮಾನ್‌ಯೀ ಪಕ್ಷ್ಯಾಪ್ರಾಣಿಯಾಕ್ ಘುಸ್ಪಡತ್ - ಹೆಂ ಕುಡ್ಬಿ ಜಾನಪದ್ ಲೋಕಾಲೆಂ ಚಿಂತಪ್). ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಯೇವ್ನ್ ಆಪ್ಲಾಕ್ ರಾವಣಾನ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹೆಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಜೀವಂತ್ ಅಸ್ಚ್ಯಾರ್ ಜಾನಿಯಾಂಕ್ ಸೀತಾ ವರ್ ದಿತಾ.

ಜಟಾಯು ಪ್ರಸಂಗ್:

ಜಾನಿಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ನ್ ಸೀತೆ ಸಯ್ತ್ ರಾವಣ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ, ಸೀತೆಲೆಂ ರುದಾನ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ ಜಟಾಯು, ರಾವಣಾವಯ್ರ್ ಆಕ್ರಮಣ್ ಕರ್ತಾ. ಜಟಾಯುಕ್ ಅನಿ ರಾವಣಾಕ್ ಭೀಕರ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್, ಕೊಣೀ ಸಲ್ವೊಂಚೆಂ ದಿಸಾನಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ರಾವಣ್ ಯುಕ್ತಿ ಕರುನ್ 'ಅಪ್ಲಾಲೆಂ ಮರಣ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ, ತುಜೆಂ ಮರಣ್ ತುವೆಂ ಸಾಂಗೋಕಾ' ಮ್ಹಣ್ ಜಟಾಯು ವೊಪ್ಪಾಂಚ್ಯಾಬರಿಂ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಅಪ್ಲಾಲೆಂ ಮರಣ್ ದಾವ್ಯಾ ಪಾಯಾ ಉಂಗುಷ್ಟಾ ವಯ್ರ್ ಮ್ಹಣ್

ಸಾಂಗ್ತಾ. ಜಟಾಯು ತಾಚೆಂ ಮರಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಕಾಟ್ಯಾಂವಯ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಸತ್‌ಚ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ತಿಪ್ರಕಾರ್ ಜಟಾಯು ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಉಂಗುಷ್ಟಾಕ್ ಚೊಂಚ್ ಮಾರ್ತಾನಾ, ರಾವಣಾನ್ ಉಂಗುಷ್ಟು ಚುಕಯ್ಲೆಂ. ಜಟಾಯುನ್ ಚೊಂಚ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಯಾ ರಭಸಾಕ್ ಚೊಂಚ್ ಧರ್ನಿ ಭಿತರ್ ರೊಂಬ್ಲಿ. ತಕ್ಷಣ್ ರಾವಣಾನ್ ಜಟಾಯುಚ್ಯಾ ಫಾಟಿರ್ ಪಾಯೊ ದವರ್ನ್ ತಾಚೆ ದೊನೀ ಪಾಕಾಟೆ ಕಾತರ್ಲೆ. ಜಟಾಯು ಧರ್ನಿರ್ ಪಡ್ಲೊ. ಸೀತೆನ್ ಜಟಾಯುಕೀ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಜೀವಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾಬರಿಂ ವರ್ ದಿಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಚಿ ಕಥಾಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಚಿಂತಪಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ವಿಣ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಜಟಾಯುಕ್ ಮಾರುನ್ ರಾವಣ್, ಸೀತೆಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ, ಸೀತೆ ಆಪ್ಲಾಲಿಂ ಆಭರಣಾಂ ಕಾಡುನ್ ಪಾಲವ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಂತ್ ಗುಟ್ಲಾವ್ನ್ ಋಷಿಮುಕಿ ಪರ್ವತಾರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಸಾಗೊರು ಉತ್ರೊನ್ ರಾವಣ್ ಲಂಕೇರ್ ಪಾವ್ತಾ. ಸೀತೆಕ್ ಅಶೋಕೇ ವನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಂದನಾ ಕಾಟ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ರಾಖಣೆಂ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾ. ಸೀತಾ ಥಂಯ್ ರಾಮ್‌ಧ್ಯಾನಾಚೆಂ ರುದಾನ್ ಕರಿತ್ತ್ ಆಸ್ತಾ.

ಚಾನಿಯಾಂಕ್ ವರ್:

ಹಾಂಗಾ ಪಂಚವಟಿಂತ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಗೊಪೆಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಸೀತಾ ದಿಸಾನಾ. ತೆ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವನಾಂತ್ ಸೊಧ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ವನಾ ಮಧೆಂ ಅರ್ಧ್ ಪ್ರಾಣ್ ಧರುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಚಾನಿಯೊ ಮೆಳ್ತಾ. ಚಾನಿಯೊ, ರಾವಣಾನ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ವ್ಹೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾರೂನ್ ಘಾಲ್ಲಿ ಖಬರ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಚಾನಿಯೊ ರಾವಣ್ ಗೆಲ್ಲಿ ವಾಟೆಯೀ ದಾಖಯ್ತಾ. ಚಾನಿಂಯಾಲೊ ಸಾಹಸ್ ಆನಿ ಸಹಾಯಾಕ್ ಮೆಚ್ವಾಲ್ಲೊ ರಾಮ್ ತಾಂಕಾಂ ಸುವರ್ಣಾಪಾಟ್ ದೀತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪುಣ್ ಚಾನಿಯೊ - 'ಸುವರ್ಣಾ ಪಾಟ್ ದೀಲ್ಯಾರ್ ಸುವರ್ಣಾಖಾತೀರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಗೊರ್‍ವಾಂ ರಾಕ್ತೆ ಚೆಡೆ ಬಡವ್ನ್ ಮಾರೀತ್, ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕಾಂಬ್ಳಿ ಪಾಟ್ ದೀ' ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾ. ರಾಮ್ ಚಾನಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಟಿ ವಯ್ರ್ ಹಾತ್ ವೊಡ್ತಾನಾ ಕಾಂಬ್ಳಿ ಪಾಟ್ ಉದೇತಾ. 'ಚಾನಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಟಿರ್ ಆಸ್ಚೆ ಪಾಟ್ ತೆಚ್' ಮ್ಹಣ್ - ಹಾಂಗಾ ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ಲೊಕಾಲೆಂ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ವಿಶೇಶ್ ರಿತಿರ್ ಘೊಳ್ಟಾಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಚೆಂ ಗೀತ್ ಸುಂದರ್ ರಿತಿರ್ ವಿಣ್ಲಾಂ ತೆಂ ಅಶೆಂ ಆಸಾ.

"ಚಾನಿಯೇ ಚಾನಿಯೇ ಖಂಯ್‌ಗೇ ವಾಟ್
ರಾವಣಾನ್ ಸೀತಾ ವ್ಹೆಲ್ಯಾ ಈತ್‌ಗಾ ವಾಟ್
ತುಕಾಂ ದೀತಾಂ ಚಾನಿಯೇ ಸುವರ್ಣಾಪಾಟ್
ನಾಕಾ ಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾ ಸುವರ್ಣಾ ಪಾಟ್
ಗೊರ್‍ವಾಂ ರಾಕ್ಲೆ ಝುಂಗ್ರೆ, ಚೆಡೆ ಯವ್ರುದಾಂ ಕಾಡೀತ್
ಗೊರ್‍ವಾಂ ರಾಕ್ಲೆ ಝುಂಗ್ರೆ, ಚೆಡೆ ಬಡವ್ನ್ ಮಾರಿತ್
ಮ್ಹಾಕಾ ದೀಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾ ಕಾಂಬುಳೀ ಪಾಟ್
ತುಕಾಂ ದೀತಾಂ ಚಾನಿಯೇ ಕಾಂಬುಳೀ ಪಾಟ್
ಈತ್‌ಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾ ಲಂಕೇರ್ ವಾಟ್"

ಜಾಸಿಯಾಂಲೆಂ ವರತಮಾನ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ ರುದಾನಾನ್ ವಳ್ವಳ್ಚೊ ಜಠಾಯು ಮೆಳ್ಳೊ. ಜಠಾಯುನ್, ರಾವಣಾಕ್ ಆಪ್ಣಾನ್ ತಡ್‌ಯಿಲ್ಲೆಂ, ರಾವಣಾನ್ ಕಪಟ್ ರಿತಿರ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಸೀತೆಕ್ ಚೋರುನ್ ವ್ಹೆಲೆಂ. ಸೀತೆನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ವರ್ ದಿಲ್ಲೊ ವಿವರ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ. ಆನಿ ಪ್ರಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ. ರಾಮಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ತಳ್ತ್ಯಾ ಪಯ್ರ್ ಸರಣ್ ದಾಳುನ್ ಜಠಾಯುಕ್ ದಹನ್ ಕೆಲೆಂ. ಮುಕಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾ ತಾಂಕಾಂ ಶಬರಿ ಸಾರ್ ಭೆಟ್ಲಿ. ತಿಣೆಂ ವನಾಂತ್ಲಿಂ ವನ್‌ಫಳಾಂ ದೀವ್ನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಪಂಪಾ ಸರೋವರಾ ತೀರೆಕ್ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್ಲಿ. ಪಂಪಾ ತೀರೆಕ್ ಪಾವ್ಲೆಲ್ಯಾ ರಾಮ್ ಸರೋವರಾಂತ್ ಸಾಳಕಾ ಫುಲಾರ್ ಸೀತಾದೇವಿಲೆಂ ಮುಖಾಮಳ್‌ಬ್ ದೆಖ್ಲೊ ಆನಿ ಮತ್ ಚುಕ್ಲೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ ತಾಕಾ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಹಾಡುನ್ ದೋಗ್‌ಯೀ ಚಂದನಾ ಕಾಟ್ಯಾರ್ ಬಸ್ಲೆ.

ಸುಗ್ರೀವ ಸಖ್ಯ:

ಪಂಪಾಸರೋವರಾ ಲಾಗಿಂಚ್ಯಾ ರುಷಿಮುಕ ಪರ್ವತಾರ್ ಲಾಗೂನ್ ಸುಗ್ರೀವ್ ವಾನೊರ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ದೃಶ್ಯ ಪಳಯ್ಲೆಂ. ತಾಣೆಂ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ. ಹನುಮಂತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ ವೇಸ್ ಧರುನ್ ಯೆವ್ನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಭೆಟ್ಲೊ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾವಿಶಿಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆವ್ನ್, ಆಪ್ಲೆಂ ನಿಜ್‌ರೂಪ್ ದಾಕವ್ನ್, ಪರಿಚಯ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ರುಷಿಮುಕ ಪರ್ವತಾರ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರುನ್ ಸುಗ್ರೀವಾ ಕಡೆನ್ ಸಖ್ಯ ಕರಯ್ಲೆಂ. ಸುಗ್ರೀವಾನ್, ಭಾವ್ ವಾಲಿನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯಿಲ್ಲೆಂ, ಬಾಯ್ಲ್ ರುಮೇಕ್ ಬಂಧನಾಂತ್ ದವರ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ ರಾಮಾಕ್ ಕಳಯ್ಲಿ. ರುಮೇಕ್ ಹಾಡೂನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಸೀತೆಕ್ ಸೊಧ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಣಿಂ ವಾನರಾ ಕುಳಿ ಸಯ್ತ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ರಾಮಾನ್ - ರುಮೇಕ್ ಪಾಟಿಂ ಹಾಡೂನ್ ದಿತಾಂ, ವಾಲಿಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಭಾಸ್ ದಿಲಿ. ಪುಣ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಧಯ್ರ್ ಯೇನಾ. ವಾಲಿ ಅಪರಿಮಿತ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ, ದುಂದುಭಿ ದಯಿತ್ಯಾಲೊ ಸಾಂಗಾಳೊ ಸದಾಂ ಉಕಲ್ತಾಲೊ. ತುವೆಂ ತೊ ಉಕಲ್ನ್ ಸಕತ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಧಯ್ರ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸುಗ್ರೀವಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ರಾಮಾನ್ ದಾವ್ಯಾ ಪಾಯಾಚ್ಯಾ ಉಂಗುಟ್ಯಾನ್ ತೊ ಸಾಂಗಾಳೊ ಉಂಚಾಳುನ್ ಪರ್ಕೀಸ್ ಯೋಜನಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಉಡಯ್ಲೊ. ಏಕಾಚ್ ಬಾಣಾನ್ ಸಾತ್ ತಾಡ್‌ಮಾಡ್ ಕಾತರ್‌ಲ್ಲಿ ರಾಮಾಲಿ ಸಕತ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಸಂತೋಸ್ ಜಾಲೊ. ರುಷಿಮುಕ ಪರ್ವತಾರ್ ಪೆಳ್‌ಲ್ಲಿ ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಆಭರಣಾಂಚಿ ಪೊಟ್ಲಿ ವಾನರಾಂನಿ ಹಾಡೂನ್ ರಾಮಾಕ್ ದಾಕಯ್ಲಿ. ತಾಂತುಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ಮಾತ್ರ್ ನಿಶಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟ್ ಕರುನ್, ಸೀತಾ ಸೊಧ್ಚ್ಯೊ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಿಶ್ಚಯ್ ಕೆಲೊ.

ವಾಲಿ ವಧಾ:

ರಾಮಾನ್ ಧಯ್ರ್ ದೀವ್ನ್ ಧಾಡ್‌ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸುಗ್ರೀವ್ ವಚೋನ್ ವಾಲಿಕ್ ರಣಾಗ್ರಾಕ್ ಆಪಯ್ಲೆಂ. ರಾಗಾನ್ ಪೆಟ್‌ಲ್ಲೊ ವಾಲಿ ಯೇವ್ನ್ ದೊಗಾಂಯ್ಚೀ ಯುದ್ಧ್ ಜಾಲೆಂ. ಸಲ್ವಾಲ್ಲೊ ಸುಗ್ರೀವ್ ವಾಲಿಲ್ಯೆ ಪೇಟ್ ಖಾವ್ನ್ ರುಷಿಮುಕ ಪರ್ವತಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಯೇವ್ನ್ ರಾಮಾಕ್ ದುಸ್ವಾಸುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ವಾಲಿ ಕೋಣ್, ಸುಗ್ರೀವ್ ಕೋಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಾನಾಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಣಾನ್ ಬಾಣ್‌ಸಂಧಾನ್

ಕರುಂಕ್ಸಾ ಮ್ಹುಣ್ ರಾಮಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ಗುರುತಾಕ್ ಫೂಲಾಂ ಮಾಳಾಂ ಘಾಲ್ನ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ವಾಲಿಕಡೆನ್ ಯುದ್ದಾಕ್ ಧಾಡುನ್ ದಿಲೊ. ಕೊಪಾಕ್ರೋಧ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವಾಲಿ, ಬಾಯ್ಲ್ ತಾರಾದೇವಿನ್ ಆಡಾಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಉಟಾಂಉಟಿಂ ಸುಗ್ರೀವಾಡೆ ಯುದ್ಧಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. (ಜೈನ ರಾಮಾಯಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾರಾದೇವಿ ಸುಗ್ರೀವಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್) ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಭೀಕರ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾತಾನಾ ರೂಕಾ ಆಡ್ ರಾವುನ್ ರಾಮಾನ್ ವಾಲಿಕ್ ಬಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ. ವಾಳಿ ಧರ್ಣಿರ್ ಪಡ್ಲೊ ಆನಿ ರಾಮಾಕ್ ದುಸ್ವಾಸುಚಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ವಾಲಿಕ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಆಶಾ ಅಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಾಣ್ ಆಪುನ್ ಕಾಂಯಿಂಚ್ಟ್ ಬಾಧಕ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಪಾಟಿಂ ಕಾಡ್ಟಾಂ ಮ್ಹುಣ್ ರಾಮಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ವಾಲಿನ್ ಮೋಕ್ಷ್ ಮಾಗ್ಲೊ ಆನಿ ಪ್ರಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ. ರಾಮಾನ್ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ರಾಯ್‌ಪಾಟ್ ಆನಿ ವಾಲಿಪುತ್ರ್ ಅಂಗದಾಕ್ ಯುವರಾಜ್ ಪಾಟ್ ಬಾಂಧ್ಲೊ.

ಸೀತಾನ್ವೇಷಣ್:

ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ಸುಗ್ರೀವ್, ಹನುಮಂತ್, ಜಾಂಬವ್, ವಾನರಾ ಸಯ್‌ನೆಂ ಮೆಳುನ್ ಸೀತೆ ಸೊಧೆಖಾತಿರ್ ಸಮಾಲೋಚನ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ಸೀತಾ ಸೊಧೆಕ್ ಕೊಣ್ ಶಕ್ತಿವಂತ್ ಮ್ಹುಣ್ ಪಳೆವ್ಚಾಕ್ ರಾಮಾನ್ ವೀಡೊ ಪೂಜೆಯ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಸೊಭೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾನ್ ಉಟುನ್ ವೀಡೊ ಧರ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಗೆಲ್ಯೊ ಸಕ್ತ್ಯೊ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕೆಲ್ಯೊ. ಹನುಮಂತಾಲಿ ಸಕತ್ ಪಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಕಾಚಿ ಮುದಿ ತಾಕಾ ದಿಲಿ. ಮುದಿ ಘೇಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾನ್, ಸೊವ್‌ಗಿರಿ ಪರ್ವತಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಡನ್ ಮಾರ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಉಡನ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೊ ಹನುಮಂತು, ಸಮ್ದ್ರಿರ್ ಉತ್ರೊನ್ ಲಂಕೇಚ್ಯಾ ಘಾಡ್ಡಾ ಕುಶಿನ್ ವಚೊನ್ ಪಡ್ಲೊ.

ತ್ಯಾ ಘಾಡ್ಡಾ ಲಂಕೇಚ್ಯಾ ಎಕೆ ತಳ್‌ಯೆ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಎಕ್ಲೊ ರುಷಿ ಮಾತ್ರ್ ತಪ್ ಕರುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ರಾವಣಾಲಿ ಲಂಕಾ ಖಂಯ್ಚಿ ಮ್ಹುಣ್ ಕಳಾನಾ. ರುಷಿಕ್ ಝುಗವ್ನ್ ವಿಚಾರ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಗೆಲೊ ತಪೋಭಂಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಬರಿಂ ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತೊ ಏಕ್ ಉಪಾಯ್ ಕರ್ತಾ. ದೋನ್ ಫಾತ್ರಾಂಚಿ ರಾಂದಣ್ ಘಡಯ್ತಾ. ರಾಂದ್ನಿ ವಯ್ರ್ ಹಾಂಡಿ ದವರ್ತಾ ತೀ ಸಕಯ್ಲ್ ಪಡ್ತಾ. ಹನುಮಂತು ಸೀಪೆಂ ಘೇವ್ನ್ ತಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಉದಕಾಂತ್ ಬುಡೊವ್ನ್ ಉದಕ್ ಹಾಡ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲಯ್ತಾ. ಹನುಮಂತಾಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವ್ಯರ್ಥ್ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ ರುಷಿಕ್ ಝಾಗರಣ್ ಜಾತಾ. ರುಷಿ ಹನುಮಂತಾ ಕಡೆನ್ 'ತೂಂ ಕೊಣ್'? ಕಿತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂಗಾ ಆಯ್ಲಾ'?' ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಹನುಮಂತು ಆಪ್ಲಾಲಿ ಪರಿಚಯ್ ಸಾಂಗುನ್, ಸೀತೇ ಸೊಧೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ವಿವರ್ ತಾಕಾ ದೀತಾ. ತೋ ರುಷಿ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ- 'ಲಂಕಾ ಪಾಟಣ್ ಫಾಟಿಂ ಉರ್ಲೆಂ. ಮ್ಹಾಕಾ ಉಭಾರ್ನ್ ತೂಂ ಫಾಟಿಂ ಉಡ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಲಂಕಾಪಾಟಣಾಕ್ ಪಾವ್ತಾ' ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹನುಮಂತು ರುಷಿಕ್ ಉಭಾರ್ಲಲ್ಯಾ ರಭಸಾಕ್, ತೋ ಲಂಕಾ ಪಾಟಣಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ಪೊಡ್ತಾ.

ತುಳಸೀದಾಸ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಕಥಾಕ್ ಸರಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ಆಸಾ. ಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿ ಹಾಡ್ಟಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಕಾಲನೇಮಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ರಾಕೊಸ್, ರುಷಿ ರೂಪಾರ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಫಟಂವ್ಚೆಂ ಘಡಿತ್ - ಹ್ಯಾ ಕಥಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ. ಪುಣ್, ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ್ ಮಾತ್ರ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್.

ಹನುಮಂತ-ಲಂಕಾದರ್ಶನ್:

ಲಂಕೇರ್ ಪಾವ್ಲೊ ಹನುಮಂತು ಆಪ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ಬದ್ಲೂನ್ ಸಾನ್ ರೂಪಾರ್ ಸೀತೆಕ್ ಸೊಧೀತ್ ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಅಂತಃಪುರಾಕ್ ವೆತಾ. ಥಂಯ್ ರಾವಣ್ ಮಂಡೋದರಿ ಸಾಂಗಾತ್ ಪಾಲಂಗಾರ ಆಸ್ತಾನಾ, ಮಂಡೋದರಿ ರಾವಣಾ ಕಡೆನ್ ಸೀತೆಕ್ ಘಾಟಿಂ ರಾಮಾಕ್ ಧಾಡೂನ್ ದಿವ್ಯಾಕ ಉಪಾದೇಸ್ ಕರ್ತೆಂ ಪಳಯ್ತಾ. ಪುಣ್ ರಾವಣ್ ಆಯ್ಕನಾ. ತೋ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟ್ ಜಾತಾ.

ರಾವಣ್ ಸೀತೆಕ್ ವಶೀಕರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಶೋಕವನಾಕ್ ವೆತಾನಾ ತಾಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಣುರೂಪಿ ಹನುಮಂತು ಗೆಲೊ. ರಾವಣ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಥರಾನ್ ಸೀತೆಕ್ ವಶ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಸೀತಾ ರಾಮ್‌ರಾಮ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂವರತಾ ಶಿವಾಯ್ ರಾವಣಾಕ್ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ಜವಾಬ್ ದೀನಾ. ತೆನ್ನಾ ರಾಗಾನ್ ಪೆಟ್‌ಲ್ಲೊ ರಾವಣ್ ಘಾಟಿಂ ರಾಕ್ಷೆರಾಕ್ ಚಲ್ತಾ - ಹೆಂ ಸಗ್ಗೆಂ ಹನುಮಂತು ರಾವಣಾಚ್ಯಾ ಗಮನಾಕ್ ಯೇನಾಸ್ತಾಂ ಪಳಯ್ತಾ.

ಅಶೋಕವನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸೀತಾ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಡ್ಡ್ಯಾ ಚಂದನಾ ರೂಕಾವಯ್ರ್ ಹನುಮಂತು ಬಸ್ತಾ. ಸೀತಾ ದುಃಖಾತಪ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಮ್‌ಸ್ಮರಣ್ ಕರುನ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹನುಮಂತು ಸ್ವಾಸ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಬಾಳಾರ್ ರಾಮಾನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಕೆಚಿ ಮುದಿ ದೆಂವಯ್ತ್ ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಪಡಾಂ ಘಾಲ್ತಾ. ಸೀತೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಭರ್ತಾರಾಚಿ ಮುದ್ರಿಕಾ ಕೊಣೆ ಹಾಡ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚ್ಚಿತ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ಹನುಮಂತು ರಾಮ್‌ರಾಮ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂವರತಾ ಆನಿ ಚಂದನಾ ರೂಕಾ ವಯ್ಲೊ ದೆಂವ್ನ್ ಸೀತೆಚ್ಯಾ ಚರಣಾಂಕ್ ಪಡೂನ್ ವಂದನ್ ಕರ್ತಾ. ಸೀತಾ ಹನುಮಂತಾಚಿ ಪರಿಚಯ್ ವಿಚಾರ್ನ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ತಾಕಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸೊಧುಣಾತಿರ್ ರಾಮಾನ್‌ಚ್ ಧಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ದೃಢ್ ಕರುನ್ ಘೆತಾ. ಆಪ್ಲಿ ಸೊಧ್ನ್ಯಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾಕಡೆನ್, ಆಪ್ಣಾಕ್ ಪಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಿಹ್ನ ಕುರುಹು ಜಾವ್ನ್ ಚೂಡಾಮಣಿ ದೀವ್ನ್ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಕ್ ಪಾವಂವ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಅಶೋಕ್ ವನ್‌ಧ್ವಂಸ್:

ಹನುಮಂತು, ಆಪುಣ್ ಲಂಕೇರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ವಿಷಯ್ ರಾವಣಾಕ್ ಕಳೊಂವ್ಯಾಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ಅಶೋಕವನಾಂತ್ಲಿಂ ವನ್‌ಫಳಾಂ ಖಾವ್ಯಾಕ್ ಸೀತಾದೇವಿಕಡೆನ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಸೀತಾ - 'ರಾವಣಾಚಿ ಜೆವಣ್ ಧಾಡ್ತಾ - ತೆಂ ತುಂ ಖಾ' ಮ್ಹಣ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. 'ರಾವಣಾಲೆಂ ಜೆವಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಉಷ್ಟೆಂ ಜಾತಾ. ತೆಂ ಅಗ್ನಿನ್ ಖಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಹಾಂವ್ ಖಾಯ್ನಾ. ಮ್ಹಾಜೆಂ ಖಾಣ್ ವನ್‌ಫಳಾಂ - ತಿಂ ಖಾವ್ಯಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಕರುನ್ ದೀ' ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾ. ಸೀತಾ ಒಪ್ತಾ. ಹನುಮಂತು ಭಾರೀ ಸಂತೋಸಾನ್ ಅಶೋಕವನಾಂತ್ ರಿಗ್ತಾ ಆನಿ ವನ್ ನಿರ್ನಾಮ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾಂತ್ - ವಾನರ್ ಉಕಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಾಯ್ನಾ. ಪ್ರಕೃತಿಂತ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಿಕ್ಲೆಂ ವನ್‌ಫಳಾಂ ಖಾವ್ಚೆಂ ಮಾಕ್ಡಾ ಕುಳಿಯೆಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ - ಹೆಂ ಯಥೋಚಿತ್ ರಿತಿನ್ ಕಥಾಂತ್ ಕುಡ್ಯಾಂನಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಅಶೋಕ್‌ವನ್ ನಿರ್ನಾಳಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಬಂಧ್ ರಾಖಣೆಂ ಧಾಂವ್ನ್ ಯೆತಾ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ದಾಂಡ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ಯಾಂನಿ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರೀ ತಾಕಾ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಧರ್ಲ್ಯಾರೀ ಮೆಳಾನಾ. ಹನುಮಂತುಚ್ ಮೆಳಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಕಸಾಂಕ್ ಮಾರ್ತಾ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಬಂಧ್ ರಾಖಣೆ ರಾವಣಾಲಾಗಿಂ

ದೂರಾಂ ವ್ಹರ್ತಾ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ಧರ್ಚ್ಯಾಕ್, ರಾವಣ್, ಪೂತ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಯೇವ್ನ್ ಹನುಮಂತಾವಯ್ರ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಸೊಡ್ತಾ. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾಕ್ ಮಾನ್ ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹನುಮಂತು ಬ್ರಹ್ಮಪಾಸಾಂತ್ ಸಾಂಪ್ಡ್ತಾತಾ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಹನುಮಂತಾಕ್ ಬಂಧನ್ ಕರುನ್ ರಾವಣಾ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡ್ತಾ.

ಲಂಕಾದಹನ್:

ರಾವಣಾ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡ್ಲಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾ ಕಡೆನ್ ರಾವಣ್ - 'ತುಜೆಂ ಮರಣ್ ಸತ್ತ್ಯಂ ಸಾಂಗ್' ಮ್ಹುಣ್ ಭೆಷ್ಟಾಯ್ತಾ. ತಾಕಾ ಹನುಮಂತು ಸಾಂಗ್ತಾ - 'ಮ್ಹಾಜೆಂ ಮರಣ್ ಸತ್ತ್ಯಂ ಸಾಂಗ್ತಾಂ, ಮ್ಹಾಜ್ಯಾ ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಯೇಡುಕಾ, ತೇಲ್ ತೂಪ್ ವೊತ್ಯಾ, ಬಾಲ್ಯಾಕ್ ಹಾಗ್ ಪೆಟೊವ್ಯಾ, ಆನಿ ಸಾಗರಾಂತ್ ಲಕವ್ಯಾ'. ಹನುಮಂತಾಲೆಂ ಉತರ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ಲಂಕೇರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಹಾಡೂನ್ ಯೆಡ್ಲ್ಯಾರೀ, ಹನುಮಂತಾನ್ ಬಾಲ್ ವ್ಹಾಡಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಪಾವಾನಾ. ರಾವಣಾಕ್ ಖಿಂತ್ ಲಾಗ್ತಾ. ನಿರ್ವೊಗ್ ನಾಸ್ತಾಂ, ಆಖೆರಿಕ್ ಸೀತೆಲ್ಯೊ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಹಾಡೂನ್ ಬಾಲಾಕ್ ಯೆಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಹನುಮಂತು ಶರಣ್ ಪಡ್ತಾ. ಬಾಲ್ ವ್ಹಾಡಂವ್ಚೆಂ ರಾವಯ್ತಾ. ರಾಕಸಾಂನಿ ತೇಲ್ ತೂಪ್ ವೊತುನ್ ಬಾಲಾಕ್ ಹಾಗ್ ಲಾಯ್ಲೊ. ಹಾಗ್ ಲಾಯಿಲ್ಲೆಂಚ್ ಹನುಮಂತು ರಾವಣಾ ಬೊಡಾರ್ ಉಡ್ಲೊ. ತಾಚೆಂ ಖಾಡ್‌ಬೋಡ್ ಲ್ಹಾಸ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಉಪರಾಂತ್ ಲಂಕೇ ವಯ್ಲ್ಯಾ ರಾವ್ಪೆರಾಂಕ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕೀ ಹಾಗ್ ಲಾವ್ನ್ ಲ್ಹಾಸ್ಲೆಂ. ವಿಭೀಷಣಾಲೆಂ ರಾವ್ಪೆರ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ.

ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಹನುಮಂತು ಸಮ್ದ್ರಿರಾ ತೀರೆಕ್ ಗೇಲೊ. ಸಮ್ದ್ರಿರಾಂತ್ ಬಾಲ್ ಬುಡವ್ನ್ ಬಾಲಾಚೊ ಹಾಗ್ ಫಾಲ್ಡ್ಯಾಯ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವೇಳಾ ಬಾಲಾಚೆಂ ಅರ್‌ವೆಂ ಝುಡ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಅರ್‌ವೆಂ ಮೊರಿಯೆ ಮಾಸ್ಶೆನ್ ಗಿಳ್ಳೆಂ. ಮುಕಾರ್ ತ್ಯಾ ಮೊರಿಯೆ ಮಾಸ್ಶೆಕ್ ಗರ್ಭ್ ಸಂಭವ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಗರ್ಭಾರ್ ಮಕರಧ್ವಜ ಜಲ್ಮಾತಾ.

ಥಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಹನುಮಂತು ಫಾಟಿಂ ಸಮ್ದ್ರಿರ್ ಉತ್ರೊನ್, ವಾನರಾಂ ಸಯ್ತ್ ರುಷಿಮುಕಿ ಪರ್ವತಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಭೆಟ್ಲೊ. ಸೀತಾ ಸೊಧ್ಲ್ಯೊ ಕೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ಆಪ್ಣಾನ್ ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖಬರ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಾಂಗ್ಲಿ. ಸೀತೆನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಚೂಡಾಮಣಿ ರಾಮಾಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕೇಲಿ.

ಅಂಗದ ಸಂಧಾನ್:

ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಆನಿ ವಾನರಾದಳಾನ್ ಸಮಾಲೋಚನ್ ಕರುನ್, ರಾವಣಾ ಕಡೆನ್ ಸಂಧಾನಾಕ್ ಲಂಕೇವಯ್ರ್ ಅಂಗದಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ. ಲಂಕೇರ್ ರಾವಣಾ ಆಸ್ಥಾನಾಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅಂಗದಾಕ್ ಕೋಣೀ ಮಾನ್ ದೀನಾ, ಬಸೊಂಕೀ ಸಾಂಗಾನಾ. ಅಂಗದು ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಲಾನ್‌ಚ್ ಸಿಂಹಾಸನ್ ಬಾಂಧುನ್ ರಾವಣಚಾಕ್‌ಯೀ ಉಭಾರಾಯೆರ್ ಬಸ್ಲೊ. ರಾವಣಾಕಡೆನ್ ಸೀತಾ ದೇವಿಕ್ ಧಾಡುನ್ ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಂಧಾನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ರಾವಣ್, ಕೋಪಾ ಕ್ರೋಧ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಕಸಾಂ ಕರ್‍ನ್ಯಾ, ಅಂಗದಾಕ್ ಮಾರ್‍ಚ್ಯಾಕ್ ಲಾಯ್ಲೆಂ. ಅಂಗದು ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಇರ್ವ್ಯಾರ್ ಉಡುನ್, ತಾಕಾ ಮ್ಹುಸ್ತುನ್, ಥಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಚುಕೊವ್ನ್ ಫೇವ್ನ್, ಫಾಟಿಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಕ್ ಆಯ್ಲೊ.

ಸೇತುಬಂಧನ್:

ಅಂಗದಾಲೆಂ ಸಂಧಾನ್ ವಿಫಲ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಆನಿ ವಾನರಾವಳಿನ್ ಲಂಕೇವಯ್ರ್ ತಂಯ್ ಮಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಿಶ್ಚಯ್ ಕೇಲೊ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಸಾಗರಾಕ್ ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಯಾಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕೇಲಿ. ರಾಮಾನ್ ನಳಾ ಕಪಿಕ್ ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಯಾಕ್ ನೇಮುಕ್ ಕೆಲೊ. ವಾನರಾಂಕ್ ಪರ್ವತ್ ಹಾಡ್ಯಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೆ. ನಳಾಕಪಿ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತಾಚ್ಯೊ ಕಿನಾರ್ಯೊ ವ್ಹಾಂವ್ನ್ ಹಾಡೂನ್ ಸಾಗರಾಂತ್ ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೊ. ಸರ್ವ ವಾನರಾಂನಿ ವ್ಹಡ್ ವ್ಹಡ್ ಗುಡೆ ದೊಂಗೊರ್ ಹಾಡೂನ್ ನಳಾಕಪಿಕಡೆನ್ ದಿಲೆ ಆನಿ ನಳಾಕಪಿನ್ ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಲೊ.

ಸುಗ್ರೀವಾನ್ ಉದಯಾದ್ರಿ, ಅಸ್ತಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ್ ಶಿಖರ್ ಹಾಡ್ಲೆ. ಅಂಗದಾನ್ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಾಚೊ ಶಿಖರ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ಜಾಂಬವಾನ್ ಹಿಮವತ್‌ಪರ್ವತಾಚೆ ಚೌದೇಸ್ ಶಿಖರ್ ಹಾಡ್ಲೆ. ಹೆ ಸಗ್ಳೆ ಪರ್ವತ್ ಹಾಡೂನ್ ನಳಾಕಪಿಕಡೆನ್ ದಿಲೆ. ತಾಂಣಿ ಏಕಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ಘೆವ್ನ್ ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಲೊ. ಹೊ ಸೇತು ಸಾತ್ ಯೋಜನಾಂ ಜಾಲೊ. ಅನಿಕೀ ಚಾಳೀಸ್ ಯೋಜನಾಂ ಬಾಕಿ ಉರ್ಲೊ. ಪೂಣ್, ವಾನರ್ ಸಗ್ಳೆ ಸಲ್ವೊನ್ ಪಡ್ಲೆ. ಹೆಂ ಹನುಮಂತಾನ್ ಪಳಯ್ಲೆಂ. ಏಕ್‌ಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲಾಂ ಉಡೊನ್ ಗೆಲೊ ಹನುಮಂತು ಮೇರು ಪರ್ವತಾರ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಅಪ್ಲ್ಯಾಲೊ ಬಾಲ್ ಮೇರು ಪರ್ವತಾಕ್ ಘುಮುನ್ ಹಾಲಯ್ಲ್ಯಾನಾ ಸಗ್ಳೆ ಲೋಕ್ ಧಲ್ಲೆ. ಸತ್ಯ ಲೋಕಾಂತ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ್ ಸಿಂಹಾಸನಾವಯ್ಲೊ ಸಕಯ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ್ ಮೇರುಪರ್ವತಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾ. ಪೂಣ್, ಹನುಮಂತು ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾಕಡೆನ್ ಯುದ್ಧಾಂಕ್ ರಾವ್ಲಾ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸಕ್ತಿನ್ ಧಂಯ್ ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಹಾಡಯ್ಲೆ. ರಾಮಾನ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ - "ಹನುಮಂತಾ, ತುಗೆಲೊ ರೌದ್ರವತಾರ್ ಸೊಡ್. ಹೊ ಮೇರುಪರ್ವತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ್ ಆಧಾರ್. ತುವೇನ್ ಹೊ ಪರ್ವತ್ ಉಂಚಾಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳೆ ಲೋಕ್ ನಾಸ್ ಜಾತಾ. ಹಾಚ್ಯೊ ಕಿನಾರ್ಯೊ ಕಾಡೂನ್ ಹಾಡ್" ಮ್ಹಣ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯೊ ಹನುಮಂತು ಮೇರು ಪರ್ವತಾಚ್ಯೊ ಕಿನಾರ್ಯೊ ಕಾಡೂನ್ ಹಾಡೂನ್ ನಳಾಕಪಿಕಡೆನ್ ದಿತಾ. ನಳಾಕಪಿನ್ ಘೆವ್ನ್ ಉರ್‌ಲ್ಲೊ ಚಾಳೀಸ್ ಯೋಜನಾಂ ಸೇತು ಪೂರ್ತಿ ಕೇಲೊ. ರಾಮಾಲೆಂ ಸಯ್‌ನ್ಯಂ ಸೇತು ಉತ್ರೊನ್ ಲಂಕೆಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ ಆನಿ ಸುವೇಲಾದ್ರಿ ಪರ್ವತಾ ತೀರೆರ್ ತಂಯ್ ಮಾರ್ಲೊ.

ವಿಭೀಷಣ ಪ್ರಸಂಗ್:

ರಾಮಾಲೆಂ ಸಯ್‌ನ್ಯಂ ಲಂಕೇರ್ ಪಾವ್ಲಿ ಖಬರ್ ವಿಭೀಷಣಾಕ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ತೋ ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಸೊಭೆಕ್ ವಚೊನ್ 'ಏತ್‌ಪೂನ್ ಪಾಪ್ಲೆ ಸೂರ್ಯಾವೀರ್. ರಾಮಾಚಿ ಸೀತೆಕ್ ಪಾಟಿಂ ದೀಯಾ. ಧರ್ಮ ರಾಜ್ ಕರ್ಯಾ' ಮ್ಹಣ್ ಬಂಧ್ವ ರಾವಣಾಕ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ್ ಸಾಂಗ್ಲಾ. ರಾವಣ್ ಆಯ್ಕಾನಾ. ತೋ ಕೊಪಾಕ್ರೋಧ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಭೀಷಣಾಕ್‌ಚ್ ಧಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ತಾ.

ವಿಭೀಷಣು ಅವಯ್ ಕೈಕಸೆಲಾಗಿಂ ವಚೊನ್ ರಾವಣಾಕ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ್ ಸಾಂಗ್ಯಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ರಾವಣ್ ಕೈಕಸೆಲೆಂ ಉತರ್‌ಯೀ ಆಯ್ಕಾನಾ. ವಿಭೀಷಣು ಲಂಕೇ ವಯ್ಲೊ ಧಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ ಆನಿ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಪಾಳ್ಯಾಕ್ ಮೆಳ್ಯಾಕ್ ವೆತಾ. ವಿಭೀಷಣು ಯೆತಾನಾ ರಾಮ್ ತಾಗೆಲಿ ಪರಿಚಯ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ತೆನ್ನಾ ವಿಭೀಷಣು - "ಪೂರ್ವಾಂ ಕೈಕೇಕ್ ಏಕ್ ಪಿಂಪ್ ದಿಲೊ. ತೋ ಪಿಂಪ್ ಗಾರೆ ಘೊಣೆನ್

ಸಾಡೂನ್ ಲಂಕೇರ್ ಘಾಲ್ಲೊ, ತೊ ಕೈಕಸೆಕ್ ಮೆಳುನ್ ತ್ಯಾ ಪಿಂಡಾಕ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಆಪುಣ್ ಲಂಕೇಚ್ಯಾ ರಾವಣಾಲೊ ಭಾವ್ ವಿಭೀಷಣು'' ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ ರಾಮ್ ತಾಕಾ ಆಪ್ಲಾಲೊ ಆನಿಏಕ್ಲೊ ಭಾವ್ ಮ್ಹುಣ್‌ಚ್ಚ್ ಲೆಕುನ್ ಯಾಂಗ್ಲೂನ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಾಳಯಾಕ್ ಮೆಳಯ್ತಾ. ರಾಮಾನ್ ವಿಭೀಷಣಾಕ್ ಆಪ್ಲೊ ಭಾವ್ ಮ್ಹುಣ್ ಕಾಣ್ಘೆವ್ಚ್ಯಾಕ್, ಕೈಕೆಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಂಡಾಕ್ ವಿಭೀಷಣು ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ರಾಮಾಯಣಾಚ್ಯಾ ಕಥಾಂತ್ ಗುಂತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಘುಡಿತ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ವಿಭೀಷಣಾ ಜಲ್ಮಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಗೀತ್ -

''ಪೂಡಾಂ ಕೈಕೇಕ್ ದೀವೆಲೊ ಏಕ್ ಪಿಂಡ್
ತಳಪ್ ಮಾರೀಲಾಂ ಗಾರೇ ಘೊಣೆನ್
ತಳಪ್ ಮಾರೂನಿ ಪಿಂಡ್ ಘೆವುನು ಗೇಲಾ
ಪಿಂಡ್ ಘಾಲೀಲೊ ಸುವರ್ಣ ಲಂಕೇರ್
ಪಿಂಡಾ ಜಲ್‌ಮೊಲೊ ವೀರಾವಿಭೀಷಣು''

ನಿಖುಂಬಿಳಾ ಯಾಗ್:

ರಾವಣಾ ಪುತ್ರ್ ಇಂದ್ರಜಿತು ಯುದ್ಧಾಂತ್ ಜಯ್ತಾ ಖಾತಿರ್ ಲಂಕಾಲಾಗಿಂಚ್ಯಾ ನಿಖುಂಬಿಳಾ ಮ್ಹುಣ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಸಕ್ತೆಚ್ಯಾ ಯಾಗಾಕ್ ಬಸ್ತಾ. ಹಿ ಖಬರ್ ವಿಭೀಷಣಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೊ ಯಾಗ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾಕ್ ಸಲ್ವೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಣಾಚಾನ್‌ಯೀ ಅಸಾಧ್ಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ವಿಭೀಷಣಾಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ತಾ.

ವಿಭೀಷಣು ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ರಾಮಾಕ್ ಝುಗಯ್ತಾ. ರಾಮ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಹನುಮಂತು ಯೇವ್ನ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾಲೊ ಹೂಮ್ ವಿಧ್ವಂಸ್ ಕರ್ತಾ. ಥೊಡ್ಯಾಂ ರಾಮಾಯಣಾಂನಿ ಇಂದ್ರಜಿತಾಲೊ ನಿಖುಂಬಿಳಾ ಯಾಗ್ ಧ್ವಂಸ್ ಕರ್ಚೊ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್.

ಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿ:

ನಿಖುಂಬಿಳಾ ಯಾಗ್ ಅರ್ಧ್ಯಾರ್ ಸೊಡೂನ್ ಇಂದ್ರಜಿತು ಯುದ್ಧಾಕ್ ಯೇತಾನಾ ತಾಕಾ ಆನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಮುಖಾಮುಖಿ ಜಾತಾ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಾವಯ್ರ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಮತ್ ಚುಕೊನ್ ಪಡ್ತಾ. ಹೆಂ ಪಳಯಿಲ್ಲೊ ವಿಭೀಷಣು ರಾಮಾಕ್ ಝುಗಯ್ತಾ. ರಾಮ್, ಮೃತ ಸಂಜೀವಿನಿ ವ್ಹಕದ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಸಂಜೀವನಾ ಪರ್ವತಾವಯ್ರ್ ಧಾಡ್ತಾ (ಥೊಡ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ವ್ಹಕದ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಧಾಡುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತೆಂ ಜಾಂಬವಂತಾನ್). ಸಂಜೀವನಾ ಪರ್ವತಾಕ್ ಪಾವೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾಕ್ ವ್ಹಕದಾಚಿ ವಳಕ್ ಆಸಾನಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಸಂಜೀವನಾ ಪರ್ವತ್‌ಚ್ಚ್ ಉಭಾರ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಪರ್ವತಾವಯ್ಲೆಂ ವ್ಹಕದ್ ಕಾಡುನ್, ಝುರವ್ನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಲ್ಯಾ ಸಂಧಾಂಬುಂಧಾಕ್ ಪುಸ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಜೀವ್‌ದಾನ್ ಜಾತಾನಾ ಸರ್ವ್ ಸಯ್‌ನ್ಯೆಂ ಸಂತೊಸಾನ್ ಭರ್ತಾ.

ಇಂದ್ರಜಿತು ವಧಾ:

ಇಂದ್ರಜೀತಾಕ್ ವಧೆಂವ್ಕ್ ಬಾರಾವರ್ಸಾಂ ಅನ್ನಾಹಾರ್ ಸೋಡುನ್ ಉಪ್ವಾಸಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮಾತ್ರ್ ಸಕ್ತಾ. ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಶಾಪಾನುಸ್ತಾಂ ಹಾಂಗಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಬಾರಾವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ವಾಸಾರ್‌ಯೀ ತೋ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ಇಂದ್ರಜೀತಾಕ್ ಆನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಕ್ ಭೀಕರ್ ಯುಧ್ಧಾಂ ಲಾಗ್ತಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾ ವಯ್ರ್ ಇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಹ್ಯಾ ಇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರಾನ್ ಮರೊನ್ ಪಡ್ತಾನಾ ತಾಚೊ ಶಿರ್ ಪಿಂಗಡ್, ಧೊಂದ್ ಪಿಂಗಡ್ ಜಾತಾ.

ಇಂದ್ರಜೀತಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಸುಲೋಚನ ಪೋಟ್ ಫಾಲುನ್ ಧಾಂವ್ನ್ ಯೆತಾ. ತಿಕಾ ಪುನರ್ಜೀವಿತಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ತಾ. ತ್ಯಾ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಖಾತಿರ್ ತಿ ತಿಳ್ಳ್ ತಾಂದುಳ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ರಾಮಾಕಡೆನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭರ್ತರಾಲೊ ಶಿರ್‌ಯೀ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾ. ರಾಮ್ ತಿಕಾ ಇಂದ್ರಜೀತಾಲೊ ಶಿರ್ ದಿತಾ. ಶಿರ್ ಪಳೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸುಲೋಚನ - 'ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಘೆತಾಂ, ತುಜ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ಜಾತಾ?' ಮ್ಹಣ್ ರಾಮಾಕ್ ಸವಾಲ್ ಘಾಲ್ನ್ ಬಗ್ತಾ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್ ಹನುಮಂತು ಘೋಳಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಧರುನ್, ಸುಲೋಚನ ಹಾತಾಂತ್ಲೊ ಶಿರ್ ತಳಪ್ ಮಾರ್ತಾ ಆನಿ ಶಿರ್ ಘೆವ್ನ್ ಧಾಂವ್ನ್ ವ್ಹರುನ್ ಸಾತ್ ಸಮುದ್ರಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಸುಲೋಚನಾಕ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾಲೊ ಶಿರ್ ಮೆಳಾನಾಶೆಂ ಕರ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾಲೆಂ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾತಾ. (ಇಂದ್ರಜೀತಾ ಮರಣಾ ವಾಗಿರ್ ಸುಲೋಚನ ಪ್ರಸಂಗಾಚಿ ಕಥಾ ಅಪ್ರುಪಾನ್ ಕಾಂಯ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೆಂ ವಿಶೇಷ್)

ಕುಂಭಕರ್ಣ ವಧಾ:

ರಾವಣಾಚೊ ಭಾವ್ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮಹಾನ್ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ. ತೋ ಸ ಮಹಿನ್ಯೆ ನಿದ್ಲ್ಯಾರ್ ಸ ಮಹಿನ್ಯೆ ಜಾಗ್ರಣೆರ್ ಆಸ್ತಾ. ಜಾಗ್ರಣ್ ಜಾತಾನಾ ನಿದೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂಚೆಂಯೀ ತೋ ಖಾತಾ. ನಿಧೆಂತ್ಲೊ ಮಧೆಂ ಉಠಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಕ್ರೋಧ ಕರ್ಯಾಕ್ ಭಾರಿ ಕಷ್ಟ್. ಇಂದ್ರಜಿತು ಸಂಹಾರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಪಳೆವ್ನ್, ರಾವಣ್, ಭಾವ್ ಕುಂಭಕರ್ಣಾಕ್ ಉಠಯ್ತಾ ಆನಿ ರಣರಂಗಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ರಣರಂಗಾ ವಯ್ರ್ ತಾಕಾ ಸುಗ್ರೀವ್ ಭೆಟೊನ್ ಯುದ್ಧಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ. ಕುಂಭಕರ್ಣ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖಾಂಕ್ಯಾಂತ್ ಆಪ್ಪುನ್ ಧರುನ್ ಲಂಕೆಚ್ಯಾ ವಾಟೆನ್ ಚಲ್ತಾ. ಅಶೆಂ ವೆತಾನಾ ಕುಂಭಕರ್ಣಾಲ್ಯಾ ದೋನಿ ಕಾನಾಂಕ್ ಚಾಬುನ್ ಸುಗ್ರೀವ್ ಚುಕವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾ. ಕುಂಭಕರ್ಣ ತಾಚಿ ಫಾಟ್ ಧರುನ್ ಯೆತಾನಾ ರಾಮ್ ತಾಕಾ ತಡ್‌ವಿತಾ. ಕುಂಭಕರ್ಣಾಕ್ ಆನಿ ರಾಮಾಕ್ ಯುದ್ಧಾಂ ಜಾವ್ನ್ ರಾಮಾನ್ ಸೋಡ್‌ಲ್ಲೊ ವೈಷ್ಣವ್ ಬಾಣ್ ಕುಂಭಕರ್ಣಾಲೊ ಪ್ರಾಣ್ ಕಾಡ್ತಾ. ತಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಜ್ವಾಲಿ ಪೋಟ್ ಘೆವ್ನ್ ಧಾಂವ್ನ್ ಯೆತಾ.

ಅಹಿರಾವಣ ಮಹಿರಾವಣ ವಧಾ:

ಕುಂಭಕರ್ಣಾಯೀ ಮರಣ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ರಾವಣ್ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಾಂತ್ಲೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಅಹಿರಾವಣಾ ಮಹಿರಾವಣಾಲೊ ಸಹಾಯ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ಪಾತಾಳಾಂತ್ ಬಾರಾವರ್ಸಾಂ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಲೆಂ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ನ್, ವರ್ ಘೆವ್ನ್ ಅಜೇಯ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಜ್ ಚಲಯ್ತ್ ಆಸ್ತಾ.

ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಸಹಾಯಾಕ್ ಲಂಕೇರ್ ಯೆತಾ. ಹಿ ವಿಷಯ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಭೀಷಣು, ಹನುಮಂತಾಕ್ ಝುಗಯ್ತಾ ಆನಿ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹನುಮಂತು, ಆಪ್ಣಾಲ್ಯಾ ಬಾಲಾನ್‌ಂಚ್ಚ್ ಕೊಟೆಂ ರಚುನ್, ಮಧೆಂ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ದವರ್ನ್ ರಾಖುನ್ ಬಸ್ತಾ. ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಸೊಧ್ತಾನಾ, ತಾಂಕಾಂ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೊಟೆಂ ಮಾತ್ರ್ ದಿಸ್ತಾ, ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಮೆಳಾನಾ. ತಾಂಣಿಂ ಕಿತ್ಲೆಂ ಬಳ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ ಕೊಟೆಂ ಹಾಲಾನಾ. ತಾಂಕಾಂ ಕೊಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲೊ ಹನುಮಂತು ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ. ಸಕ್ತೆನ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಯುಕ್ತಿನ್ ಕರ್ಕಾ ಮ್ಹುಣ್, ಅಹಿರಾವಣ್ ವಿಭೀಷಣಾಲೆಂ ರೂಪ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಭೆಟುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ - ''ಆಯ್ಕಯ್ ಹನುಮಂತಾ, ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ಯೆತಲೆ, ತೂಂ ಹೆಂ ಕೊಟೆಂ ಸೊಡುನ್ ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾನ್ ರಾಖುನ್ ಬಸ್. ತೇ ಯೆತಾನಾ ಆಕ್ರಮಣ್ ಕರುನ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್'' ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹೊ ಕಪಟ್ ವಿಭೀಷಣು ಮ್ಹುಣ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಕಳಾನಾ. ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೊಟೆಂ ಸೊಡ್ತಾ, ಆನಿ ಪಯ್ಸ್ ವಚೊನ್ ರಾಖುನ್ ಬಸ್ತಾ. ತಕ್ಷಣ್ ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ಮಾಯಾವಿದ್ಯಾನ್ ನಿದೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಪಲಾಂಗ್ ಸಯ್ತ್ ಉಭಾರ್ನ್ ಪಾತಾಳಾಕ್ ವ್ಹರ್ತಾ.

ಹಾಂಗಾ ನಿಜ್ ರೂಪ್ ವಿಭೀಷಣ್ ಯೆತಾನಾ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೊಟೆಂಯೀ ದೀಸಾನಾ, ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್‌ಯೀ ದೀಸಾನಾ. ವಿಭೀಷಣು ಹನುಮಂತಾಕ್ ದುಸ್ವಾಸಿತಾ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ಆನಿ ವಿಭೀಷಣಾಕ್ ವಾಗ್ವಾದ್ ಜಾತಾ. ಹನುಮಂತು ಸಾಂಗ್ತಾ - 'ತುಂವೆಂಚ್ಚ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೊಟೆಂ ಸೊಡುನ್ ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾನ್ ರಾಖುನ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಆತಾಂ ಆರೋಪ್ ಕರ್ತಾಯ್'. ತಾಕಾ ವಿಭೀಷಣು ಮ್ಹಣ್ತಾ - 'ಆಪುಣ್ ಅಹಿರಾವಣ್‌ಯೀ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಂ, ಮಹಿರಾವಣ್‌ಯೀ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಂ. ಅಹಿರಾವಣಾನ್ ಮ್ಹಾಜೆಂ ರೂಪ್ ಧರೂನ್ ತುಕಾ ಮೋಸ್ ಕರೂನ್, ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಪಾತಾಳಾಕ್ ವ್ಹೆಲ್ಯಾ, ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ರಾಕಸಾಂ ಮಾಯೆ' - ಅಶೆಂ ವಿವರಾಯ್ತಾ.

ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತಾನ್ ಪಾತಾಳಾ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಧಾವಂತ್ ಧರ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪಾತಾಳಾಚ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ತಾಕಾ ದುರ್ಧುಂಡಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಾಳಿಕಾ ಭವನಾಂತ್ಲಿ ಚಾಕ್ರೆಕಾರ್ನ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಂತ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಬಂಧನಾಂತ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪಾತಾಳಾ ಭವನಾಕ್ ರಿಗ್ಚೆಂ ಭಾರೀ ಕಠಿಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಭವನಾಕ್ ಸಾತ್ ದ್ವಾರ್ ಆಸೊನ್ ಹರ್‌ಯೆಕಾ ದ್ವಾರಾರ್‌ಯೀ ರಾಖಣ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹಾಂಗಾ ಹರ್‌ಯೆಕಾ ದ್ವಾರಾರ್‌ಯೀ ತರಾಸ್ ದವರ್ನ್ ತೂಕ್ ಕರ್ನ್‌ಂಚ್ಚ್ ಪ್ರವೇಶಾಕ್ ಸೊಡ್ತಾಲೆ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಭವನಾಚಿ ಚಾಕರ್ನ್ ದುರ್ಧುಂಡಿಕ್ ಖಂಯ್ಚೆಂಯೀ ನಿರ್ಬಂಧ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ರಾಖಣಾಚೆಂ ಮುಖೆಲ್ಪಣ್ ದುರ್ಧುಂಡಿಚೊ ಪೊಸ್ಕೊಪೂತ್ ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹಿ ಸರ್ವ್ ವಿಷಯ್ ದುರ್ಧುಂಡಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ ಹನುಮಂತು ತಿಚಿ ಇಷ್ಟಾಗತ್ ಕರ್ತಾ. ಆಪ್ಣಾಲೆಂ ರೂಪ್ ಪಲ್ಲಟ್ ಕರುನ್ ಹನುಮಂತು ಭೊಂವರಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಧರ್ತಾ. ದುರ್ಧುಂಡಿ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಕ್ ತೀರ್ಥಾಗಿಂಡಿ ವ್ಹರ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ತೀರ್ಥಾಗಿಂಡಿಯೆಂತ್ ಬಸ್ತಾ. ದ್ವಾರಾಂರ್ ತರಾಸಾಂನಿ ತೀರ್ಥಾಗಿಂಡಿ ತುಕ್ತಾನಾ ಭೊಂವಾರಾ ರೂಪಾಚೊ ಹನುಮಂತು ಗಿಂಡಿಯೆ ಭಿತರ್ ಉಭ್ತಾ. ಅಶೆಂ

ದುರ್ಘಂಟಿಲ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಹನುಮಂತು ಕಾಳಿಕಾ ದೆವ್ಳಾಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ಹಿತೆಂಗಿ ಸಂಸೊಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಭಿತರ್ ಪಳಂವ್ಯಾನಾ ಹನುಮಂತು ದಿಸ್ಲೊ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ಆನಿ ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾತಾ. ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ಆಪ್ಲೊ ಬಾಪಯ್ ಹನುಮಂತು ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ರೂಪ್‌ಯೀ ಅಂದಾಜ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಯುದ್ಧ ಕರುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಚ್ ಹನುಮಂತು ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಕಳಾನಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹನುಮಂತು ಆಪ್ಲೆಂ ವಿರಾಟ್‌ರೂಪ್ ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಹನುಮಂತಾಕ್ ವಳ್ಖಲ್ಲೊ ಮಕರಧ್ವಜ ತಾಕಾ ಶರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ದಿತಾ.

ಥಂಯ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಚ್ಯಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಗರಭ್‌ಗ್ರುಹಾಕ್ ಬಾಂಧುನ್ ಬಂಧನಾಂತ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ. ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸಾಂ ಸಮೇತ್ ಯೆವ್ನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕಡೆ - 'ರಾಮಾ, ಆತಾಂ ತುಮ್ಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕೋಣ್ ಆಸಾ' ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ರಾಮ್ - 'ಮ್ಹಜೊ ಭಕ್ತ್ ಹನುಮಂತು ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾಂ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಬುದ್ಧ್ ಶಿಕಯ್ತೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾ.

ವೆಷ್ ಪಲ್ಟುನ್ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಕ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೊ ಹನುಮಂತು ಕಾಳಿಕಾ ಮೂರ್ತಿಚ್ಯಾ ಆಡೋಸಾಕ್ ಬಸ್ಲಾ ಆನಿ ಕಾಳಿಕೆಚ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ - 'ಅಹಿರಾವಣ ಮಹಿರಾವಣಾ ರಾಕ್ಷಸಾಂನೊ, ಆಜ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಾರಿ ಸಂತೋಸ್ ಜಾಲಾ. ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಬಲಿ ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದಸ್ತು ಘೆವ್ನ್ ಯೆಯಾ' ಮ್ಹಣ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಉಲಯಿಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲೆ ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ರಾಕ್ಷಸಾಂ ಸಮೇತ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದಸ್ತು ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಶಾಂತ್ಯಾ ರಾವ್ವೆರಾಕ್ ವೆತಾ.

ಹೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುನ್ ಹನುಮಂತು ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಬಂಧನ್ ದವರಲ್ಲ್ಯಾ ಗರಭ್ ಗ್ರುಹಾರ್ ಉಡ್ಲೊ. ತೆನ್ನಾ ಬಂಧನಾಚೊ ಸರ್ಪಳಿಯೊ ತುಟೊನ್ ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಬಂಧ್ ವಿಮೋಚನ್ ಜಾಲೆ. ಹನುಮಂತು ಬೃಹದಾಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಳಿಕಾಲಯಾಚ್ಯಾ ದ್ವಾರಾರ್ ರಾವ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾ ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಕ್ಷಸ್ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನಿ ರಾಕ್ಷಸಾಂಚೊ ಸಂಹಾರ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಯುದ್ಧಾಂತ್ ಮಹಿರಾವಣ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಅಹಿರಾವಣ್ ಯುದ್ಧಾಕ್ ರಾವ್ಲೊ. ತಾಕಾ ರಾಮಾನ್ ಬಾಣ್ ಮಾರ್ತಾನಾ, ಬಾಣ್ ಲಾಗೊನ್ ತಾಚೆಂ ರಗತ್ ಧರ್ಣಿರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಫರಾ ಹಜಾರಾಂನಿ ಅಹಿರಾವಣ್ ಜಲ್ಮೊನ್ ಯುದ್ಧಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ. ಹೆಂ ವಿಚಿತ್ರ್ ಪಳೆವ್ನ್ ರಾಮಾಕ್ ಚಿಂತ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಅಹಿರಾವಣಾಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕಶೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಚ್ ರಾಮಾಕ್ ಕಳಾನಾ.

ಅಹಿರಾವಣಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಚಂದ್ರಸೇನಾ. ರಾಮಾಲೆಂ ದೇವತ್ವ್, ಶೌರ್ಯ, ಧರ್ಮನೀತ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲಿ ತಿಕಾ ರಾಮಾ ವಯ್ರ್ ಮೋಗ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೊ ಆನಿ ರಾಮಾಲಾಗಿಂ ವ್ಹಾರಿಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಶೆಲ್ಲಿ. ರಾಮ್‌ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ಅಹಿರಾವಣಾನ್ ಚೋರುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್, ಕಶೆಂಯೀ ಪೂಣಿ ರಾಮಾಕ್ ಭೆಟುನ್ ಆಪ್ಲಿ ಆಶಾ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಣ್ ರಾಕ್ತಾಲಿ. ಹಿ ವಿಷಯ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೊ ಹನುಮಂತು ಅಹಿರಾವಣಾಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ಚಿ ವಾಟ್ ತಿಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಕಳೊವ್ನ್ ಘೆವ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ನಿಶ್ಚಯ್ ಕರುನ್ ಗುಪಿತ್ ರೀತಿರ್ ತಿಕಾ ಭೆಟ್ಲೊ. ಚಂದ್ರಸೇನೆನ್ - 'ರಾಮಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಅಂತಃಪುರಾಕ್ ಆಪವ್ನ್

ಸಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಪತಿ ಅಹಿರಾವಣಾಕ್ ಸಂಹಾರ್ ಕರ್ಚಿ ವಾಟ್ ಆಪುಣ್ ದಾಖಯ್ತಾಂ'ಮ್ಹುಣ್ ಹನುಮಂತಾಕಡೆನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಹನುಮಂತು ಒಪ್ಲೊ ಆನಿ 'ರಾಮಾಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮ್ಹುಜಿ. ರಾಮ್ ಯೆತಾನಾ ತಾಕಾ ಅಪ್ಮಾನ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಪಳಂವ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತುಜಿ' ಮ್ಹುಣ್ ಚಂದ್ರಸೇನೆಕ್ ಒಪ್ಪಾಯ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾ 'ಅಹಿರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಹರ್ದ್ಯಾಂತ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾನ್ ಅಮೃತಾ ಕಳಸ್ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕೆಲಾ, ಅಮೃತಾ ಕಳಸ್ ಆಸ್ತಾ ಮ್ಹುಣಾಸರ್ ಅಹಿರಾವಣಾಕ್ ಮರಣ್ ನಾ, ರಾಮಾನ್ ತೋ ಕಳಸ್ ನಾಶ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಅಹಿರಾವಣಾಕ್ ಮರಣ್' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವಿಷಯ್ ಚಂದ್ರಸೇನೆನ್ ಹನುಮಂತಾಕ್ ಕಳಯ್ಲಿ. ಹೆಂ ಹನುಮಂತಾನ್ ರಾಮಾಕ್ ಸಾಂಗುನ್, ರಾಮಾನ್ ಅಹಿರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಹರ್ದ್ಯಾಕ್ ಬಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಚೊ ಅಮೃತಾ ಕಳಸ್ ಧ್ವಂಸ್ ಕೆಲೊ. ಅಹಿರಾವಣಾನ್ ಪ್ರಾಣ್ ಸೊಡ್ಲೊ.

ಚಂದ್ರಸೇನೆಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹನುಮಂತಾನ್ ರಾಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂಕ್ ತಿಚ್ಯಾ ಅಂತಃಪುರಾಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಚಂದ್ರಸೇನೆ ಭಾರೀ ಸಂತೊಸಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಸ್ವಾಗತ್ ಕರ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ತಿಣೆಂ ಸುರುಂಗಾರಾವ್ನ್ ದವರಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಲಾಂಗ್ ಮಾಚ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಕ್ ವಾಳಯ್ ಲಾಗ್ಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತಾನ್ ಪಳಯ್ಲೆಂ. ಹನುಮಂತಾನ್ ಕೊಂಬ್ಯಾ ರೂಪಾರ್ ಪಾಲಂಗಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಕ್ ಚೊಂಚ್ ಮಾರ್ಲಿ. ಪಾಲಾಂಗ್ ಮೊಡೊನ್ ಪಡ್ಲೊ. ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾ ಬಸೊಂಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಮಾಕ್ ಹೆಂ ಅಪ್ಮಾನ್ ಜಾಲೆಂ. ತೇ ಥಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಘಾಟಿಂ ಸರ್ತಾಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲೆ. ಹೆಂ ಪಳಯಿಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸೇನೆ, ರಾಮಾಚ್ಯಾ ಪಾಂಯಾಂಕ್ ಪಡೂನ್, ಆಪ್ಣಾಕ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ಜಾವ್ಚಾಕ್ ಮಾಗ್ಲೆಂ. ರಾಮಾನ್ ತಿಕಾ - 'ಆಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಂತ್ ಏಕ್‌ಪತ್ನೀ ವ್ರತಸ್ಥ್. ಸೀತೆ ವಿನಃ ಹೆರ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಆವಯ್ ಸಮಾನ್, ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ಜಾತಾಂ' ಮ್ಹುಣ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಪಾತಾಳಾ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಪಾಟ್ ಮಕರಧ್ವಜಾಕ್ ಬಾಂಧುನ್ ತೇ ಲಂಕಾಪಾಟಣಾಕ್ ಘಾಟಿಂ ಆಯ್ಲೆ. (ರಾಮಾಲ್ಯಾ-ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಾಂತ್, ಹಿಚ್ಚ್ ಚಂದ್ರಸೇನೆ ಸತ್ರಾಜಿತಾಲಿ ಧೂವ್ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಜಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮೊನ್, ಕೃಷ್ಣಾಲಿ ಮೊಗಾಚಿ ರಾಣಿ ಜಾತಾ ಮ್ಹುಣ್ ಕಥಾ ಆಸಾ).

ಹಿ ಅಹಿರಾವಣಾ ಮಹಿರಾವಣಾಲಿ ಕಥಾ ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಆಸಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ದೊಡ್ಡಾಟ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಯಕ್ಷಗಾನೀಯ್ ಕಾವ್ಯಾಂತ್ ಹಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಪಳವ್ಯೆತ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ಶಯ್ಲೆನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಗೀತಾಂನಿ ಮಿಸ್ಳಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲಾಂ ತೆಂ ವಿಶೇಷ್ ಮ್ಹುಣ್ಯೆತ್.

ರಾವಣವಧಾ:

ಅಹಿರಾವಣ್ ಮಹಿರಾವಣಾಲ್ಯಾ ಮರಣಾಚಿ ಖಬರ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ ರಾವಣ್ ಕೊಪಾಕ್ರೋಧ್ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ವತಃ ರಣರಂಗಾಕ್ ಯೆತಾ. ರಾಮಾ-ರಾವಣಾಕ್ ಭಯಂಕರ್ ಯುದ್ಧ್ ಲಾಗ್ತಾ. ರಾವಣಾಲೆಂ ಸಯ್ನ್ಯೆಂ ವ್ಹಡ್ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ನಾಸ್ ಜಾತಾ. ರಾವಣ್ ಆಪ್ಣಾಲೊ ಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯಾಕಡೆನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ರಾವಣಾಕ್ ಪಾತಾಳಾ ಹೂಮ್ ಕರ್ಚಾಕ್ ಉಪಾದೆಸ್ ದೀತಾ. ಆನಿ ಪಾತಾಳಾ ಹೂಮ್ ನಿರ್ವಿಘ್ನ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತುಕಾ ಮರಣ್‌ಚ್ಚ್ ಯೇನಾ

ಮ್ಹಣ್ ರಾವ್ಣಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ರಾವಣ್ ರಾತಾರಾತ್ ಏಕಾ ಘೊಲಿಂತ್ ಪಾತಾಳ ಹೋಮಾಕ್ ಬಸ್ತಾ. ಬಿಭೀಷಣಾಕ್ ಹಿ ಸಂಗತ್ ಕಳ್ತಾ ಆನಿ ತೊ ರಾಮಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ರಾಮ್ ರಾವಣಾಲೊ ಹೋಮ್ ಭಷ್ಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಂಗದಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ.

ಕಿತ್ಲ್ಯಾಯ್ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ ಅಂಗದಾನ್ ಅಡ್ಕಳ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರೀ ರಾವಣ್ ಹೋಮಾಕ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲೊ ಉಠಾನಾ. ಆಖೆರಿಕ್ ಅಂಗದು ರಾವಣಾಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮಂಡೋದರಿಕ್ ವೊಡ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾ ಆನಿ ತಿಚೆಂ ಮಾನ್‌ಭಂಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ಖಬರ್ ವ್ಹಾಗೊ ರಾವ್ಣಾಕ್ ಪಾವಯ್ತಾನಾಂ, ರಾಗಾನ್ ಹೋಮ್ ಅರ್ಧ್ಯಾರ್ ಸೊಡುನ್ ರಾವಣ್ ಮಂಡೋದರಿಲ್ಯಾ ರಕ್ಷಣಾಕ್ ಧಾಂವ್ಣಾನ್ ಆಯ್ಲೊ. ರಾಮಾ-ರಾವಣಾಕ್ ಭೀಕರ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾಲೆಂ. ರಾಮಾನ್ ಸೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಣಾಂನಿ ರಾವಣಾಲಿಂ ಶಿರಾಂ ಉಸಳ್ಳ್ಯಾರೀ, ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ತಶೆಂಚ್ ಜೋಡಾನ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಪಳೊನ್ ರಾಮಾಕ್ ಚಿಂತ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ವೇಳಾ ಬಿಭೀಷಣಾನ್ ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ತಕ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಅಮೃತ್ ಕಳಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ ರಾಮಾಕ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ. ರಾಮಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರುನ್ ತೆ ಅಮೃತ್ ಕಳಸ್ ನಾಸ್ ಕೆಲೆ. ರಾವಣ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ.

ಮುಕಾರ್ ರಾಮಾನ್ ಬಿಭೀಷಣಾಕ್ ಲಂಕಾ ರಾಜ್‌ಪಾಟ್ ಬಾಂಧ್ಲೊ. ಸೀತಾ ದೇವಿಕ್ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ್ ಕರವ್ನ್, ಸತ್ತ್ವಾಂ ಉತ್ರಾವ್ನ್ ತಿ ಪತಿವ್ರತಾ ಮ್ಹಣ್ ಲೋಕಾಕ್ ಕಳಾಯಿಲೆಂ ಕೆಲೆಂ. ಸೀತಾ ಸರ್ವ್ ವಾನರಾದಳ್, ಬಿಭೀಷಣಾ ಸಯ್ತ್ ಅಯೋಧ್ಯಾಕ್ ಘಾಟಾ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಕುಡ್ಮಿ, ಗೀತಾಂ ಆನಿ ನಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾಮಾಯಣಾಚಿ ಕಥಾ ಸಾದರ್ ಕರ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂಚೆಂ ರೂಪಕ್ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ಯೆತಾ. ರಾಮಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಮೊ, ವನಾವಾಸಾಕ್ ವೆಚೆಂ. ವನ್‌ಫಳಾಂ ಕಾಡ್ಚಿಂ, ಸೀತಾಪಹರಣ್, ಸುವರ್ಣಾಚೆಂ ಮಿರುಗುಂ, ಹನುಮಂತು ಉಡ್‌ಕ್ಯಾವ್ಚಿಂ, ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಚೆಂ, ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಸೀತೆಕ್ ಘಾಟಾ ಹಾಡ್ಚೆಂ-ಅಸಲಿಂ ಗೀತಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾ ತೆಕಿದ್ ನಾಚ್‌ಯೀ ಸಾದರ್ ಜಾತಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಸಂಪ್ಯಾರ್ ಪಾಡ್ವೊ ಥಾವ್ನ್ ತುಳಸೀಪೂಜಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಹ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ಯಾ ನಾಚ್ಪಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ತುಳಸೀಪೂಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸದ್ಯಾಂ ಪಾರಾಯಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಬರಿಂ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ರಾಮಾಯಣ್ ಲಿಖಿತ್ ರೂಪಾರ್ ನಾ. ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಾಪಾಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್, ನಾತ್ಯಾಕ್ ಯೆವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆನ್ ಪಿಳ್ಗಿ ಶಿಕುನ್ ಪರಂಪರಾ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾ. ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಅಖೇರ್ ದೀಸ್ ಹಾಚೆಂ ವಿಧಿವಿಧಾನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿ ಸವೆಂ ಸಂಪ್ತಾ. ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣಾಂತ್ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ಚೆಂ ಖಿಡ್ವಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಜಿವಿ ಉರ್‌ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

(ಸೂಚನ್: ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್, ಉತ್ರಾಂವಳಿ, ಉತ್ರಾಂ ಜೋಡಪ್, ವ್ಯಾಕರಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಲೇಖಕಾನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಪರಿಂಚ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾ. - ಸಂಪಾದಕ್)

मांडावळ

ल्लो भाग - साहित्य अकादमी आनी कोंकणी संस्थो, सां।
ुवीस कोलेज, मंग्ळूर - हांच्या सहयोगान आसा केल्ल्या
कादंबरी आनी कादंबरी कर्त' - ह्या परिसंवादांत प्रस्तुत जाल्ले
ीन प्रबंद

पान

१. पय्लो प्रबंदः दे। जो.सा.आल्वरिसाच्या 'आंजेल'
कादंबरियेचेर मानेस्त एडवीन जे.एफ.डिसोजान मंडन केल्लो 89

२. दुस्रो प्रबंदः एडवीन जे.एफ.डिसोजाच्या 'हांव जियेतां'
कादंबरियेचेर मानेस्त डोल्फी एफ.लोबो – हाणीं मंडन केल्लो 104

३. तिस्रो प्रबंदः दे। वि.जे.पी. सल्दांजाच्या 'मोगा म्हाका शिकय'
कादंबरियेचेर बाप फ्रान्सिस रोड्रिगस, संपादक, 'राक्णो'
हाणीं मंडन केल्लो. 111

४. परिसंवादाची समिक्षाः रेगाम ताकोडे (डो। रिचर्ड रेगो, जे.स.,
निर्देशक, 'सारंग' कम्युनिटी रेडियो, सां। लुवीस कोलेज) 116

दुस्रो भागः कोंकणी रंगमंच - फुड्ली दिशा
साहित्य अकादमी, न्यू डेल्ली आनी गोंवा कला
अकादमीन आसा केल्लें कार्यासाळ, गोंय २४
आनी २५ ऑक्टोबर २००८.

१ पय्लो प्रबंदः कोंकणी रंगमंच्याची आधुनिक स्थिती –
स्वतंत्र संहिताच्या संदर्बांत 121
– डो। प्रकाश रमाकांत वज्रीकार, गोंय

२ दुस्रो प्रबंदः कोंकणी रंगभुमिचो विकास आनी आधुनिक स्थिती 128
– डो। चंद्रशेकर शेणय, मुंबय

३ तिस्रो प्रबंदः निरोपाचें उलव्प 131
– एडवीन जे.एफ.डिसोजा, मंग्ळूर

विशेश प्रबंदः कुडमी जानपद रामायण 137
यं. गोपाल गौडा
सां. लुवीस कोंकणी संस्थो, मंग्ळूर

"अमर कोंकणी" - ५४

ह्या अंक्यांत कांय नवेसांव आमी दिलां. ह्यांतुं तीन वेवेग्ळे विषय आटापल्यात:

१. आमच्या कोंक्णी संस्थ्यान डेल्लिच्या साहित्य अकादमिच्या सहयोगान २१-०८-२०१०-वेर चलयिल्ल्या 'कादंबरी आनी कादंबरी कर्त' सिंपोजियमांत तेगां विमर्शकांनी कोंक्णेंतलया तीन 'क्लासिक' कादंबरी आनी तांच्या लेखकांचेर मंडन केल्ले प्रबंद आनी तांची समीक्षा.

२. साहित्य अकादमी डेल्ली आनी गोंवा कला अकादमिन २४-२५ अक्टोबर २००८-वेर गोंयांत चलयिल्ल्या 'कोंकणी रंगमंच आनी तियात्र' सिंपोजियमांत मंडन जाल्ले दोन प्रबंद आनी तांचेर आयिल्ली समीक्षा.

३. ह्या अंक्याची विशेषता म्हळ्यार 'कुडमी जानपद रामायण' ह्याचेर एक सविस्तार प्रबंद. कित्याक हो प्रबंद आमी ह्या अंक्यांत मेरवयलो म्हळ्याक हीं राजांवी कारणां आमी दितांव:

आमच्या देशांत तशेंच भायल्या देशांनी विविद जात-धर्मांच्या लोका मदें रामायणाचीं वेवेग्ळीं रूपां बर्पी, तोंडी साहित आनी प्रदर्शनां तसल्या श्रव्य आनी दृश्कला माद्यमांनी वाचुंक, आय्कोंक आनी पळेंव्क मेळ्ता. तोंडी साहितांत परंपरागत जाव्न उरोन आयिल्ल्या रामायणाची कथा, गीतां रूपार मेळ्ता; ताची शय्ली वेग्ळिच आसोन जानपद मोल्लां आनी चिंतपान भर्लेल्लीं आसा. सर्व रामायणांच्या कथेंत प्रमुख पात्र आनी प्रमुख संदर्भ तेच्च तरी निरूपणाची रीत विभिन्न.

कर्नाटकांत कोंक्णी उलंवच्या अनेक समुदायां पय्की 'कुडमी' समुदाययी एक. होळी पर्बेवेळार त्या समुदायेंच्यांनी गांवच्या गुम्टां आनी तोणियां गीतांतल्या जानपद रामायणाचें गद्य रूप आनी ताचें विवरण ह्या प्रबंदांत दिलां. हेर रामायणांक तुलन केल्यार कुडमी जानपद रामायणाकयी विशेषता आसा म्हळ्ळें सम्जाता.

एडवीन जे. एफ. डिसोजा
संपादक

साहित्य अकादमी आनी कोंकणी संस्थो (सां। लुवीस कोलेज, मंग्ळूर) हांच्या संयोगान आसा केल्ल्या 'कादंबरी आनी कादंबरी कर्त' ह्या परिसंवादांत प्रस्तुत केल्ले तीन प्रबंद

पयलो प्रबंद दे। जो.सा. आल्वरिसाच्या "आंजेल" कादंबरियेचेर मानेस्त एड्वीन जे.एफ. डिसोजा हाणीं मंडन केल्लो

प्रस्तावन:

ह्या विशयाचेर कसलोयी प्रबंद खोलायेन मंडन करच्या पुडें करनाटकांत पाटल्या धा वर्सां हेव्शिनथाव्न जाल्ली साहिताची कृशी कशी आनी कित्ली म्हळ्ळया विशयाचेर एक सुक्ण्या नदर गरजेची. हे नद्रेंत फकत पुस्तकां रुपार आयिल्ल्या साहिताचो उल्लेक आसा शिवाय विविद नेमाळ्यांनी आयिल्ल्या कथा-कादंबरिंचो, मटव्या कथेंचो या हेर इतर बरपांचो उल्लेक ना.

पाटल्या धा वर्सां हेव्शिन वर्सावार सुमार चाळिसां लेकान पुस्तकां प्रगट जाल्यांत आनी २००५ थाव्न प्रस्तुत वर्साचें लेख धरल्यार वर्सावार प्रगटनांचो संखो शेंबर पुस्तकांक मिक्वाला. ह्या प्रकटनांचो शेक्डांव्श हेपरीं आसा:

कादंबरी: १५%

मटव्या कथेंचे पुंजे: १९%

भाशांतर/अण्कार/अनुवाद/तरजण: १०%

जिणियेकथा: १०%

धार्मीक विचार: १०%

कविता संग्रह: २०%

पुस्तकां रुपार नाटक: ५%

वय्जकीय: १%

संसोद: १%

गादी/म्हण्ण्यो/मुखावरां: ३%

व्याकरण: १%

हास्य/विडंबन: २%

विमर्सो: १%

भुर्ग्यालें साहित: २%

वय्र दिल्ली जाव्न आसा एक जेराल समीक्शा आनी ही प्रादेशिक थळार, म्हणजे, करनाटक आनी ह्ये समीक्शेंत जि.एस.बी. समुदायेची देणगी लेकाक धरल्या आनी ही शेकडांश समीक्शा करुंक प्रतिश्टित साहितिक संस्थ्यांची

मजत घेतल्या. अंक्डे-मांक्डे विंगड, साहितीचिच एक फोडिणशी केल्यार म्हाका दिसून येता-की:

- साहिताच्या हरयेका प्रकारांत कानडी लिपी वापरच्या लेककांनी हात घाल्ला पुण तार्णी उधभव केल्ल्यांत बरताड मात्र दिस्ता शिवाय साहिताचीं ग्वाशेलीं लक्शणां मोटायेन दिसून येनांत.
- लेककांच्यो आद्यत्यायो वेळा-काळा तेकिद बदलल्ल्यान तशो दिस्तात. साहितांत साहित दिसाजे म्हळ्ळी आमच्या म्हालगड्या लेककांचें चिंतप आतां लागू जायनातल्लेपरीं दिसून येता आनी साहितांत 'हांव' दिसाजे म्हळ्ळें चिंतप मामूल जाल्लेपरीं दिस्ता.
- कोंकणींत जोकने सब्द मेळानांत म्हळ्ळें दुर्सवों आसा.
- लेकक, साहितीक उगतडाक नरगनात. मायभाशेचो मोग म्हळ्ळ्या निवान अन्य भाशेंल्या साहिताची निर्लक्शा कर्ची न्हय.
- कानडी लिपियेंत नेमाळीं खुब चडल्यांत. तांतूं छापून येंव्क धाराळ बरपांची गरज आसा म्हणतकूच साहिताची पवित्रता विसोन बरताड बरव्प उब्जंल्चें न्हय; चिंतप विस्कळांल्चें न्हय.

१९५०-इस्वेंत कानडी लिपियेंल्या कादंबरींची सुरुवात दे। जोकिम संतान आल्वरिसान केली. ह्या पयलें कादंबरी नाल्लेल्यो म्हळ्ळें सवाल उटता. कथा पुस्तकां आसल्लीं म्हळ्ळी जाप सोपी म्हण म्हाका दिस्ता. आनी हीं पुस्तकां जाल्न आसल्लीं चडशीं धार्मिक विशयांचेर. १८३८ इस्वेंत मंगळुराक पावल्ल्या जेज्वित बाप माफेयिन कोंकणी भाशेचें अध्ययन करुन १८८२-त 'कोंकणी रानांत्लो सोभित-सुंदर ताळो' म्हळ्ळें प्रथम कोंकणी व्याकरण बरव्न प्रगटलें आनी हाणेंच १८८३ इस्वेंत 'इंग्लिश-कोंकणी; कोंकणी इंग्लिश' सब्दां-कोशायी उज्वडाक हाडलो. अशें, १९१२ इस्वेंत लुविस मस्करेंञ आनी लुविस कण्णप्पान कानडी लिपियेंत्लें प्रतम पत्र 'कोंकणी दिरवें' काडटाना एके भाशेक जाय जाल्लीं मुळावीं हातेरां आसल्लीं आनी भाशांतर जांव या हेर, साहित व्हाळोंक लाग्लें पुण मंगळुरी समाजिचें तवळचें चित्रण कर्ची कादंबरी येजय तर वाचप्यांक १९५० परयांत राकजे पडलें.

ह्या मदेगात १९३८ इस्वेंत 'राक्णो' हफ्ताळें, दियेसेजिचें अधिकृत हफ्ताळें मो। सिल्वेस्टर मिनेज हाच्या संपादकपणार भायर आय्लें पुण तांतूं छापून येंव्च्या साहिताक धार्मिक वॉपच्च आसल्ली.

ह्या कादंबरिच्या प्रगटणेंत खुद दे। जोकिम संतान आल्वरिस हाणे दिल्लो विवर हांगासर मटव्यान गर्जेचो. ३६८ पानांची ही एक कादंबरी, तियी समाजिक, प्रेमाळ सन्निवेशां आनी लंयिक आव्लेस आस्ची, प्रगट करुंक कोणयी मुकार आय्लेनांत म्हणालो आल्वरिस. विक्रो जाय्त या ना म्हळ्ळी भिरांत वेगळी (जी आतांयी लेककांक/प्रकाशकांक धोस्ता) आनी तवळ ताणे ही कादंबरी (दे) मो।

सेला मिनेजाक वाचूंक दिली आनी ताका ती बरी, नितळ-निर्मळ लाग्ली.. म्हणजे, तवळ धार्मीक बारपांचे सावळेंत वाचप सोदच्यांक, तांच्या धार्मीक वेचारांथाव्न पयस वराशी ना म्हळ्ळी पाच्वी निशानी 'राक्णो' संपादकाथाव्नंच नाब्ताना, कापुचिन फ्रादिंच्या आडळ्तेखाल आस्च्या 'कोंकणी नाटक सभा' ह्याणीं ही कादंबरी छापून प्रगटली. हें एक नवाल मेट कानडी लिपियेंत्ल्या कोंकणी साहितांत.

हांगासर, 'धार्मीक' विशयांचेर, म्हणजे, सांतांच्यो जिणीयो, केनन शिमड ह्याच्या कथेंचो भाशांत्र वाचून वळसाल्ल्या वाचप्यांक समाजिक कादंबरी येकाचाणे उस्मडित करिनाशें आल्वरिस बरेच्च हुन्नर खेळल्लो. हरएक अवस्वर सुरु कर्ताना त्या अवस्वराक लागू जांव्ची बायबलांत्ली एक सांगणी ताणे जरूर दिल्ली; शिवाय, कादंबरी व्हाळ्ताना सबार सन्निवेशांनी कातोलिक भावार्थाचीं मुळां, रिती-निती, निस्कळपण, मोवाळाय, सोस्णिकाय इत्यादीं विशांत लांब लांब शिकव्ण्यो दींव्क तो विस्रालो ना.

तर, ह्या कदंबरिची कतावस्त कसली म्हळ्ळें सवाल उटत. 'आंजेल' एक नांव, एके स्त्रीयेचें, एका फलाण्या सुनेचें, एका फलाण्या पतिणेचें, एका फलाण्या धुवेचें. ही मांय-सुनेची सामान्य कता. असली कता आदिंयी घडल्या, आतांयी घडता आनी फुडेंयी घडतेली. तर हांतूं कितें विशेस?

कोंकणी भाशेची सोबाय, तिचो व्हाळो, रूपकांचो उपेग, ग्रामीण परिगत, धनी आनी व्हकाल हांच्या मदलो संबंद हाचें चित्रण आनी निमाणें, देवाचेर पातियेणी दवरल्ल्यांक, भावार्थ विस्कळ करिनातल्ल्यांक मेळचें जयत. दुस्रें म्हा-झुज संपोन तीन वर्सां जांव्चे बितर आल्वरिसान लिक्रूंक धरल्ली, झुजाक लागोनंच सुरु जांव्ची ही कता कशी ह्या कतेंतल्या नायकाक आपल्या आवय्क आनी मोगाच्या पतिणेक, आंजेलाक सांडून ऐका झुजा तार्वाचेर नव्करी धरुंक मज्बूर कर्ता म्हळ्ळिच सुरुवात ह्या कादंबरिची.

कथानायक, रोफी (रफायेल) घराचीं मेटां देंवोन गेल्लोच कसो तांचो धनी-नोर्बर्ट, ऐक विदुर, आंजेलाक आपल्या कुशिन वोडूंक हर प्रेतन करता आनी रोफिचे आवय्क, रोजबायेक धनाची, बरया सुखाळ जिणियेची आशा दाकव्न तिणे आंजेलाक घुंव्डायशें पळेता आनी निमाणे झुजांत 'मिस्सिंग' म्हण लेकल्लो रोफी अचानक पार्टी येता, आपल्या आंजेलाक वेंगेंत घेता आनी धनी नोर्बर्टाक खरया काळ्जान भोग्सिता आनी धनी आप्ली चूक वळ्कोन फ्राद जांव्चे खातिर ऐका कोवेंताक सेर्वता.

आल्वरिसाच्याच उत्रांनी सांग्चें तर ही ऐक 'मांय-सुने'-ची कथा. साट वर्सां आदीं प्रगट जाल्ल्या ह्या कादंबरिक कसलो स्वागत आनी विमर्शीक फोडिणिशी मेळल्ली ती हांव नेणां पुण ही कादंबरी कानडी लिपियेंत्ल्या कोंकणी साहितांत आजून परयांत ऐक 'क्लासिक' जाव्न उरल्या तर ह्या सकयल्या

काराणांक लागून म्हळ्ळी अभिप्राय म्हर्जी:
१. सादी, सरळ, सोंपी भास: जोंकीं उत्रां
२. कथेचो सुगम व्हाळो आनी आल्वारिसाची कथा- सांगपाची असाधारण सकत
३. खत आख्ख नातल्लीं सन्निवेशां

हेच दिशेन आल्वारिसान सबारशा कादंबरी लिखल्यो आनी प्रगट केल्या. ताचीं दोन नेमाळीं तवळ चालू आसल्लीं, 'मित्र' आनी 'झेलो' आनी आल्वारिसाचें, समाजिक, सुगम साहित अडकळनास्तां हांचेर सांकळ कथां रुपार सगर व्हाळ्ळें आनी ताणें पन्नासां वयर कादंबरी लिखल्या आनी खुद्द प्रकट केल्यो. ताच्या कादंबरिंनी वयर दिल्लीं तीन लक्शणां जरूर आस्तालीं पुण ताणें विविदाय जाल्ल आपल्या उप्रांल्या कादंबरिंनी 'मासा मध्ल्य शिरपरें' पत्तेदारी सन्निवेशां हाडून अती कुतूहलभरित socio-detective thrillers बोव यशस्वेन लिखले.

दे। जो.सा. आल्वारिसाची कादंबरी "आंजेल" हाची कथा वस्त आनी पात्र – ऐक सविस्तार फोडिणशी

<u>(२१ आगस्ट २०१०-वेर सां। लुवीस कॉलेजिच्या कोंकणी संस्थ्यान, साहित्य अकादमी, न्युदेल्ली हांच्या सहयोगान चलयिल्ल्या सिंपोजियमांत हांवें वाचललो प्रबंद)</u>

कित्याक आंजेल?

ह्या आनी असल्या फाडिणशीक 'आंजेल'च्च विंचल्ल्याक काराणां सबार आसात. कानडी लिपियेंल्ली प्रथम कोंकणी कादंबरी म्हळ्ळें काराण ऐक तर, फकत धार्मीक (त्योयी भाशांतर केल्ल्यो) कथा वाचून चाप्प जाल्ल्या वाचप्यांक आपुटट देशी कथावस्त मेळताना ऐका थरचें वांदतपण आनी कथावस्तू थंय 'आप्लिच' म्हळ्ळी सप्रिक वाच्प्यांक दिस्ताना ही कादंबरी ऐक शास्विन साहितीक वोड आसा कर्ची सय्ला-फातर जाल्ल्यांत नवाल ना.

ह्या आदीं धार्मीक वाचप आसल्लें म्हण हांवें म्हळें तर अतिशय न्हय. १९१२-त दे। लुविस मस्कारेंज आनी सरदार लुविस कणणप्पान सुरु केल्लें 'कोंक्णी दिर्वें' आप्ल्या संपादकीयांनी खडाक आसल्लें तरी, सृजनात्मक साहितांत (मटव्यो कथा मात्र तांतुं येताल्यो) धार्मीक साळ्ळेंनच आसल्लें. असल्या साहितीक परिसरांत आल्वारिसान ऐक समाजिक कादंबरी लिख्चें धय्र कशें घेत्लें आनी कित्याक घेत्लें म्हळ्ळें सवाल आनी काराण, आन्येक.

आल्वारिसाक खुद्द वळकाल्ल्या म्हाका ह्या कादंबरि पाटल्यान-फुडल्यान आल्वारिसान घोटलेली निराशा, दुबाव आनी अवेक्त भेश्टाव्णी कांय उण्याची न्हय. दे। मो। सिला मिनेजान कादंबरिक 'आंजेल' म्हळ्ळें नांव दीजे म्हण आल्वारिसाक सुचायतानांच धार्मीक्पणाची शिर त्ये कादंबरिंत घुस्ली म्हण म्हाका भोग्ता कित्याक म्हळ्यार सग्ळ्या कादंबरिंत – अवस्वरांच्या माताळ्यांनी सत्य –

आल्वरिस क्रिस्तांवपणाक घुसंच्यें प्रेतन कर्ता. कित्याक जाव्येत अशें? हांवें ह्या आदिंच सांग्लेल्यापरीं तवळचे वाचपी धार्मीक वोपेचिं बरपां वाचून वाचून दाडडेल्ले आनी 'आमी सर्गाक वचाजे' म्हळ्ळया तांच्या ध्येया साम्कार खर्या साहिताची रूच तांकां कळित ना जाली. विचित्र पुण नीज, ही सुधीर्ग कादंबरी प्रगट करुंक कोणयी प्रकाशक कबूल जालेनांत. ताणीं दिल्लीं सर्व काराणां तांत्रीक – कादंबरी चड दाट जाली; छाप्याचो खर्च विशेस जातोलो; त्या पर्माणे मोल दवरल्यार कोणंच अर्दी–ऐक प्रत लेगून घेशेनांत; ह्या आनी असल्या सर्व काराणांक इलुदेच्या कोव्ळेंत लिपव्न आल्वरिसाचे हुमेदिक शेळें उदाक वोत्ताना ऐक शिर मात्र लिपोन गेली म्हण ताणी चिंत्लें पुण अशें जालें ना. शेंबर ठक्के भावार्थाची वोफ आसल्ली तर मंग्ळूर दियेसेजच्च ही कादंबरी प्रगटती कोण्णा पुण ही कादंबरी अशी नातल्ली. धनी नोरबटाची आंजेलाथंय आस्ची वोड आल्वरिसान उद्रिक्त रितिर विवरांव्क ना तरी नोरबटाचो पात्र हांतूं गुप्तिनिशीं (overt) न्हय तरी, तो शाण्यांक उटोन दिस्चो प्रदुवारी, कामुकी, आब्लेशी, फारिकपणाक आशेंव्चो पात्र आनी पात्कांच्या सात मुळांची मूर आस्चे तसलो म्हळ्ळयाक आरस्याची गर्ज ना म्हण कळंवचो तसलो.

ह्या सर्वाक नुल्ल करुंक (to neutralize) आल्वरिसाक 'आंजेल' कुम्केक आय्ली आनी सिला मिनेजान सुचायिल्ल्या तक्लेनांवाक कांय तरी उजळ आय्लो. ना तर 'ऐका नांवांत कितें आसा' म्हळ्ळें सवाल 'आंजेला'क पुसून उडय्तें. पुण अशें कित्या जालें ना म्हळ्ळयाचो विवर आल्वरिस आसल्लो तर सोंप्यान दितो पुण फोडिणशी करच्या इराद्यान हांवें तसलें प्रेतन केलां पुण हेरांथाव्न वेवेग्ळयो आवत्यो येंव्ची साद्यता आसा.

आल्वरिसान 'आंजेला'क ऐक अप्वंत स्त्री, अप्वंत कातोलिक स्त्री, सोभायेंत सोभागिण, भावार्थांत अप्रतिम, सोस्णिकायेंत मरियेचे साव्ळेंनच ल्हान–व्हड जाल्ली तसली आनी ऐक देकिभरित पतिण इत्यादी लक्शणां– जोकाक (मापाक) जोक्तें जाव्न (tailor-made) नाय्किण रचताना तिका मूर्त दींव्क आल्वरिसान सबार नकारातमक आनी सकारातमक सय्नी पात्र रच्ले. अर्थात, तिका ऐक जिवी मारथिर्ण करुंक हे पात्र आल्वरिसाक उप्कार्ले. ह्ये जिव्या मारथिर्णेन कांय थोडयांच्या दोळयां–खांचिंनी दुकां पाज्राय्लीं जांव्क्यी पुरो कित्याक आम्च्या इंडियन सिंतिमेंतांक गड ना आनी सबार पाव्टीं, अर्थयी ना!

फुडें कितें तरी आमी आल्वरिसान 'आंजेला'–चे बचावे खातिर रचल्ल्या पात्रांचेर/परिसराचेर/सन्निवेशांचेर आनी घडितांचेर ऐक सुक्ण्या–नदर गर्जेची:

रोफी – आंजेलाचो पती पुण 'थोडयाच' तेंपाचो. आनी त्या थोडयाच तेंपान तो नपंटच जालो, झुजांत मेलो म्हळ्ळे खब्रेंत जिवंत जालो आनी जंटलमेन नाविक जाव्न पार्टी आय्लो, जाव्न निदर्शन ऐकें सांग्णेक all is well that ends well. कोंकणी वाचप्यांचे 'मेंटयालिटिक' हेर कसलोयी समारोप आवडतो ना;

अमृर्थ सिनेमां/सीरियल्नां पळेल्न गडची पर्जा आम्ची. म्हळ्ळें आम्मा गेका सिनेमा निर्देशकान – the tragedy with the Indian audience is that it cannot take a tragedy. थाडयाच नेंपाचो म्हण हांवें म्हळं पुण हा थोडोच नेंप आप्लें पतिणच्या, आंजलाच्या उदगंत गेक पिंप्रं दोंक्क धागळ पुग आमल्लीं पुण आल्वरिम त्या गोश्टीक गल्लाच्च ना; कांय प्रथम गतिचें दश लिखिजे पडना म्हळ्ळे लजेन कोण्णा! आसुं.

गफी, म्हा–झुजाच दानक लागान, मार्गायक लागान उब्जाल्लें दुख्किकायेक लागून फुडें कितें म्हळ्ळ म्दान घेव्न धनिया मर्शी – नागबटालागीं – वेना आनीं तो गफिक नौकापाडयांत झुजागी नाविक जाव्न सरवांचें सूचन दिता. हें सूचन आंजलाक विंगडाल्चें (isolate) प्रेतन म्हण वाचप्यांक तवळ कळिन जायना पुण अंदाज जाता. त्य घडियथाव्न नागबट हा कथेल्ना फस्ट–ग्रेड विल्लन जाव्न थिर्ता.

गेजबाय, गफिचीं आवय आनी आम्च मार्थिणचीं सास् मांय. हिच्या पात्राचो विवर मटव्यान असो दिव्यन – combination of devil and saintliness – money required. God is also required, if necessary I am even ready to walk hand in hand with the devil.

नागबट– धनी – नव्या हाळ्ल नवयाक जेवण कर्तानांच आंजल्याचेर इल्लो आव्लेंस केल्ना विदर आनी ताचेर विदुरपण आयिल्लें भोव नर्नाट प्रायेर. कोणाची चूक ही? नागबटान आप्लो दयहिक वाडुणी दांबून दवरिजे आसल्ली? हांगासर आल्वरिम थोडी साडदाड दाकच्या आनी नागबटाक आंजलाचेर आक्रोय करुंक सांडना. नागबट गफीचा ख्रास ईश्ट आनी confidant. आनी सहज जाव्न नव्यान लगन जाल्ल्या गफीचेर आनी ताच्या कुटमाचेर झुजाचो परिणाम जानाना (जसो, सगळ्या संसाराचेर जाल्लो, खंडीत) गफि गपचुप धनियाच्या बंगल्याक वेना आनी ताचीं सूचनां–सलहा घेता. तीं घेवंच – सकाळीं गेल्ला तो मांध्यान रात उनर्ताना बिडागक पार्टी यना – पुण आप्णा नाविक जांव्चो निर्दार घेवंच येता; आनी हि विंचव्या आंजलाक आनी गेजबायेक ना कळच्याना त्या घराण्याचेर बोमंच पडना आनी गेजबायेन आंजलाक '.....तो सागणी खुंटा हाड, आंजेला, ताच्या पाटिचो कोय्र झाडनां' म्हळ्यारी गफी आप्लो निचेव/विंचव्या बदिलना आनी तार्वटी जांव्क भाग्र सर्ता.

हांगासरयी, धनी कसल्यायी मत्लबान गफीक नाविक जांव्क सूचयता म्हळ्ळें उटोन दिसाना. पुण उप्रांत गफिची खबरनाम्नां वेनाना, बाकी पडलेल्या गेणीचें नीब घेव्न तो जाकुल्याक, चिंगुल्याक, शेणयक आनी त्या कास्नाच्या हेगंक – बोंग्साळेचो सालू आनी हेर, आंजेलान धनियाच्या दयहिक आव्लेशांक पूरक जाय्शें करुंक, आंजेलाक आनी गेजबायेक वेवेगळीं आमिशां वांडडाव्न, हो आव्लेंस सग्रिकेंत बदलूंक पळेनात.

हांगासरयी आल्वरिस, धनी नोरबटाक ऐक 'क्लीन चिट' दिता. सुरवेचे सुरवेर आंजेलाक फसन्च्या अबियानांत धनी मुकार पडांच ना. खंय ताका खचित जाताकी रोफी मेला या पार्टी येंव्कनास्च्या जाग्याक पाव्ला, तवळ मात्र धनी रंगस्थळार उदेता. बरें.

आतां हांगासर आमी कथेंत्ल्या घटनांची घडावळ, समंझसपण/असमंजसपण हांची फोडिणशी करयां:–

सुरवेचे सुरवेर रोफी तारवाटी जांव्क वेताना आल्वरिसान लिखल्लें आदेवसाचें दृश असमंजस. आंजेल आनी रोजबाय ऐकाच कुडांत (या सालांत) निदतालीं आनी रोफीबाबु खंय निदतालो!? दयहिक संबंदाचें कसलेंच खुण दिसून येना आनी आपुण फांत्याफरार नाविक जांव्क भाग्र सरोन वेतां म्हण कळित आस्ल्यारी रोफी आवय्क उलो मारुन म्हणता – कोंब्यान साद घालो मांय! ह्या सन्निवेशाक रोजबाय काराण या आल्वरिसाचें 'निस्कळ' चिंतप? रोफी बिडाराचीं मेटां देंव्च्या पय्लें आल्तारिलागीं उबो जाव्न, आंजेलाची खाडकी धरुन (ताच्या चंद्रा सारक्या मुखमळाक पळेव्न!) ताका आदेव्स माग्ताना आल्तारी वय्लो दिवो मिण्मिणोन पाव्लता! हिंदी सिनेमा या आतांच्या 'सोप सीरयलां–चो उडास येना?

उप्रांत येंव्चीं सन्निवेशां अशीं आसात –

- नाविक जांव्क गेल्ल्या तीन मयन्यांनी रोफिचे ७५ रुपय येतात – आंजेलाचो आनी रोजबायेचो स्पिरित/जीव जिवाळ्ता.
- उप्रांत, नल्ल आनी आवाज ना; रोफिची खबर ना. शण्य आनी चिंगुलो – धनियाक धुंपन्च्यांत आनी आंजेलाक फसंव्च्यांत मग्न –जाकुलो आनी बोंग्साळेचो सालू हे सर्व आंजेलाचे जिणियेचेर खाडूं घालच्यांत यशस्वी. बिडारांत्ल्यो वस्तु ऐकेक करुन सालूचें रीण उसळावंच्यात उस्ळोन वेतात. ऐका 'इस्टुला'क सय्त पांच रुपय दींव्क सालु तयार. अशें जाताना आंजेलाच्ये भिरमतिन भरलेले पुण पय्शांनी कितेंच करुंक सकानातल्ले थोडे पात्र – पाद्री, भिकारी, पोस्टमेन आनी हेर मधें मधें special appearence करुन गुल्ल जातात.
- रोफी मेला म्हण खबर जाता कित्याक तो झुजांत 'मिस्सिंग' म्हण खबर येता. रोजबाय आपल्या सुकिदाड पडलेल्या हित्लाक वचुन तार काडलेल्या अजापांच्या खुरसा मुळांत बस्ता, हाकोबोबो मार्ता.
- धुवेचे कश्ट पळेंव्क जायनास्तां आंजेलाचो बापय धुवेक आपव्न व्हरुंक येता पूण कुळारा वचूंक आंजेल आय्काना! (इंडियन स्त्री, जिंदाबाद)
- ऐक मझेदार दृश – सरपळेखातिर सालूची जबरदस्ती – तवळ शेणयचें येणें – आंजेलाची सरपळी उरता. निमाण्या 'क्लैम्याक्स' दशांनी ती (सरपळी) धनियाक गरज पडता न्हय?
- सवाल – शेणय कित्याक आन्चीत आयिल्लो? कित्याक ताणे सालु कडेन

कुस्ती करुन आंजेलाक आनी तिच सरपळेक बचाव केलें? आयिल्लो तो, धनियाच्या कुब्दिपणाक लागून - चार वरसांथाल्न आंजेलाथाल्न गेण ना देकून धा दिसांचो वाय्दो दींव्क.

- हो एक जबरदस्त संदरब. धनियान गेण मागाना तर, जबरदस्ती करिना जाल्यार हेर कोण करचो आनी शेणय धनियाचो खास मनिस. पूण तो, हो संदरब रोजबायेक गुस्सो घालच्याक वापरता आनी म्हणटा '...पूण ह्या तरन्या बायलेंवरनी सबार कामां जातात - तिणे मोन केल्यार. कशें तें?
- तिणे वचून धनियाक फुलां घालिजे आनी धनियाक फुलां घाल्ची रीत तो भारिच्च आपुरबायेन विवरिता. तवळचो तो कांय fashion designer जाल्लामल्लो कोणण!
- 'शेणयचो उपाय ज्यारी कर!' रोजबायेची हुकूम आंजेलाक - 'दोन दिसां भितर आंजेलाचें मोन आपूण घुंवडायतलों - तिची भास शेणयक.
- पूण कसलेंच घडाना! आंजेल सूद आनी आपूट उरता/रवता आनी मांय-सुनेक विडारांतलें भाय घाल्चें नोटिस तयार जाताना धनी खुद आंजेलागर येता आनी रोफिक अशें जांव्क आपूणंच कारण म्हण वोप्ता. (तवळ, रोफी 'मिस्सिंग' म्हळ्ळे टेलेग्राम येवन कांय दीस जाल्यात म्हण उडासांत दवरचें) देकून ह्या आपल्या चूकिचें प्राचीत जावन हांव तिणे (आंजेलान) दूकां पियेवन उरलेली जिणी सारुंक सोडिसो ना. तिणे तिचो फुडार सोधिजे...
- हांवें दुसर्या लग्नाची आलोचनंच करुंक ना म्हण आंजेल खडाखड सांगताना धनी आप्लें अखंड तूफ खळ्ना....
- थोडयाच दिसांनी शेणय एक व्हडली खबर हाडता - नवो, धनिंच!
- एका मयन्या भितर जरितरी तूं ह्या सयिरेकेक ओपानांय - तुमी विडार भाय - सरपळी आम्चे तिजोरिंत!
- तशेंच जाता आनी तवळ रोजबाय बदलता आनी तिका आतां धनियाचो खरो रंग, आव्लेस आनी कामुकीपण दिस्ता! तुम्कां कशें दिस्ता? पाल्काथाल्न सुटका, नवी दीश्ट, साल्वसांव?
- क्रिस्तांव न्हय तरी परिसरांतलो बाबू शेट्टी तांकां रवोंक सुवात दिता - आंजेलाक हाळवायेचें काम दिता, पाग दिता - कसल्याच आव्लेसाविणे - कातोलिकांच्याकी हेर भावारथाचेंच बरें? येदोळ खुंय गेल्लो हो पुन्वेक जाल्लो?
- च्यार वरसांनी रोफी पाटीं येता, मेल्ल्यांतलो जिवो जाव्न. ताचें तें डव्न, ती थाराय, झुजाची कथा आपल्या आंजेल आनी आवयसंगीं ताचें मिलन....आनी परत हांगासर असभावीकता - चार वर्सां उप्रांत मेल्ल्यांत दाखल जाल्लो ऐक्लो पाटीं येताना - चित्ळासारक्या आंजेलाचें प्रतिक्रीयें कितें आनी कसलें जाव्न आसाजे आसल्लें? परत, हांगासर आल्वरिस 'कातोलिक'

जाला – सांत जाला – ऐका संपादकान म्हाका तिद्विल्ल्यापरीं – 'नाय्टी म्हळ्यार पुरो, ऐडिवन, पातळ नाय्टी म्हण्चें नाका' हो मंदामेंत आल्वरिसान पाळ्ळा!

- रोफी आनी धनियाची भेट – परत भोग्साणे – ऐकामेकाचें भोग्साणे (रोफीन कित्याक भोग्साणे मागाजे?) नव्या इश्टगतिची बुनयाद (रोफिचे नेवी डाय्लोग हे?) सिग्रेट, सोक्स शूज, कूलिच्या मात्यार ट्रंक – पाटीं येण्याची ही ताची थोराय तर, डव्ल तर हांगासर तो (धनिया समोर) 'कातोलिक' जाव्नंच उर्लो?
- उप्रांत? सरपळी पाटीं, गेणिचे पांय्शीं रुपय पाटीं, गेण माफी, परताल्ल्या बिडाराचे सुवातिर धनियाच्या खर्चार नवें बिडार (आनी कितें जाय?)
- पुण नोरबटान आंजेलाक आप्णाचें करून घेंन्च्या अबियानांत दरवडलेली मात्र चूक म्हण्ची हिम्मत मात्र रोफी घेता!
- निमाणे, तीर्थ यात्रेक गेल्लेपरीं आपूण सर्व सांडून कोवेंताक वेतां म्हणता धनी. भेश! तर कोणाक मेळ्ळी ताची आस्त आनी भुंय-भाट आनी वेवहार? चिगुल्याक, शेणयक, जाकुल्याक, भोग्साळेच्या सालूक या कोवेंताकच? ब्रदर रफायेल म्हळ्ळें नांव हांव घेतां आनी तुमच्या प्रथम चेरक्याक नोरबट म्हण नांव दियात.
- 'आदेव्स सोभागेच्या जोडया' अशें म्हणता ब्रदर रफायेल. हें, the end या दंड?

उलवपाचो दुस्रो भाग – 'आंजेल कादंबरियेंत अलंकार मिस्ळाल्लें हास्य (The saving grace of the novel)

- बिळडाच्या तांदलाचें वरणन – पोळ्यां सारको
- हुटवळाचें वरणन – खोर्जी खोर्जी हुटवळ.
- सोनाराचें दुखान – चिन्वार काटें
- सारोण हाड, ताच्या पाटिचो कोग्र झाडटां
- नगा पाटल्यान नग – रीण उस्ळांव्क सालूच्या चिरियेंत पडच्या आंजेलाच्या-रोजबायेच्या भांगाराच्या नगांचें विवरण
- तुका सरपळी जाय या पाटिर बेतांचे मार? – सालूक, शेणय्ची धम्की
- रोफी आपूण नाविक (सैलर) जांवक वेतां म्हणताना रोजबायेन आप्ल्या अशिक्षीपणान 'सैलाप' म्हण म्हण्चें
- सुरयाच्या किर्णांचो अलंकार – मोडलाचे तटटेंत्ल्यान बितर येंन्चीं सांजेच्या सुरयाचीं किर्णां रोजबायेक भांगाराच्या सराळांपरीं दिस्तात आनी ती आशेता त्या सरळांचे कुडके कुडके करुन विकून आप्लें सगळें रीण उस्ळांव्क.
- कांत्ळेक लागीं येनातल्लें सुणें बोक्र्याच्या हाडाक पुणयी लागीं येत? (व्हा व्हा) आंजेलाक फसंन्च्या प्रेतनांत शेणयचें चिंतप

- कोंबियेक धरल्या उप्रांत पिलाक धरचें खंचें व्हडलें कश्ट?
- शेणयन धनियाच्या बंगल्याची कांपिण वोडनाना भितरथाव्न इंग्लिश मरजेर चिंगुल्यान 'कम इन, कम इन' म्हळळें शणयक 'कांपिण कांपिण' म्हळ्ळेपरीं आयकाना आनी तो म्हणना –कोंकणी भाशेक उल्वार चडय्याय तूं. इंग्लंड खंय आसा म्हण तुज्या तसल्यांलागीं विचारल्यार तुमी चीनांत या रशियांत आसा म्हणचें – कमीन आनी अइ डोंट केर म्हळ्ळ्याफरा तूं इंग्लिशमेन जालोयरे चिंगुल्या, अशें विचारता शेणय
- बेंडां झडार फुलल्ल्या फुलांचें वरणन धनियाच्या प्रेमाळ मनींन अशें गमता – वोमत्यो घाल्ल्यो भांगारच्यो कांपिण्यो
- बिळडाचो तांदुळ आंजेलाक धनियान दाइन दिला म्हळ्ळ्या कांटाळ्यान येकाचाणे तो तांदुळ काळ्या चांळ्ळेपरीं दिस्चा
- धनियाच्या वोंटां मदली सिगेट माक्रिचें कांडियेपरीं रोजवायेक दिस्चो
- वालिच्या निवान धांकाक उदक – एक अलंकार
- महीम ताळ्यान उलंव्चें – सुचाव्न समादान, चिंतप, आटव्णी इत्यादी
- आंज्या सारक्या कुडींत गोंडया सारकें काळिज आस्तलें आस्सल्लें – आंजेलाच्या थिरसाणेचेर शेणयचें चिंतप

म्हजें फयसल:

उतळायेन वाचूंक केन्नांयी बरी लागची कथा. क्रिस्तांव morals उक्लीन धरचो एक लांब शेरमांव. माय–मयन्याच्या देवासांवावेळीं नोवेनाच्या बुकांत आसच्या दाक्ल्यांपरीं. हरेका अवस्वराचें सुरवेर पवित्र पुस्तकांतलें श्लोक. कोणाच्या धय्राक? पात्रांच्या या आल्वारिसाच्या? भाश बरेन, विवरण बरेन (विवर चडड लांब जालें). अलंकारां बरेन अव्वल कर्ती. पुण असली कर्ती पसर आय्ल्या? आय्ल्या तर आम्चें तरनें जनांग 'आंजेला'क सोदतील या 'मल्लीका शेरावताक' या 'ऐशाक'?

आल्वरिसाचे समकालीन बरव्पी आनी तांचें साहित:

आल्वरिसान, कादंबरियेंच्या मळार केल्ल्या ह्या सुरुवाती उप्रांत कादंबरींचो गाणो वेगान चल्लो. हेणेंतेणे लेकक उटले, कथा पुस्तकां भायर आय्लीं आनी फकत पंच्वीस पानांच तरी पुस्तका रूपार प्रगट करची हुमेद सरवांक उटली. तेच्चपरीं प्रकाशनां चडलीं. पुण साहितांत एक मटट दिलें (standard) कांय थोडयाच लेखकांनी:

(दा।) विजेपी सल्डाना (या खडाप – हाचें 'मोनोग्राफ' हांवें लिक्लेलें तें साहित्य अकादमी–न प्रगट केलां) जाका आमी चारित्रीक कादंबरींचो बापय म्हण वळकानांव; पुण ताच्या साहिताची सुरुवात थोडया थिल्लरां मारिफात जाल्ली म्हळ्ळी संगत खरी. तवळ मुंबयी थाव्न प्रगट जांव्क लागल्ल्या 'पयणारी' हफ्ताळ्याचो स्थापक संपादक तो जालो आनी १९५४ –न ताची पत्तेदारी कथा

'तांब्डी पितुळ' ह्या नेमाळ्याचेर व्हाळ्ळी. अशेंच, ताच्यो कादंबरी 'रुजवात', 'पेट आनी पाळणें', 'मोगा म्हाका शिकय', इत्यादी ताका ऐक कादंबरीकार म्हण थिरांव्क पाव्ल्यो. 'मोगा म्हाका शिकय' कादंबरी, ताणे वाडोन येंवच्या ऐके चलियेची मानसिकता विकृत दिशेन वेच्या कथा वसतुचेर विणलेली ती निजायकी गमनार्ह.

१९६१-त विजेपी-न केनरा क्रिस्तांवांचेर टिप्पुन घाल्ल्या बंदडेचेर होंदोन विबिन्न रितिंच्यो कदंबरी लिक्ल्यो आनी ह्या प्राकारांत ताणे सात कादंबरी लिखल्यात आनी प्रथम जाव्न आसा 'देवाचे कुरपेन'; थोडया चारित्रीक घटनांच्या पाटपोडद्यार काल्पनीक पात्र रचून, साहस, भावार्थ, मोग, तंत्रां-कुतंत्रांचीं सन्निवेशां आसा करुन लिख्लेल्यो ह्यो कादंबरी अलक्क उरलायात आनी कोणे बरव्यान आजून परयांत विजेपी-च्या कादंबरियेंची देक घेव्न तेचपरीं लिक्लेलें ना.

विजेपी विशांत चडित सांग्चें तर, तो ऐक बहुमुख तालेंतांचो वेक्ती: तो ऐक संगीतकार, तो संगीत घडोंक सक्तालो. तो ऐक नाटकिस्त, कोयरमास्टर, संघटक आनी सबार हेर ताळेंतांचो पुंजो.

(दे) ऐ.टी. लोबो (ऐटयेल, श्रीचेन्ना-लिखणे नांवां) म्हळ्ळें नांव कोंकणी नेमाळ्यांनी उटोन आय्लें; मराठी साहिताचो प्रभाव हाचेर खूब आसल्लो म्हण म्हणतात. हाची शय्ली विबिन्न. आपल्या साहितांत लांबाय-रुंदायेक महत्व दिंव्ची हाची खाशेली सवय. हाच्या बरपांनी ऐकाथराची 'विस्कळाय' (elasticity) आसा आनी थोडयांक आवडता, थोडयांक न्हंय. सांगल्लीच संगत परत परत नव्या सब्दांनी सगांची सकत ताका आसल्ली. ताची 'तुं बरो जा' आनी सुमार देड हजार पानांची 'वेळ घडी' कादंबरी कानडी लिपियेंत्ल्या कोंकणी साहितांत सबार दाक्ले हाडून आयली. पुण खंचायी समकालीन लेककान ताची शय्ली आप्णायली ना; तो फलाणो ऐटयेला परींच लिक्ता' म्हण कोणेंच म्हळ्ळें ना. ऐटयेलाच्यो कथावस्तु ग्रामीण आनी पात्र तित्लेंच्च जिबाळे. ताणे रचल्ली 'लुज्यामी' (ऐक पात्र) वाचप्यांचे मतिंत आजूनयी आसा.

ऐटयेलाच्या साहिताची विशेशता कसलिगी म्हळ्यार तो आपल्या पात्रांच्या करतुबांक प्रतिश्टित बरवप्यांच्या उत्रांचो, सांग्ण्यांचो, गादिंचो पाटिंबो दिता. ह्यो गादी-मण्ण्यो सर्व कोंकणिंत्लोच न्हय, अन्य भाशेंत्ल्यो सय्त. आता'तां थोडयांनी ऐटयेलाच्या कादंबरियेंत्लो ह्यो गादी, म्हण्ण्यो, सांग्ण्यो जमो करुन नेमाळ्यांनी अंकणां रुपार प्रगट करुंक सुरु केल्यात.

पुण हें उलव्प तयार करताना म्हाका गम्लेंकी लेककाच्या साहितीक पाटपडद्या विशांत म्हजेच्च श्हरे दीजे म्हण. ऐटयेल, ऐक वेवस्तित बरव्पी न्हय म्हळ्ळें म्हाका दिसून येता. He was a spontaneous writer, not always sure of himself. देकून तो आपल्या बरपांनी सबार गादी, म्हण्ण्यो-सांग्ण्यो हांचो उपेग करतालो. साद्या वाचप्यांक ह्यो रुच्तित पुण शाण्या वाचप्याक कथेचो व्हाळो ह्या

वर्वीं कुस्कना म्हण भोगात. हाच्या कादंबरिंचीं लांबाय, वेवस्तित रितिर मांडून हाडलेल्या कथावस्तुचो परिणाम न्हय. पुण विजेपी-चें साहित बराबर वेवस्थित. ताच्या ऐका पानार, ऐका अवस्वरांत इत्लेच सब्द आस्तेले म्हण तो म्हणात तर, तित्लेच्च सब्द आस्तालेच्च! ताच्या बरपांचें विधान first rough copy and then fair copy म्हळळ्या रितिक लागून आस्चें न्हय. ऐक पावटीं जें लिक्लें, तें लिकून जालें. विजेपी आप्ल्या बरपांची दुस्री करड प्रती आप्णालागीं दवरिनातल्लो. पुण ताच्या अवस्वरांनी ऐकच्चऐक गांच चुकोन गेल्लो ना. सगळी कथावस्त, येदोळ लिक्लेली आनी फुडें लिकूंक आस्चीं आपल्या धिमागांतच तो जमयतालो. हांव विजेपी-क इत्ल्या लागिशल्यान जाणांको, ताणें म्हाका हें हुन्नर शिकयिल्लें.

(ट।) गेब्रियेल डिसोजा (श्रीगब्बु उर्वो) ह्या तेगांचें कोंकणी साहित जिवाळ आस्ताना आनी सास्सांगताच सबार ल्हान ल्हान प्रगटांनांनी उमेदींत लेककांचे novelettes प्रगट करून आस्तानांच सगळ्या वाचप्यांक दिस्पडत्या गाण्याचें पीट आवडलें ना किन्याक हरयेका बरपांत धार्मीक आनी धारमीकांच्या दिरुसांक उस्कळोन आस्चीं लक्शणां चुकानातल्लीं. अस्ल्ये परिगतींत श्रीगब्बुचें रोमान्सी साहित ऐक नवो मिरमिरा हाडून आय्लें. श्रीगब्बु ऐक रोमान्सी बरयो, कादंबरीकार. ताच्या कथावस्तुंनी आर्वेट मोग, पाशांव आनी ऐका रितिचें क्रांतिकारी चिंतप उटोन दिस्तालें. ताचीं बरपां तवळच्या (आनी थोडया मटटाक आतांयी) क्रिस्तीय मोल्लांक (pristine) उस्कळोन आस्च्या लायिकांक तशें क्लेरिकांक गिळूंक जालिनांत आनी श्रीगब्बुच्या बरपांक इत्ल्यान न्हय तरी सांकेतिक रितिर बहिश्कार पडलो. ताच्या कादंबरिंनी स्त्रीयेचो उदिक सोबाय, उमो, पाशांव, वेंग इत्यादी ताणें erotic रितिर न्हय तरी तवळच्या वाचप्यांक ऐका जिवाळ (raw description) रितिर चाकयलें. हाच्यो कृतियो, 'मोगाची मस्ती', 'नास्तिक', 'झडती' 'कध्दी' ताच्या विबिन्न रितींच दाक्ले जाव्नासात.

जोकिम संतान आल्वरिस, विजेपी सल्डाना, ऐ.टी.लोबो आनी गेब्रियेल डिसोजा हांच्या साहिताच्या 'युगा'चें अंत्य तांच्याच सबाविक अंत्यावर्वीं आय्लें पुण तांचें साहित असल्या सिंपोजियमा वेळीं उल्लेकिन जांव्च्या तित्लें अमर उरलें.

१९६०-थाव्न नव्या बरवपी पिळगेचो उद्बव:

हो उद्बव आपापिंच जाल्लो न्हय. ह्या चळ्वांचें साहित वाच्ताना कांय थोडया वाचप्यां मतें सुप्त आसल्लीं बरपाचीं दोणीं भाग्र येंव्क उरडोंक लाग्लीं पुण हांतूं दोन रितिंचे स्वार्थ मिस्ळोन आसल्ले - पय्लो, हांवेंयी बरवपी जायजे; दुस्रो, म्हजें नांव खूब गाजाजे, हांवें प्रख्यात जायजे. बरें. पूण तांच्या बरपांक ऐक वाट जाय न्हय?

आल्वरिसान चलंव्च्या आनी संपादन करच्या दोन नेमाळ्यां पयकी 'झेलो' म्हळ्ळें पंद्राळ्ळुं उमेदिन बरलेल्या बरवप्यांक ऐक वाट जालें. कित्लेशा बरवप्यांक

ताणे आपल्या पत्राचेर अव्कास दिला, तांचीं बरपां ताणे तिद्दिल्यांत, खुद्द परत लिख्ल्यांत या बरवप्यांक आपव्न तांकां ताणे सम्जय्लां, हाका कांय लेकच्च ना. आज म्हजे तसले आनी हेर सबार आल्वरिसाक आम्चो 'गुरु' मांदतांव.

१९६०-६५-६६ हीं वरसां नव्या नव्या बरव्यांच्या मटटाक भांग्राळीं जाव्नासल्लीं. ह्याच वरसांनी दियेसेजिचें पत्र म्हणनंच वळिकत जाल्ल्या 'राक्णो' हफ्ताळ्यान आप्लो धार्मीक जिनोस थोडया मट्टाक सेकुलर जाव्न बदिललो. मो। अलेक्सांडर सोज हांच्या संपादकपणाखाल 'राक्णो' पत्राचेर वेग्यानीक लेकनां, मटव्यो कथा येंव्क सुरु जाल्यो मात्र न्हय क्रमेण सांकळ कथा येंव्क सुरु जाल्यो. विजेपी-च्यो चारित्रीक कादंबरी ऐक या दोन सोडल्यार, 'राक्णो' पत्राचेरच सांक्ळेक्रमार प्रगट जाल्यो.

ह्या वरसांनी 'राक्णो' पत्रान सबार साहित तरबेतिचीं शिबिरां, कामासाळां चलव्न नव्या बरव्यांची ऐक नवी पिळगी तयार केली. हांतूं नांव वेल्ले समकालीन लेकक हे:

डोल्फि लोबो, ऐडी नेटटो, आय्रिन पिंटो, ऐड्विन जे.ऐफ. डिसोजा, स्टॅन अगेरा, ल्यान्सी पिंटो नायक, विलियम द सिल्व, गेब्रियेल वाज, माय्कल म्याक्सिम डिसोज (हो आय्लेवार देवादीन जालो), हांचो साहितीक वाव्र मतिंत घेंव्चे तसलो.

हांचे पयकी हांव आय्रिन पिंटो हिच्या कादंबरिचो उल्लेक करतां. 'म्हजें अंतस्करण विसरचें ना'. सुमार पांय्शीं पानांक मिक्वाल्ली ही कादंबरी सादार्ण 'मिल्स ऐंड बून' साहिताचे साव्ळेंतच आस्सल्ली आनी ही युवपिळगेक बारिच्च रुच्ली. सिंतिमेंतांनी दाट, मोग, त्याग, साक्रिफीस ह्यां मुळांचेर विणल्ली ही कथा आय्रीन पिंटोक, संक्यान भोव उणीं आसच्या लेखिकांच्या मेळिंत थिर करिलाग्लीं. आय्रीनान फुडेंयी असल्याच जिनोसाच्यो कादंबरी लिक्ल्यो: 'स्त्री.' 'हांव चुकोन पडोंक ना,' आनी हेर.

येदोळ परयांत ३३ कादंबरी लिकल्ल्या ऐडिवनाची प्रथम कादंबरी 'निमाणी शेळी'. १९६७-त चारशीं सांसाट पानांची ही कथा 'झेलो' पत्राचेर सांकळ कथा जाव्न प्रगट जातेच उप्रांत गृंथा रुपार प्रगट जाली. ऐडिवनान कोंकणी साहितांत मेटां दवरताना ऐक खास्की उद्देश पोसून दवरलोलो. विदेशी साहिताचो बरपूर प्रभाव हाचेर आसल्ल्यान ताणे, 'हेर साहितांत आसा तर कोंकणींत कित्याक नजो?' म्हळ्ळें सवाल मतिंत घेतल्ल्यान थरावळ 'प्रथमां कोंकणी साहिताक ताणे दिलीं. देकिक, प्रथम गूडाचारी कादंबरी (पिलातान दिल्लें फरमाण), प्रथम वयग्यानिक (ते आय्ल्यात), प्रथम अस्थित्वादाची कादंबरी 'हांव जियेतां' आनी आय्लेवारच क्लोनिंगाचेर (cloning) 'ब्लोंडी' म्हळ्ळी नवालिका. हाच्या कादंबरिंनी चडावत तीन आवृत्यो देक्ल्यात आनी ताच्या साहिताक येदोळ परयांत नोव साहिनिक प्रशस्त्यो लाबल्यात.

डोल्फी ऐफ. लोबों – डोल्फी काम्मिसया म्हळ्ळ्या नांवान प्रख्यात, ह्या कादंबरीकारान पन्नासां वय्र कादंबरी लिक्ल्यात. आल्वारिस्सान चलयिल्लीं पत्रां, म्हणजे, 'मित्र' आनी 'झेलो' सबार वरसां परयांत हाणेंयी चलयल्यांत. समाजिक मौलांचेर लिक्चो हो कादंबरीकार ऐक उत्तीम नाटक रचपी. हाचें साहित सुगम त्हाळयांचें आनी ह्याच्या लिक्णेंचो वेग असादारण. दोआल्वारिस्साथंय आसल्लीं सुगम शय्लेचीं लक्शणां दोल्फीच्या साहितांत कांय थोडीं दिसून येतात. हाकायी सबार साहितिक प्रशस्त्यो लाबल्यात.

दो। विक्टर रोड्रीगस (वी.रो.), हो आप्ल्या लांबायच्या आनी साहसिक कादंबरींक नांव वेल्लो लेकक. हाची खंचीयी कादंबरी ग्रंथा रुपार प्रगट जांव्क ना, सर्व सांकळ कथा जाव्नंच नेमाळ्यांनी आयल्यात. देक्तिक, 'पाप आनी शिराप', 'मायकाचें भुयार', 'डोन म्याक्स' आनी हेर. हाची रचनात्मक सकत बळ आसा पुण ऐकेक पाव्टीं हाचीं बरपां दिशा चुकोन वेचपरीं दिस्तात.

आन्येक, अपूर्व, वृत्तीपर (दाक्तरगी) साहिताचा प्राकार कोंकणीक दिला म्हळ्यार डॉ। ऐडवरड नज्रेतान. मटव्या कथेंचो ऐक बळवंत रच्णार हो तरी थोडयो विंच्णार कादंबरी ताणें दिल्यात. दक्तिक 'निर्माणें' 'आडवारल्लें फळ.'

हेर थोडया कादंबरीकारांचीं नांवां सांगचीं तर: जेरी कुल्शेकर, ग्ल्याडिस रेगो, शालिनी वालेन्सिया, स्टेन अगेरा (नाल्लिसाय, खुरिस आण्णा आण्णाचो), शान बोंदेल (ऐक पिंजल्ली तस्वीर), वल्ली क्वाड्रस (पाटीं गांवाक), वल्ली वग्गा (कवी, मटव्या कथेंचो विबिन्न लेकक) आनी हेर.

आतां आमी प्रस्तुत काळांत आस्च्या समकालीन लेककांचे मानसिकतेचेर आनी ताणी उब्जेल्ल्या साहिताचेर ऐक सुक्ण्या नदर मारयां:

जशीं–तशीं नेमाळी चडलीं, हरयका फिरगजिचें मासिक पत्र भायर येंव्क लाग्लें. हांच्या पानां खातिर बरपांची गरज पडली. हाचो परिणाम जाव्न साहिताचो बर्ताड जालो व्हय पुण ऐक मटट (standard) आय्लो ना म्हळ्ळो अबिप्राय म्हजी. कांय तरी नवेंसांव लिक्लें 'हें आम्च्या साद्या वाच्प्यांक सम्जाना' म्हण संपादकांनी तें कुशिक मारल्लें आसा. म्हजिच 'क्लोनिंग' कथा 'क्लोडी' हाका ऐक देक!

दुस्रे सुवातिर, मायभाशेचो मोग म्हळ्ळें घोशण, ध्येय उद्देश घेव्न थोडया लेककांनी ऐक अंदळेंपण जोडण घेल्लां. परिणाम जाव्न तांकां अन्य भाशेंत्ल्या साहिताची वळकच्च ना. आसा तर, कन्नड साहिताची (आनी हें बरेंच) मात्र. पुण प्रगतिपर संसारांत किरें घडता तें, भास म्हळ्ळो संपर्क माद्यम वापारन वाचप्यां परयांत पावेल्लो वाव्र जाय जाल्ल्या मापान चलल्लो म्हाका दिसून येना.

तिरूयान, कांय थोडे स्व–घोशित बरवपी (self-declared) उदेल्यात. हांका हांचेच्च म्हळ्ळे वाचपी आसात आनी ह्या वाचप्यांच्या वेवस्तिक हाग्ळिकेंचेर, धुंपव्णेंचेर, प्रशस्तेंचेर हांचें होडें चल्ता. परिणाम जाव्न साहिताची बली सारियेचेर

चडता. 'साहितांत साहित मात्र दिसजे' म्हळ्ळें नेम आतां, 'साहितांत हांव मात्र दिसजे' म्हण परिवरतन जालां म्हणोंक हांव पाटीं सराना.

जशें हें उलवप हांवे आल्वरिसाच्या साहिताथाव्न सुरुकेल्लें त्येच्च शिस्तेन आमी मुकार गेल्यार, आल्वरिसाची सुलालित भास, शय्ली आनी ताणे सन्निवेशां उबारची रीत ताच्या उप्रांत्ल्या कोणा कादंबरीकारान उजार केल्ली दिसून येना. खरें, आल्वरिसाची छाप कोणेंयी आप्ली म्हणाजे म्हण हांव म्हणाना. पुण आल्वरिसाक 'वाचल्ले' म्हण्तात, 'आल्वरिसाक ऐक क्लास आसल्ली, ताच्या बरपांनी आप्लेंच म्हळ्ळें हास्य आनी क्वाळो आसल्लो आनी अवस्वराथाव्न अवस्वराक तांडून धरची सकत आसल्ली.

विजेपी-चें साहित तरी तसलेंच. बरवपाची असली ऐक रीत ऐंडिवन सांबाळ्ता आनी सबार वाचपी, बरवपी असली ऐक शिस्त साद्यगी म्हण विचारतात. जाप जाव्न हांवें म्हण्चें तर बरपाचीं ताळेंतां, देणे आसा तर, तें साणेक धरल्या खेरित येकाचाणे emotinally charged जाव्न आपूण कादंबरिकार जातां म्हण उडकी मारचें न्हय. बरपांत शिस्त जाय, वेवस्तता जाय, बरपूर उग्तड (exposure to literature, exposure to the present day world) जाय, ऐक निघंट कथावस्त कादंबरिक आसूंक जाय आनी विंच्लेल्या विशयाचेर बरवप्यान खूब अद्ययन करिजे आनी कादंबरिंत्लीं सन्निवेशां तांत्रिकतेन आख्ब नातल्लीं जाय्जे, आसल्लें सर्व काल्पनिकतेचेर सोडचें न्हय.

ह्या सर्व नेमांथंय कानडी लिपियेंत्ल्या कोंकणी कादंबरिंनी महत्व दिल्लें प्रस्तुत काळार दिसून येना. वाचपी शाणे जाल्यात खरें आनी ते विचारतात 'कोंकणी कादंबरिंनी कितें आसा?'

आतां ही परिगत चडित मापान बिग्डोन आयल्या कित्याक म्हळ्यार कादंबरिकारच मेळाना जाल्यात. सबार नेमाळीं सांकळ कादंबरी मेळानास्तां आदल्योच कादंबरी परत छाप्तात. कादंबरी लिक्चें सग्राण उणें जालां या ना जालां.

आद्यतायो बदलल्यात. Priorities have changed. बरवप्यांचें गमन आता'तां वेबसाय्टींचेर घुंव्लां म्हळ्ळो जब्बोर दुबाव म्हाका मारता!

साहितांत ऐक बरी कादंबरी, संस्क्रुतिची ऐक दिस्पटी जाव्न आसा म्हळ्ळें चिंतप जरूर उटाजे म्हळ्ळी पातियेणी कित्या बरें साहित आळ्वना पुण बाळ्वता, तें खरें/बरें साहित व्हय तर.

दुस्रो प्रबंद : एडवीन जे.एफ. डिसोजाच्या 'हांव जियेतां' कादंबरियेचेर मानेस्त डोल्फि एफ. लोबो हाणीं मंडन केल्लो

"हांव जियेतां" – बरवपी: एडवीन जे.एफ.डिसोजा.
प्रथम छापो : जेमिनी प्रकाशन, मंगळूर १९७३
दुस्रो छापो : 'झेलो' महिन्याळें १९८७
तिस्रो छापो: पुनव प्रकाशनाचें ७०-वें पुस्तक १९८८

"हांत्लें चिंतप कल्पन न्हय, हें चिंतप जाव्न आसा आम्चें जियेतेल्यांचें" – नोर्मन तियोदोर

एडवीन जे.एफ.डिसोजा कोंकणेंतलो प्रतिभावंत, प्रबळ, फांकिवंत कादंबरीकार तशेंच साहिती. कोंकणी कादंबरींत नवे नवे विशय मात्र न्हय नवे प्रकार ताणें हाडल्यात. उदाहरणाक १९६१-व्या वर्सांत ताणें कोंकणेंतली प्रप्रथम गुडाचारी कादंबरी 'पिलातान दिल्लें फरमाण' बरयली आनी ती 'मित्र' हप्ताळ्याचेर प्रकट जाताना प्रतियो हुनोनी विकून वेताल्यो. हें हांवें दोळ्यांनी खुद्द पळेलां.

म्हाका कळित आसच्या प्रकार ह्या कादंबरीकारान येदोळ वेरेग ३३ कादंबरी बरयल्यात आनी त्यो सर्व छापून आयल्यात.

'हांव जियेतां' कादंबरी लिखताना लेखकाची पाय कांय चोवीस वर्सां आस्तली. पुण ताणें ह्या कादंबरींत वापरलेली भास आनी चिंतप मात्र विशिश्ट आनी विशेस. त्ये प्रायेक सहज जाल्लें न्हय तरी मटट मात्र उंचलें म्हणच्यांत दुसरें उतर ना. ह्या कादंबरियेंतल्लें हरएक वाक्य तुवें चीत दीव्न वाचल्ले तित्लें तुका गुंडायेक वोड्न वर्ता.

पुस्तका रुपार ही कादंबरी पयिल्लेपाव्टीं 'जेमिनी प्रकाशना'न आपल्या जेमिनी प्रेस्सांत (लेखकाचेंच प्रेस्स हें) छापून काडनेच विक्रापाक घाल्ल्यो तेदना ९०% प्रतियो कापिनास्तां लेखकाच्या घरांतच उरल्यो खंय. पुण तांकां ग्रासिल्ल्या वाळयन पुस्तकाथंय चडित दया दाकयली ना म्हण लेखकानंच हास्यान सांगल्लो उडास म्हाका आसा. पुण विकोन गेल्ल्या प्रतियांनी वाचप्यांचेर बरेंच प्रभाव घाला म्हणच्याक हांवंच एक साक्स जाव्नासां. ही कादंबरी वाच्ताना म्हजी प्राय फकत बावीस वरसांची. ह्या कादंबरिंतल्या उत्रांनी आनी पात्रांनी तसलें प्रभावी आमाल आसल्लें – अस्थित्ववादाचें. ह्या कादंबरिंत लेखकान तीन भागांनी तीन गृंथ रचल्यात. हरएका गृंथांत ६ अवसवर आसात.

पय्लो गृंथ : हांव जल्मालों
दुस्रो गृंथ : हांव जियेलों

तिस्रो गृंथः आनी हांव जियेतां

'आनी थोडयाच वेळान हांव परत्यान जन्मातलों' ह्या वाक्यासवें ही कादंबरी आरंभ जाता.

'म्हजे संगीं जियेतेल्यांक हो संदेश हांव पाठयतां – हांव जियेतां' इतल्यार ही कादंबरी संप्ता.

कादंबरीकाराचें निमाणें फयसल अशें आसाः

'हें अंत्य न्हय, प्रारंभ जाल्नासा.'

म्हळ्यार....

परत आय्काता तेंच प्रारंबिक वाक्रयेंः

'आनी थोडयाच वेळान हांव जन्मातोलों'

कादंबरिंतल्या नायकाचें अंत्य म्हळ्यार परत ताच्या जन्मा सवें आरंभ म्हण आमी चिंतिजे म्हण दिस्ता.

मानेस्त ऐडवीनाच्यो हेर कादंबरी वाचल्यार ताच्या हर कादंबरिंनी वेवेग्ळे विशय वाचुंक मेळटात. पुण घडावळ, तयाराय, विस्तरण तंत्र, पात्रांचो वापारो – ह्या सग्ळयांत ताची म्होर आस्ची दिस्ताच. कादंबरी आखेर जाताना वाचप्याक आप्णों कांय तरी ह्या कादंबरिथावन आप्णायलें म्हळ्ळी सहज तृत्पी भोग्ता.

'हांव म्हज्ये आत्म तृप्तेखातिर बरय्तां शिवाय वाचप्यां खातिर न्हय' आप्ल्ये चवीस वरसांचे प्रायेर, स्पश्ट, तीक्श्ण वाक्मूल दील्न कोंक्णी वाचप्यांक 'खल्ल' केल्ल्या लेखकानंच ही 'हांव जियेतां' कादंबरी लिख्ल्या. हें वाक्मूल ताची घमंडाय, गरवाची थोराय, हंकाराची लय दाखय्ता म्हण थोडयांनी त्या वेळार साद घाल्न ऐडवीनाक तुक्लायिल्लें, चाचायिल्लो आसा. हें हांव जाणां. पुण तो आजून स्थितप्रज्न कसो जाल्न तसोच आसा, तशेंच चिंता आनी त्याच ट्र्याकाचेर बरवन आसा.

कादंबरीकार ऐडवीनान हांव बरोच्च वळकातां. ताचेविशंत म्हाका कळित आस्चें हांव आतां सांगोन गेलों तर भोवशा सांज जातेली. देकुन ताच्ये 'हांव जियेतां' कादंबरी दिशीं म्हजी नदर लाय्तां.

कादंबरींत्लो नायक विक्टर, 'मार्था आनी ह्यूबर्ट' हांच्या लग्ना भेसा पय्लें जन्माल्लें अनयतीक फळ. अवघडांत अंतरलेल्या बापायचें आल्कुंज होग्डाल्न, हटटी, बिजनेसमेन माव्ळो जुलियनाचें आल्कुंज घेल्न 'विक्टर लूक' जाता. विक्टराची आवय आपल्या भावाच्या दावल्यांनी शिरकोन निरवोंग नास्तां ताका खाल जाल्न चल्ता तर आपल्या पुताकयी मावळ्याच्या कंत्री खेळांचो खेळगाडी करचें हर प्रेतन ती करता.

विक्टर अलग चिंत्पाचो आनी विभिन्न कालेतीचो देकुन ताच्या संसारा भायल्यांक तो विशिस्ट करतुबांचो पिसो कसो दिस्ता. हरऐक्लो भुद्दिजीवी ताच्या संसारांतय्लांक मात्र भुध्वंत जाल्नास्ता, हेरांक तो पिसो दिस्ता. क्रित्याक, ताचीं

चिंत्नां, करन्यो आनी उत्रां हेरांक समजानांत.

विक्टर, जीनियस या बुद्दिजीवी – प्रतिभावंत म्हण सांगाना या दाकयना. पुण हेरां ताका समजांक सकानांत. प्राथमीक शाळेंत शिकानांच ताणे जिरयिल्लीं चित्रां आनी उत्रां ताच्ये आवस्क विस्मित करंक पाव्नान मात्र न्हय मात्सीं हळशीक दिसतात. दकून तीं, तीं नास कर्ता. पुण विक्टराचा जिवंत मेंदू तिच्यान न्हय कोणाच्यानयी बदलूंक या शिंदूंक जायना.

जिवंत आसात सेल्ल्यां मधं आपूण जियतां, जियंव्न आसां म्हळ्ळि खरांत्रां आनी कांतव्णी ताका दोस्ना. आपणा नेक्रिद, नसल्ले चिंतप हांकां किल्याक ना म्हळ्ळें सवाल तो करिना. बदलाक, 'हांव जियतां', म्हाका तुम्चो सांगान, सहकार या संसार ताका म्हण सांग्चो विचित्र, विभिन्न मनिस ना जाना.

ताचेर प्रभाव घालून ताका बदलूंच्याक ताचो माव्हो जुलियन आनी अपरोक्श थरान ताची आवय मारथा हर प्रेतन करतात. आप्णाच्या आदारक, जुलियन आपल्यें जिणियेंत्लो महा वेवहारीक दुस्मान जाल्‌आसतल्या जान डेविडा लागीं राजी कर्न घेता फकत विक्टराक बुद शिकंवच्याक. जान डेविडाचो पुत टोनी, कोलेजिचो प्रिनसिपाल प्रा। फिलिप, स्मानिया तियादार, प्रिटर्स, पब्लिशर्स एसोसियेशन, सरकार, कानून आनी पालिसांक सख्यां सांगाता घव्न ता अनव्योक थरान वावुरता.

फकत विक्टराक सल्वंव्क, वाटेक हाडूंक या वाटेथाल्न काडूंक, ताच्या नांवांचें सत्यानास करंक. आपूण किते, कसो, कित्या आसां म्हळ्ळं मात्र चिंतच्या विक्टराचें हरांक उलव्प साद्या वाचप्याक अर्थ करंक भोवच्च कश्ट मारतात, ही खरेखर सत राजाल. कांय थोडा अर्थ जाला तरी विक्टराथंय अपार्थ जांवच्यांत कांय दुबावच्च ना.

'हांवें जिवंत आसचें मुख्य जाल्‌आसा, म्हजो जल्म म्हाका मुख्य जाल्‌आसा. म्हाका जल्म दिल्लीं न्हय.' ह्या उत्रांनी विक्टर सत उलय्ता. उचाग्ना न्हय तरी समाजिच्या एकाग्रान, संभंदान आनी सांगातांत जियतल्या हरांक हें ताचें उलत्रां चिंतप अरघांटी, अनूपकारी, अमानवीय, हंकारी म्हण भोगल्यारी तांची कांय चूक जांवची ना.

'आपूण' जाल्न जियेंव्क लागल्ल्या विक्टरान ताच्या दुस्मानांनी नमून्यावार मोडून ताचेर दंवयल्यारी, शिंत्र्याळी शिरिगुंडी रचल्यारी, घात्की पास मांडल्यारी निमाणे घडिये परयांत सल्वणी आप्णायिल्ली ना. शेवटीं आप्णं कारिनातल्ले खुनियेचो अप्राद स्वीकार कर्न कानून रीत्य जिवाल्दी शिक्शा कोडितन ताका लाय्ताना ताणे आपनाक रक्शण या सांगात दिंवच्याक कोणाकयी अव्कास दिलो ना. ताच्या जिवितांत ताणे खुशेन लागीं घेतल्लें म्हळ्यार फकत दोगांक – हेल्गा आनी नोरमन तियोदोराक.

हेल्गा, ताचें ल्हानपणालें सांगातिण जाल्‌आसल्लें आनी उपरांत ताणे

वेक्टराक आप्णाक्च्च आनी आप्ल्या आस्त-बदकाचें स्वखुशेन अरपण केलें ग्रात्र न्हय, विक्टराच्या सल्वानातल्ल्या झुजांत जयत मेळच्याक ताणे सांगात दिलो. ब्रांद मात्र विक्टरान कोणायचोयी घेत्लो ना. हेल्गाचो मोग, त्याग या साक्रिफिस ज़ांव्क पुरो न्हयगी? ह्या सवालाची जाप कादंबरिकारान मात्र दिव्येत.

नोर्मन तियोदोर ऐक्लो पत्रकर्त. 'मनिस' पत्राचो संपादक. लोकान सांग्चेपरीं थोडो क्रांतिकारी पुण चडित वांटयान बिंग्री संपादक. कित्याक म्हळयार बरें काम, सुख, संतोस, आस्त-बदिक, कुटम ह्या सर्वाक खोटाव्न आप्ल्याच तत्वां खातिर जियेल्लो, राजी-संधान-स्वार्थाक लागोन जिवंत मोडें जाल्ले समाजिक सवाल करुन तिचे विरोध झुज मांडल्लो, वोळानातल्लो, मोलाक मेळानातल्लो ऐक्सुरो शिपाय.

च्यारांयी कुशींथाव्न सल्वणी, धम्कणी आनी पर्तव्णी ताचीं पाव्लां रोक्ताना ताणे गण्णे केलेंच ना. आप्ल्या 'मनिस' पत्रार जिवितविशीं बरव्न प्रकाटांव्क तो कश्टालो, धपटालो आनी नश्टालो. लोकान ताका पिशांत दाखल केलो तरी कोणाकच हर्वोन तो शराणागत जालो ना. केन्सर पिडेन ताचो जीव वोडतानांय तो बदलालो ना. विक्टराक आप्लो फुडलो वारेसदार करुनंच गेलो.

हेल्गा आनी नोर्मन तियोदोरा शिवाय आन्येक्ल्याकी विक्टरान विंचल्लो आप्णाच्या सांगाताक – त्याच टोनी डेविडाक. आपणाचें झुज चलंवच्याक ऐक्लो प्रतिस्पर्धी, वैरी, झुजारी ताका जाय आसल्लो. आप्ल्या हरऐका मेटाचेर अडकळ, अडचण आनी अपाय हाडच्या टोनीक खर्या उद्देशान आप्णायिल्लो. कित्याक, ह्या टोनीक विक्टरा विरोध झुजोंक, कुतंत्री खेळ खेळोंक विक्टराचो माव्ळो जुलियनांनंच तयार केल्लो. हो टोनी कुब्दी, कण्णोजी, घात्की सोजेर.

हरऐक्लो विक्टराची सल्वणी आशेल्लो तर नोर्मन तियोदोराची धूव सोनिया मात्र विक्टराक काळ्जाथाव्न आशेव्न निराशी जाल्लें, घायेल्ली वाघीण जाल्लें. पुण विक्टराचो कटटा विरोधी आनी दुसमान टोनी आथीन तें वावुरतानायी विक्टराक ताणे घात चिंतूंक नातल्लो. आजून तें विक्टरान आप्णाथंय येंवच्याक राकोन रावल्लें, ताणे प्रेतन केल्लें निमाणे विकटराक शिर्काव्न घालच्याक टोनीन आप्णाचेर गुंडां कर्ना बलातकार करव्न माराणांतीक हल्लो करयिल्ल्या वखतायी विक्टराचें रक्शण, पर्तवणे आनी उमो तें आशेलें. विक्टराच्या उस्क्यारच ताणे प्राण कर्चे निमाणे घडिये ताच्ये जिणियेंत्ली निमाणी आशा ताणे भागय्ली, विक्टराचो ऐक नितळ, प्रेमाळ उमो घेव्न. कसलो मोग हो सोनियाचो? कसली अभिलाशा ताची अंत्या पर्यांत? पुण विक्टरान त्या वेळारयी आप्णाचें चिंतप बदिलल्लें ना. सोनिया मात्र तृप्त जाव्न शाश्वित मौन जालें. असलोय मोग आसा आम्च्या संसारांत आजून? ह्याविशीं हांव लेखकाथाव्नंच चडित माहेत घेंव्क आशेतां.

आम्चो नायक, 'हेंडसम' युवक विक्टरान काळ्जाथाव्न मोग केल्लो फकत

हेल्गाचो. ताच्येथाल्न मात्र ताणे 'मनिस' पत्राचो छाप्या-वाव्र चल्ता चल्ताना हेल्गाक आप्ल्ये उबाळ वेंगेंत घेव्न दोगांय्ची लंयगीक तान भागंव्चो अव्कास जोडन घेत्लो. असले अव्कास दोन पाव्टीं सोनियान विक्टराक दिल्ले तरी ताणे ताचें गुमान केल्लेंच ना.

विक्टर नास्तीक्यी व्हय, आस्तिक्यी व्हय. सग्ळ्ये कृतियेंत विक्टर देवाक खंयसरयी दुर्साना, नेगारयी करिना या वेंगियी ना.

स्वार्थ, रूण आनी दावो - ह्या त्रीवेणी सरकसांत माहिर जाव्नासल्ल्या जुलियनान विक्टराथंय सम्जव्णी, पुस्लावणी आनी भेश्टावणी बरपूर वापुरली. तरी ताका मेळ्ळी फकत सल्वणी आनी सल्वणी.

'मनिस' पत्र विक्टराच्या जिवितांत्लें सांकेतीक हातेर आनी संपादक नोर्मन तियोदोर ताची आदर्श साव्ळी.

ल्हान आस्ताना, आप्णाक मेळल्लो, घायेल्लो पाच्वो कीर टोनीन पाटलाम बांदून येव्न विक्टराक भेश्टाव्न आप्णाक दी म्हण विचारल्ल्या वेळार विक्टरान तो कीर आप्णाचो, आप्णाक जाय म्हण हुजिंत कर्चें चडित प्रेतन करिनास्तां त्या कीराचे तीर-तिर्कूट करुन टोनीक निराशेचो घोट पियेंव्चेपरीं केल्लें. त्या वेळार किरान दुखीन आप्लो बोंचिन विक्टराच्या हाताक खंच मार्ताना घाय जाव्न रगत पाजारल्लें आनी हेल्गान तांच्या इस्कोलाच्या धफ्तरांत ताच्या घायाक शुस्रूशा दिल्ली.

असलें घटन निमाणे विक्टराच्या जिवितांत परत उदेतानांयी टोनीक निराशेचो घोट पिवय्लो. विक्टर, कानूनाचे हातीं स्व-खुशेन कैद जाव्न आस्तां 'मनिस' पत्राचो छापखानो, जो हेल्गाच्या बापायचो, ताचेर कोडतीच्ये शिबंधेन म्होर मार्न ताबेन घेंव्कयी शिंत्र्याळी टोनीक विक्टरान अव्कास दिलो ना. हेल्गा द्वारीं ताणे छापखानो भस्म करुन उडयलो. ह्या वेळार टोनीक पळेव्न आत्मतृप्तेचो हासो हास्ताना, टोनी पिशापरीं चाळ्वाल्लो.

उप्रांत आप्णाचेर नितिदारान आपखुशेचें जिवाव्दी शिक्शेचें फरमाण वाचतच त्या वरेग कसलिच पर्वा करिनास्तां मौन आसल्लो विक्टर अप्रादी कटकटेंत रावोन सांग्ता. 'जिणियेच्या भुरजाथाल्न, जय्ताच्या शिखराथाल्न जिवंत आसोन मेल्ल्यांनी म्हजे साम्कार उग्त्यान सल्वणी मांदून घेतल्ल्या ह्या दिसा, म्हजे संगी जियेतेल्यांक हो संदेश हांव पाठयतां - हांव जियेतां'

होच ह्ये कृतियेचो शिखर आनी अंत्य. विक्टराचो शेवोट तो अशें उग्त्यान पाचार्ता.

आत्मस्थग्राच मन्शाक जल्म दिता, जियेंव्क शिकय्ता आनी ताका मरण ना. तें अमर. ताचें अस्थित्व थिर, अचल आनी अमर. देकुनंच 'शोले' पिंतुरांत गब्बर सिंघ जिवितांत्लें सत उचार्ता - *जो डरगया, समजो वो मरगया.*

आय्चे मत्लबी, कुक्लाडी, घात्की समाजेंत विक्टराक जय्तेवंत जाय्नाशें

पळेंन्चे सबार आसात, पुण ताका सांगात दिंन्चें बोटांनी मेंजचे नित्लयी मेळचेनांत. देकुन ताका जियेंव्क कश्ट आसात पुण असाद्य न्हय. विक्टर आनी क्रिस्ताथंय थोडी साम्यता म्हाका दिस्ता. तवळ क्रिस्ताक घात केल्लो ताच्याच पोस्ण्यांत हात घाल्न जेवल्ल्या शिसान, जुदासान. हांगासर विक्टराक घात केलो ताच्या खाशा माळ्ळ्यान, जुलियनान. जुदास आनी जुलियनाच्या नडत्यांत, कालतिंत, आब्लेसांत तांचें व्येक्तित्व थोडें तरी ताळ पडटा. विक्टर आप्लो वाद मांडताना जुलियन ताका तुं क्रिस्त न्हय म्हण सांग्तानांयी तो कसलीच प्रतीक्रीया दाकयना. हें सग्ळें साक्र्या थरान आटापुंक, आटंव्क आनी मेक्ळांव्क थोडया तरी वेळाची गर्ज आसा. पुण आतां आज हें साद्य जांव्चें ना. तुमी सर्वांनी उण्यार उणे चार, पांच पाव्टीं तरी चीत दीव्न ही कादंबरी वाचुंक जाय. त्या उप्रांत जाल्यार प्रेतन करयेत म्हण म्हाका भोग्ता.

तर विक्टराचेर मरणाचें फरमाण कोणे वाच्लें? पिलात कोण? जुलियन? टोनी या खुद्द विक्टर?

हें सवाल तुम्कां दितां आनी जाप सोदुन काडचें प्रेतन तुमिंच करा. साद्य जालें ना तर मंग्ळुरांतच कादंबरीकार मानेस्त ऐडवीन जे.ऐफ.डिसोजाक भेटा. तुम्कां तो शांत करतोलो म्हण हांव चिंतां.

ह्या कृतियेंत्ले प्रमुख पात्र: विक्टर, ताची आवय मार्था, माळ्ळो जुलियन लूक, टोनी डेविड, हेल्गा मार्टीन, नोर्मन तियोदोर, सोनिया तियोदोर, प्रोफेसर फिलिप आनिई ह्या सर्वांक जायजाल्ल्या स्थळार गुंतून, आम्क्या वेळार खेळव्न हाताक मेळानातल्ले उंचायेर लेखकान बसयलां 'मनिस' पत्रांत. अनीत, स्वार्थ आनी कुयुक्त्यांनी 'मनिस' म्हळ्ळें सत बुडता जांव्क पुरो, पुण ताचें अंत्य जायना. कित्याक ताचें अंत्यच ताच्या फुडल्या जल्माचो प्रारंब.

'हांव जियेतां' कादंबरीक सारांश ना. कित्याक तिका पिळुंक गाळुंक म्हज्यान जालें ना. फकत हांवें नद्रे नक्शा सोडयल्या तुम्चेय समार आयच्या दिसा. कादंबरींत्लें हरऐक वाक्य पाटल्या आनी फुडल्या वाक्याक संभदित जाव्नासा. सब्दान सब्द ऐकामेका पूरक. भोवच चत्रायेन विंचून, गुंतून पात्रांक खेळयल्यात. पोस्याथाव्न भरुन हाडल्ल्यांत्लें पोंवोन, शिंपून या वोनोन वेच्याक अव्कास करुन दिंवच्या तसलें ऐकयी घडीत नगण्य दिसाना. कादंबरीकारान गरीश्ट चत्राय घेव्न विंचणार रितीन कृतियेची मांडावळ, घडावळ, वाडावळ करुन हाडल्या. खंयसरी ताचें चिंतप संयम चुकल्लें म्हाका झळ्कालें ना. थोडेकडेन चिंत्पाचो उच्चार आनी उजार पुनरावर्तीत जाल्ल्यापरीं भोग्ता तरी ही कृतिकाराची दिश्टी भाय्ली चूक न्हय बगार कृतियेक ती क्रिया गर्ज आसल्ली म्हण हांव चिंतां. विक्टराच्या पात्राक तसली गंभीरता आसल्ल्यान असली चूक कांय प्रमाद म्हण भोगाना.

पुण कृतीकार आपुणंच विक्टराच्ये कुडिंत प्रवेश घेव्न, आप्णाचे अनुभव, समस्से, चिंतप, राग, हर्गे, प्रतीकाराची नदर घोळांव्क पळेना कशें म्हाका स्पश्ट

दिस्ता. खंच्यायी हेर पात्राक उत्रांनी, करन्यांनी या दृश्यांनी विक्टराचें उंचायेक येंवच्याक एकूच्च एक अल्कास लेगून कादंबरीकारान दीव्क ना. हो ताचो स्वार्थ या ध्येय जाल्लासूंक पुरो.

हेर पात्रांक विक्टराचीं प्रखर किर्णां प्रतिफलित जांवच्याक मात्र वापुल्यांत कशें दिस्ता. खुंयसर्यो कतिकारान कथा नायकाक सकस्ल देवांक अल्कास दिल्लोंच ना. ताका अतिमानव करसो करन अलग मनिस जाल्ल रूपित करच्यांत जयेवंत जाला म्हण्येत.

अनुभवाचें एक उत्तर आसा. 'कविता फट उलयता, कवी न्हय.' तशें म्हाका भोग्ता. 'कृती सत दाकय्ता, पूण कृतीकार तसो न्हय.' हें म्हजें चिंतप शंबर ठक्के सत म्हण हांव वाद मांडिना.

आण्णाथंय कितें शिज्ता, तळमळता, मानसिक तुमुल धरिस्ता तवळ कृतीकार तितेग द्वारीं तें चित्रण, भगप, घर्शण वाचप्यां हुज्रीं नाजूकायेन मंडुन करता आनी कृतियें पाटल्यान आडोसाक रावान आपल्येस्तकीं आत्मतृप्ती भोगुन, व्यंग्य हास्सो घोटून धन्य जाता.

कतिकार एडवीन ज.स्फ. डिसाजाक हांव पाटल्या ३८ वर्सांनी मात्सें लागिल्ल्यान वळकातां जाल्ल्यान कथानायक विक्टरा सर्गीं १९७३-व्या वर्सांत ताका हांवें पळेयिल्लो. आतांयी तो, ताच्च जाल्लासा कशें म्हाका भोग्ता. पूण आण्णाच्यें वेंगेंत घेल्लल्यांक वेळ करची मानसिक तांक, भग्णांची तोंड आतां ताका तशेंच आस्सूंक साडीना देकून, विक्टराक 'हांव जियतां' म्हळ्ळ्या कृती चव्कटा थाल्ल भाग्र हाडूंक ता हरगयुस आनी बिल्कुल तयार ना म्हण हांव चिंतां. कित्याक विक्टर व्यभिचारी न्हय!

कतिकाराच्या जिवितांत तब्दीलाय आयल्या जाव्येत. पूण कृती रचनांत आतांयी तो बदलूंक ना. आजूनयी तो, तोच विक्टर म्हणज जयेवंत जाल्लासा म्हळ्ळें म्हाका आजूनयी दिसोन येता.

म्हजें तसल्या सबार वाचप्यांनी सोनिया नियोदोरापरीं एडवीनान कन्वेंडुतर जाल्लें पळेंव्क आशेल्यार तें तवाल जाल्लें ना. पूण हेल्या तसली ल्हानपणाली निस्वार्थी सांगातिण दोदोन पाल्टीं 'धांव विक्टर, धांव' म्हण बचावेंचो उलो मारी परयांत ऐडवीनाच्या असल्या धड आनी अचल चिंतपाची दाव टेंक्लो. निंक्लो या पाल्वतेली म्हळ्ळयाविशीं दावो करूंक हांव खंडित जाल्ल आज सकाना, कित्याक, हांव आजून ऐडवीनाचो जबरदस्त अभिमानी आनी ताच्या अमोलिक कृतियांचो भोगी.

(तीन छापे पळेयिड्ल्या हो कृतियेक तीन साहितीक पुरस्कार लाबल्यात आनी ऐका तेंपार कातोलिक समाजेंन बहिश्कार घाल्ली हि, कोंकणी कानडी लिपियेंत आस्ची ' कादंबरी आज ऐक 'क्लासिक' जाल्ल जिवो आसा-संपादक)

तिस्रो प्रबंद दे। वि.जे.पी. सल्दांजाच्या 'मोगा म्हाका शिकोइ' कादंबरियेचेर बाप फ्रान्सिस रोड्रिगस (संपादक "राक्णो") हाणीं मंडन केल्लो.

मुळान ओम्जूरगार, विन्सेंट जुजे पेद्र सल्डान्ह (विजेपी), आपस्नल पेद्रचे पाट भुंयचेर कोंकणेंत्लो नांवाडिदक 'खडाप' जालो. 'चारित्रिक कादंबरियेंचो बापय' जाव्न ताणे केनरा कोंकणी क्रिस्तांवांच्या बंदडेचेर आनी गोंयांत चालू आसल्लें मारेकार धर्मीक खर्ग इंक्विजिसांवाचेर भरपूर उज्वाड फांकंवच्यो जाय्त्यो चारित्रिक कादंबरी रच्ल्यो. चरित्रा आनी साहित सांगाता मेळोव्न कोंक्णी ग्रेस्त केली मात्र न्हय आम्च्या पुरवजांचेर एक विंचणार संसोदच आम्चे समोर सोडव्न दवरलो.

बंदडेचेर सोद चलव्न केनरा कोंकणी क्रिस्तावांचेर आयिल्ले निब्बोर कश्ट, बंदड, भावडताची परीक्शा, हजारों क्रिस्तांवांच्यो करुणाभरीत भावाडताच्यो कथा आम्चे समोर दवरच्याक 'देवाचे कुरपेन' कादंबरी सुरवातुन उप्रांत 'सरदारांची सिनोल', 'इंफेरनाचीं दारां', , 'सरदारांचें सन्निदान,' 'बेळ्तांगडीचो बाल्ताज़ार' 'बंदडेंत बलिदान' 'मोगाची महिमा' तसल्या कादंबरिंची शिंकळच वोळ्ळी. तांतुं सरदार सिमांव आनी सरदार अंतोन ताचे 'हीरो' जाले. ओम्जूरांतलें ताचें सल्डाना कुटम कस्रिक फामाद आनी हांणी टिप्पुच्या सोजेरांक कसर दिल्लेविशींयी वाचुंक मेळ्ता.

आम्च्या पुरवजां पय्की सबार जण, आप्लें पेट आनी भिचाणें घेव्न आप्लें मूळपीठ गोंय सांडुन तेनकाक देंव्ले. थाडयालागीं पेट बिचाणेंयी नातल्लें खंय. तांत्ले चडशें मंग्ळुरा भंत्तिल्या केनरांत ठिक्ले म्हणच्याक चारित्रिक पुरावे आसात. तांच्या येवपाक दुकोळ, खेस्त पिडा तसलीं काराणां आसल्लीं तरी भोव मुकेल कारण किरिसतांव संस्थ्याचें ख्यास्तेचें इंक्विजिसांव. हें, विजेपी–च्या फामाद 'सायबा भोगोस' शिंक्ळेंत्ल्या ५ कादंबरींक पुरतो ग्रास जालें. तेन्ना उबजाल्ल्यो हस्ती गात्राच्यो कादंबरी – साय्बा भोगोस (१९८०), पुरवज परदेशांत (१९८१), वांजेलाचे वाटेर (१९८२), जिवो वा मेल्लो (१९८४) आनी 'या तरी मंगळापुरी' (१९९०). हांचे सांगाताच ताणें सामाजिक आनी पत्तेदारी कादंबरी रचल्यात. आतां सवाल येता, पय्लें तो चारित्रीक कादंबरी कर्त वा पत्तेदारी/ सामाजिक कादंबरी कर्त म्हळ्ळें. हें सवाल, तांतीं पय्लें वा कोंबी पय्ली म्हण विचारल्लेपरीं. तो एक हुशार जाणतो देकून एकाच वेळार वेवेग्ळ्या विशयांचेर साहित्य घडूंक सकतालो.

एका लेका परमाणे ताणे ४५ नाटक, ७ रेडियो नाटक, २२ कादंबरी, ५ लंग्गीक शिक्पाचे बूक, ५ अण्कारित बरपांचीं पुस्तकां, दोन कविता जमे, ७००० वयर कवितां, पदां, कंतारां, श्लोकां, चुटुकां, चुटकुलां रचल्यांत. गूड

चिंतपाचो, विशेस वावराचो, बहुमुखी वेकतित्वाचो सल्डांज उत्तीम बरवपी आनी उलवपी, कलाकार आनी कादंबरीकार, चिंत्पी आनी कवी, नाटकिस्त आनी कंतारिस्त, कला पारिक आनी निर्देशक. फामाद चरित्रेंगार गोंयकार एच.ओ.मस्करेनसाची ताका विशेस मळावळ आसोन ताचो प्रभाव ताचेर पडल्लो खंय. फामाद घराण्यांल्या कारागारांक ताची भलायकीच एक सोभाय म्हण लेकताले. कोंकणी भास आनी संस्कृतेविशीं तो अधिकारान उलंवक सकालो.

तो मुंबय गेल्लें कारणांच जि.एम.बी.-च्या 'सरबी कोण' पिंतुरांत नटन करच्याक. तेंच एक घुंवडेचें घटन जालें, आसकतवंताचें संघटन जालें; थंयसर १९५०-त 'पयणारी'-चें जनन जालें. ८ वरसां विजेपी-च्या बळवंत हातीं स्नापक संपादक जाल्न सुंकाण उरलें.

त्या सवें 'कन्नडवाणी' आनी 'नवभारत' कन्नड पत्रांनी वावर, पडा आनी सां.लुवीस कोंकणी संस्थ्यांत शिक्शक, करनाटक कोंकणी साहित्य अकादेमीचो स्थापक अध्यक्श, १४-व्या अखिल भारतीय कोंकणी परिशदेचो अध्यक्श, ११-व्या अखिल भारतीय कोंकणी परिशदेचो जेरल कार्यादर्शी, कोंकणी भाशा मंडळेचो अध्यक्श इत्यादी. पद्युत्तर शिक्षप आनी होमियोपती जाणवाय आपणायिल्लो तो बरे न्याचरोपती ओळखागार, संगीत निर्देशक, दहधर्डय तरबेल्दार; मराठी, कन्नड, इंगलीश आनी पोर्चुगीस पुस्तकां/बरपां वाचचेसवें वाचुनच भास शिकालो खंय.

इल्लो जीनियसकी खंचायी विशय वाचुन, जिरन्न, भोव उणे आव्देंत नवेसांवाची बरपां रचुंक सकालो. देकुन याजकांनी, धर्म भय्णींनी ताचेकरना खूब गीतां-कंतारां बरवंक लाय्ल्यांत. हाचेसवें एक संगत सांगची पडटा. ताका थोडें शेकची सवय एके कुशीन तर तो थोडो आळशी आनारके कुशिन म्हणतात. देकुन पत्रांचे संपादक ताका भेटोन, पयलेंच थोडें पर्तीलाभन दील्न ताचे कर्ना कामां करयाले, कादंबरी बरंवक लायाले अशें आय्कालां. ताच्यो ? कादंबरी 'राक्णो प्रकाशनान' फायस केल्यात.

सरी सुमार ४५ वरसांचो जाताना ताचीं दोन स्वपणां आस्लीं. बज्जोडिंत ताच्याच म्हालकपणाचें एक घर (येदोळ भाडयाक आसल्लो) आनी ब्रग्लेक एक मोगाची बॉर. पुण पयशेनांत. ह्या वेळार आदारा आय्लें ताचेंच्च बरपा-देणें आनी तांतल्यान फुल्ली एक सोबित सामाजिक कादंबरी 'मोगा म्हाका शिकोय'. हे प्रक्रियेंत २७-२-१९६९-त ताचे बगलेक सोभ्ली कामरगोडची शिक्शकी लिल्ली सल्डान्हा आनी तांणी एकामेकाचे वेंगेंत पुसपुस्लें - मोगा म्हाका शिकोय!

"मोगा म्हाका शिकोय"

कादंबरी ऐक लांब्शी नवाल काणी. जश्न बांदाप आसल्लेंपरी, थंयसर बांदपा भितर बांदपां, कुडा भितर कुडां, काणिये भितर काणियो, फात्रां वयर फातर, बरपां भितर बरापां, मांडपां भितर मांडपां आनी घडपां वयर घडपां आस्सात. चडशान

पत्तेदारी आनी चारित्रिक फात्रांचीं बांदपां (नवालिका) भांदल्लो खडाप तर्नाटपणाच्या ऐका पांव्डयार मोगान फुमारता आनी 'मोगा म्हाका शिकोय' म्हण्ची वेग्ळ्याच कतावस्तुची सामाजिक कादंबरी रच्ना. वरस १९७१ (ताची प्राय सरिसुमार ४५). आतांचेपरीं जटपट मोगार पडचो काळयी न्हय; मोगार पडल्यारयी – 'आसों, आतां मोगार पडानास्ताना आनी केदळा' म्हण सांग्चो वेळयी न्हय.

म्हाताळो

स्त्री, भुरग्यांक जल्म दिंव्चें मेशिन आनी दादलो, मनिस न्हय बदलाक मोन्जात म्हण्ची मनोस्थिती आप्णायिल्ली चली, फेलसिता. हाका लागोन ती दादल्या–द्वेशी जाताना घडितां वग्र घडितां विणतात. पुण नीज कुटमा वरतुलांत 'घरकार म्हळ्यार देव' म्हण्चें लिसांव काळ्जागुंडायेक रिगताना तें घोवाच्या नीज मोगार पडटा. आप्णाक नेण्तेपणाथावन जाण्तेपणाक पावयिल्ल्या नोवर्याक तें काळ्जांतून म्हणता 'मोगा म्हाका शिकोय' ह्याच मोगाचो भांद जाव्न तें जोवळ्या भुरग्यांची आवय जाता.

पादरीकरण

कादंबरी, दादलो–स्त्री मोगाचे उबेन सुरवातुन संपता तरी पादरीकरण, क्रीस्तीकरण, पवित्रीकरण, उपदेशीकरण, वांजेलीकरण चुकल्लें ना. देकुन मोगाची ऊब आसल्यारी खंयसरी मोगाची बोब आनी उचांबळाय घडाना. हर घुंव्डेंर कोंत, माग्णें, बेसांव, सां बोस्त्यांव (बेंदुर), तेर्स, इगर्ज, पात्की स्त्री, वांजेल, देवाची खुशी, रजार, भोग्साणे, दयविक प्रेरण, मागणें–आंगव्ण, पात्काथाव्न पर्तवणे, आंज, राकण भडवे, शिक्शा आनी इनाम, अर्गां, देवाचीं महिमां चुकल्ली ना. क्यालिकट गेल्लेवेळीं लुविचें पिशें निवरांव्क खंचोयी उपाव मेळनातल्लेवेळीं डो।मारगरेट ऐका मातार्या याजकाद्वारीं आयुरवेदिक ओकत दिता. वांजेलाची वोल पांगुरल्ल्यान कोण खंयसरी लंग्यिकपणी उद्रेकित जायनांत वा 'सेक्सी' दिसनांत. सग्ळे पात्र आनी संदर्ब पुरुत्यान क्रीस्तांवच.

पात्रीकरण

पात्रांची खातड ना. विंचुन बसयिल्ले थोडेच पात्र. देकुन, नाटक जाव्न रुपांतर करुंक सुलभ. मुकेल पात्र चली/स्त्रीयेचो – फेल्सिताचो. ताचे बग्लेक नव्रो लुविस शेणय (ऐलोशियस). नोव वास्रां उपरांत ऐक मेल्यारी परत आन्येकाक तयार आस्ची भुर्ग्यांक जल्म दिंव्ची फ्याक्टरी ऐलिजामी. मागवोल्पी आनी कोणा कोणाच्या व्हडपणांत आप्लिच शाबास्की भोग्चो पिंवडो, लोर्साम. डो। मारगरेट, तिचो बापय स्मिथ साय्ब, नर्स पाव्ला क्रिश्चियन आनी लिंगफील्डाचो पुत ऐड्गर सकारात्मक आनी बळ्वंतकायेचे पात्र जाव्न भोंव्तात. मोनिकाबाय, गांव्चो दात्तेर, रांदिपण कोंसेसामी, क्लार्क मोण्णा, आपलें सादेंपण दाकव्न वेतात. भर्ती अर्दे काणिये उप्रांत (१९ अवस्वर) ऐकाचाणे खळनायकांचो फुंडुच उडकी मार्ता. तांतुं ब्यांक मेनेजर लिंगफील्ड, ताचो बोटलेर, डो। लांबी आनी ताचो सहायक जुगारी, घुटमळ, कुतंत्रां, आब्लेसपण घेव्न लुविक 'ततकालिक'

पिसो कर्नात. पिसो जाल्ली आवदिच उडासांत उगनाशें करून नवी दिशा लावना. अपरूपायेन फेल्सितार्ची भाव-भर्णी आनी घटावयल्ले कार्मेल्ली झळकानात. लुवी-फेल्सिताचो माल्घडो चेर्को भोव थोडेच आल्देक जिवंत आसल्यारी एक विशेस संकेत जाल्न उर्ता. ताचें नांव सय्स येना तरी आप्ल आवश्यक सुमार्शी लिसांवां तो शिकय्ता. एका संदर्भांत तो इल्ल्या एकारार्ची बुन्याद जातार्को तीन दिक्कांनी गेल्लीं लुवी, फेल्सिता आनी डोमारगरेट एकेच्च सांजेर ताच्या फोंडालागीं पावतात आनी जिणिय लिसांवां शिकतात.

क्रांती आनी स्त्री शक्तीकरण

रोम्यांटिक न्हय तरी त्या वेळार मोगा आदारीत संपूर्ण कादंबरिच एक हळटाची क्रांती - नेंयी पतेदारी/चारित्रिक संप्रादायथाल्न विंगड वचोन. त्या तांनूं पुरूश प्रधान समाजिंत स्त्री शक्त आनी क्रांती एकाच वेळार घडता. आवयपणाच्या जेगल वर्तुलांत फेल्सिताची दीश्ट 'बालिश' दिस्ता. तरी इजना वयर भुग्यांच्या आवयपणांक विशेस मान आसल्ल्या काळार काजारच नाका, जाल्यारयी भुर्गीच नाका, गुरवातार म्हळ्यार दादल्यांची खरिमस्न आनी स्त्रीयची खुरसावाट म्हण चिन्त्चें; एक थराचें क्रांती सवें 'आंक्वार वोकल' जाल्न गेल्यें विशेस. काजार म्हळ्यार चाकरी, जेव्नराचें हार्ती बायल खैदी, भुरगें म्हळ्यार दादल्याची गुलामगिरी म्हण चिंताना भुरगें जाताना 'म्हाका नाका आसल्लें घडलें' म्हण धयरान सांगचेंयी क्रांतिच्च. हे क्रांतींत स्त्री, दादलपणाची खरिमस्न कांटाळता आनी आप्ल्या गर्भाक थालें मार्ता. पुरूश, कुतंत्री आनी आक्नेशी जाताना डोमारगरेट आनी पाव्ला क्रिश्चियन मन्शापणाचो गांच आनी राकण भडते जातात.

काणी आनी शिखर

तोंटागार ग्रेस्त लुवि दुबळ्या फेल्सिताचेर मोगार पडटा तरी तिच्या नेणारपणाच्या दिश्टाव्याक लागोनंच ३५ अवस्थ्यांची आनी १८३ पानांची कादंबरी घडटा म्हणाजे. घुंव्डयां वय्र घुंव्डयो येव्न बेंदूरथाल्न चिकमगळूर घटाक चडोन आक्रेक केरळा - क्यालिकट वचोन येव्न काणी घटावयल्ले कोडिनंत संपता. आक्रेच्या दृशांनी नाटकाचे वेदिपरीं सगळे मुकेल पात्र येव्न जमतात. शिखरांत, नेणारपणान अनाहुत घडलें म्हण धुवेक कळटाना आवय-धुवां (एलिजामी-फेल्सिता) मदलें पय्सापण (psychological distance) निवार्न राजी जातात; अनितिची जोड तोंडांत घाल्ल्या गोब्रापरीं जाताना सत आनी धर्म जिक्ता. बर्या-वायटा मध्ल्या झुजांत पाल्काक शिक्शा मेळटाना रूण फारिक जाता. गरिश्ट उजो आसल्लें फेल्सिता नव्या कळेन, नव्या रंगान आनी नवे उडिचे चालिन भरोन येताना 'भरल्लें चंद्र' वर्तता.

द्वंद्व आनी विपरयास

स्त्री, काळजाची भास जाताना दारूणायेची खरसयी दाकय्ता. काजारी-ब्रह्माचारी, मन्शाकूड-रुका कुडको, मोग-बूद शिकंव्ची+राग, इश्टागत-दुसमन्काय,

दुब्ळ्याचें आंग्लें-ग्रेस्ताचो बोंग्लो ऐक जाता. भुरगीं देवाचें आशीर्वाद - दादल्याची खरिमस्त.....

भास, शैली, निरूपण, भांदावळ

. बोव सरळ आनी व्हाळत्या भाशेंत्ल्या कतेंत घुंण्डयांची रासच, खातडच. मुकेल घुंण्डयो - राग, मोग, १०-वो बांळ्टेर, नाभलायकी, पतिणेचे कायदे, निराशेन उब्जाल्लो बाटले सांगात, लुवी बोंग्ल्या भाग्र, सग्ळें चलियेच्या हातांत, वोरोड-बांळ्टेर, भुरग्याचो हुस्को - दूद ना, चेरक्याचें मरण, लुविस नपंय्च, खळनायक, जाहीरात, क्यालिकट, उजो, लिंगफील्डाचें मरण, लुविस मुस्लिमाच्या वेसार, कोड्त, तन्की, जोवळीं भुर्गीं....काणी धांव्ता आनी वाचपियी धांव्ता. सुरुवातेर १०-व्या बांळ्टेराक वचुन वांचोन उरल्ली ऐलिजामी काणी संपताना ११-व्या बांळ्टेराक रेडी. ऐकाच वेळार आवय आनी धुवेचो बांळ्टेर जाता. लांब उलवप आनी भाशणां नांत. भाशेची सोभाय थंय थंय उजळ्ळ्या, देकिक : अंत्रळार मोडांचो माटव, काळ्या मोडां भंव्तीं रुप्याळी देग, घर उज्वाडांच्ची चिम्णी, कांटाळ्याचें किटाळ, काजार म्हळ्यार कांटयांचें बिचाणे आनी आनंदाचे गुलोब...इत्यादी.

कतांत्लो संदेश, आदेश, उपदेस आनी उब्देस

ऐलिजामी नेणारपणान पतिणेचो काय्दो पाळ्ता तर फेल्सिता नेणारपणान अनाहुतां घडय्ता. मन्शा संबंद सुमारशा संदर्भांनी विप्रीत भावनात्मक (सिंतिमेंताळ) जाव्न दुकांच्यो न्हयोंच व्हाळ्ताना कांय केन्ना सन्निवेश नाटकीय, फिल्मीय आनी अवास्तवीक गम्तात. फेल्सिताच्या काजाराक दिल्ल्या साव्काराचे भलायकेंत नव्या जोडयाक माल्घडयांप्रास व्हड कुटम, अंत्रळावय्ल्या नेकेत्रांबरी आनी दर्यावेळेरल्या रेंवेबरी भुरगीं-बाळां माग्ताना 'पर्नो खरार' उघडता. काजराचो साक्रामेंत ऐकामेकाक पूरक जाताना ऐडगरा तसले अनितिचे कातकुरलेक लागोन बापयथाव्नंच पय्स रावोंक तयार. काजार म्हळ्यार दादलो-स्त्री पूरक जाव्न जियेंवची प्रक्रिया अशें वर्तव्ताना स्त्रीसांव वा स्त्रीवादाची ऐक सुरुवात हांगासर घडटा म्हळ्यारी चूक जाय्शें ना. ऐक दोन सवालां आजून उर्तात. फेल्सिताचो राग दादल्यांचेर? घोवाचेर, दाक्तेराचेर? ताचेरच अक्खी काणी ऐक नासम्जणी (नेणारपण) वा दिश्टाव वा राग वा क्रांती?

संपदकाचो सुचाव

कानडी लिपियेची वळक-झळक नास्लेल्या वाच्प्यांक हो प्रबंद ख्होलायेन सम्जोंचो ना कित्याक ही कादंबरी कानडी लिपियेंत आसा. परिसंवादा खातिर उलव्यान तयार केल्लो संक्शिप्त हो जाल्ल्यान चडितायेन हो विस्कळांव्क आम्च्यान साद्य जालें ना.

कादंबरी आनी कादंबरी कर्त तेग बरव्पी, तीन बर्पा/कादंबरी २९ आगस्ट २०१०-वेर चलल्ल्या सिंपोसियमाची एक समीक्षा

रेगाम नाकोंडें
(दो। रिचर्ड रेगो, जे.स., निर्देशक
'सारंग' कम्यूनिटी रेडियो, सां. लुवीस कोलेज)

सां । लुवीस कोलेजिचो कोंकणी संस्थो आनी साहित्य अकादमी, न्यु डेल्ली, हाणीं मांडून हाडलेल्या ह्या सिंपोसियमांत तेगां कोंकणी चिंन्पियानीं कानडी लिपियेंत्ल्या कोंकणी साहितांल्यो तीन उंचल्यो नवाल काणियो आम्कां अर्थ करून, तिळून, वग्ळ पळेव्न सांग्ल्यात: जो.सा.आल्वारिसाची 'आंजेल', विजेपी सल्डान्हाची 'मोगा म्हाका शिकय' आनी मानेस्न रड्रीग जे.एफ. डिसोजाची 'हांव जियेनां. ह्या तेगांनी ह्यो तीन कादंबरियेंची काण्येस्न, बर्पा रीत/शैली, बर्पा संदर्ब, उत्रांवळ आनी दीग विमर्सो दिला. ह्यो वेवेग्ळ्यो सग्ती ह्या तेगां काणियागारांचेर नवोच्च उज्वाड फांकात.

काणी वाच्ताना आमी विविद थरांची प्रतिक्रिया दिव्येत. इंग्लेज विमर्श्यांत थोडयो स्थापित रिती आसात. म्हळ्यार वाचप्यान आप्लें गमान काणी बरवप्याचेर खंचव्येत: वा ताणे किर्ते सांगोंक आशेल्लें, ताच्ये मनिंत किर्ते आसलेलें जाव्येत इत्यादी; वा काण्येचो विन्यास मनीं धरून आटव कर्येत.

- वा काण्येंत किर्ते सांग्लां, किर्ते विषय आसा, सांग्लेल्याची रीत, सुरूप कसलें, अशें 'फोर्मल' रीत.
- वा, चडित वाज्वी म्हण्चें तर, वाच्पी–वाच्पा संबंद. इंग्लेजांत हाका रीडर-रेस्पोन्स क्रिटिसिसम म्हणतांव. आर्विलो वाच्पी–वाच्पा संबंदित विमर्सो सुमार १९६०–७०–व्या धाकडयाथाव्न सुरू जालो. नोर्मन होल्लंड, स्टान्ली फिश, वुल्फग्यांग ऐसर, ह्यान्स रोबर्ट जोस्स, रोलां बार्थ असल्यांनी आनी चड करून ऐ.ए.रिचडर्स (१९२९)–न ह्या विशीं बरेंच काम केलां.
- हेरांनी 'जोक्ती प्रतिक्रिया' दींव्क वा शिकंव्क पेचाडचें सार्कें न्हय. जें एक्ल्याक 'जोक्तें' म्हण भग्ता तें खर्यांनंच 'जोक्तें' जाय्जय म्हण ना. बदलाक एका वाच्पान आप्ल्या आप्ल्या वाचप्यालागीं कसलो संबंद रच्ला, कसलो संवाद चलय्ला, कसलो बांद बांदला तें गर्जेचें म्हळ्यार आमी बरवप्याथाव्न ताचें बरप सुटव्न पय्स वरून ताका नवो जीव दितांव. त्या वाच्पाच्या मट्टाक त्या बर्व्पाचो मूळ बरव्पी आनी ना! किन्याक, आनी फुडां,

त्या वाचप्यवर्वी ती कृती उबी जाता.

• वाच्पी-वाच्पा संबंदांत मेल्ली कृती जिवंत जाता – आनी आपल्या व्याक्यानाद्वारीं तो अर्थ संपूर्ण कर्ता. वाच्पी त्ये काण्येलागीं संबंद दवरचे द्वारीं आपल्या पुस्तकाक नवो जीव दिता. हें अनूक, पाठ-थळित करप. आय्चे चडावत विमर्शे ह्ये वाटेनंच मुकार सरल्यात.

<u>मानेस्त एडवीन जे.एफ. डिसोजा</u> – जो.सा. आल्वरिसाच्ये 'आंजेल' कादंबरींत कितें देक्ता (काणी), कशें ती काणी दुस्रें म्हाझुज आम्च्या दोळ्यां मुकार हाडता तें आम्कांच विवरिता. १९३५-४० नंतर जल्माल्ल्यांक म्हाझुज एक नवो अनभोग – आमच्या पय्कीं चडावत कोणेंच हें झुज पळेंव्क/भगूंक ना. पुण जो.सा. त्या वेळार जियेल्लो; दुसऱ्या म्हाझुजावेळार मुंबयंत टेलेफोन कंप्णेखातीर काम केल्लो मनिस तो. त्या झुजावर्वी ताका एक डीसेंट काम, बोल्सांबर आनी चिंत्लेल्याच्याकी चड सांबाळ आनी फुडाराची खात्री मेळ्ळली. झुजान ताका एक जियेव्पाची भिरांत उदेशी केली तरी बरो आनी प्रतिष्टेचो फुडार रचून दिलो तें मतिंत दवरुंक जाय; तें काणियेंतयी आसा. जाय पुर्तो विवर दिंव्चेतित्लो झुजा विवर हांगा ना; तसली चारित्रीक काणिंयी ती न्हय.. 'बरें कोंक्णी वाचप लाबंवच्याक आनी आप्लो 'आशेल्ल्याक निशेल्लें' नाटक तिरस्कार केलल्या 'कोंक्णी नाटक सभा' हाचेर जिद्दान, आप्ली बर्पाशाथी उजार करुंक बरय्लली काणी ही.

झुज संप्ल्या उप्रांत आप्णाक काम आस्चें ना; झुजापय्लें मटव्ये आव्देचीं कामां मेळ्ळीं तरी पांच पाव्टीं बेकार जाव्न, आतां स-व्ये पाव्टीं आपूण बेकार जातोलों म्हळ्ळी भिरांत आस्ली. पुण झुजावर्वी आनी आपल्ये थिरासाणेवरवीं जोसाचें काम आनिकी घट जालें! पुण हेर सर्व कडेन झुजाची म्हार्गाय, कठिणाय ताका रुपूब पळेंव्क मेळ्ळली. ही झुजाची धग आंजेलाकी लाब्ल्या. झुजाच्ये म्हार्गायेन आंजेल (रोफी)-चें कुटम विशेस कष्टांक वळग जाता. पुण निमाण्या हंताचेर, त्याच झुजावर्वी आनी रोफीच्ये पाटीं पर्तव्णेवर्वी आंजेलाच्या कुटमाकी जाल्लें बरेंपण वाचप्याक वाचूंक मेळ्ता. एक्ये रितिन ही जोसाची आप-काणी म्हण्येत. जोसान आपल्या कुटमासंगी भग्लेल्या कष्टांची कथा. ताणे बरय्लेली (आनी कानडी कोंक्णेंत वाच्लली) पय्ली नवाल काणी – ताच्या आप-अन्भोगाथाव्न मेक्ळोंक साद्य आस्चें ना. जोसाचे मयपासी पुण कठीण आवय्क आनी रोफीच्ये आवय्क (पुण तिची कठिणाय आंजेलाथंय चडित दिसोन येता कित्याक तीं दोगां चडावत सांगाता पळेंव्क मेळ्तात) हांगा पळेंव्क मेळ्ता. रोफी थोडोच वेळ काणियेंत दिष्टीक पडता. अशें ताची आम्कां चडित वळक ना. जो.सा.यी तशेंच. विशेस जाव्न रोफी-आवयचो संबंद एक्ये वाटेन तर जोसा-आवयचो संबंद आन्येक वाटेन. हें साद्या वाच्प्याक (चड करुन ताची आप-कथा वाचून नात्लेल्याक) जांव, एडवीना तस्सल्या माल्घडया साहितिक जांव

दिष्टीक पडोंक ना म्हणताना हो एक लिप्नो विशयच म्हणोंक जाय.

आप्ली भास आनी अलंकाराच्ये दिष्टीन 'आंजेल' कादंबरी 'अव्वल' म्हण एड्वीनाचो वाद. हांतुं दोन उत्रांनांत. वालिच्ये निबान धांकाक उदक तसल्यो अबिवेक्ती फकत अलंकारिक मात न्हय, मान्येच्ये मुरीन दोळळल्यो. एक्ये संगेक बरेपण करूंक जाय; पुण त्ये वर्वीं दुस्रेकयी मस्तु बरेपण जाना; पयल्ये शिवाय दुसेंक जातेंना! बरोच कष्टांनी आनी मार्ती मुड्डन जियेल्ल्या जोसा-क ह्या भाशेचेर बरोच ताबो आस्ललो म्हणोन सांग्ची हेर गर्ज ना. नवळचे मंगळुरी संस्कृतेक, जिणिये रितींक आनी भाशेक 'आंजेल' काणी एक आर्सो.

<u>*फा। फ्रान्सिस रोड्रिगेसान*</u> वेवस्थित थरान 'खडापा'च्ये काणये आटवाक बुन्याद घाल्या: 'मोगा म्हाका शिकय' - १९७१ इस्वेंत खडापान बरयल्ली मोगाची काणी. कादंबरिकार आनी कादंबरी विषयाचेर आप्ले विचार मांडून, पयले खडाप म्हळ्ळ्या विजेपी मल्डानाक बुन्याद घाल्या. तो कोण, ताची चारित्रीक वळक आनी स्थिथी किनें, 'मोगा म्हाका शिकय' काणी बरयल्याचें पाटथळ किनें असलें उस्तून आम्चे समोर पाल्डाय्लां.

'मोगा म्हाका शिकय'-चो मानाळो, पात्र, चारित्रीक गरजो (धर्मीक, कुटमा मोलां, बाय्लेचें स्थान-मान तसल्यो नेमेम्स्टिम) काण्येंचो रच्पीक (फोर्मल) विमर्सो, तशेंच काण्येंत्लो खडाप आनी ताचे विवर फा। फ्रान्सिसान सोबित रितिन विवरिल्यात. जोसाक आस्लेल्ये परीं, खडापाकयी भाशेचेर बरोच्च ताबो आसा; ताची भास मोगाची, पुण खंच्ये घडये कसल्ये परिगतींत कसली भास वापारूंक जाय (आनी त्ये भाशेची मीत खंय आकेर जाता) तें खडाप बरेंच जाणां तें कळोन येता. देकुनंच फा। फ्रान्सिस विवरिता: मोगाची ऊब आसा तरी बोंब आनी उचांबळाय ना! तेंवी सार्कें.

<u>*मानेस्त डोल्फी कास्सियान*</u> एड्वीन जे.एफ.डिसोजाची काणी '*हांव जियेनां*'-चेर उज्वाड फांकय्ला. साद्या वाचप्याक वाचूंक थोडया कष्टांची म्हण्येत तसली काणी ही. १९७३ इस्वेंत पयले पाव्टीं ही काणि पर्गट जाताना, चडावत प्रतियो घराच उल्यों म्हण एड्वीनान सांग्लां तर, ही काणी वाचूंक कोंकणी वाच्पी त्या वेळार तयार आस्ललोगी म्हळ्ळें सवाल उदेना. तसल्ये काण्येचेर डोल्फी कास्सीयान उज्वाड घाल्चें प्रेतन केलां. विशेस जाल्न एड्वीनाच्ये नीक आनी अनूक शैलेचेर चडित गुमान वाटय्लां. विक्टराचें वेक्तित्व चिंन्पाचें तें दाकव्न दिलां

<u>*स्त्रीवाद वा फेमिनिसम:*</u>

फा। फ्रान्सिसान दाकव्न दिलली पुण चडित लांबंव्क नात्लली आन्येक कूस जाल्नासा - स्त्रीसक्तीकरण वा फेमिनिसमाची वोळ. कोंकणेंत गंबीर थरांची कसलिंच 'इसमां' येंव्क नांत म्हळ्ळो म्हजो वाद. तरयी कोंकणी साहित्याच्या बाळपणारच्च खडापान एक बळाधिक, मनांत उरचे तसलो बाय्ले पात्र रच्ललो मेच्वणेचो. तो मात न्हय, आस्लल्या ल्हान एका नांव नात्लेल्या पात्रामुकांत्र

फेल्सिता-लुविचो सर्ललो भुर्गो) काण्येक एक विशेस घुंव्डी दिल्या: हो भुर्गो, फेल्सिता, डो। मारगरेट असले पारंपरीक उण्यापणाचे पात्र आमच्या मनांत खंचोन उरतात; पुण फेल्सिताचो, गर्व उलव्वी पियेंडो बापय आमच्या मनांत उराना.

१९६० आनी १९७०-वो धाक्डो जर आमच्ये मतिंनी उबो जालो तर त्या काळार एक्ये बाय्लेन आप्णाक भुर्गी नाकात म्हण दादल्यालागीं झगडचें विचित्र दिस्ता. आम्ची समाज आजून भुर्ग्यां-केंद्रीत; कुटमाक गुमान कर्ची. पुण सुमार चाळीस-पन्नास वर्सां आदल्ये एक्ये स्त्रीयेन दादलो एक लंय्गीक मन्जात, आप्णाच्ये खुशेपासून स्त्रीयेक वापर्चो स्वार्थी आनी एक बाय्ल दादल्याच्ये आप-खुशेक खाल जांव्चे, भुर्गी कर्चें 'मशीन' न्हय; देकून आपूण काजर जाय्ना, दबावाक लागून काजार जाल्यारी आवय जांव्चीं ना म्हण हटान रांव्चें एक उटोन दिस्चें सत.

दिगायेन सांग्चें तर, ह्ये काणियेंतल्या स्त्री पात्रा तसलो घट पात्र खंचोच ना! फेल्सिताचो नोव्रो लुवी भोव बरो मनिस. पुण काणी वाचून जाताना आम्चे मतिंनी खंचून रांव्चो पात्र फेल्सिताचो आनी डो। मारगरेटाचो. फेल्सिताच्या पात्राक घटाय आनी बळ आसा. कसल्याच अड्कळी विरोदयी तें आप-सक्तेन झुजोंक तयार.

जो.सा.आल्वरिसाच्ये आंजेल काणियेंत स्त्रीवादाचो बरोच वोसो आसा म्हण्येत. एक्ये दिश्टिन पळेंव्चें तर, आंजेल काणियेंत दादल्याचो पात्रच ना म्हण्येत! दादलो रोफी दिष्टीक पडता - पुण ताचो पात्र, पात्र जाव्न उराना. जांव चिंगु वा शेणय वा हेर कोणंच्य उग्डासांत उरचे तसलो दादलो न्हय. चिंगु, आंजेलाचे मार सय्तयी खाता!

कष्ट येताना रोफी आपल्ये नेण्त्ये बाय्लेक आनी आवय्क सांडून पय्शे करच्या निबान वेता; तशें गेल्लो तो गरज आस्तासर पाटीं येंच ना! ह्या वेळार आंजेल सर्व ताळ्णेंक फुड करुन, आपल्या नाफावो घोवाक विश्वासी जाव्न, पुरपुरया देंव्चारा तसल्ये सासुक सोसून-पोसून जियेता. एकच्च एक घडी लेगून तिका घोवाचेर वा सासुचेर दुबाव ना; आपल्या फुटकर नशीबाचेर शिण ना. कष्टां मधें संतोसाचें आनी स्त्री प्रतिष्टेची जिणी जियेता तर, तिची अस्मिताय सग्ळ्ये कादंबरियेंत भरोन येता. देकूनंच म्हणचें 'आंजेल' एक अस्मितायेची काणी.

एडवीन जे.एफ. डिसोजाची 'हांव जियेतां' काणी हांवें हैस्कूलांत आस्ताना पय्लेपाव्टीं वाच्लली. तवळ, सम्जली म्हण चिंत्ले; पुण वीस वरसां उप्रांत फिलोसोफी शिक्ताना म्हाका सम्जलेंकी तवळ ती सम्जोंक नातली म्हण! जां पल सात्र (Jean Paul Sartre) आनी हेर अस्मितवादी फिलोसोफरांच्या बोंदेराखाल (विशेस जाव्न 'बीयींग एंड नतिंग्नेस' - फिलोसोफी पुस्तक तशेंच 'नॉसिया - कादंबरी) ती परत वाच्ताना ह्यो काणियेचो थोडो अर्थ जालो. फुडच्या थोडया वरसांनी इंग्लेज काण्येगार्न आय्न रॅंड (Ayn Rand) हिच्यो 'फंवटनहेड'

आनी 'एटलास श्रग्ड' कादंबरी वाच्ताना 'हांव जियेतां' काणियेचेर थोडो चडित उज्वाड फांक्लो.

'हांव जियेतां' अस्मितिसांव (existentialism) आनी वस्तुविसांव (objectivism) ह्या चिंत्पा रितिंनी प्रभावित जाल्या. ह्या दोनयी रितिंचो फुगो वा फोकस (तीब) एकुच्च: वेक्तिचें स्वतंत्र. स्वतंत्राद्वारीं मनिस अस्मिताय चाक्ता म्हणतात अस्मितवादी. स्वतंत्र न्हय तर, मनिस, मनिस जायना! मनिस जियेना! Man is condemned to be free म्हणता जां पल सात्र.

आयन रॅयांडाची फिलोसोफी अस्मितीसांवाची. हातुं मतिच्ये जिणियेंकच मुक्त वांटो. बुदीक पिरमेडेंच्या तक्लेर आसचो मनिस, आपल्या सकयल आस्च्या सर्वांचे गर्जेक दरबस्त देण्गी दिता; पुण पिरमेडेच्या मुळांत आस्चो मनिस ह्या तक्लेच्या मन्श्याच्ये कुडीक गरजेंचो शिवाय बुदीक गर्जेक कितें बरपण दीना. बुद्वंत आनी उण्या बुदिंच्या मदें असलो स्पर्दोयी आस्ना – फक्त थळांत्लो मनिस मात उप्कार जोडता, शिखरावयल्या मन्श्याचो वापर करता! आयन रॅयांडाच्ये फिलोसोफिची आन्येक धार–की मन्श्या अस्मितायेंत मन्श्या मतिचो पात्र.

देकून, 'हांव जियेतां'–तल्या विक्टराक, 'टोनी' बिल्कूल एक प्रतिस्पर्दी न्हय; तो बुदिक देळ्याच्या मुळांत आस्चो किरकोळ (insignificant) मनिस – मनिस म्हणोंक फावो न्हय. पुण मतिजिणोयेंचो 'हेल्गा', विक्टराचे मती जिणियेंत रिगोन एक जांव्क सक्ता. हांगा कुडीक मतीक तशेंच मासाळ आनी स्पिरिताच्यो वोडण्यो वेवेग्ळ्यो न्हय; तांतुं एक्पण आसा. हाका म्हणचें आप–खरिकायेंचो, एक मट्राच्या मन्शांचो संबंद, बांद. वाचप्याक एकेंणे हातुं कितेंच समाजिक मोलां/नप्तिकाय नांच म्हण भोगुंक पुगो. पुण 'हांव जियेतां'–त्लो नप्तिकाय हांव काराची नप्तिकाय! ती मतिचो नप्तोकाय – बळवंतांच्या राजाक ओप्वोंची नप्तिकाय न्हय. असल्या आप–नप्तिकायेंत विक्टर जियेता – हर घडी नाचो जल्म जाता. मन्श्याचें मन्श्यापण आप/स्वार्थी नप्तिकायेंत फळसाना शिवाय, हेरांनी मन्श्याक बांदच्या मोलान न्हय!

आंजेल, मोगा म्हाका शिकय आनी हांव जियेतां – ह्यो तीन काणियो विभिन्न. एकामेका सामान्य म्हणचे तसलें हातुं विंचूक कश्ट. कांय उटोन दिस्चीं गजाल आसा तर तो जाल्लआसा फरक! पुण ह्यो तीन, कोंक्णेच्या माल्घडयां बरवप्यांनी बरयिल्ल्यो काणियो. ताणीं बरयिल्लो परिस्थिती, बरयणाराची मनास्थिती आनी आज आमच्येलागीं संबंद जोडची रीत – जर आमी आमच्ये तसल्या वाचप्यां पासून पाल्हाल्न दवरूं, वाच्पाक चडीत रूच मेळ्ळली.

कोंकणी रंगमंच - फुडली दिशा

ाहित्य अकादमी, न्यू ढेल्ली आनी गोवा कला अकादमीन आसा केल्लें कारयाशाळ
गोंय २४ आनी २५ ऑक्टूबर २००८

पयलो प्रबंद - कोंकणी रंगमंच्याची आधुनिक स्थिती स्वतंत्र संहिताच्या संदर्भांत

डो। प्रकाश रमाकांत वज्रीकर, गोंय

गोंय मुक्ततताये उपरांत किसान कामत, अशोक कामत, विनय मुर्लकार, रामकृष्ण ुवारकार आदी लेखकांनी नाट्य प्रकार हाताळटाना कोंकणी रंगमाचयेची गरज ागोवपापासत यत्न केल्लो दिसता. खासा करून रामकृष्ण जुवारकार, विनय मुर्लकार ांचें कार्य उर्बा दिवपी आसा. 'बंदखणीचीं देवळा जालीं' हें नाटक घेवन येवपी अशोक ामत हाणीं ह्या प्रकाराकडे मुखार कित्याक आडनदर केली हाची निश्चीत जाप नाट्य ायोगशीलतायेंतलें वा स्पर्धेंतलें अपेस ही जरी आसली तरीय ताणीं साधनेन हो प्रकार ाुखार व्हरूं येतालो.

गोंय मुक्तताये उपरांतचे राज्य सरकाराचे सास्कृतीक उपक्रमूय कोंकणी नाटकाक ोशक थरल्यात. तातूंत गोवा कला अकादेमीचो व्हड वांटो आमाच पूण तेच वांगडा ाहित्य अकादेमीचे मान्यतायेक लागून अकादेमीच्या नाट्य शिबिरावखीं उदेंत्या नाटककारांक राष्ट्रीय पावंड्यावेल्या नाट्यमळावेल्या लोकावांगडा 'नाट्यानुभव' घेवपाची संद मेळ्ळी। कृतीसत्रांच्या माध्यमांतल्यान लेखकांक उर्बा मेळ्ळी आनी तातुंतल्यान कांय नाट्यकृती जल्मल्यो हेंवूय मतींत दवरपासारकें आसा. कोंकणी नाटक हें स्वाभिमानी, कलावंतांनी घडयल्लें व्यक्तिमत्व विकासाचें व्यासपिठ म्हण पळयताना कांय हेर गजलींचोय उल्लेख करप गरजेचें दिसता. गोवा कला महाविद्यालय, कला अकादेमीची नाट्यशाळा, अखील भारतीय पावंड्यावेली कोंकणी साहित्य संमेलनां, परिषदो अश्या भास, साहित्य, समाज आनी संस्कृतायेचें भान दवरुन दिका दाखोवपी मंथनांतल्यान कोंकणी नाटकूय वता हें हे चळवळीचें खाशेलेंपण. म्हत्वाचें म्हळयार गोंय मुक्तताये उपरांत गोंयचे उत्सवी मराठी रंगभूमीक जबरदस्त पर्याय म्हण कोंकणी नाटक आयलें। ताचें आनी एक कारण म्हळयार कोंकणी चळवळीचें जावपी बहुजनीकरण, आत्म साक्षात्कार, स्वाभिमान, प्रादेशीक अस्मितायेची राखण करुनूय विश्वात्मक पावंड्यार वचपाची कोंकणी मनशाची मोख. ही मोख सादताना कोंकणी नाट्य लेखक पयलीं फायटर आनी मागीर रायटर हे अवस्थेंतल्यान

गेल्लो दिश्टी पडटा.

रंगभुमीची जाणविकाय जाल्लो कोंकणी लेखक कोंकणी नाटकाच्या मळार आयलो ताका माथ दिवपी कलात्मक भान आशिल्ले रंगकर्मी मेळ्ळे बदलपी आधुर्नीक विज्ञान आनी तंत्रगिन्यानाचो स्विकार ह्या घटकांनी केलो आनी ताका लागून प्रेक्षकवर्गाक वेळाकाळाक जाय तें प्रादेशीक भाशेंतल्यान लोकांमेरेन कलात्मक रितीन पावयलें. जाची नोंद राश्ट्रीय तशेंच अंतरराश्ट्रीय पावंड्यार घेतिल्ली दिश्टी पडटा। बाप्पा आनी ह्रनिवाय आनी बांगडे हांच्या भायरूय कोंकणींत विशय आसात ते बांगड्यांचे कडयें परसूय अर्दाक लोकांकडे पावतात हाचें भान दवरून कोंकणी लेखकांनी स्वतंत्र नाट्य निर्मणी केली. हें करताना तार्णी प्रेक्षक जो म्हत्वाचो घटक आसा ताका गृहीत धरूंक ना. प्रायोगीक नाटकां वरेवपाची प्रवृत्ती लेखकांनी आपणायली. कथा बीजाचो एकांकीत विस्तार, मुखार नाटकांत विस्तार ही प्रक्रिया कोंकणी नाट्य लेखकांनी जैतिवंत रितीन आपणायल्ली दिश्टी पडटा. उत्सवी रंगमाचयेची सुवात घेताना कोंकणी नाटक हे फकत देवाच्या पायांकडेन हे श्रध्देनूच न्हय तर 'नाटक कशें आसता' हे प्रेरणेन आयले ताका लागून नाट्यकर्मीची पत वाडलीच पूण नाट्य लेखकांचीय जापसालदारकी वाडली. बाप्पा ह्रनीवायच्या शापांतल्यान कोंकणी नाटक मुक्त करपाचें काम 70-80 च्या दसकांल्यान नाट्य लेखकांनी केलें.

कोंकणी नाटक निर्मिती आनी वेव्हार ह्यो दोन गजाली आसल्यो तरी कला अकादेमीच्या 1976 सावन जावपी राज्य-नाटक सर्तीचो अभ्यास करप गरजेचें दिसता. 1976 सावन ही सर्त सुरूजाली - पुंडलीक नायकाच्या 'खण खण माती' ह्या नाटकांत कोंकणी नाटकाक सातयेचो वास कसो आसता तें दाखयलें. तोमाजीन्यू कार्दोज हांचें 'अपराधी', एन. शिवदास हांचें 'पिसांट', अनिरूध्द वीर हांचें 'केदी' ह्या चार मूळ स्वरूपाच्या नाटकांनी सर्तीखातीरच्या नाट्य लिखाणाची बुनयाद घातिल्ली दिश्टी पडटा. 1976 सावन आयज मेरेन नेमान नाट्यलेखन करून कोंकणी रंगमाचयेक सेवा दिवपी पुंडलीक नायक हे एकटेच नाटककार. हें जरी खरें आसलें तरीय हेर नाट्य लेखकंनीय प्रयोगक्षम नाट्य संहिता कोंकणी रंगमाचयेक दिल्या हें आडनदर करूं नज. एन. शिवदास हांची 'पिसांट', 'फॉरिन जांवय', 'बंड', 'कारस्थान' हीं नाटकां मूळ सर्तीचे उर्बेतल्यान आयलीं. दिलीप बोरकार हांची 'एका मिन्टापयलीं', 'भरतेभार', 'आण्टीची गादी', 'वर्गशत्रु', अनिरूध्द वीर हांची "केदी', 'वीष मंथन', 'वीथ द वींड', 'वीखासपन', 'ससंड कमिटी' ह्या नाटकांची निर्मणी हेच उर्बे तल्यान जाल्या.

मनोहर भोंसले हांचें पुनर मिलन' गुरुदास बांबोळकारांचें 'मुक्ताई', पंढरीनाथ दामोदर लोटलीकार हांचें 'आशेचो फांस', 'हांगा खून जाला' हें उल्हास बुयांव हांचें

ाटक, तशेंच सुश्रुत मार्टीन्स हांचें 'जळमट', जे.एल. गोयश हांचें 'राखण देव', रवींद्र मशीकार हांचें 'आंकवार काजारी' अशीं नाटकां मर्तीच्या पावंड्यार मादर करपापामत अशा कांय लेखकांनी प्रयोग केल्यात. लोकवेदाचो बाज घेवन विनायक विष्णू खेडेकार हाणीं 'काणी काणी कोतवा', 'जाची पटी ताची नटी' आशीं नाटकां बरयलीं. तर डॉ. अरुण हेबळेकार हाणीं 'ज्यॉनी म्हज्या' हें नाटक बरयलां. कोंकणी सरस्वतीच्या मळार ह्या मारखिल्ल्या नाटकांची संख्यात्मक आनी गुणात्मक भर पडिल्ली आसली तरीय नाटककार म्हण ह्या लेखकांनी आपली वळख घडयली ना. सर्त जाली काय जात्रा उलगले भशेन ह्या आनी अशा कांय लेखकांनी नाट्य लिखाणाक फाट केल्ली दिमता ताचें आनीक एक कारण अशें आसूं येता, ते महळ्यार तांची साहित्य साधना आनी अणभवाचें प्रकटीकरण मुखावेल्या काळांत नाट्य लिखाणाच्या मळार वेवस्थीत जालें ना.

कोंकणी नाट्य लेखकांची सुची काडूंक गेल्यार आयचे घडकेक शंबरेक तरी नांवा गोयांत मेळटलीं. कलात्मक आविश्कार घडोवपी कांय नांवांमदीं पुंडलीक नायक, दिलीप बोरकार, अनिरुध्द बीर, श्रीधर कामत, देविदास बावय, दत्ताराम बांबोळकार, विष्णूवाघ, भरत नायक, उदय भेंब्रो, प्रसाद लोलयेंकार, प्रकाश वजरीकार, जयेश रामा नायक, अविनाश च्यारी, राजय पवार अशीं कांय नांवां येतात. विशय आशय आनी प्रकटीकरणाचे नदरेतल्यान पुंडलीकनायक हांचें नाटक (रासमान) कोंकणी रंगमाचयेक एक देणें थारलां. पुंडलीक नायक स्कूल ऑफ ड्रामा आशी तांच्या नाटकाची मोलावणी डॉ. नंदकुमार कामत हाणीं केल्या. 'श्री विचित्राची जात्रा', 'चैतन्याक मठना', 'परिक्रमा', 'शबय शबय भौजन समाज' अशा नाटकांनी सामुहीक पुरूशार्थ जागो करपाचें काम केलां. शबै शबै नाटक लोकवेदाचो रूपकार घडयताना कोंकणी नाट्य चळवळीचें वास्तवांत बहुजनीकरण करपाक खूप मोलाचें थारलां. आपलें नाट्य लेखन आनी तत्सम चळवळींतल्यान पुंडलीक नायक हाणीं रंगवेद निर्माण केला. फाटलीं 30-35 वर्सांची साधना ताका जापसालदार आसा. कथानक, पात्रां, घडणूक, संवाद आदींतल्यान तांचें नाटक ग्राफ घेता. संघर्श आनी संवाद हे तांच्या नाटकांचे प्रभावी घटक.

सर्गेस्त देविदास बाबय हांणी 'घुघूम रडटा', 'वादळाक सुवात जाय', 'पैस घर देवालें' ह्या नाटकांतल्यान आपली नाटककार म्हण वळख घडयल्या. तांचे उपरांत नाटकाच्या मळार दत्ताराम बांबोळकार हाणीं 'शेणिल्लो गांव', 'सं. महिरावण' 'रथोत्सव', 'वेदना घर', 'सत्य माडिडता. . . डॅडी', 'जीवन मोख', 'गे माये', 'रंगयात्रीक' अशा तरेच्या आशय संपन्न नाटकांचें लिखाण केलां. भौसंस्कृतायेचो दिश्टावो ताणीं घडयताना अस्मितायेचो राखणेचो उलो ताणीं घातला. 'गे माये' ह्या नाटकांत वयले वयर जरी कोंकणी-मराठी

अस्मितायेचो वाद जरी दिसलो तरी तांतूंतलो समन्वययवादूय म्हत्वाचो आसा. पुंडलीक नायका उपरांत दत्ताराम बांबोळकाराचें नाट्य लेखनाच्या मळांवेलें योगदान म्हत्वाचें आशिल्लयान तें आडनदर करूं नजो.

श्री. विष्णू सुर्या वाघ हाणीं हो अस्मितायेचो आत्मस्वर आपल्या 'सुंवारी', 'धरण राज', 'दोंगर माथ्यार पेटला उजो', 'फांतोड फुल' ह्या नाटकांनी जागयताना तळागाळांतल्या घुस्मटपी मनशाचें जीवीत चित्रण 'पद्म पडलो बांयत' ह्या नाटकांत केलां. गोंय मुक्ततायेपयलींच्या 5-6 वर्सांचो काळखंड घेवन आंजेल मोंतेरोच्या पात्रांतल्यान गोंयच्या सिर्स्तीस समाजांतलो अंतस्वर ताणीं दाखयताना हे थरार-नाट्य उबें केलां. कल्पीत प्रादेशीकतायेचें उत्कृश्ट चित्रण ताणीं उबें केलां. कोंकणी अस्मितायेकडेन संबंदीत विशय कोंकणींतल्यान प्रभावीपणान मांडूंक शकता हें ह्या मारग्विल्लया नाटकांनी परत एकदां स्पश्ट केलां. समाज पर्यावरण, सांस्कृतीक पर्यावरण हांचें भान दवरून ह्यो नाट्य कृती आयिल्लयान तांकां अधिश्टान प्राप्त जालां.

जयेश रामा नायक हांची 'धरणा दोंगर', 'ना थेया तक थेया', 'षडयंत्र' हीं नाटकां कोंकणी रंगमाचयेर आयल्यांत. तांच्या 'धरणा दोंगर' ह्या नाटकाची बरी नूस्त नोंदणाय जाली. ज्येशान आपली प्रतिभा ह्या प्रकाराक प्रामाणिकपणान ओंपपाची गरज आशिल्ली पूण ताणीं विसव घेतिल्लो दिसता.

उत्कृश्ट नाट्य कलाकार आनी समर्थ नाट्य लेखक म्हण भारत नायकाची 'युगांत', 'राम राम भाऊ' अशीं नाटकां सादर करून उजवाडाक आयिल्लीं आसात. भारत नायकाचीं नाटका प्रायोगीक मुल्यांचीं आसतात. विशयांची विविधताय हो तांच्या नाटकांचो गूण. नाट्य कलाकार, दिग्दर्शक, लेखक ह्या घटकांची जाण आशिल्लयान भरत नायक 'भान दवरून' नाट्य लिखाण करताना दिसतात.

प्रसाद लोलयेंकार हांची 'दिश्टांत', 'अंतर्याम', 'कृष्णायन' ह्या कांय नाटकांनी मिथकांचो वापर केलो. अंतर्मांनांतलो कृष्ण वेगळो तर कृष्णायनांतलो कृष्ण समकालीन राजकी परिस्थितींतले घटक पात्र म्हण येता.

महाभारताचेर आधरीत 'कर्णपर्व' ह्या नाटकांत म्हाकाव्यातल्या पात्रांचो कोंकणी भास-संवाद नाट्यातल्यान सोद घेवपाचो यत्न उदय भेंब्रे हाणीं केला. मिथकांचो उपेग करून नाट्य बीज फुलोवपाची कळाशी पुंडलीक नायक हांकां बरी जमल्या.

लोकवेदाचो वापर करून नाट्य रचना करप्यांमदीं भोवतेक लेखकाचो आसपाव जाता. पुंडलीक नायक, विनायक खेडेकार, कमलाकर म्हाळशी, प्रसाद लोलयेंकार, प्रकाश वजरीकार, अविनाश च्यारी, विष्णू वाघ, जयंती नायक अशीं कितलींशींच नांवां घेवं येता.

गोकवेदांतलें लोकधन अस्तीताना जाणीं ह्या प्रकाराचो अभ्यास केलो ताणीं तो वेवस्थीत मंडलो. 'शबै शबै भौवजन समाज' हें पुंडलीक नायक हांचें नाटक, 'काणी तशी जुनीच पूण...' हें प्रकाश वजरीकार हांचें नाटक, जयंती नायक हांचें 'कुकुमादेवीची दिपमाळ' अशीं नाटकांची वळेरी दिवं येता. लोकवेदाचो उपेग करताना खामा करून मांडावळ आनी सादरीकरणाचे बाबतींत मूळ कथानकाक धरून त्या लोकवेदाकडेन पळयतलो नशेंच लोकनाट्य शैलीचें भान दवरप गरजेचें आसा.

प्रकाश वजरीकार हांच्या 'आनी एक बुटो फुल्लो', 'घट्टाण कोणाचें', 'काणी तशी जुनीच पूण..', 'साद अंतर्मनाचो' आदी नाटकांतल्यान समकालीन समाजमनाचें पडबींब प्रखरतायेन येता. 'आनी एक प्रश्न पर्व' ह्या नाटकांत गोंयच्या इतिहासीक ओपिनियन पोलाचें नाट्य उबें जालां. अविनाश च्यारी ह्या नाटकाचें शास्त्रीय अध्ययन केल्ल्या लेखकान 'एका नव्या विचाराची सुरूवात', 'वधस्थंभ', 'शवेचो बावलो तारीकडेन पावलो', 'काणी एके काणयेची' आशा नाटकांतल्यान लोकवेद' explore केल्लो दिश्टी पडटा.

उल्हास यशवंत नायक हांच्या कांय नाटकांनी मानसशास्त्रीय दृश्टीकोन दिसता. श्रीधर कामत हाणीं 'आय विटनेस?' 'गजाली जिणोच्यो मर्णाच्यो' ह्या सारकिल्लीं नाटकां दिलीं.

बायल नाटककार ही संज्ञा कोंकणींत तितली रूजूंक पावली ना. हेमा नायक हाणीं 'निर्बळा' हे नवलिकेचें केल्लें नाट्य रूपांतर, जयंती नायक हांची 'कुकुमादेवीची दिपमाळ' आनी 'काळमाया' हीं नवींताल्ल नाटकां स्पर्धेचे गरजेंतल्यान आयल्यांत. पूण नोंद घेय सारखी नाट्य निर्मिती बायल बरोवप्यांकडल्यान कित्याक जावंक पावना हो चर्चेचो मुद्दो.

गोंय मुक्तताये उपरांतच्या कोंकणी नाटकाचेर नदर मारताना फाटल्या तीस-चाळीस वर्सांचो हो प्रवास पळयताना कोंकणी नाटकाक प्रवृत्त करपी घटकांचोय विचार म्हत्वाचो. मुक्त अभिव्यक्तीक मोळिल्लो वाव, स्वत्वाची जाल्ली जाणविकाय, कोंकणी चळवळीचें जाल्लें बहुजनीकरण, संवसारीक मळार घडिल्ले विज्ञान-तंत्रगिन्यान मळावेले बदल, राजकी सामाजीक परिस्थिती, कलांकडेन पळोवपाची सौंदर्य शास्त्रीय नदर आनी म्हत्वाचें म्हळ्यार नाटका सारकिल्लया प्रभावी माध्यमाचो लोकभाशेचे अस्मितायेचे चळवळीखातीर केल्लो वापर. प्रतिभावंत लेखकांनीय वेळा-काळार पोटाक चिमटे काडून हे कलेची केल्ली साधना अशे कितलेशेच घटक जापसालदार आसले तरी कोंकणी नाटक हेंच फकत चळवळ मुखार व्हरपाचें व्यासपीठ न्हय तर तो 'अंतर्मनाचो साद' आसा हें लेखकांनी दाखेवन दिलां. बंगालात जशे बंगाली नाटक, महाराष्ट्रांत जशों मराठी नाटक

तशें गोयांत कोंकणी हें समिकारण नाट्य लेखकांनी मांडलें आनी जपलें.

फाटल्या कांय वर्सांनी निम्न वेवसायीक रंगमाचयेक ओतो आयिल्लो आसा. हांशी मराठी रंगमाचयेची सुवात हें नाटक घेवपाक लागला तें करताना विनोदी, कॉमेडी ह्या साच्यान तें येवपाक लागलां. पुंडलीक नायकान ती गरज वळखून 'अंता घरा भगवंता', 'कांमुलो' आदी नाटकांची निर्मणी केल्ली जीं नाटकां रंगमाचयेर बरीच गाजलीं. (सर्गेस्त) दिलीपकुमार नायक, राजय पवार, बाबा प्रसाद, सम्राट बोरकार आदी लेखकांनी हो प्रकार हाताळलो. राजय पवार हांकां तो जमलो आनी भोवतेक बाकीचे चडशे जमले रे जलमें करीत प्रेक्षकांक गृहीत धरपाक लागल्या काय कितें असो हुस्को दिसता. हांसोवपाखातीरूच नाटक को हेतू नदरेमुखार दवरून जर आमी ओडून ताणून नाटकां पाडपाक लागले जाल्यार कोंकणी रंगमाचयेक ही धोक्याची गजाल आसा. तर मागीर फाल्यां सकाळीं कोण तरी उठ्ठलो आनी प्रेक्षकांक दळा दळा रडोवंक लावपी नाटक बरयतलो. ताणे मनशाचो सोद घेवंक जाय. कोंकणी नाटकांत बायल मनशेचें प्रतिमेकृय सर्नीस ही संज्ञा लावनूच तिचें चित्रण अभिप्रेत आसा. आजून तरी कोंकणी नाटक बायलेच्यो वकच्छायो करताना दिश्टी पडना. दादलो-बायलेचें परस्पर संबंद दाखयताना मुल्यभाव आनी काळभान दवरप गरजेचें आसा.

As and where it is चो दिश्टावप जातकच Why it is so चो सोद नाटककारांनी घेवपाची गरज आसा. मोक्ष संकल्पनेक लागून कोंकणींतूय ट्रॅजडी हो प्रकार चड दिश्टी पडना.

आयचें कोंकणी नाटक विशयतंत्रांनी घुस्पून गेल्लां काय कितें? एकीकडेन सर्तीतल्लीं गंभीर सामाजीक विशयावेल्लीं नाटकां तर दुसरेकडेन विनोदी, फार्सीकल नाटकां अश्या दाल्यांनी कोंकणी नाटक जोखताना तें फकत डायलोग ओरियेंटेड जावपाक लागलां काय कितें? लेखकांनी नव्या फॉर्मांत येवपाची गरज आसा. विनोद निर्मिती खातीर वा हांशी प्रेक्षकांच्यो ताळयो मेळोवपाखातीर प्रत्यक्ष नाटक खुर्शीकूच दवरून तरेतरेचीं संवगां करपी कलाकारांकडल्यानूय रंगमाचयेक भंय निर्माण जाला. गोयांत सेन्सार बोर्ड ना हें जरी खरें आसलें तरी संविधानीक मुल्यांपरस नाटककार आनी कलाकारूय श्रेश्ठ न्हय.

आशय विशयांचें वेगळेंपण हें कोंकणी नाटकांचें खाशेलेंपण. कांय आडवाद सोडले जाल्यार विशयांचें तेंच तेंपण रंगमाचयेक बाधिकारक थारता. लमाणी, वानरमारे वा भटक्या विमुक्त लोकांचें चित्रण, लोकमहाकाव्यांचें चित्रण, भ्रश्टाचाराक बळी पडिल्ल्या समाजाचें चित्रण, भ्रश्टाचार करपी बायलेचें चित्रण, सुशिक्षीत लाचारी, मुल्यहीन वृत्ती अशे कितलेशेच विशय दोळ्यांमुखार आसात.

सार्वजनीक गणेशोत्सव, नवरात्रां, गांवचे उत्सव, काल्या जात्रांनी, सणा-परब्रांनी उत्सवी मराठी रंगमाचयेची पर्यायी वेवस्था म्हण निम्न वेवमार्यीक विनोदी नाटकांक मद्याक मागणी आसा हें पळोवन कांय धंदेवाईक लोक निर्मातो, दिग्दर्शक, मुखेल कलाकार आनी लेखकूय जावपाक लगल्या. कोंकणींत नाट्य लेखक नांवाचो एक स्वतंत्र घटक आसा हाचें भान दवरप गरजेचें. खासा करून भाशेचे नदरेंतल्यान हें म्हत्वाचें आसा. हाची दखल शास्त्रीय गिन्यान आशिल्ले आनी संहितेचे नदरेंतल्यान परंपरेची जाणविकाय आशिल्ल्या रंगकर्मीनी नाट्य चळवळींतल्यान मुखावेली दिशा थारावपाक जाय. तोमाजीन कार्दोज, जे.एल. गोयश, मायकल ग्रासीसय, सुश्रुत मार्टीन्स ह्या लेखकांनी हो नाट्यप्रकार हाताळला. कोंकणी समाजाक एकठांय करपी नाटक आनी तियात्र हांचे मदलो 'तियाटक' हो ममतावादी दत्ता नायकाचे कल्पनेंतलो प्रकार वास्तवांत हाडपाक कोंकणी लेखकांनी यत्न करपाक जाय - ही आयची काळाची गरज!

दुस्रो प्रभंद - कोंकणी रंगबूमिचो विकास आनी आधूनिक स्थिती

डो । चंद्रशेखर शेणय, मुंबई

आम्मि कोंकणीरंगभूमिचो आनंद घेत अस्ताना आम्हा सर्वांक मनांत येत आम्का की आमोल्य कोंकणी रंगभूमिचो उगम केदना अनि खय जाल्लो? आज थाय मेळ्ळेल्या माहिती अनि संदर्भाप्रकार कोंकणी रंगभुमीचो उगम जाल्लो तो कर्नाटकाच्या दक्षिण कन्नडा जिल्ह्याच्या बंटवाल ह्या गांवांतु. श्री बोळंथुर कृष्ण प्रभु ह्या नाटककारान "चंद्रहास" हे नाटक बोरोन त्या नाटकाचो प्रथम प्रयोग १० फेब्रुवारी १९१२ ह्या दिसु वेंकटरमण देवस्थान सेकंडरी स्कुलांतु केल्लो अनि ह्योच कोंकणी रंगभूमीचो उगम. नंतर १९३१ थाई कोंकणी नाटकाचे प्रस्तृतीकरणाचो संदर्भ खंयी मेळणा. १९३१ ते १९५० थायचो मुंबई शहराच्या नाळमक्कीवाडी व त्या नागच्या परिसरंतुल्लो प्रवास श्री अविनाश त्रासी हांनी दुसरे सत्रांतु सविस्तर रुपान सांगला. त्याची समयाचेरी मुंबईच्या मध्य रेल्वे दिकान वडाला, दादर, कींग सर्कल ह्या जागेरी कोंकणी रंगभूमी सत्रीय आशील्ली. साधारण १९६० १९५० ह्या दरम्यान होस्साड बाब्बुटी नायक या नाटकारान बरीच नाटकां त्या पैकी गाजल्ली नाटकं - १) तापत्रय २) हुन उनका घांटु ३) आडकात्रे फोण्यळ ४) ऋणानुबंध ५) लग्ना पत्तल - अशी सामाजीक अनि हास्यप्रधान नाटक दिल्ली. ह्या नाटककारान्ली ख्याती म्हळ्यारी संभाशाणांतुले प्रास अलंकाराचो स्वैर वापरु. होस्साड बाब्बुटी नायक हो नाटकं बरयतालो मात्र न्हय, दिगदर्शन अनि अभिनय सुद्धा करतालो. तशींची शारावती न्हंयच्या अनियेक तीरारी आशिल्ल्या कासरगोड गावांतु बाळकृष्ण पुराणीक ह्या नाटककारान "लग्ना पिश्शे" हे संगीत नाटक सादर केल्ले. ह्या नाटकांतु ३६ पद आश्शील्लींची. ती पद अति लोकप्रिय आश्शील्लीची. हे नाटक आनीकयी रंगमंचारी सादर करतानी अनि आजिकय प्रयोग प्रशंसनीय जातानाति. कोंकणी रंगमंचावयले सदाहरित नाटक आशी म्होणेत. तेच समयी मंगळुर दिकान रामानंद चुरीया ह्यो सुप्रसिद्ध नाटककार आप्पण बरयेल्ली नाटक करतालो. अश्शी म्हणतानी की तो उत्तम नट जावन आश्शील्लो अनि शारिरीक अभिनय कोर्नु नाट्य रसिकालें मनोरंजन करतालो. तागेलें प्रसिद्ध नाटक "एग घडी हास्सुन काडी" साधारण २० - २५ वरस चलताले. तशींची कुंदापुर ह्या गावांतु कुंदापुर कुळ्ळा म्हळ्यारी बाळकृष्ण पै हो नाटककार अजुनी सक्त्रीय आस्स. तागेली नाटकं हास्य प्रधान अनि "slapstick" पध्दतीची आस्सानी. ताग्गेली सुप्रसिद्ध नाटकं - "तिन रत्न" अनि "पापा पांडु"

मुंबईतु वडाला किंग सर्कल ह्या भागांतु श्री गोपीनाथ कामत ह्या नाटककारान खूप नाटकं प्रस्तुत केल्ली . १) विलायती क्वेरंतु २) गृहीणी गृहम् उच्यते ३) देवान साक्षी दिल्ली ही संगीत नाटक आश्शिलींची. श्री गोपीनाथ कामत स्वतः उत्तम गायक अनि संगीतकार आश्शिलींमिती तागेल नाटकाक तागेली पद अनि संगीत आसताले. तश्शिंची ४) सोयरे येत्तीत जाग्रते ५) सन्मान ६) अवल-सबल अशी समाजीक बोधप्रधान नाटक प्रस्तुत केल्लयाति. तशींची ७) वांचु की मोरु हे प्रायोगिक अनि मानसशास्त्राच्या "न्युनगंड" ह्या विषयाचेरी बर्यील्ले नाटक. ही सर्व नाटक अजुनी लोकप्रिय आसाती.

ह्याच वेळारी कोंकणी साहित्य समिती ही संस्था सक्रीय आश्शिंली ह्यो तुमका अविनाश त्रासी हांनी सांगला. प्रतिवरस्स ५-६ नाटकाचो महोत्सव आयोजित जात्तालो. या महोत्सवांत गोवा, मंगळुरथानुई नाटक येत्तालीची. त्याची महोत्सवांतु उल्लेख कोरच तश्शी "मुक्ती" अनि "पान्ना आडचे फुल" ही दोनी रुपांतरीत नाटक जाल्लींती. "मुक्ती" हे बादल सरकार ह्या प्रख्यात बंगाली लेखकाल्या "वल्लभपुरेर रुपकथा" या नाटकाचे रुपांतर. ह्या नाटकांतु प्रमुख भुमिका अनंत नागरकट्टी हाणे केल्लेली. कन्नड आनि हिन्दी चित्रपट सृष्टीतुलो प्रख्यात अनि लोकप्रिय अनंत नाग म्हळ्यारी व्होची कोंकणी कलाकार. त्याच वेळारी शंकरनाग व्हो तागेलो धाकलो भाउ कोंकणी रंगभुमीरी सक्रीय आश्शीलो. मुखारी कन्नड चित्रपट सृष्टींतु, अनि हिन्दी धारावाही "मालगुडी डेज" तान्नि दिग्दर्शीत केल्ली. "पान्ना आडचे फुल" हे विजय तेंडुलकराले "अशी पाखरे येती" ह्या नाटकाचो श्री कृष्णा कारवारान केल्लेलो कोंकणी अनुवाद. श्री कृष्णा कारवार हांगेले कोंकणी भाषेवयलें प्रभुत्व तांगेल्या नाटकांतु दिस्सुन येत्ता. अनंत अनि शंकर हे आमगेल्या कोंकणी नाट्यसृष्टीन हिन्दी आनि कन्नड सिनेसृष्टीक दिल्लेले योगदान म्होण्का.

१९५० साकुन आज थाय श्री ए. जी. कामत म्हळ्यारी अनंत कामत व्हो एक प्रतिभावंत नाटककार नाटक बरीयता, दिग्दर्शीत करता अनि अभिनय करता. 'कोंकणी त्रिवेणी कला संगम' ही संस्था १९८० तु स्थापन कोर्नु या संस्थेतर्फे तानी बरीच नाटकं केल्ली त्या पैकी: १) सर्वे जना कांचनम् आश्रयंते - ४३ प्रयोग २) स्वार्थ देवो भव ३) साक्षात्कार ४) ब्रह्मगांठी ५) वासुदेव नायकाली गुंडागुंडी ६) व्होडपणा सुख ७) भक्ती श्रद्धा विश्वास ८) उठा चल्यानो जागृत जाय्या ९) हास्पीटल दर्शन १०) ताळ तक्क मेळु ११) सुस्कयांतुलो मारू.

श्री मंजुनाथ प्रभु हांनि मुंबईतु व्यावसाईक कोंकणी नाटकं कोर्चो प्रयत्न केल्लो. श्री प्रसाद सावकार, श्री अशोक सराफ ह्या मराठी रंगभूमि आनि चित्रपट सृष्टीच्या प्रसिद्ध

कलाकरांक घेवन् "स्वर थांबले मैफिलीचें" ह्या कोंकणी संगीत नाटकाचे प्रयोग मुंबई आनि कर्णाटकांत केले.

१९८० न्तु स्थापन जाल्ली कोंकणी त्रिवेणी कला संगम ही संस्था आज अठ्ठावीस वर्स सक्रीय आस्सा. दिल्ली, बडोदा, हैदराबाद गांवा तशिंची महाराष्ट्राच्या आनि कर्नाटकाच्या व्होड आनि सान गावांनु वचून कोंकणी भाशेची वृद्धी नाटकाच्या माध्यमांतृल्यान, सातत्यान करीत आसाति. आतांची ह्या संस्थेन "नंदादीप" हे नाटक म्हळयारी "दिवा जळू दे सारी रात" या मराठी नाटकाचे कोंकणी रूपांतर प्रस्तुत केले आनि ह्या नाटकाचे विक्रमी म्हणयेत अश्शी पन्नास प्रयोग सर्व भारतभर केले.

ह्या दरम्यान अति प्रशंसनीय "कांचनमृग" हे वसंत नाइकणी हांनी बरयलले नाटक केनरा सारस्वत असोसियेशन कला विभाग या संस्थेन सादर केले हे नाटक पौराणिक पार्श्वभूमीचेर आसून विषय आधुनिक आस्सा. ह्या नाटकाचो भास संस्कृतमय आनि अलंकारीक आस्स आनि ह्या प्रकारच्या कोंकणी भाशेन साहित्य -दुर्मिळ आस्स. ह्या नाटकाचो मुख्य वैशिष्ट्य म्हळयारी अलंकारीक संस्कृतमय कोंकणी भास, आधुनिक विषय आनि अप्रतीम संगीत. हे नाटक कोंकणी रंगमंचावयले अत्युच्च शिखर म्हणयेत.

कोंकणी त्रिवेणी कला संगम तर्फेन प्रति वरस, नियमीत रुपान नाट्याविष्कार सादर जात्ताति. त्यापैकी काही म्हळयारी १) स्वो सळयाल - श्री कल्याणपुर मधुसूदन भट हांनी वसंत सबनीस हांगेल्या मराठी एकांकीका "वायकात पुरुष लावोड" हाजो कोंकणी अनुवाद. २) म्हांनु जाय म्हांनु - मराठी नाटक - "काका कीशाचा" चेरी आधारीत. ३) एदल घरचो किर्णी - श्री विजय तेण्डुलकर लिखीत 'ससोरचा नाइकणी' ह्या एकांकीचो अनुवाद ४) सुन्राय मास्माला जावई, ५) कोणाकय्री सांगू नकाती, आनि ६) गजालिचें नाटक हे अ. ना. म्हाम्ब्रो या लेखकाले लघुनाटक

मुंबईन्तु सध्या सक्रीय आस्सोन्या मुख्य नाट्य संस्था पैकी १) केनरा सारस्वत असोसिएशन - ९८ वरस २) कोंकणी त्रिवेणी कला संगम - २८ वरस ३) माटुंगा मित्र मंडळ - २… वरस तशींची, मुंबईच्या विस्तारीत सबर्ब म्हळयारि विरार, भाइंदर, मिरा रोड हांगा आमगेले बांधव तियात्र, जागोर ह्या धर्तीची नाटक करून आस्सती तशिंची सुमार वरस खंडीत जाल्ललो नाट्य महोत्सव आत्तं वापास श्री अविनाश रावी हांगेल्या नेतृत्वांनु सुरु जाल्ला, हे सांगच्याक आमका आनंद जात्ता.

तिस्रो प्रबंद - निरोपाचें उलवप

ऐडवीन जे. ऐफ. डिसोजा, मंग्ळूर

मोगाचें वंदन आनी नमसकार,

चिक्केसें कंपन जाता म्हाका उडास करुन मंग्ळरचो. - ऐकावेळीं असल्या कार्याशाळेच्या निरोपाचें उलवप करुंक हांव मंग्ळुर्चे वेदिचेर उबो जाल्लों तर कांय थोडे पिसापिसते - हो ऐड्वीन रंगमंचाविशीं, नाटकांविशीं आनी चड करुन तियात्रांविशीं कितें आनी कित्लें जाणां? ताणे आज पऱ्यांत ऐकच ऐक नाटक बरयिल्लो ना, खेळयिल्लो ना, नटन केल्लो कशेंयी ना. हें खरोखर सत. सुमार तीस-पांच्तीस वर्सां आदीं ऐक नाटक बरयिल्लो आसा हांवें, नांव ताचें "तेरावो घंटो" पुण अकलास, तो तेरावो घंटो उदेनास्तांच तो नाटक बुडलो. सोडयां ति संगत.

पुण आतांच हांवें उचारल्ली कावजेणी हांवें पुंडलीक नाय्क बाबालागीं उचारताना तो म्हणालो—हर ऐकाक ऐक सुरुवात आसता. कितें समजाताय तुं? नाटक-तियात्र पळेंवचे सर्व नाटकिस्त, सर्व तियत्रिस्त, सिनेमा पळेंव्चे सर्व नट, निर्देशक? ह्या कार्याशाळेंत तुंवें नाटकिस्त न्हय, तियात्रीस्त न्हय पुण ऐक सादो प्रेकशक जाव्न भाग घेजे. कित्याक म्हळ्यार कोंक्णी रंगमांचियेची फुढली दिशा थिरायजे जाल्यार प्रेकशकांनी शिवाय हेरांनी न्हय. तुं यो, दोन दीसभर उलवपां आयक, शरे बरवन घे आनी तुजें निरूपाचें उलवप आपापींच तयार जातलें.

आतां म्हाका भोग्ता, पुंडलीक बाबाचीं उत्रां खरीं म्हण. कांय तरी माहेत, शिकप हांवें जोडलां ह्या फाटल्या दोन दिसांनी आनी परिणाम जावन क्रांय तरी ऊब म्हजेथंय आसा जाल्या, म्हाका दिल्ल्या नेम्णुकेक पूरक उलवप दितोलों म्हळ्ळी.

पुण हें ऐक तांत्रिक उलवप न्हय, हें तुमी मनांत घेंवचें.

नाटक-तियात्र हांवें लिकुंक नांत तरी प्रेक्शक जावन हांवे कांय खूब नाटक पळेल्यात आनी चड न्हय तर तीन-चार तियात्र पळेवन तांचो स्वाद सेवला. ह्या अणभवाचेर हांव म्हजें उलवप आदारितां. सुरुवात करिजे तर हांवें मंग्ळुराक वचाजे पडटा कित्याक ऐका तेंपार मंग्ळुरांत नाटकांची कृशी असली आनी इत्ली आसल्लीकी, हरयेका इगर्जिच्या वठारांत आयतारा फांत्याचें मीस जाल्या उपरांत "....आज सांजेर स वोरार डोन बोस्को होलांत...." म्हळ्ळें फलाण्या फलाण्या नाटकाचें ऐलान जातालें. हें ऐलान, काराक बसयिल्ल्या फुनेला आकाराच्या लावड स्पीकरांत्ल्यान भाग्र सरताना, म्हजे तसल्यांच्या मट्टाक नो नाटक थंयच सुरु जातालो. त्या नाटकांचें हात-पत्र घेताना नाटक आनिकी फुडें वेतालो आनी आमीं पळेंवचें आस्लें, पदां-संगीत कोणाचें, कोमेडी करुंक कोण आसात म्हण. ऐका वाक्यान सांगचें तर, मनोरंजन कित्ल्या मट्टाचें आसात म्हळ्ळें सवाल. दुसऱ्या उत्रांनी सांगचें तर, नाटकाची यशस्वी या ना यशस्वी थंयचेथंयंच निशचीत जाताली. आम्कां जाय आसल्लें पोटबरून हासोंक, स्त्रीयांक जाय

आसली काळीज कडंवची एक कथा आनी जांटयांक, दोनयी जाय - मटल्यान – टायम पास!

नातल्लीं तवळ हेर मनोरंजनां. काथालिकांनी नाटक पळेवंक गेल्यार आवडताले व्हडिलांक पुण सिनेमाक गेल्यार तीं बोंट वाळायताली. इंग्लिश सिनेमांनी किते-रे तें विचारतालो म्हजो आजो – तीं तोंडां तोंडां खातात! म्हजो मावळो फकत 'सत्या हरिश्चंद्रा', 'भक्त कबीर', 'सत्यवान सावित्री', असल्लीं फिल्मां मात्र पळेतालो. ह्या विशयाचेर आसताना तुम्कां एक दाकलो हांव दितां, जो तुम्का सांगतालो मंगळगंत किल्लें मानसीक अशीरपण आसल्लें म्हण. हांव सुमार बरा वर्सांचो आसताना आमच्या इगर्जेच्या वटारांत एक नाटक सादर केल्लें आमच्या तर्नाटयांनी. नाटका पयलें थोडीं गीतां-गायनां-कंतारां. हीं चालू आसताना कोणे बावड्या एकल्यान येवन गांयकार भाव अंतान मेंडोस आनी ताची कोमिक पार्टी हाणीं गायलेलें 'लवींग' म्हळ्ळें पोद गांवक सुरु केलें. ह्या कंतारांत एक फांगत अशी आस्लीकी "किनें सांगचें भावा चिडान चिवान चेड्वान म्हजो वोंट सुजयलो."

उपरांत किनें जालें म्हण सांगचें? आम्चो बिगार पादीगार जो प्रेक्षकां मधें बसुन आसल्लो उटलो. मांचियेक वचून ताणें त्या तरनाटयांक दोन मार व्हाजयले आनी म्हळें – किनें-रे दळदिन्या, देवाच्या परिसरांत पाल्डीं कंतारां गायतात रे? सांगाजे म्हण ना, नाटक रद्द आनी आमी सर्व घरा फार्टी.

वयलें हें घडीत एक पाटपडदो जावन घेतल्यार आमी समजून घेवंचागी किल्ली आनी कसली बंदड कोंकणी नाटकांचेर आसल्ली म्हण. 1943-त स्थापीत जाल्ली 'कोंकणी नाटक सभा' हांच्या इान वोस्का साल्यांत कोंकणी नाटक खेळयजे तर, नाटकाच्या करड प्रतियेची एक प्रत धर्मीक सन्मार्गशीपक लागून भिस्पाच्या दफ्तरांत दाखल करिजे पडटाली. सांगची गरजशी दिसनां – कथालिकांनी खेळंवच्या नाटकांनी स्त्री पात्र करंक कोणयी चल्लीया/स्त्रीया फुडें सरनातल्ल्यो. चडावत स्त्री पात्र आस्मानाशेंच पळताले या शिरपुट कल्लनिच्या दादल्यांक विंचताले. तवळ तवळ तांचें 'मेकप' हात दिताले आनी हास्य उट्टाला. पुण हांवें पळेलां पोय पऱ्यांत ल्हान-ल्हान हिंदू नाटक पंगडांनी खेळंवच्या नाटकांनी स्त्री पात्र करच्या दादल्यांचो उल्लेक वेगळोच आसताला.

कितेंयी तरी आमी मानून घेजेच आस्ची एक संगत आसा – नाटक खेळल्ल दाकंव्ची हुमेद हरयेकल्याच्या रगतांतच्च आसा. ल्हानपणार खंचें तें भुरगें रायकुंवरीपरी नेसून आशेना, खंचो तो चेरको रायकुंवर जांवक आशेना आनी हीं दोगां मेळोन राया-राणीयेचें लगीन करून दाकंवक फुडें सरनांत? आतां तां कांय 'ब्याटम्यान, सुपरमेन, स्पायडरमेन' प्रवेस जाल्यान आनी टी-शर्टां रुपार आमच्या भुरग्यांच्या मतिंतच्च न्हय, कानिंतयी रिगल्यात. हाकाच लागून न्हय आज आमी नाटक-तियात्रांची फुडली दिश कसली म्हळ्ळ्या सवालाचेर उलवप करतांव? जाप मेळातगी म्हण फुडें पळोव्यां.

कर्नाटकांतल्या आनी मुंबयच्या सारस्वतां मधें नाटक कलेचो उद्भव पयलो

जाला म्हण चरीत्रा सांगता. ह्या नाटकांनी आसल्लीं कांय अरथाभरीत पदां आनी कांय रस-भरीत संवाद लिक्ल्ले बरोवपी सारस्वतच जाल्ल्यान हीं पदां-गितां कसल्यायी रितीन करकस जायनाशें सांबाळोंक सारस्वत भाव तांच्याच कोंक्णी उलवप्यांक नट-गावपी जावन विंचताले. कोंक्णी भाशेच्या सुरकशितायेक खातिर ते विशेस चत्राय घेताले म्हण्येत.

पुण नाटक कलेंत कथोलिकांचो उकल्लोलो हात जालो सुमार 1910 इस्वेथाव्न म्हण्येत. हाका काराण, कथोलिकांनी चलंवचीं इस्कोलां, जांतून इंग्लिश माद्यमच्च चलतालो. इंग्लिश शिक्पाच्या पाठपुस्तकांनी आसच्यो कथेंक नाटका रुपांक उत्राव्न त्यो अभिनयन करुन दाकयताना कोंक्णी उलंवच्यां मधें ह्या तरण्या विद्यार्थितींच नाटकांची वोड लायली म्हण्येत. ह्योच्च कथा नाटकां रुपारच्च कोंकणीक कित्याक रूपांतर/भाशांतर करुंक नजो? कित्याक नजो? आनी त्यो भाशांतर जाल्योच्च हांचे नाटक खेळवन दाकंवचो हवयास सुरु जालो. नातल्लीं तवळ नाटक सालां; हे नाटक चल्तले शेतां-भाटांनी, गुडयां-बयलांचे देगेंनी. नातल्ले फोकस लायट, सामान्य पेट्रोमेक्सच्च सल्वसांव दितालो. नातल्ले रंगरंगाळ पडदे - साडियो, वोली, बेडशीटींनंच्च आम्चे नाटकिस्त काम चलय्ताले.. थोडया नाटक पंग्डांचीं नांवां सांगची तर - जेप्पु लूर्ड्स युनियन, (हें मालघडें म्हण्येता) कोडियालबयल ड्राम्याटिक सोसायिटी, सां.फिलोमेना युनियन, होली नेम युनियन, होली क्रोस युनियन आनी हेर.

डोन बोस्को नाटक साल आनी कोंक्णी नाटक सभा हीं नांवां मंग्ळुरांत घरदाराचिंच्च तरी हांचे विशांत थोडें उलंवचें बरें म्हण हांव चिंता. सं.फिलोमेन युनियनान खेळवन दाकयिल्ल्या "दी मरचेंट ऑफ वेनिस" नाटकांत 'शयलोका'चो पात्र खेळाल्ल्या (दे।) सयमन रास्कींजाचें नटन, अनयेका महान नाटकिस्त आनी नट (दे।) ऐम.पी.डेसा हाणें देक्ताना तो पिसवालो आनी क्रमेण आप्णेंच्च लिकल्ल्या, 'कम्युनिसं,' 'लियोपोल्डाचीं पातकां' आनी 'सपणांत मरण' ह्या नाटकांनी ताणे सायमनाक अभिनयन करुंक अवकास दिले आनी अशें घडताना, नाटक सादर जाताना, मंग्ळुरी महंतनी कुटमांचे दोळे उगते जाले आनी तांकां कोंक्णी रंग्मांच सवायेचो न्हय म्हळ्ळें सत गमलें. पाटाफाट जेज्वीत बाप जोर्ज आल्बुकर्क पय हाणी ह्या कलाकारांक आरावन 1943 इस्वेंत कोंक्णी नाटक सभा घडली आनी 1951 इस्वेंत कपुचीन फ्रादींच्या सहकारान डोन बोस्को नाटक साल उघडलें.

ह्या उपरांत सबार नाटक पंगडांनी - देकिक - बेनार, कलासंपत, युनायटेड यंगस्टरस, रूपराग - हाणी फकत्त डोन बोस्को मांचीयेर मात्र न्हय, हेर सबार जाग्यांनी, फिरगजिंच्या होलांनी नाटक खेळोवन दाकयल्यात आनी आतांयी कांय विरगळायेन तरी वर्सावार ऐक या दोन नाटक सादर जातेच्च आसात. ह्या असकतपणांचीं काराणां आमीं जाणां आसचींच जाल्ल्यान हांव त्याविशीं उलवंक वचाना.

हांव समजातां तियात्र म्हळ्यार रंगमांचियेचो ऐक विभिन्न आनी वेग्ळोच

प्राकार म्हण. हांवं पळेयिल्ले तियात्र फकत दोन: प्रिन्स जेकब हाचो 'गम्ना' आनी गेज फर्नांडिस हाचो 'अशें आमचें गांय' जो अंतूनांत सां. मायकल इगर्जिच्या वठारांत सादर जाल्ला. ह दोन म्हाका नवेच्च अणभव. हांव टाटाम्लो – सबार कारणांक लागान. हीं कारणांच हांव तुमच्या सामकार दवरतां म्हजेंक जाप आयच्या निरोपाच्या सवलाची – फुडें किते? फुडली दिशा कसली?

तियात्राक वेतनच हांव फुडल्या फाँयितली टिकेट घेवन बसलों – किल्या म्हाका पळेवंक जाय आसल्लें – तियात्र म्हळ्यार किते, किल्याक आनी कसो? वटार भायर चिडकायिल्ल्या पोसटराचेर तियात्रांत कामेडी पात्र करतल्यांचीं नांवां हायलायट करून छापल्लीं आसलीं. तर, कामेडीच्च महतवाची जाली न्हय? पुण अनिकी थोडें हयलायट हांवें पळेलें – तियात्राक आयिल्लें प्रेक्षक एका कुटमा–फेस्ताक आयिल्ले भाशेन खुशालभरीत दिसताले. भुरग्यांच्या हातांनी बेलून, गिरगिटां, चाकलेटां. तियात्र वेळार सुरू जावंक ना तरी कांय नजा. वातावरणांत कसलेंच दुस्मतणे आयकालें ना. तितल्यार संगीतकार आयले. वातावरण बदलालें, आनिकी मुडाळ जालें; काळजांत्रा खळीक लागलीं... आनिकी एक घंटो पाशार जालो.

त्या उपरांत तियात्र सुरू. नवळ थोड्या वायल्यानीं सद्दीचिचम विक्रयाक हाडल्यां. त्या कांय ताणीं तांच्याच्च घरानी केल्यान आसतल्यो म्हळ्ळो अदाज जालो म्हाका. काणे साफ्ट ड्रिंक्स हाडल्लीं बरें. तियात्र चालू. एक गेड सीन जाल्यार एक हावज सीन. असल्या सीक्वेनसान तियात्र चल्लानां एक मिनिमितालो चिंतप म्हजथंय उस्कालें – गेड सीनांत एकच कामेडी व कंतार. हाका आनी तियात्राचें कथक संबंद ना (थोड्या पावटीं असता म्हण हांव आयकाला) तरी पर्वा ना. प्रेक्षक खुश. हांसो, ताळियो खूब. तरक भागलें म्हाका, न्हय आमचीं जिणी एका तियात्रापरीं, नाटकापरीं? एक गेड सीन तर एक हावज सीन? गेड सीनांत खेळ–खुशाल, गितां–कंतारां तर हावज सीनांत कसलो गंभीरपण एकान आसा? कांय रडणे, कांय विलाप, कांय गंभीर कथावस्त आनी तितलेंच गंभीर नटन?

आम्चिच्च जिणी उगती जाता एका नाटकांत, एका तियात्रांत. जाय आम्कां हावज सीन जिणियचीं सतां आनी त्या सताचो आड्काय जाणां जांवक आनी जाय आम्कां गेड सीन काळिज हाळू करूंक. उडास आयला म्हाका the eternal joker राज कपुराचो. 'मेरा नाम जोकर' हांतूं भुरगो राजू खुरसार उस्कळच्या जेजुक पळेल म्हणता – हांव तुका हासयतालों. संसाराच प्रसनूत परिस्तीत हेर किते आम्कां जाय? तरी तियात्राची कला, नाटकांची कला आनी त्या मट्टाक सगळ्या रंगमांचियेचें पवित्रपण आमी सम्सारयेन घेल्चें न्हय. तियात्र, नाटक पोर्जेपणाचे अड्डे करचे न्हय. किल्याक, ही कला जावन आसा एक जिवी–जिवंत कला, एक परिणामकारी कला. हांतूं म्हांव आसा तर तें आम्कां जिवाळ करता, वीक आसा तर तें अम्कां विकारता.

जिवि कला म्हण हांवें म्हळें किल्याक डॉ। झिनेयदा गईक (१८१४–

१९३९) हिचे प्रकार नाटक या तियात्र, जिणियंत्ल्या ल्हा-ल्हान संग्तींक, ज्यों आम्कां गरजेच्यो म्हण दिसानांत जाव्येत, महत्व दिता. ह्या कलेंत 'टेक-रिटेक' ना देकून चुकींक आवकास ना. देकून ही ऐक जिवी कला. जिणियेंत चुकोन पडल्यार तें सन्निवेश पाटीं काडूंक जायना पुण तिदवणी करूंक जाता कोण्णा. अशेंच नाटक/तियात्र कलेंत दुस्र्या-तिस्र्या प्रदरशनानीं सुद्राप करयेत कोण्णा पुण पयलें पडल्लो छाप तो निमाणोंच जांवक पुरो.

१७ ऐप्रिल १८९२ थाव्न ज्या दिसा 'इतालियन बुरगो' म्हळ्ळो तियात्र अस्सागंवच्या कोन्सथानशियो लुकासिनो कारिदाद रिबेरू हाणें मुंबयंत सादर केल्लो, तियात्राचें पय्ण कित्लें जालां आनी अण्भवाचे कित्ले किलोमीटर ह्या कलेन आप्णायिल्यात म्हळ्ळें हांव बराबर नेणां. हरऐका वरसाच्या ऐप्रिल सत्रावेर 'तियात्राचो दीस' मानायतात म्हळ्ळें हांव जाणां जालां. बरेंच. हालींच हांवें वाचल्ल्या ऐका लेखनांत मानेस्त डेनियल ऐफ. डिसोजा, प्रिन्स जेकब हाणे मराठी थाव्न भाशांतर करुन खेळयिल्ल्या 'रुपणें' तियात्राविशीं (मराठी मूळ: सही रे सही म्हण हांव सम्जातां) तो फामाद तियत्रीस्तांच्यो अभिप्रायो आरयल्यात. रोज फर्न्स म्हण्ता-भाशांतरावरवीं संसारार रंग मांचियेर कितें चल्लां आनी कितें चलता म्हळ्ळें कळोन येत. पुण तियात्र कलेन, 'खेळ या जागोरा' थाव्न जलम घेतलो म्हळ्ळें जांवचें न्हय. भाशांतर, मूळ क्रतीयेचो ऐक echo मात्र.'

मारीयो मिनेजस म्हण्ता, 'Translations defeat originality.' पुण जोन डिसिल्वा म्हण्ता, 'प्रिन्स जेकबाक आमी परबीं दींवक जाय ताच्या ह्या वावराक.' बरें, हांव कितेंच म्हणोंक सकाना कित्याक म्हजी माहेत ऐका नोविसाची आनि ऐका निरदिश्ट परिधे भितर्ली.

आतांय, करनाटकाच्या मळार नाटकांनी कांय खूब बदलवण जाल्या, सांप्रादायीक नाटक (रोड सीन-हावज सीन) रुपांतर जाल्यात. ऐकाच्च सेटटींगांत सग्ळो नाटक आटापता. सेटटींग म्हणताना धा-बारा करोडांचें सेटटींग न्हय, चडावत सेटटींगाचे धिगे (props) फकत symbolic. संभाशणाचें महत्व प्रथम स्थानार आसा आनी प्रेकशक फकत संभाशणां खातीर आइल्ले आसतात. अशें (दे।) चा.फ्रा., ऐ.टी.लोबो, जो.सा.आल्वरीस, गबबु, डोल्फी कास्सिया, (दे) मिकम्याक्स आनी हेरांनी कुरकुरीत संभाशणांक महत्व दिलां आनी बऱ्या कथावस्तुंचे सोटनेर कांय थोडया नाटकिस्तांनी इंग्लिश, रशियन, कन्नड, तुळु, मराठी, उरदू आनी हिंदी भाशेंत्ले नाटक भाशांतर या रूपांतर केल्यात.

मंग्ळुरांत्ले कलाकार/नाटक सादर करचे पंगड/संघ बहुतेक जाल्नासात/ आसल्ले हव्यासी पुण हांव पळेतां, गोयांत्ले तियात्रीस्त आनी तियात्र खेळंवचे पंगड जाव्न आसात वृत्तीपर (professionals). मंग्ळुरच्या नाटकांनी दुडवाची मोड जाता, जोडिचो प्रस्ताप आसाना देकून आम्कां ही कला फकत काळजाची जल्या! जेदना ऐक कला ऐक व्याप्त जाव्नास्ता, तेदना थंयसर स्परदो, तांत्रीक प्रगती आनी नटना कावशल मूळ द्रवीयो (basic ingredients) जातात.

मंग्ळुर क्रिस्तांव या हिंदू नाटक पंगडांनी सादर करच्या नाटकांनी लिसांव

(moral) प्रथम उद्देश जाव्न आस्ना. मनोरंजन एक side dish कशें. पूण नियात्राचो मुद्दो, हांव पळेनां, व्रत्तीपर गिर्नीनी, मनोरंजना संगीं थोडीं जिणियेचीं ततवां आनी सतां उगडापी करचो.

जशें गांयेंचो तियात्र म्हाका आवडलो, तशेंच "नीनासम" नांवाच्या कन्नड नाटक हव्यासिंचीं प्रदर्शनांयी म्हाका आवडतात. हांच संवडूर ते मंगळुराक आयिल्ल्या वेळार हांवें तांचें कांय बरें नाटक पळेल्यात आनी तांणी सादर केल्लें one-act नाटक "तुमहारी अमिता" हांव विसरचपरी ना. हांणी, सबार रशियन नाटक कन्नडांत भाशांतर करून प्रदर्शील्यात.

करनाटकांतल्या कोंकणी रंगमाचीयविशीं सांगचें तर कांय खूब आस्सा पूण म्हाका दिल्ल्या वेळाची आव्दी जाव्न येता जाल्ल्यान हांवें म्हजो one-act-play संपंवचो बरें. पूण उरलां सवाल - कोंकणी तियात्र, रंगमंच.... फुडली दिशा कसली?

हांव एक सादो प्रेकशक. म्हाका अधुनिकतेथंय, जांव साहितांत, कवितेंत या नाटक/तियात्रा कलेंत कसलाच्च निरस्कार ना. पूण हांव म्हणतां इतलेंच - की, दीसभर, हफ्ताभर, जिणीभर थकलालो एकलो आम मनीस, गंभीर आनी चिंतप आटंवच्या एका खेळावरीं कितल्या मापान सडाळाय, कितल्या मापान मनोरंजन जोडूंक सकात? गूंडायचीं संभाशणां आयकात ना तांतलो गूंडाव मेजूंक बस्तालो या तियात्र/नाटक पळेल्न खुश जाव्न आपल्या बिडागाक ना वेतालो? कांय खूब कॉमेडी आस्सा तर चितून, चितून हास्तालो?

हांव, ही दुसरी विंचवण करतां.

हांव एक गंभीर चिंतपाचो साहितो म्हण म्हज्या वाचप्यांनी मांदला पूण भितरलें भितर हांव आतांयी सोवच्च आस्सां. म्हाका आतांयी slap-stick comedy, archie-comics रूचतात. हांव बरेंच्च हास्तां, हासात, हासात रडनांयी रडलालों आसां. देकून हांव म्हणतां तियात्र/नाटक जिव दवरा. प्रेकशकांक हासया/रडया; कोंकणी भास ह्या बरीं वागया, वाडया, फुलया.

भोगूंदी प्रेकशकांक, गेड सीन जाल्या उपरांत, एक कामिक कंतार जाल्या उपरांत येंवचो तो हावज सीन - आम्चिच्च जिणी जिच्च थंय आसा तियात्र संपल्या उपरांत पार्टी वेतल्यांत - सदांच आनी हरायेक पावटीं धुस्रावरेंत जायजे म्हण ना. अशें करचें आमचरच्च होंदान आस्सा. जिणी एक तियात्र जांव, तांची फुडली दिशा, स्पशट जांव. तियात्रच्च जिणी जांव.

धनयावाद!

कुडमी जानपद रामायण

यम. गोपाल गौडा
कोंकणी संस्थो, सां। लुवीस कोलेज, मंग्ळूर

प्रस्तावन:

अखील भारतीय कोंकणी परिषद आनी कोंकणी भास आनी संसकृती प्रतिष्ठान, मंग्ळूर – हांणीं मंग्ळुरांत्ल्या विश्वकोंकणी भवनांत ३-१०-२०१० दिसा चलयिल्ल्या कोंकणी रामायणां परिसंवादांत 'कुडमी जानपद रामायण' विशीं मंडन केल्लो हो प्रबंद. एक कुडमी कलाकार जाव्न म्हज्या सीमित गिन्यानाच्या परिधे भितर ह्या पुराणांत्ले प्रसंग विवरांव्चे प्रेयतन केलां. कुडमी रामायणांत्ली कथा शिष्ट या शास्त्रीय शय्लेर ना. ती जानपद शय्लेर आसा. गीतां रूपार आसल्ली कुडमी जानपद रामायणाची कथा गद्य रूपार विवराय्ल्या. ह्या प्रबंधाक पूरक माहेत आरांवक विविध संशोधकांचीं लेखनां, गृंथांचो आधार घेत्ला. हेर रामायणांक आनी कुडमी रामायणाक आस्चे प्रमुख व्यत्यास त्या त्या घडितांच्या विवरणांत दिल्या.

रामायणाची कथा थोडया लोकान इतिहास म्हण स्वीकार केल्यार आनी थोडया लोकान एक कथा समूह, काल्पनिक घडपां म्हण परिगणित केल्या. थोडया जणांक तें एक महाकाव्य. रामायण एक इतिहास म्हण पातियेल्ले जाल्ल्यान देशभर खंयिंच्च वचों, थंय मेळ्चो एक गुडो, रान, पर्वत, शिखर, फातर, धोली – हांच्या सांगाता रामायणाचो संबंद आस्ची एक काणी प्रचलित आसल्ली आय्कोंक मेळ्ता. भारतांत मात्र न्हय, मुस्लिम बहुसंख्यान आस्च्या पयशील्या इंडोनेशियांत सय्त लोक, इस्लाम आम्चो धर्म, रामायण आम्ची संस्कृती म्हणता म्हळ्ळी संगत कळोन येता. इंडोनेशीयांत आनी थैल्यांडांत, रामायण उब्जाल्लेंच तांच्या धेशांत म्हळ्ळ्या तित्लो अभिमान आसा. थैल्यांड आनी क्यांबोडियांत बौधा धर्म आस्ल्यारी थंय्च्या राय-महारायांचें नांव एकनें राम, द्वितीय राम म्हळ्ळे रितिर आसोन रामायणाची कथा जनजनित आसल्ली. जगत्तांत खंय्चेंच एक महाकाव्य विभिन्न देशाचें, विभिन्न धर्म या समुदायेचें, विभिन्न पात्येणेचें जनांग आप्लेंच जीवनाचो एक भाग म्हण स्वीकार केल्ले दृष्टांत ना म्हण्येत. हें रामायणाचें विशेस. ईजिप्त, पश्चीम एशीया, थैल्यांड, कांपूचीया, मारिशष, ब्रिटन, ट्रिनिदाद, अमेरिका, केनडा, होल्लेंड, बर्मा, होंगकंग, सिंगापुर, चीना, फिजी, सुरिनामा, गयाना –आदी देशांनी रामायण लोकख्यात आसा.

शतकोटी रामायणं आसात म्हण तोंडाउत्रान सांग्ता. एका अंदाजे प्रकार विश्वाद्यांत एक लाख रामायणां आसात म्हळ्ळी पातियेणी. बौधा धर्माच्या प्रभावान जपानाचें सांबो-ए-कोर्शोबा, थाय्लेंडाचें रामकेर, चीनाचें खोटान रामायण,

लावोसाचें रामजातका, इंडोनेशीयाचें काकविन रामायण, रशिया पर्शियन भाशांनीय रामायणाचे विभिन्न प्रकार प्रचलित आसात. मूळ वाल्मीकी रामायणाक समीकरण केल्यार ह्या सगळ्या रामायणांच्या कथेंनी, पात्रां, संदर्भानीं फरक आसा. पूण रामायणाच्या मूळ मौल्यांक, रामाक कसलोच लाग ना. भारतांत प्रसिद्ध तुळसीदासाचें रामचरित मानस, तमिळांचें कंब रामायण, कन्नडांत नरहरिचें तोरवे रामायण, कुवेंपु विरचित रामायणा दर्शनं, आमच्याच मंगळूरांतलें मंदारा रामायण, आमचो मंत्री वीरप्पा मोयलींचें रामायण, यक्षगानीय रामायण, ओडियांचें गोंडु रामायण, गोंयचें रणमाले रामायण, उत्तर भारतांतलें रामलीला, कर्नाटकांत कुडुम्बींच्या शिग्मोत्सवांतलें रामायण — हीं सगळीं रामायणां एकानेक भिन्न. सगळ्या रामायणांनीं कथानायक, नायकी, प्रमुख पात्र, प्रमुख संदर्भ एकूच जाल्यारी निरूपणाची रीत विभिन्न.

रामायणाचे विविध पाठ:

रविषेणाच्या पद्मपुराणा प्रकार रामाची आवय सुप्रभा. सीते, पुंडरीकपुरांत लवण आनी अंकुश हांका जल्म दिला. आसामांत स्वयंभू रचित 'पउमचरिउ' कथा प्रकार सीते आग्नी परीक्षा उपरांत जैनदीक्षा घेवन सर्गाक वेता. इंडोनेशीयाच्या काकविन रामायणा प्रकार शूर्पणखा विधवा न्हय तिका रेड्याच्या मुख्वाटाचे आट जण घोव आस्तात.

फ्रेंच विद्वांस, गार्सा-द-तासिन १८३९-त सुंदरकांड अनुवाद केलो. फादर एट्किन्स - हांणी इंग्लिशांत अनुवाद केल्लो रामायण प्रसिद्ध. रामायणाविशीं संशोधन करून कृती प्रगट केल्लो प्रथम मनीस इटलीचो डॉ। टेस्सिटोरी. हाका १९१० इस्वेंत फ्लोरेन्स विश्वविद्यालयान दोतोराची सनद दिली. दुसरो ग्रंथ १९१८ इस्वेंत लंडन युनिवर्सिटीच्या जे.एन.कार्पेंटर सहकार्यान प्रगट केला.

बर्लिनच्या 'मैत्री थियेटरांत (थियेटर देयर फ्री येद फ्रान्ट) रामकथा प्रदर्शन जाता. हाची निर्देशकी – गर्मेर आनी लेखकी, पंडेलेर

'निदान ऑफ क्रिंग टेन लक्सरोस' थोनी भाशेंत प्रगट जाल्लो श्रीरामा दिग्विजयाची कृती. ही पाली भाशेन अमच्या दशरथ जातकाची प्रतिलिपी. टेन लक्सरोस (दशरथा) जंबू द्वीपाचो राय. ताका चवगी राणियो, व्हाल्गडो पूत लो-मो (श्रीरामा). दुसरो ला-मन (लक्ष्मण). तिसरो, व-र-द-थो (भरत). निमाणो, लो-टो (शत्रुघ्न). श्रीराम ना-लो-मेन (नारायण) -चो अवतार

एस.बि.राय हाच्या 'दि लास्ट सिविलाइजेशन्स' प्रकार क्री.पू. २००० वर्सां राम जल्माल्लो. आतांचें मोहेंजेदारो नगरचें लंके.इराक्तान महादेवन हाच्या 'दि इंडस स्क्रिप्टस, टेक्स्ट' प्रकार वानर लंका जिकल्ले क्री.पू. ११५०-त. कोल्कोता विश्वविद्यालयाचो डॉ। ए.के.चटर्जी, क्री.पू. २०५०-त राम जल्माल्लो म्हणता. द्वारकाप्रसाद गौतम – वाल्मीकी रामायण आनी विष्णु पुराणांच्या आदारान क्री.पू. ३८८०-त राम जल्माल्लो म्हणता. ह्या सगळ्या विद्वांसांची अभिप्राय क्रोडीकरण केल्यार राम जल्माल्लो ४००० वर्सां आदीं म्हण अंदाज कर्येत.

सूरयानारायणाचो पूत वैवस्वत मनु. तशें जाल्न हो सुर्यावंश. वैवस्वत मनुचो पूत इक्षवाकु. ताच्या मागिरच्या ६२ रायांक अयोध्या राजधानी. ६३-वो राय दशरथा आनी दशरथाचो पूत मर्यादा पुरुशोत्तम श्रीराम.

रामायणाविशीं पातियेण्यो:

अयोध्या, किष्किंधा, चित्रकूटा ह्या जाग्यांनी रामायणाक संबंध जाल्ले सबार कुरुह मेळतात. चित्रकूटाच्या माल्यांत सीता उप्योग कर्नाली म्हळ्ळो एक उदकाकोंड आसा. आतां 'सीताकोंडा' म्हण आपंन्च्या ह्या कोंडांत व्हाळोन येंन्चें गोदावरी नंय्चें उदक उप्रांत खंय वेता म्हण कळाना. हांगाथाल्न शेंबरां वय्र मेटां चडोन गेल्यार 'हनुमान धारा' म्हळ्ळी झर आसा. लंका लासून आयिल्ल्या हनुमंताल्या आंगाची हुन्साण निवंन्च्याक रामान बाण प्रयोग करुन आसा केल्लें कोंड म्हण प्रसिध जाल्ल्या ह्या कोंडांत्लें उदकयी उप्रांत खंय व्हाळ्ना म्हणयी कळित ना.

रामेश्वरांत श्रीरामान पूजा केल्लो शिवलिंग, भारत आनी श्रीलंका मधें सम्दिरांत रामान वानरांसेने सहायान बांदल्लो सेतु, श्रीलंकांत अशोकवन - आतांयी आसा म्हळ्ळी पातियेणी. अशोकवनांत एका खडापावय्र व्हड एका पाव्लाचो घुर्त आसा. हनुमंतु बृहदाकार घेताना जाल्लो पाव्ला घुर्त हो म्हळ्ळी पातियेणी. थंययी सीता उप्योग करताली म्हळ्ळी एक झर आसा. सीताझरी म्हळ्ळया ह्या झरिंतयी वरसभर उदक आसोन तें खंयथाल्न येता, खंय वेता म्हळ्ळी संगत निगूड म्हण वाचुंक मेळ्ता.

आशोकवनाच्या भोंवारिंत गुडयारानांत्ली माती तांब्डी. पुण, हनुमंतान ल्हासल्ली म्हण्च्या जाग्याची माती काळी. थंयच्या फात्रां खडापांनी आजिकी ल्हासोन गेल्ल्याचो घुर्त उर्ला. हांगा रावणाचें राव्ळेर, रामा-रावणा मधें युद्द चलल्लें म्हळ्ळो जागो - अशें रामायणाचो संबंद आस्चे कुरुह आतांयी पळेंव्क मेळ्ता. सुत्तूरांत रान वाडल्यारी राम-रावणा मधें युद्द जाल्ल्या तप्काट जाग्यार आतांयी रूक-झड किरलाना - म्हळ्ळयो संग्तीयी कळोन येतात.

आतां श्रीलंकांत बौधा धर्माचो लोक चड आस्ल्यारी, तांणी रामायणाक संबंद जाल्ले कुरुहु श्रद्देन रक्शण करुन आय्ल्यात. आतां बौधा भिक्शुंच्या मुखेलपणार, भारतीय एका स्वामीजिच्या समक्शम सीताक अग्नी परिक्शा केल्ल्या जाग्यार सीता देविलें बृहत दिळ्ळुं बांदचें योजन घाल्लां म्हण पत्रिका माद्यमांत आयिल्लें वाचूंक मेळ्ता.

ह्यो सग्ळो दंतकाणियो, काल्पनिक घडपां म्हण्चो लोक आसा जाल्यारयी हजारांनी वर्सां आदीं एके रुषीन भारताच्या कोन्शां कोन्शांनी आनी श्रीलंकाच्या प्रदेशांनी विशेस जागे घुर्त करुन, तसले जागे जोडण कर्ची कथा विण्ल्या. रामायणाक तसली विशेषताय आसल्ल्यान विश्वाद्यंत जाय्त्या जनांगांच्या लोकजिणियेंत रामायणा भर्सुन गेलां. जात-मत-देस-भास मिक्वाल्ली व्याप्त लाभल्लें रामायण एक महाकाव्य - चडशांक ती एक संस्कृती.

जैनरामायण:

पंडितां प्रमाणें क्री.पू. ११०५-त आस्सल्लो म्हळ्ळया नागचंद्र कविन 'अभिनव पंपा' बिरुदान रामचंद्राचरिता पुराण म्हळ्ळें रामायण बरयलां. सर्वसामान्य जाल्ल सगळ्यांकी कळिल्ल आस्सचें वाल्मीकी रामायण. वैदिक परंपरेन्त्लीं आनंद रामायण, अध्यात्म रामायणयी आस्सा. हीं रामायणां वाल्मीकी रामायणां थाव्न चिकेंसें भिन्न. अभिनव पंपाचें रामायण जैन परंपरेचें. ह्या रामायणाक आनी हेर रामायणाक रात-दिसांचे फरक/व्यत्यास आस्सा. दशरथाचो पूत राम, जनका रायाली धूव सीता, हीं दोगांय, लक्शमण सयत वनवासाक गेलीं. रावणान सीताक चोरून व्हेली. सुग्रीव-हनुमंताल्यागीं रामाक सख्य जाल्लें, तांच्या सहकारान सेतू बांधून लंकेर गेले, रावणाक वधेवन सीतेक फाटीं हाडल्लें. लोकापवादाक रामान सीताक परित्याग केल्लो. लव-कुशांकडेन राम-लक्ष्मणांक युद्ध जाल्लें-इत्यादी कथांचें मूळ सूत्र दोनयी रामायणांनी एकूच्च जाल्यारी संदर्भांचे कार्यकारण वेगवेगळें. राम, वाली, सुग्रीव, हनुमंत, सीता, सीतेचो भाव प्रभामंडल - ह्या पात्रांक पउमरामायणांत भिन्न स्वरूपांन पळोवयेता. थोडे प्रमुख व्यत्यास अशे आस्सात:

दशरथाक कौसल्ये (अपराजिते), कैकेयी, सुमित्रे आनीयेक सुप्रभे म्हळ्ळी चव्वी बायल आस्सा. चोवगांकयी एकेकलो पूत. शत्रुघ्ना सुप्रभेलो पूत. सीता अयोनिजे न्हय, विदेहिन तिका जल्म दिल्लो. रावणान कैलास पर्वत उकल्लाना आंगुष्ठान तो दाबल्लो, शिवान न्हय, वाली भट्टारकान. मर्यादा पुरुषोत्तम श्रीराम एकपत्नी व्रतस्थ न्हय, ताका चोव्वी पट्ट महिषी आनी आट हजार अंतःपुर स्त्रीयो आस्सात. सीतेच्या जननाक कारण रावल्लो लक्शमण न्हय, राम. वाली सुग्रीव काळग ना. बदलेक साहसगती म्हणचो मायावी सुग्रीवालें रूप धारण करून राजेर सेवोन सुग्रीवाली बायल तारेक आनी राज्य वश करूंक योजन घाल्ता. त्या कपट सुग्रीवाक राम सल्वयता. सेतू बंध ना. इंद्रजित (इदरो), कुंभकर्णा युद्धांत मरना. बंधन जाल्ल आखेरिक दीक्षा घेवन वेता. सीताली पतीनिष्ठा पळोवन रावणाक पश्चात्ताप जाल्ल वैराग्य येता. रावणाक मारचें रामान न्हय, लक्शमणान. कथानायक राम जाल्यारी लक्शमणाक प्राधान्य चड. लोकापवादाक राम, सीता परित्याग करतांना सीता रनाक वचाना. वज्रजंघाल्या राज्येरांत लवांकुश वाडटा. आनी वाडीकयी जाता. राम अश्वमेध याग करिना. नारदा मुखांतर रामाली कथा आयकोन राग आयिल्ले लवांकुश आप्पाल्या आवयक अन्याय केल्ल्या रामाक 'एक हात पळेयां' म्हण युद्ध करून राम लक्शमणाक सल्वयता. सीता अग्नी प्रवेश करून येवन संसार त्याग करून दीक्षा घेवन वेता. रामाक, भाव लक्शमणावयर चड मोग. ताका लक्ष्मणावयर वैराग्यच येना. देवते सगळे मेळोन लक्ष्मण मच्यांविशीं करतां. लक्शमणाल्या मरणा उपरांत राम दीक्षा घेता. अशें, हेर रामायणांक आनी जैन रामायणाक प्रमुख व्यत्यास आसा.

बौधांच्या पाली जातकांल्या दशरथ जातकांत राम, सीता आनी लक्ष्मण

भावभय्णी म्हळ्ळो विवर दिला. मुखार, वनवास मुग्दोन पाटीं येल्न राम आप्णाली भय्ण सीताकडेनंच वार्डीक जाना. त्या काळांत शाग्ख्य पंथांत भाव भय्यां मधें वार्डीक जांन्ची पद्दत आसल्ली.

कुडमी रामायण:

अशें विविध रामायणांनी कथा विविध रिर्निनी विण्ल्या. कुडमी समाज अंतरमुखी स्वभावाचो. तें संकोचशील जनांग. नागरीक बदलावणेक आनी सुधारणांक सुलभायेन उग्तें करुन घेना. कुडम्याल्या जीवनावर्तन आचरणांनी हेर समाजेचो लोक भाग घेनासल्ले आनी कुडमी हेर समाजा मधें परकीय जावनंच्च उरच्याक अपेक्षिता जाल्ल्यान कुडम्यालें सांस्कृतिक मूलांश उज्वाडाकच येंक्क ना.

'चतुरर निजदीं कुरितोंददेयुं काव्या प्रयोग परिणत मतिगळ' म्हळ्ळेल्या कवी नपतुंगाल्या उत्राव्हिरी, बरप, वाचप, अक्षर ज्ञान नासल्यारी कुडमी साहित तयार कर्च्यातित्ले भुध्वंत आसल्ले. अनादी काळार घोडोवन, व्हडलें व्यत्यासनास्तां तोंडा उत्रार उरोन हाडलेलें रामायण हाका दष्टांत. हें गीता रूपाचें रामायण घडल्ले कुडमी पंडित न्हय, नावाग्गेल्ले कवियी न्हय. रानांत्ल्या फुलाव्हिरी कोणाच्यायी गोचराक येनातल्ले अविद्यावंत. ते कोंकणिचे मूळ मनिस जाल्न आसल्ले म्हणतात. आतां संसारांत आधुनीकरण मीत मिरवाल्यारी कुडम्यांनी रामायण काव्य शिगम्याच्या आचरणा द्वारीं उरल्न हाडलां. कुडम्यांनी हें काव्य तांच्याच शय्लेन घडलेलें कोणाच्यायी वशीली या शिफारसाक न्हय. सग्ळो दीस घोळोन जाल्ल्या तांगेल्या पुरासाणाच्या परिहाराक, दुरबळपणांतल्या बेजारायेच्या निवारणाक आनी आत्मसंतोसाक म्हण्च्याकी चड करुन आपल्या धर्मांतल्या धार्मीक रिती रिवाजिंच्या आचरणांक.

कुडम्याल्या रामायणांत वाल्मीकी रामायण, आनंद रामायण, जैन रामायण...अशें विविध रामायणांत्ल्यो संग्ती मिस्ळाल्ल्याव्हिरीं दिस्ता. हांगा जानपद रामायणांचो प्रभाव शिषट रामायणां वय्र पडलागी म्हळ्ळेलें सवाल उदेना. कित्याक म्हळ्यार रामायणाची कथायी चारण कविंच्या तोंडांत आसल्ली शिष्ट क्रमाक बदलोन लिखित रूप घेत्लें म्हळ्ळी सांग्णी आसा. (होमरालीं काव्यांयी मौखीक संप्रादायां थाल्न अक्षर संप्रादायाक आयिल्लीं म्हळ्ळी अभिप्राय आसा)

रामराज्य म्हणल्यार सग्ळ्या रितिर एक्र समधिचें, तृप्तेचें, सुव्यवस्थीत नागरिक जीवन म्हण कल्पन केल्यार, हाका विरोध जाल्न अनीत, अधर्मान, कामुकतेन सीतादेविक चोरुन व्हरलेल्या रावणालें राज्य अनागरिक जीवन. ह्या रावणालें राज्य लासून, नाश करुन, दुष्ट शिक्शा, शिष्ट रक्शण मुखांतर धर्म स्थापन केल्लें - होळियेक एक व्हडलें निदर्शन. रावणान, सीताक कामाभिलाशेन चोरुन वेल्ल्यान राक्शसा कुळियेचें निर्नाम जाता. रावणा वधेक आनी कामदहनाक अर्थपूर्ण संबंद आसा. कुडमी गाय्चेल्या पदांत 'रामुरे लक्ष्मण आनंद कुळी, लंका लासून तांणी केल्या होळी' म्हण एक पद आसा.

सीतेक अपर्क्षिल्लें रावणाल्या दुर्गताक कारण. व्यवहारीक दृश्टीन पळयल्यार इंद्रिय निग्रहाच्या हतोटिची संगत रामायण समर्थन करता. कुडम्यांल्या हालीं खेळांत रुमटांर या तोणियांर रामायणाचें क्रम, गावन आनी नाचून प्रदर्शीत जाता. आरंभीक सतू बांदून त्या सतातयल्यान सीता देविक फाटीं हाडचेलें क्रम करुन खेळमेळाचें आचरण आरवेर करता. अशें, रामायणाचें आचरण आपल्या धार्मीक रितिरिवाजांत संमिळित करुन, फाटल्या दिसांचे कश्ट अन्याय वाइट आशा आकांक्षा व्हांवसून, मुकल्या नव्या जीवनाच्या, बरेपणाच्या उल्लासान भरता. रामायणाचें क्रम एक संप्रदाय जावन कुडम्यांल्या शिमग्या उत्सवांत धार्मीक रितिरिवाजि मुखांतर आचरण करचें खडड़ाय जाल्ल्यान तांचो जानपद कला आजिकी जिवी उरल्या.

"पूर्वं यत्र तपोवनानी गमनं हत्वा मृग कांचनं
वैदेही हरणं जटायु मरणं सुग्रीव संभाषणं
वाली निग्रहणं, समुद्र तरणं लंकापुरी दाहनं
पश्चाद रावण कुंभकर्ण मथनं एतद्धी रामायण"

हें संस्कृतांत चारच चरणांनी रामायणाचीं प्रमुख घडिता विवरल्लें एक श्लोक. कुडम्यांक रामायणाच्यो सकळ सर्गां कळित ना. तांका बालकांड, अयोध्यकांड, अरण्यकांड, किष्किंदकांड, सुंदरकांड, युद्धकांड, उत्तरकांड - हांचो विवर जमंसरयी कळित ना. आपल्या सीमीत गिन्यानाच्या आदारान रामायणांतल्यों प्रमुख घडितां, गीता रुपार विणून, गायन करुन, रुम्टा तोणियांर खेळतांना रामायणाचें रुपक दोळ्यां सकार येता. जैनरामायण, आनंदरामायण, वाल्मीकी रामायण आनी हेर रामायणांतल्यों बहुप्रचलित घडीता सामान्य जावन चडश्यांक कळित आसा. कुडमी रामायणाकयी विशेशता आसा. तांचिच जाल्लीं सौल्यां त्या गीतांनी कुडम्यांनी साक्षात्कार केल्यां. हें कुडमी रामायण विमर्शात्मक नदरेन पळेयल्यार कळता. जैनरामायणाक मानतांना, असल्या जानपद रामायणांकयी पारखुंक दिल्लें गर्जेचें.

गोंय कोंकणी अकादमिची संशोधकी जयंती नायक - हिच्या 'नतिय उखल्ली खेळयानी' (आमोणेचीं शिमग्याचीं गितां) म्हळ्ळ्या पुस्तकांत, चौरंगी गीतांत-श्रवणाच्या कथाचें २७ वोळींचें गीत आसा. श्रवण मरता म्हणासच्यो हांतल्या कथांत, श्रवण मरतांना 'राम राम' म्हण मरता. हा कथाक आनी कुडमी रामायणांतल्या श्रवणाल्या कथाक कांय सम्यास ना. सीतापहरणाच्या १४ वोळींच्या आनियेका गीतांत रावण कपट जोगी जावन येता. सीता ताका भिक्षा दिता म्हणासची कथा आसा. हाका आनी कुडमी रामायणाक ताळ पडना.

कोंकण टायम्स दिवाळी अंको १९८३ हाचेर श्याम वेरेंकारांचें 'रामसीता' म्हळ्ळें ३९ वोळींचें गीत पकटलां. रामलक्ष्मण सीता वनवासा वेच्या संदर्भाथावन रावणान सीतापहरण केलाथंय म्हणासची कथा हांतूं आसा. हा गीताक आनी

कुडमी रामायणांतल्या कथाक कांय व्यत्यास दिसाना.

कोच्चिच्या एन.पुरुशोत्तम मल्ल्या - हांच्या १९७६ वरसा प्रगट जाल्ल्या 'कोंकणी लोकगीत' म्हळ्ळया पुस्तकांत 'घोडे वोरांव्चें' गीत आसा. हांतूं इक्रावें नोमोन म्हणासर नोमोन आनी मुकार श्रवणाची कथा आसा. १३२ वोळींच्या ह्या गीतांत दशरथान पुत्रकामेष्ठी याग करून चवा पुत्र जल्माता म्हणासर्ची कथा आसा. हांत्ल्या कथाक आनी कुडमी रामयणांत्ल्या कथाक इल्लो व्यत्यास आसा.

ह्या गीता प्रकार श्रवण दशरथालो बाण लाग्ताना 'राम राम' म्हण्ता. ताचीं आवय बापय (जाचेंद) मर्तानांयी दशरथाक शाप दीव्न 'राम राम' म्हण मर्ता. तांचें दहन करुन, दशरथ फाटीं आयोध्येक येव्न रुशीं कडेन समालोचन चलय्ता. अंधकांच्या शापाक परिहार जाव्न याग करच्याक रुशी दशरथाक उपादेस दिता. याग केल्यार पुत्र जल्मता म्हण ते दशरथाक सांग्ता. दशरथ याग मांडता. ताटकी निमत्तीं याग शुद्धी नास्ता. तेन्ना रुशी शृंग मुनीक आपव्न याग कर्च्याक सांग्ता. तशें शृंग मुनी येव्न याग संपूर्ण कर्ता. ह्या कथा प्रकार कौसल्याक राम, कैकेक भरत आनी सुमित्रेक लक्शमण-शत्रुघ्न जल्माता. तांचो भारसो कर्ता म्हणासर्ची कथा हांतूं आसा.

तांच्याच 'होनुमोतु गेलो सीना सुद्दी' ह्या गीता प्रकार मुदी घेव्न होनुमंतु सीता सोधेक वेता. सीताक मुदी दिता. लंका लास्ता. सीतेन दिल्ली चूडामणी हाडता. कपीवीर सेतु बांदता. राम - रावणालें वध कर्ता. सीनेक फाटीं हाडता. रामाक पटटाभिशेक कर्ता. ह्या गीतांत तीस वोळी आसा.

श्रवणाची कथा:

कुडमी रामायण श्रवणाल्या कथाथाव्न प्रारंभ जाता. अयोद्यांत दशरथ महाराय राज्वट चलय्तेच आसा. ताका तीगिजाणीं राणियो. कौसल्या माल्घडी, दुस्त्री सुमित्रा . निमाणी कैके. पुण सर्तीप्रकार सांग्ताना कौसल्ये, कैके, सुमित्रे म्हणचें क्रम. ह्या तीगिजाणीं राणियांनी दशरथाक भुर्गेबाळ सौभाग्य आसाना. अशें आस्तां एकपाव्टीं थोडे जण रुषी दशरताल्या आस्तानाक येता. दशरथ त्या रूषींक यथोचित सन्मान गौरव करून तांकां दान दिव्च्याक मुकार सर्ता. पुण ते रुषी दशरथान दिल्लो दान घेना - तिरस्कार कर्ता आनी म्हणता 'राया दशरथा, तुका पुत्र बाळ ना, पुत्र बाळ नास्लेल्यांकडचो दानधर्म आमी घेव्च्याक जाय्ना'. दशरत् - पुत्र बाळ जांव्क हांवें कितें करका म्हण त्या रुषींकडेनंच विचार्ता. तोवळ ते रूषी 'वना मधें पानोळे राकोका, 'राम' म्हळ्ळो सब्द तुंवें आय्कोका. आयकाल्यार मात्र तुका पुत्र भाग्य मेळ्ता' म्हण सांग्ता.

दशरथु धोनुसो बाण घेव्न वनांत पानोळी राकच्याक गेलो. वनांत मुगांच्यो पावुटी धरुन सोधीत्त गेलो. मुकार एक तळय मेळ्ळी. त्या तळये बग्लेक दोरिक दाळ्ळें आनी मुरुगा खातिर राकोन बस्लो. (दोरिक = बोंटेखातीर राकोन बस्चें कुटीर. पानोळी=मुरुगा खातीर राकून बस्ची प्रक्रिया) हांगा कुडम्यांची स्वाभावीक

प्रवृत्ती उज्वाडाक येना. कुडमी एक वृडकटटू जनांग. ते वांट करून मृगां मारतां. मृगांचीं पाल्नां पळेल्लंच मृगु खंय वेता, खंच्या जातीचें मृग म्हण अंदाज कर्च्यांतिल्ले भृंदंत आसल्ल्या कुडम्यांनी तांणी रचलेल्ल्या रामायणांतयी त्याच थरान संगती विणल्या. अशें दशरथु मृगांखातीर बाण वर्सां पर्यांत राखून वसल्लो.

जातुकां म्हळ्ळीं आंदोडें तपस्वी जोडें आसा. तांचो एकल्लोच पूत श्रवण बाळ. प्रायेंत तपस्वी जोडें सगळ्या तीर्थ क्षेत्रांकी गेल्यां पूण काशीक्षेत्र मात्र उर्लां. तांची निमाणी आशा काशी क्षेत्राक तीर्थयात्रेक वेची. तीं तांगेल्ली आशा पूर्ण करूंक पूत्र श्रवणाकडेन मागता. श्रवण पितृवाक्य पाळनाक तयार जाता. एक कावोड घडून ताच्या एका पोंतार आवयक आन्यका पोंतार बापायक बसवून, कावोड खांदार दवरून घेवन काशी तीर्थ यात्रेक भायर सर्लो. एका रानांत पावताना जातुकांक भारी तान लाग्ली. पूताकडेन खंयचेंयी पूण इल्लें उदाक हाडून दिल्याक मागों लाग्लीं. श्रवण, कावोड चंदनारूकाक बांदून, कमंडळ घेवन उदक हाडच्याक गेला. रानांत उदका खातीर भंवताना मृगाच्यो पावृटयो पळेंवक मेळ्ळ्यो. त्यो पावटयो धरून मुकार वेताना पयस एककडेन उदकाची तळय मेळ्ळी. तळयेंत देंवून उदकांत कमंडळ बुडयताना श्रवणाल्लो पांय निसरलो आनी कमंडल उदकांत पडलें. कमंडळांत उदक रिगचो सब्द जालो. त्या तळये लागींच पानोळी राकून बसल्लो दशरथु हो सब्द आयकोन, खंयचेंरी एक मृगु म्हण चिंतून शब्धभेदी बाण सोडलो. तो बाण श्रवणाल्या हृदयाक लाग्लो. त्या वेळार श्रवण 'राम राम' म्हण पोडलो आनी हें 'राम राम' वचन दशरथु आयकालो. ऋषिंनी सांगल्ल्या प्रकार 'राम' वचन आयकोन आनंद भोगल्यारि आपाणाल्लो बाण कोंनरी एका तपस्वीक लाग्लो म्हण आतंकान धांवून येवन पळेताना बाण लागल्लो श्रवण वळवळता. श्रवण, आपूण आवयबापायक खातिर उदक वच्याक आयिल्लो संगत दशरथाक विवरून, उदक तांकां पावंवच्याक सांगून प्राण सोडता.

दशरथान, उदकाची कमंडोळी आनी श्रवणाक घेवन जातुकांलागीं वचोन तांकां उदक दिलें. जातुकां, दशरथाक पोशेवन पळेय्ना आनी उदक हाडल्लो आप्णाल्लो पूत न्हय म्हण कळ्ळा. दशरथु, आप्णाल्ली वळक सांगता. आपूण पानोळी राकाना मृगु म्हणून सोडल्ल्या बाणान श्रवणाल्लो प्राण गेल्लो विवर दिता आनी पश्चाताप पावता. हें आयकाल्ल्या जातुकांक मस्त दुःख भोगता. तीं आंदोडीं – 'कशें आम्च्या आर्कच्या काळार पुताल्ली सेवा मेळानाशें जालेंरी, तुज्या आर्कच्या दिसांनीयी तुजे पूत तुज्या सेवाक मेळानाशें वचों' म्हण दशरथाक सिराप दिता आनी पुत्रशोकानंच प्राण सोडता. दशरथु तेगांकी एका सरनार दहन करून अयोध्याक फाटीं वेता. हांगा, एक – ऋषीवचना प्रकार दशरथु 'राम' म्हळ्ळो सब्द आयकाल्लो. दुसें – येदोळ पुत्रभाग्य नासल्ल्या दशरथाक अंदोडयां तपस्वींलो शिराप – ह्या दोनयी घडितांनी दशरथाक पुत्र जल्माता म्हळ्ळें दृड जाता. वाल्मीकी रामायणा प्रकार श्रवण कुमार प्रसंग दशरथाक

व्हार्डिक जावच्याद्दीं जाता. पुण कुडमी रामायणांत दशरथाक व्हार्डिक जाल्या मागीर हें घडित कथांत स्वारस्यभरित रितिन विण्लां तें विशेस.

पुत्रकामेष्टीयाग:

अयोध्याक भारी दु:खान पावल्ल्या दशरथाक रुषी सग्ळे मेळून पुत्रकामेष्टी याग करच्याक मार्गदर्शन दिल्लेल्या प्रकार दशरथु सारायु नंय देगेर याग मांडता. यागाच्या आखेरिक मेळल्लो प्रसाद रुपाचो पिंड, दशरथु तीगां राणियांक तीन वांटे करुन, पयिल्लो वांटो आप्ली मोगाची निमाणी राणी कैकेक दिता. हें पळेयिल्ल्या देवतांक खंत लाग्ता. तांच्या विधी प्रकार पयिल्ल्या पिंडान कौसल्येक नारायणांशान राम जल्मोका. कैकेक पड्ल्लो पिंड मेळ्ळ्यार भरत माल्घडो जाव्न जल्माता. त्या खातीर गरुडाक धाडता. गरुड येव्न कैकेल्या हातांत्लो पिंड तळपु मारुन घेव्न धांव्ता. तो पिंड लंकेर व्हरुन घाल्ता. (लंकेर पिंड कैकसेक मेळ्ता. त्या पिंडान तिका विभीषणु जल्माता. ह्या कारणान विभीषणु रामाल्या पाळ्याक मेळोंक येताना राम ताका आप्लो भावच म्हण स्वीकार कर्ता म्हळ्ळी काणी मुकार आसा. दशरथाक मेळल्ल्या पिंडानच्च विभीषणु जल्मोंची कथा कुडमी रामायणांत मात्र मेळ्ता)

हांगा कौसल्या आंनी सुमित्रे आपापल्या वांट्याच्या पिंडांत्लो अर्धर्ध कैकेक दिता. त्या देकुन कौसल्येक राम, सुमित्रेक लक्ष्मण, कैकेक भरत–शत्रुघ्न जोळ्ळे पूत जल्माता. अशें कैकेक भरत, शत्रुघ्न जल्मोंचें कुडमी रामायणांत मात्र मेळ्ता. तें, हेर रामायणांक आनी कुडमी रामायणक आस्चे प्रमुख व्यत्यास. वाल्मीकी रामायणाच्या एका पाठा प्रकार दशरथु पिंड दोन वांटे कर्ता. ते कौसल्या आनी कैकेक दिता. मागिर आयिल्ली दुस्री राणी सुमित्रेक कौसल्या आनी कैकेयी तांच्यांत्लो अर्धर्ध वांटो दिता. ह्या कारणान कौसल्येक राम, कैकेक भरत आनी सुमित्रेक लक्ष्मण, श्त्रुघ्न जोळ्ळे पूत जल्माता. आनियेका पाठा प्रकार दशरथु पिंड कौसल्येक अर्द वांटो दिता. उरल्ल्या अर्धांत दोन वांटे करुन एक वांटो सुमित्रेक दीता. मागीर उरल्ल्या एका वांट्यांत दोन वांटे करून एक वांटो कैकेक आनियेक वांटो फाटीं सुमित्रेक दीता. हाच्या निमत्तीं सुमित्रेक लक्ष्मण, शत्रुघन जोळ्ळे पूत जल्माता.

ताटकी संहार:

विश्वामित्र रुषी आपल्या यज्न समाप्तिक राक्षसां निम्तीं अड्ळ्ळ्यो आसल्ल्यान, त्या राक्शसांक वधोंवच्याक राम–लक्ष्मणांक मात्र साद्य म्हण सम्जोन, तांकां आपव्न वर्च्याक अयोध्याक येता. राम–लक्ष्मणांक आपव्न वर्ता. अशें ते वेताना विश्वामित्र तांकां ताटकिली खबर सांग्ता. मुकार मार्गार ताटकी मेळ्ता. ती, एक वोंट आगसाक, एक वोंट पाताळा तित्ल्याक तोंड रुंदाव्न तांकां गिळच्याक येता. राम, विश्वामित्रालो आशीर्वाद घेव्न एकाच बाणान ताटकिक संहार कर्ता.

अहल्योद्दार:

ताटकिक संहार करून ते तेगी महामेरू म्हळळ्या पर्वतार पाव्ना. थंय गोपा बांधून विश्वामित्र यागाक बस्ना. रामलक्ष्मण याग संरक्षणाक रावना. यागाचो परमळ सुटोन, याग भ्रष्ट कर्च्याक आयिल्ल्या राक्शसांक रामलक्ष्मण संहार करून विश्वामित्रालो याग सम्पूर्ण कर्ता. थंयथाव्न ते मुकार वेनाना गौतम तीर्थ मेळ्ता. गौतम तीर्थ न्हाव्न एका शिळावयर चडताना रामा चरणां स्पर्श जल्लेंच शिळा अहल्या जाव्न रूप घेता. हाच्या फाटल्यान अहल्या शापाची कथा आस्सा. गौतम ऋषी येता. राम, गौतम अहल्याक परतून लग्न करून सोडता.

सागर गर्व भंग:

अहल्या शाप विमोचना मागीर ते तेगी सागरा बव्लेक वेता. रामलक्ष्मण सागरांत खेळच्याक देंवा. अहंकारान भर्लेलो सागोर उचांवळ जाव्न रामलक्ष्मणांक बुडोंवच्याक पळयताना, राम रागान धोनुसाक बाण संधान कर्ता. हाच्या भियान सागोर ब्राह्मणा रूप धरून, माफ मागून शांत जाता. त्या नंतर रामलक्ष्मण बर्याथरान सागोर खेळता. हो प्रसंग हेर रामायणांनी मेळना.

सीता जनन:

सीता जननाची कथा – कुडमी रामायणांत वेगिळच आस्सा. सातां सम्दिरांच तेर ऋषी सगळे मेळून होम कर्ता. ह्या होमाचे आरव्रेरिक पवित्र सुटच्याना ऋषीलें आंगुळ चिरोन रगत व्हाळना. होमाक रगत पडल्यार होम भ्रष्ट जाता देकून ऋषी तें रगत कमंडोळींत भर्ता. ती कमंडोळी चंदनाच्या पेटेभितर दवर्न, पेट बांध करुन सम्दिरांत सोडता.

बारा वरसांनी जाळ वोंळल्लो खार्वी एकलो त्या सम्दिरांत जाळ घाल्न मास्ळी धर्तालो. किल्लो वेळ जाल्यारी ताका एकच एक खोरा मच्च मेळाना. आरव्रेचें प्रयतन म्हण फार्टी घरा माय्र सर्च्या वेळार जाळ सारून वोडताना ताचेर ती पेट सांपडली. ताका जाय आस्सल्ली मास्ळी मात्र. पेट मेळ्ळेली रायाक पावंल्लो धर्म म्हण लेकून . ती पेट आप्लो राय जनका महारायाक पेटव्ली. जनका रायान ती पेट उगती करून पळयताना तांतूं एक सोभित चेडूं बाळ आस्सल्लें. जनका रायान आप्णाक देवानच्च दिल्ली कन्या म्हण भरी संतोसान 'सीता' म्हण नांव दवर्न तिका वाडय्ली. सीता जननाची ही कथा हेर रामायणांच्या कथाथाव्न वेगळी राव्ता.

सीता स्वयंवर:

जनका महारायान सीतादेविक स्वयंवर मांडून पथ्विच्या सगळ्या रायांक आमंत्रण धाडलें. स्वयंवराक पण जाव्न आप्ल्या राव्रेरांत आस्सल्लो शिवालो 'धोसोगुरु' (वाल्मीकी रामायणांत ह्या धोनुसाचें नांव 'सुनाभ') धोनुसो पूजेल्ना. कोण त्या धोनुसाक बाण लाव्न संधान कर्तागी, त्या वीराक, सीताक लग्न करून दितां म्हळ्ळें शर्त. पथ्वी-वय्लो समस्त लोक, देवकुळी, सीतेच्या स्वयंवराक

आय्ल्या. खबर आय्कोन विश्वामित्र्, रामलक्ष्मण सय्त थंय पाव्ल्या. लंकेचो रावणयी स्वयंवराक पाव्ला. रावणान आप्ल्या संपूर्ण सक्तेन धोनुसो उभार्चें प्रयतन केलें. पुण ताच्यान उभार्च्याक जायनास्तां धोनुसो ताच्या इर्थ्यार पडून रगत व्हांव्लें. रावणाली ही अवस्था पळेव्न सीता हास्ली. रावणाक अपमान जालें.

तो धोनुसो उभार्चें कोणयी ना म्हण जाताना, विश्वामित्राल्या सूचना प्रकार, रामान लक्ष्मणाक आदेस दिलो. लक्ष्मणान तो धोनुस दाव्या पायाच्या यांगूळान उभार्लो. ताणें सोडल्लो बाण सुर्या मंडलाक वचोन त्या बाणान काकासुराक वधेय्लो. हांगा धोनुसो खंडखंड जाव्न पडताना स्वयंवराच्या शर्ता प्रकार सीता, माळा घेव्न लक्ष्मणा मुकार आय्ली. त्या वेळार लक्ष्मण सीताक तडसोन, हात जोडून म्हणता – 'थीर करुन रावगे माये जानकी सीता – म्हाजान व्हड बोंधव हायगे माये.' पुण सीता –'तुका ह्या जल्मांत लग्नंच नास्तां वचों' म्हण लक्ष्मणाक शाप दिता. ती माळा व्हरुन रामाक घालून सीता स्वयंवर जाता. ह्या स्वयंवराचें गुम्टां गीत सुंदर रितिन कुडम्यांनी विणल्लें तें ह्यापरीं आसा.

"सीता घेव्न याली स्वयंवराची माळा
ती माळा घेव्न याली लक्ष्मणा फुडां
थीर करुन रावगे माये जानके सीता
म्हाज्यान व्हड बोंधव हायगे माये
मागा शिरापु दिलो लक्ष्मणा फुडां
ती माळा घेव्न याली रामा फूडां
ती माळा घालली रामा गळ्या
इसावर न्हाव्लो देवू जनकापुरा
सीता घेव्न याले अयोध्या नगरा"

सीता स्वयंवराचो हो प्रसंग कुडम्यांनी तांचाच चिंतपा प्रमाणे तयार केला. जनका रायाकडेन आसल्लो शिव धोनुस सीते मात्र उभारुंक सक्ताली जाल्ल्यान स्वयंवराचें शर्त जाव्न तो धोनुस उभारल्याक सीतेक लग्न करुन दितां म्हण जनकरायान पण दवरल्लें. स्वयंवराच्या वेळार धोनोसो इरद्यार पडोन रावणाक अपमान जाताना सीता हासल्ली म्हळ्ळो द्वेष रावणाक आस्ता जाल्ल्यान मुकार सीतेक रावण चोरुन वर्च्याक हेंयी एक काराण जाता. धोनुसो रामाल्या आदेशा प्रकार लक्ष्मण उभार्ता. शर्ता प्रकार सीतान माळा लक्ष्मणाक घाल्का. पुण लक्ष्मण सीताक 'माये' म्हण संभोदन कर्ता आनी माळा रामाक घालूंक सांग्ता. सीतान दिल्ल्या शापान लक्ष्मण ह्या जल्मांत बहमाचारी जाव्नंच उर्ता. मुकार इंद्रजीता संहाराक हो शाप लक्ष्मणाक उप्काराक पडता. वाल्मीकी रामायणा प्रकार काकासुर वधा पंचवटींत रामा मुखांतर जाता. पुण कुडमी रामायणांत लक्ष्मण स्वयंवरा वेळार काकासुराक वधय्ता. ह्यो संगती कुडमी रामायणाचें विशेश म्हण्येत.

स्वयंवर जाव्न ते अयोध्याक फाटीं येताना वाटेर तांकां परशुराम भेटता.

क्षत्रीय कुळियेक नास केल्लो परशुराम, आपल्याच नांवाचो आनियेक क्षत्रीय वीर भेटताना उचांबळ जाता. रामाक आनी परशुरामाक भासाभास जाता. परशुरामाल्ला वैष्णव धोनुस, राम आप्ल्या दाव्या मुटींत धर्ताना, राम आप्लोच अवतार म्हण परशुरामाक कळ्ता. वैषणव धोनुस रामाक दील्न परशुराम तपस्साक चल्ला. राम लक्षमण अयोध्याक पाव्ता.

अयोध्यांत दशरथ् रामाक पाट बांदच्याक तयारय केल्ली खबर कैकेली चाकर्न मंथरेक कळ्ता. ती कैकेक दुर्भोदन करता. कैके फुडें दशरथाकडेन विचारूंक बाकी आसल्लो वर आतां विचार्ता. रामाक वनवासाक धाड्चा आनी आप्लो पूत भरताक पाट बांदका म्हण ती मागताना दशरथ् मत चुकोन पड्ता.

वनवास:

पित्र वाक्य पालनाक राम वनवासाक भायर सर्ता. राजवट भरताक दील्न बारा वर्सांच्या वाय्दाक राम वनवासाक वेता. राम, लक्षमण, सीता वनवासाक वेची आव्दी कुडमी रामायणांत बारा वरसां. हेर थोडयां रामायणांनी वनवासाची आव्दी चव्दा वरसां. तीं तेगांय पंचवटीक पावोन, गोपा बांदून, थंय रावून खेळून संतोसान आस्ता.

शंभासुर वधा:

एक दीस लक्षमण वनांल्लीं कंदमूळां हाडच्याक गेलो. त्या प्रदेशांत शूरपनखिलो पूत शंबासुर दयित सुर्यांहास खडगा खातिर तप कर्तालो. शंभासुरान लक्षमणा वय्र खडग प्रयोग केल्लें. तें खडग लक्षमणान दाव्या मुटींत धरून सुकार दिस्च्या कणकी पिंडाक मार्लें. कन्की पिंडांत तपाक बसल्ल्या शंबासुरालो रुड्ड कात्रोन मेलो. "कोण एकल्या रुषीक आप्णान वधर्ल्लें, त्या दोसा खातिर आग्नी प्रवेश कर्तां" म्हण लक्षमण तयार जालो. हांगा, पंचवटींत रामसीता पगडे खेळून आस्ताना सीताक अपशकुन जालें. वनफळां हाडूंक गेल्ल्या लक्षमणाक किरेंगी कष्ट आय्ल्या म्हण तिका संसोव जालो. तिणें लक्षमणाक सोदच्याक पर्ती रामाक धाडलो. राम येव्न, लक्षमणान वधेयील्लो रुषी न्हय, शंबासुर दयित म्हण समजय्लें, अग्नी प्रवेश कर्च्याक तयार जाल्ल्या लक्षमणाक राक्लें.

खरदूषण त्रिशिरा वधा:

शूरपनखी, पूत शंबासुराक खाण घेव्न येताना रगताकोंड दिस्लें. तिका भारी संतोस जाव्न रगत घोटलें. कोण रुषीलें रगत गोड लागता म्हण ती चिंताना पूत शंबासुर मरोन पडल्लो दिस्ता. तिका आपूण पियेल्लें रगत आप्णाल्या पुताचेंच म्हण कळ्ळें. ताका मारल्लो कोणें म्हण पळेय्ताना थंय रामलक्षमण दिश्टिक पडले. ती बोब घेव्न वचून भाव खरदूषणा त्रिशिरां कडेन दूरां सांग्लीं. खरदूषणा त्रिशिर येव्न रामलक्षमणांकडेन यवुदां जालीं. रामान खरदूषणा त्रिशिरांक संहार केलो. लक्षमण वनफळां हाडूंक वेता थाव्न शंबासुराक संहार कर्ता पर्यांतची कथा जैन रामायणांत मेळ्ता. वालमीकी रामायणांत हो प्रसंग दिस्ताना.

शूर्पनखी मानभंग

कशेंयी पुणी रामलक्ष्मणांक संहार कर्का म्हण शूर्पनखी बारा वर्सांच्या कन्याची रूप धरुन रामलक्ष्मणा मुकार येता. पुण, अशें येव्न पळेताना रामालें रूप पळेव्न ताच्या वय्र तिका मोग उब्जाता. शूर्पनखी रामाकडेन आप्णाक व्हार्डिक जाव्का म्हण माग्ता. राम, आपुण संसारी, सीता आप्णाली बाय्ल आसा, आपुण एकपत्नी वृतस्थ, लक्ष्मण अविवाहित, ताचेकडे विचार म्हण लक्ष्मणालागीं धाडता. शूर्पनखी वचोन लक्ष्मणालागीं व्हार्डीक जाव्च्याक माग्ता आनी आप्णाक रामानंच धाडल्लें म्हणयी सांग्ता. पुण लक्ष्मण, रामान सांगल्ल्याक साक्स हाड म्हण तीका रामालाग्गीं फाटीं धाडता. ती येव्न रामाकडे साक्स विचारता. राम, तिच्या फाटी वय्र बाणान बरय्ता. ती साक्स घेव्न ती पर्तून लक्ष्मण आसल्लेकडेन पाव्ताना लक्ष्मण नीद आयिल्ल्यापरीं नटन कर्ता. रामलक्ष्मण सतांच्यें पळेव्न निदेंत आस्च्या लक्ष्मणाक मार्च्याक शूर्पनखी खडग काडता. खडगाच्या सब्दाक जागो जाल्लो लक्ष्मण शूर्पनखी हातांत्लें खडग वोडून घेव्न रामान बरयिल्लें बरप वाच्ता. रामान, शूर्पनखीक अवमान कर म्हण बरयिल्लें वाचून, लक्ष्मण तिचें नाक, वोंट काप्ता. व्हांच्या रग्तासवें शूर्पनखी बोब घेव्न लंकेक धांव्ता आनी भाव रावणाकडेन सीतेक चोरुन हाडच्याक प्रचोदन कर्ता.

माया मुर्गुं:

रावोण सीतेक चोरुन हाडच्याक योजन घाल्ता. माळ्ळो मारीचाक मायामुर्गुं जाव्न सीतेक फटंवचाक सांग्ता. विश्वामित्राल्या यागा वेळार रामाल्या बाणाची रूच खायिल्लो मारीचा ओप्वाना जाल्यारी, रावणाच्या भेष्टाव्णेन, रावणा हातांत मरच्याकी रामाबाणान मर्चें बरें म्हण चिंतून, सुवर्णा मुर्गुं जाव्न पंचवटीक येव्न सीते मुकार नाच्ता. मुर्गाक आशेल्ली सीता, ताच्या चामडयाची चोळी करच्या नेव्यान रामाक मुरुगा पाटल्यान धाडता. सीतेच्या राखणाक, लक्ष्मणाक नेमक करुन, राम मुरुगा फाटल्यान वेता. कितलें पय्स फाट धल्र्यारी रामाक मुर्गुं मेळाना जाताना राम बाण प्रयोग कर्ता. मुरुगुं मरोन पडताना रामाल्या स्वरान 'हा सीता, हा लक्ष्मणा' म्हण बोबेव्न मर्ता. हो सब्द आयकाल्ली सीता, राम अपायांत आसा म्हण लक्ष्मणाक वेच्याक वत्ताय कर्ता. लक्ष्मण आय्काना. सीता लक्ष्मणाक मोन दुकच्याबरी उलय्ता. तेन्ना लक्ष्मण पर्णाकुटी मुकार रक्षणाची रेखा घाल्न, खंयच्यायी काराणाक त्यो रेखा उत्रोन भाय्र येनाका म्हण सीतेक ताकीत दीव्न रामाक सोदच्याक भाय्र सर्ता. (ह्या रक्षा रेखेक लक्ष्मण रेखे म्हणच्च नांव आनी ते रेखा उत्रोन कोणाकच्च भितर वचोंक जाय्ना). लक्ष्मण रामाक भेटता. मुर्गुं मर्ताना मारीचा रूपार मर्ता म्हण हेर रामायणांत्ल्या पाठांनी आसा. पुण कुडमी रामायणांत मुर्गुं, मुर्गा रूपारच्च मर्ता. रामलाक्ष्मण ताचें चाम्डें काडून घेव्न येता.

सीतापहरण:

गोपेंत राम लक्ष्मण दोगी नासल्ल्या वेळार रावण कपट जोगी रूपार येवन सीतेकडेन धर्म मागता. (हो प्रसंग गोंयची संशोधकी जयंती नायक हिच्या आमोणेचीं शिग्म्या गीतां पुस्तकांत प्रगटला आनी हांगाच्या कुडमी रामायणाक लागू पडता.) सीता – "आमी कंदमूळां, वनफळां मात्र खाता, धर्म कसो दिंवचो" म्हण विचारता. कपट जोगी, "तिंच कंदमूळां दान दी, नासल्यार शाप दितां" म्हण भिंव्डायता. लक्ष्मणान रक्षा घाल्ल्यान ताच्या भितर रावणाक वचांक असाध्य. आनी, खंयच्यायी परस्त्रींक कामाभिलाशान आपडल्यारी रावणाक मरण म्हण शाप आसा जाल्यान सीतेक धर्म घेवन भायर येवच्याक सांगता. रुशी शापाक भियेल्ली सीता धर्म घेवन रक्षा भायर येता. त्यावेळा रावण धर्तरी सयत सीतेक उबारून आपल्या रथार घालून चोरून व्हरता.

अशें, सीतेक रावण चोरून व्हरताना, सीता–रामलक्ष्मणांक आपयित रडान करता. हें रडान वनांतल्यो चानियो आयकोन, रावणा वयर आक्रमण करता. रावणाल्या कुयुक्तिन चानियांक रावण मारता. (हेर रामायणांनी चानियांलो प्रसंग सेतूबंध वेळार आसा. पूण कुडमी रामायणांत, रावण सीतेक चोरून व्हरताना पयिल्लें तडसूंचें चानियांनी. इल्ल्या शरीरमान रावणाक चानियो किते आडायत म्हण आम्कां दिसच्याक पुरो. एक हुंवळो चाक्ल्यार तडसूंच्या जायनातल्या सधभार, हुंवल्यांचो रासच्च आंगार पडल्यार कांटच करच्याक असाध्य करशेलो. तशेंच एक किर्कोळ चानी रावणा मुकार कांयच्च न्हय जाल्यारी, चानियेंचो हिंडुच्च येवन आंगार पडल्यार, रावणा तसलो शरीरमानयी एकफाटिच्याक घडबडत – हें कुडमी जानपद लोकालें चिंतप.) राम अन्लक्ष्मण येवन आप्पाक रावणान चोरून व्हेल्ली खबार सांग्ता म्हणासर जीवंत आस्चाक चानियांक सीता वर दीता.

जठायु प्रसंग:

चानियांक मारुन सीते सयत रावण मुकार वेताना, सीतेलें रडान आयकाल्लो जठायु, रावणा वयर आक्रमण करता. जठायुक आनी रावणाक भीकर युद्ध जाता. पूण कोणी सल्वोंचें दिसाना. त्या वेळिं रावण युक्ती करून 'आप्पालें मरण हांव सांगतां, तुजें मरण तुवें सांगोका' म्हण जठायु वोप्वांच्यावरीं करता आनी आप्पालें मरण दाव्या पाया उंगुष्ठ वय म्हण सांग्ता. जठायु ताचें मरण ताच्या पाकाल्यां वय म्हण सतच्च सांग्ता. पयल्या सर्ती प्रकार जठायु रावणाल्या उंगुष्ठाक चोंच मारताना, रावणान उंगुष्ट चुकयलें. जठायून चोंच मारल्ल्या रभसाक चोंच धर्णी भितर रोंब्ली. तक्षण रावणान जठायुच्या फाटिर पायो दवर्न ताचे दोनी पाकाटे कातर्ले. जठायु धर्णीर पडलो. सीतेन जठायुकी रामलक्ष्मण येता म्हणासर जीवंत आस्च्याबरीं वर दिलो. ह्या संदर्भाची कथायी कुडम्यांनी तांच्याच चिंतपा प्रमाणें विण्ल्या म्हण्येत.

जठायुक मारुन रावण, सीतेक घेवन मुकार वेताना, सीते आप्पालीं आभरणां

काड्न पालव्या वुस्तुरांत गुटलाव्न रुषीमुकी पर्वतार घाल्ना. सागोर उत्रोन रावण लंकेक पाव्ता. सीतेक अशोके वनांत्ल्या चंदना काव्यार दवर्न राखणें नेमक कर्ता. सीता थंय रामध्यानाचें रुदान करित्त आस्ता.

चानियांक वरः

हांगा पंचवटींत रामलक्षमण गोपेंत येव्न पळेय्ताना सीता दिसाना. ते सगळ्या वनांत सोध्च्याक सुरु कर्ता. वना मधें अर्ध प्राण धरुन आसल्यो चानियो मेळ्ना. चानियो, रावणान सीतेक चोरुन व्हेल्ली आनी आप्णांक मारुन घाल्ली खबर रामलक्षमणांक सांग्ता. चानियो रावण गेल्ली वाटयी दाकय्ता. चानियांलो साहस आनी सहायाक मेच्वाल्लो राम तांकां सुवर्णापाट दीतां म्हण सांग्ता. पुण चानियो –'सुवर्णा पाट दिल्यार सुवर्णा खातीर आपल्या पिळगेच्यांक गोर्वां राक्चे चेडे बडव्न मारीत, त्या देकून कांबळी पाट दी' म्हण माग्ता. राम चानियांच्या पाटी वय्र हात वोडताना कांबळी पाट उदेता. 'चानियांच्या पाटिर आस्चे पाट तेच्च' म्हण – हांगा कुडमी जानपद लोकालें मनोविश्लेशण विशेस रितिर घोळ्ळां. ह्या संधर्भाचें गीत सुंदर रितिर विण्लां तें अशें आसा:

"चानिये चानिये खंय्गे वाट
रावणान सीता व्हेल्या ईतगा वाट
तुका दीतां चानिये सुवर्णा पाट
नाका गा स्वामीया सुवरणा पाट
गोर्वां राक्णे जंगळे चेडे यवुदां काडीन
गोर्वां राक्णे जंग्ळे चेडे बडव्न मारीत
म्हाका दीगा स्वामिया कांबुळी पाट
तुकां दितां चानिये कांबुळी पाट
ईतगा स्वामिया लंकेर वाट"

चानियालें वरतमान आय्कोन राम लक्षमण मुकार वेताना रुदानान वळवळचो जठायु मेळ्ळो. जठायुन, रावणाक आप्णान तडिसल्लें, रावणान कपट रितिर आप्णाक मारल्लें, सीतेक चोरुन व्हर्लेलें, सीतेन आप्णाक वर दिल्लो विवर सांग्लो आनी प्राण सोडलो. रामान आप्ल्या तळ्ता वय्र सरन दाळून जठायुक दहन केलें. मुकार गेल्ल्या तांकां शबरि नार भेटली. तिणें वनांत्लीं वनफळां दीव्न राम लक्षमणांक सनमान केलो आनी तांकां पंपा सरोवरा तीरेक वाट दाकय्ली. पंपा तीरेक पावुल्लो राम सरोवरांत साळका फुलार सीतादेविलें मुखामळच्च देख्लो आनी मत चुक्लो. लक्षमणान ताका सांबाळ्न हाडून, दोगयी चंदना काटयार बस्ले.

सुग्रीव सख्यः

पंपासरोवरा लागिंच्या रुषीमुकी पर्वतार लागून सुग्रीव वानोर रामलक्षमण बसल्लें हें दृश पळय्लो. ताणे रामलक्षमणांक आपव्न हाडच्याक हनुमंताक

धाडलें. हनुमंतु ब्रह्माचार वेस धरून येवून रामलक्ष्मणांक भेटलो. रामलक्ष्मणाविशीं समजोन घेवन, आपलें निजरूप दाखवन परिचया स्सांगलो आनी तांकां ऋषीमुकी पर्वतार आपवन व्हरून सुग्रीवाकडेन सख्य करयलें. सुग्रीवान, भाव वालिन आपाणाक धांवडायिल्ली, बायल स्सेक बंधनांत दवरल्ली सगत रामाक कळयली. स्सेक हाडून दील्यार, सीतेक सोदच्याक आपूण वानर कुळी सयत सहाय करतां म्हण सांगलें. रामान - स्सेक पाटीं हाडून दितां, वालीक संहार करतां म्हण सुग्रीवाक भास दिली. पूण सुग्रीवाक धय्र येना. वाली अपरिमित बळवंत आसल्लो, दुंदुभी दयित्यालो सांगाळो सदां उकल्लालो. तुवें तो उकलून सकत दाखयल्यार आप्णाक धय्र येता म्हण सुग्रीवान सांगलें. रामान दाव्या पायाच्या उंगुष्टान तो सांगाळो उंचाळून एक्कीस योजनां भायर उडयलो. एकाच्च बाणान सात ताडमाड कतरल्ली रामाली सकत पळेवन सुग्रीवाक संतोस जालो. ऋषीमुकी पर्वतार मेळल्ली सीतेल्या आभरणांची पोटली वानरांनी हाडून रामाक दाखयली. तांतूं चुडामणी मात्र दिसानातल्ली दड करून, सीता सोध्यो करच्याक निश्चय केलो.

वाली वधा:

रामान धय्र दीवन दाडल्ल्या प्रकार सुग्रीव वचोन वालीक रणाक आपयलें. रागान पेटल्लो वाली येवन दोगांयकी युद्ध जालें. स्स्वाल्लो सुग्रीव वालील्ये पेट खावन ऋषीमुकी पर्वताक पाटीं येवन रामाक दुस्वासूंक लागलो. वाली कोण, सुग्रीव कोण म्हण कळानास्तनां आप्णान बाण संदान करूंक ना म्हण रामान सांगलें आनी दुसऱ्या पाव्टीं गुरुताक फुलां माळा घालून सुग्रीवाक वालीकडेन युद्धाक धाडून दीलो. कोपाक्रांध जाल्लो वाली, बायल तारादेविन आडाय्ल्यारी उटाउटीं सुग्रीवाडे युद्धाक आयलो. जैन रामायणा प्रकार तारादेवी सुग्रीवाली बायल. वाली सुग्रीवाक भीकर युद्ध जाताना रूका आड रावून रामान वालीक बाण सोडलो. वाली धरणिर पडलो आनी रामाक दुस्वासूंचाक लागलो. वालीक जियेंल्ची आशा आस्ल्यार बाण आपूण कांयिंच्च भाधकनास्तनां पाटी काडटां म्हण रामान सांगले. पुण वालीन मोक्ष मागलो आनी प्राण सोडलो. रामान सुग्रीवाक रायपाट आनी वाली पुत्र अंगदाक युवराजपाट बांदलो

सीतान्वेषण:

राम लक्ष्मण, सुग्रीव, हनुमंत जांबव, वानरा सयनें मेळून सीते सोधेखातीर समालाचोन चलयलें. सीता सोधेक कोण शक्तिवंत म्हण पळेल्चाक रामान वीडो पूजेयलो. त्या सोभेंत्ल्या हनुमंतान उटून वीडो धर्लो आनी तागेल्यो सकत्यो प्रदर्शन केल्यो. हनुमंताली सकत पळेयिल्ल्या रामान आप्ली मुद्रकाची मुदी ताका दिली. मुदी घेतल्या हनुमंतान, नोवगिरी पर्वताथावन उडन मार्लें. अशें उडन मारल्लो हनुमंतु, सम्दिर उत्रोन लंकेच्या फाडला कुशिन वचोन पडलो.

त्या फाडला लंकेच्या एके तळये बगलेक एक्लो रूषी एक्लो मात्र तप करून

आसल्लो. हनुमंताक रावणाली लंका खंय्ची म्हण कळाना. रूषीक झगव्न विचार्यां म्हळ्यार तागेलो तपोभंग केल्याबरीं जाता. त्या खातीर तो एक उपाय कर्ता. दोन फात्रांची रांदण घडय्ता. रांदणी वय्र हांडी दवर्ना ती सकय्ल पडटा. हनुमंतु सीपें घेव्न तळ्यांतल्या उदकांत बुडव्न उदक हाडची प्रक्रिया चालय्ता. हनुमंताल्या ह्या व्यर्थ प्रयतनान रूषीक झागरण जाता. रूषी हनुमंताकडेन 'तूं कोण? कित्या खातिर हांगा आय्ला?' इत्यादी विचार्ता. हनुमंतु, आप्णाली परिचय सांगून, सीतें सोधेक आयिल्लो विवर ताका दीता. तो रूषी हनुमंताक सांग्ता – 'लंका पाटन फाटीं उर्लें. म्हाका उभार्न तूं फाटीं उडलो जाल्यार लंकापाटनाक पाव्ता' म्हण सांग्ता. त्या प्रकार हनुमंतु रुषीक उभारलल्या रभासाक, तो लंकापाटणार येव्न पडता.

तुळसीदास रामायणांत ह्या कथाक सरि जाल्लो एक प्रसंग आसा. मृतसंजीविनी हाडचाक गेल्ल्या हनुमंताक कालनेमी म्हळ्ळो राकोस, रुषी रूपार हनुमंताक फटंव्चें घडित ह्या कथाक ताळ पडता. पुण कथा संदर्ब आनी कार्याकारण मात्र वेग्ळेंच.

हनुमंत – लंकादर्शन:

लंकेर पावुल्लो हनुमंतु आप्लें रूप बदलोन सान रूपार सीतेक सोधीत्त रावणाल्या अंतःपुराक वेता. थंय रावण, मंडोदरी सय्त पालंगार आस्ताना, मंडोदरी रावणाकडेन सीतेक फाटीं रामाक धाडून दिव्चाक उपदेस कर्चें पलय्ता पुण रावण आय्काना. तो कोपाविष्ट जाता.

रावण, सीतेक वशीकरण करच्याक अशोकवनाक वेताना ताच्या फाटल्यान अणुरूपी हनुमंतु गेलो. रावाण कित्ल्या थरान सीतेक वश कर्च्याक प्रयतन आय्ल्यारी सीता, राम राम म्हण संवरता शिवाय रावणाक कांयच्च जवाब दीना. तेन्ना रागान पेटल्लो रावण फाटीं राळ्ळेराक चल्ता – हें सग्ळें हनुमंतु रावणाच्या गमनाक येनास्तां पळेय्ता.

अशोकवनांत्ल्या सीता बसल्ल्या कडच्या चंदना रूकावय्र हनुमंतु बस्ला. सीता दुःखातप्त जाव्न रामस्मरण करुन आसा. त्या वेळार हनुमंतु साव्कास आप्णाल्या बालार रामान दिल्ली मुद्रकेची मुदी देंवव्न सीतेच्या हातांत पडाशें घाल्ता. सीते, आप्णाल्या भर्ताराली मुद्रका कोणे हाडली म्हण विज्मित पाव्ताना हनुमंतु राम राम संवरता आनी चंदना रूकावय्लो देंवोन सीतेच्या चरणांक पडून वंदन कर्ता. सीता, हनुमंताली परिचय विचार्न घेता आनी ताका आप्णाल्या सोधे खातिर रामानच्च धाडल्लो म्हण दृड करुन घेता. आप्णाली सोध्यो केल्ल्या हनुमंताकडेन, आप्णाक पळयिल्ल्याचो कुरुहु जाव्न चूडामणी दीव्न रामाक पावंव्चाक सांग्ता.

अशोक वनध्वंस:

हनुमंतु, आपुण लंकेर आयिल्ली विषय रावणाक कळोव्चाक अपेक्षीता. त्या

खातीर, अशोकवनांतलीं वनफळां खाल्याक सीतादेविकडेन परवणगी विचारता. सीता – "रावण जेवण धाडता – तें तूं खा" म्हण हनुमंताक सांगता. 'रावणालें जेवण म्हाका उश्टें जाता. तें आग्निन खायिल्लें हांव खायना, म्हाजें खाण वनफळां – तीं खांव्याक आव्कास करून दी" म्हण मागता. सीता ओप्ता. हनुमंतु भागि संतोसान अशोकवनांत रिगता आनी वन निर्नाम कर्ता. ह्या प्रसंगांत – वानर उकडलेलें खायना, पकर्तींत स्वाभाविक जाव्न मेळचीं वनफळा खाच्चें माकडा कुळियेचो स्वभाव – हें यथोचित रितिन कथांत कुडम्यांनी उप्योग केलां म्हणयेत.

अशोकवन निर्दाळिल्लें पळेव्न वंधरखणें धांवून येता. हनुमंताक दांड्या गुंडयांनी मार्ल्यारी ताका कांयिंच जायना. धर्च्याकी मेळाना. हनुमंतुच्च मेळल्ल्या राकसांक मार्ता. हें पळेव्न वंधराखणे रावणालागीं दूरू व्हरता. हनुमंताक धर्च्याक, रावण, पूत इंद्रजीताक धाडता. इंद्रजीतु येव्न हनुमंता वय्र ब्रह्मास्त्र सोडता. ब्रह्मास्त्राक मान दिल्याक हनुमंतु ब्रह्मपासांत सांपडाता. इंद्रजित्, हनुमंताक बंधन करुन रावणा मुकार हाडता.

लंकादहन:

रावणा मुकार हाडल्या हनुमंताकडेन रावण – "तुजें मरण सत्यें सांग" म्हण भेसयता. ताका हनुमंतु सांगता – "म्हाजें मरण सत्यें सांगतां म्हाज्या बालाक यांगोल्यो येडुका, तेल तूप वोत्का, बालाक हाग पेटोव्का आनी सागरांत लकव्का." हनुमंतालें उतर आयकोन लंकेर आसल्ल्यो सगळ्यो यांगोल्यो हाडून येडल्यारी, हनुमंतान बाल व्हाडयिल्ल्यान, बालाक यांगोल्यो पावाना, रवणाक खंत लागता. निर्वोगनास्तां आखेरिक सीतेल्यो यांगोल्यो हाडून बालाक येडच्याक सांगता. हें आयकोन हनुमंतु ठाण पडता. बाल व्हाडंच्चें रावयता. राकसांनी तेल तूप वोतून बालाक हाग लाय्लो. हाग लायिल्लेंच हनुमंतु रावणा बोंडार उडलो. ताचें खाडबोंड ल्हासल्लें. त्या उपरांत लंकवय्ल्या राळेरांक सगळ्यांकी हाग लाव्न ल्हासल्लें. विभीषणाले राळेर एक मात्र सोडलें.

लंका लासून हनुमंतु समुद्रा तीरिक गेलो. समुद्रांत बाल बुडव्न बालाचो हाग पाल्वाय्लो. ह्या वेळा बालाचें अरवें झडल्लें. तें अरवें मोरियें मास्ळेन गिळ्ळें. मुकार त्या मोरियें मास्ळेक गर्भ संभव्ता. त्या गर्भांत मकरध्वज जल्माता.

थंयथाव्न हनुमंतु फाटीं समुद्र उत्रोन वानरां सयत ऋषीमुकी पर्वताक आयलो. राम लक्ष्मणांक भेटलो. सीता सोध्यो केल्ली आनी आप्णान लंका ल्हासल्ली खबर तांकां सांग्ली. सीतेन दिल्ली चूडामणी रामाक पावित केली.

अंगद संधान:

रामलक्ष्मण आनी वानरादळान समालोचन करून, रावणाकडेन संधानाक लंकेवय्र अंगदाक धाडलें. लंकेर रावणा आस्थानाक पावल्या अंगदाक कोणी मान दीना, बसोंकी सांगाना. अंगदा आप्ल्या बालानच्च सिंहासन बांधून रावणाच्याकी उभारायेर बस्लो. रावणाकडेन सीता देविक धाडून दिल्याक संधान केलें. पुण

रावण, कोपाक्रोध जाव्न आप्ल्या राकसां कर्ना, अंगदाक मार्च्याक लाय्लें. अंगदु रावणाल्या इर्ध्यार उडून, ताका मस्तून, थंयथाव्न चुकोव्न घेव्न फाटीं किष्कींदेक आय्लो.

सेतु बंधन:

अंगदालें संधान विफल जाल्ल्यान, राम लक्ष्मण आनी वनरादळान लंकेवय्र तंबु मार्च्याक निश्चय केलो. त्या खातिर सागराक सेतु बांदचाक तयाराय केली. रामान नळाकपीक सेतु बांध्चाक नेमक केलो. वानरांक पर्वत हाडचाक धाडले. नळाकपी महेंद्र पर्वताच्यो किनार्यो व्हावंव्न हाडून सागरांत सेतु बांदचाक देंव्लो. सर्व वानारांनी व्हड व्हड गुडे दोंगोर हाडून नळाकपीकडेन दिले आनी नळाकपीन सेतु बांदलो. सुग्रीवान उदयाद्री, अस्ताद्री पर्वत शिखर हाडले. अंगदान कैलास पर्वताचो शिखर हाडलो. जांबवान हिमवत पर्वताचे चूवीस शिखर हाड्ले. हे सग्ळे परवत हाडून नळाकपीकडेन दिले. तांणी एकाच हातान घेव्न सेतु बांदलो. हो सेतु साठ योजनां जालो. आनिकी चाळीस योजनां बाकी उर्लो. पुण, वानर सग्ळे सल्वोन पडल्ले. हें हनुमंतान पळेय्लें. एक्च्च पाव्टीं उडोन गेल्लो हनुमंतु मेरु पर्वतार पाव्लो. आप्णालो बाल मेरु पर्वताक येडून हालय्ताना सग्ळे लोक धल्ले. सत्त्यालोकांत ब्रह्मादेव सिंहासनावय्लो सकय्ल पडलो. ब्रह्मादेव मेरु पर्वताक येव्न हनुमंताक समाधान सांग्ता. पुण हनुमंतु ब्रह्मादेवाकडेन यवुदांक राव्ता. ब्रह्मादेवान आप्णाल्या सक्तेन राम लक्ष्मणांक थंय हाडय्ले. रामान हनुमंताक – “हनुमंता, तुगेलो रौद्रावतार सोड. हो मेरु पर्वत सग्ळ्या लोकांक आधार. तुवेन हो पर्वत उंचाळिल्यार सग्ळे लोक नाश जाता. हाच्यो किनार्यो काडून हाड” म्हण भुद्धीवाद सांग्लें. हें आय्काल्लो हनुमंतु मेरु पर्वताचो किनार्यो काडून हाडून नळाकपीकडेन दिता. नाळाकपीन घेव्न उरल्लो चाळीस योजानां सेतु पूर्ती केलो. रामालें सयन्यें, सेतु उत्रोन लंकेक पाव्लें आनी सुवेलाद्री पर्वता तीरेर तंबु मार्लो.

विभीषणा प्रसंग:

रामालें सयन्यें लंकेक पावुल्ली खबर विभीषणाक मेळ्ता. तो रावणाल्या सोभेक वचोन ‘एतवोन पाव्ले सूर्या–वीर, रामाचे सीतेक पाटून दिया, धर्म राज करया’ म्हण बंध्वा रावणाक बुधिवाद सांग्ता. रावण आय्काना. तो कोपाक्रोध जाव्न विभीषणाकच्च भाय्र घाल्ता.

विभीशणु आवय कैकसेलागीं वचोन रावणाक बुधिवाद सांग्च्याक धाडता. रावण कैकसेलें उतरयी आय्काना. विभीषणु लंके वय्लो भाय्र सर्ता आनी रामाल्या पाळयाक मेळचाक वेता. विभीषणु येताना राम तागेली परिचय विचार्ता. तेन्ना विभीषणु ‘फूडां कैकेक एक पिंड दिलो, तो पिंड गारेघोणिन हाडून लंकेर घाल्लो, तो कैकसेक मेळून त्या पिंडाक जल्माल्लो आपुण लंकेच्या रावणालो भाव विभीषणु’ म्हण सांग्ता. हें आय्काल्लो राम ताका आप्णालो आनीएक्लो भाव

म्हणच्च लेकून यांगळून घेना आनी आप्ल्या पाळयाक मेळय्ना. रामान विर्भीषणाक आप्लो भाव म्हण काण्घेल्चाक कैकेक दिल्ल्या पिंडाक विर्भीषणु जल्माल्ने कारण कुडम्यांनी रामायणाच्या कथांन गुंनल्नें एक विशाष घडिन म्हण्येन.

विर्भीषणा जल्माक संबंध जाल्नें गीत --

"एडां कैकेक दीवेलो एक पिंड
तळप मारीलां गारे घोणिन
तळप मारूनी पिंड घेवून गेला
पिंड घालीलो सुवर्णा लंकेर
पिंडा जलमोल्नो वांग विर्भीशणु"

निखुंबिळा याग:

रावणा पुत्र इंद्रजित् युद्धांत जय्ना खातिर लंका लागींच्या निखुंबिळा म्हणच्या जाग्यार एक विशेष सर्कच्या यागाक बस्ना. ही खबर विर्भीषणाक मेळना. तो याग संपूर्ण जाल्यार इंद्रजिताक मल्वांच्याक कोणाच्यानयी असाध्य म्हण विर्भीषणाक कळीत आस्ना. विर्भीषणु ह्याविशीं रामाक जागय्ना. राम हनुमंताक धाडता. हनुमंतु येव्न इंद्रजितालो होम विध्वंस करता. थोडयां रामायणानीं इंद्रजितालो निखुंबिळा याग ध्वंस कर्चो लक्ष्मणान.

मृत संजीविनी:

निखुंबिळा याग अर्ध्यांर सोडून इंद्रजित् युद्धाक येताना ताका आनी लक्ष्मणाक मुखामुखी जाता. इंद्रजित् लक्ष्मणावय्र ब्रह्मास्त्र प्रयोग करता. ब्रह्मास्त्रान लक्ष्मण मत चुकोन पडता. हे पळोयिल्लो विर्भीषणु रामाक जागय्ना. राम मृत संजीविनी वकट हाडचाक हनुमंताक संजीवन पर्वतावय्र धाडटा (थोडयां रामायणांत वकट हाडचाक हनुमंताक धाडूंक सांगचें जांबवान) संजीवना पर्वताक पावल्ल्या हनुमंताक वकदाची वळक आसाना जाल्ल्यान तो संजीवना पर्वतच्च उभारुन हाडता. त्या पर्वताव्लें वकट काडून, जरव्न लक्ष्मणाल्या सर्यांबुधांक पुसल्लेंच लक्ष्मणाक जीवदान जाताना सर्व सयन्यें संतोसान भर्ता.

इंद्रजितु वधा:

इंद्रजिताक वधेंक्क बारा वर्सां अन्नाहार सोडून उप्वासार आसल्लो ब्रह्माचारी मात्र सक्ता. सीतेल्या शापानिम्ती हांगा लक्ष्मण ब्रह्माचारि आस्ता. आनी बारा वर्सां उप्वासारयी तो आसल्लो. दुस्या पार्टी इंद्रजिताक आनी लक्ष्मणाक भीकर यवुदां लाग्ता. लक्ष्मण, इंद्रजीतावय्र इंद्रास्त्र प्रयोग करता. इंद्रजितु ह्या इंद्रास्त्रान मरोन पडटाना ताचो शिर विंगड, बोंड्म विंगड जाता.

इंद्रजीताली बायल सुलोचनी बांव घालून धांवोन येता. तीका पुनर्जीविनाची विद्या कळित आसता. त्या तंत्रगारिके खातिर ती तीळ तांदूळ घेव्न येता आनी रामाकडेन आप्ल्या भर्तारालो शिर दी म्हण माग्ता. राम, तिका इंद्रजीतालो शिर दीता. शिर मेळल्लिच सुलोचनी -- "आनी हांव पळेव्न घेतां, तुज्यान किनें

जाता?' म्हण रामाक सवाल घाल्न हिण्सिता. हें आय्काल्ल्या तक्षण हनुमंतु घोणिचें रूप धरुन, सुलोचनी हातांत्लो शिर तळप मार्ता आनी शिर घेव्न धांवून, व्हरुन सात सम्दिरां भाय्र घाल्ता. अशें सुलोचनीक इंद्रजीतालो शिर मेळानाशें कर्ता जाल्ल्यान इंद्रजीतालें अंत्य जाता. (इंद्रजीता मरणा मागिर सुलोचनी प्रसंगाची कथा अपरूपान कुडमी रामायणांत मेळ्ता तें विशेष)

कुंभकर्णा वधा:

रावणाचो भाव कुंबकर्णा महान शक्तिशाली. तो स महिन्ये निदल्यार स महिन्ये जाग्रणेर आस्ता. जाग्रण जाताना निदेंत आसल्या दिसांचेंयी तो खाता. निधेंत्लो मधें उठय्ल्यार ताका फुडो कर्च्याक भारी कष्ट. इंद्रजितु संहार जाल्लो पळोव्न, रावण, भाव कुंभकर्णाक उठय्ता. आनी रणरंगाक धाडता. रणरंगा वय्र ताका सुग्रीव भेटोन युधाक लाग्ता. कुंभकर्णा सुग्रीवाक आप्ल्या खांक्यांत आव्ळून धरुन लंकेच्या वाटेन चल्ता. अशें वेताना कुंभकर्णाल्या दोनी कानांक चाबून सुग्रीव चुकव्न घेव्न येता. कुंभकर्णा ताजी फाट धरुन येताना राम ताका तडिसता. कुंभकर्णाक आनी रामाक यवुदां जाव्न रामान सोडल्लो वैषणव बाण कुंभकर्णालो प्राण काडता. ताची बाय्ल ज्वाले बोब घेव्न धांवून येता.

अहिरावण महिरावण वधा:

कुंभकर्णाकयी मरण पाव्ताना रावण पाताळा लोकांत्ले ईष्ट अहिरावण महिराणालो सहाय विचार्ता. अहिरावण महिरावण पाताळांत बारा वर्सां काळिकादेविलें आराधन कर्न, वर घेव्न अजेय जाव्न राज चलय्त आस्ता. रावणाल्या सहायाक लंकेर येता. ही विषय कळल्लो विभीषणु हनुमंताक जागय्ता आनी राम लक्षमणांक रक्षण कर्च्याक सांग्ता. हनुमंतु, आप्णाल्या बालानंच कोटें रचून, मधें राम लक्षमणांक दवर्न राखून बस्ता. अहिरावण, महिरावण राम लक्षमणांक सोध्ताना, तांकां बालाचें कोटें मात्र दिस्ता, राम लक्षमण मेळाना. तांणीं कित्लें बळप्रयोग केल्यारी कोटें हालाना. तांकां कोट्या वय्र बसल्लो हनुमंतु दिष्टीक पडता. सक्तेन जाय्नातल्लें युक्तेन कर्का म्हण, अहिरावण विभीषणालें रूप घेता आनी हनुमंताक भेटोन सांग्ता – "आय्कय हनुमंता, राम लक्षमणांक व्हर्च्याक अहिरावण महीरावण येतले, तूं हें कोटें सोड्न पय्सिल्यान राखून बस – ते येताना आक्रमण करुन तांकां संहार कर' म्हण सांग्ता. हो कपट विभीषणु म्हण हनुमंताक कळाना. ताणें सांगल्ल्या प्रमाणें बालाचें कोटें सोडटा आनी पय्स वचून राखून बस्ता. तक्षण अहिरावण महिरावण माया विद्यान निदेर आसल्या राम लक्षमणांक पलांग सय्त उभार्न पाताळाक व्हर्ता.

हांगा निज रूप विभीषण येताना बालाचें कोटेंयी दिसाना, राम लक्षमणयी दिसाना. विभीषणु हनुमंताक दुस्वासिता. हनुमंताक आनी विभीषणाक वाग्वाद जाता. हनुमंतु सांग्ता – "तुवेंच्च सांगल्लें बालाचें कोटें सोड्न पय्सिल्यान राखून बस्चाक आनी आतां आरोप कर्ताय' ताका विभीषणु म्हणता – "आपुण अहिरावणयी

जांव्क सक्तां, महिरावणयी जांव्क सक्तां. अहिरावणान म्हजें रूप धरून तुका माग्य करून, राम लक्ष्मणांक पाताळाक वेल्या. हें सगळें राकसां मायें" अशें विवरल्या.

हें आयकाल्या हनुमंतान पाताळा रज्याक धावंत धर्लें. पाताळाच्या वाटेर ताका दुर्धुंडी म्हळ्ळी काळीका भवनाल्ली चाकरेकार मेळ्ळी. थंयच्या काळिकालयांत राम लक्ष्मणांक बंधनांत दवरल्लें. पाताळा भवनाक गिरचें भारी कठीण आसल्लें. त्या भवनाक सात द्वार आसोन हरयेका द्वारारयी राखण दवरल्लें. हांगा हरयेका द्वाराराची तरास दवर्न तक कर्नच्य प्रवेशाक सोडटाले. पुण त्या भवनाची चाकर्न दुर्धुंडीक खंरचेयी निबंध नासल्ले. राखणाचें मुखेल्पण दुर्धुंडीचो पोस्को पूत मकरध्वजाक आसल्लें. ही सर्व विषय दुर्धुंडीथाल्न आयकाल्लो हनुमंतु तिची इषटारात कर्ता. आप्णालें रूप पल्लट करून हनुमंतु भोंवराचें रूप धर्ता. दुर्धुंडी काळिकालयाक तीर्थारिंडी व्हर्ताना त्या तीर्थारिंडियेंत बस्ता. द्वारांर तरस्सांनी तीर्थारिंडी तूक्ताना भोंवार रूपाचो हनुमंतु गिंडिये भितर उत्ता. अशें दुर्धुंडील्या सहकारान हनुमंतु काळिका दिव्ळाक पाव्ता. मकरध्वजाक कितेंरी संसोव जाव्न भितर पळयताना हनुमंतु दिस्ता. हनुमंताक आनी मकरध्वजाक युध्ध जाता. मकरध्वजाक आप्णालो बापय हनुमंतु म्हण कळित आस्ता आनी ताचें रूपयी अंदाज आस्ता. पुण आप्णाकडेन युध्ध करून आसल्लोच हनुमंतु म्हण ताका कळ्ळाना. त्या वेळार हनुमंतु आप्लें विराटरूप मकरध्वजाक दाखयता. हनुमताक वळकाल्लो मकरध्वज ताका शरण जाव्न काळिकालयाक प्रवेश दीता.

थंय राम लक्ष्मणांक काळिकालयाच्या मुकल्या गरज खांब्याक बांधून बंधनांत दवर्ला. अहिरावण महिरावण सगळ्यां राकसां सय्त येव्न राम लक्ष्मणांकडे - "रामा, आतां तुम्चें रक्षण कर्चे कोण आस्सा?" म्हण हिणिसता. राम म्हणता - "म्होजो भक्त हनुमंतु आसल्लो जाल्यार तुम्कां सर्वांक बुध्द शिकयतो"

वेष पल्लटान काळिकालयाक रिगल्लो हनुमंतु काळिका मूर्तीच्या आडोसाक बस्ता. आनी काळिकेल्या ताळ्यान "अयिकय दयिल्या राकसांदो, आज म्हाका भारी संतोस जाला. राम लक्ष्मणांक म्हाका हवार दिंव्च्याक जाय जाल्ल्यो वस्तु घेव्न येया." म्हण आदेश दिता. उलयिल्ली काळिकादेविच्च म्हण पात्येल्लें अहिरावण महिरावण राकसां सय्त जाव्का जाल्ल्यो वस्तु हाडचाक तांच्या गव्ळेराक वेता.

हो संधर्भ उपयोग करून हनुमंतु राम लक्ष्मणांक बंधन दवरल्ल्या गरज खांब्यार उड्लो. तेन्ना बंधनाच्यो सपळ्यो तुटोन राम लक्ष्मण बंध वीमोचन जाले. हनुमंतु बहदाकार जाव्न काळिकालयाच्या द्वारार रावलो. ताच्या पाया पंदल्यान राकस भितर रिगताना राम लक्ष्मणांनी राकसांक संहार केल्यें. ह्या युध्धांत महिरावण मरण पाव्लो. हें पळव्न अहिरावण युध्धाक रावलो. ताका रामान बाण मार्ताना, बाण लागोन ताचें रगत धर्णीर पडल्ल्याफरा हजारांनी अहिरावण जल्मोन

युध्धाक आय्ले. हें विज्मित पळव्न रामाक खंत लाग्ली. अहिरावणाक संहार कशें कर्चें म्हळ्ळेंच रामाक कळाना.

अहिरावणाली बाय्ल चंद्रसेने. रामालें देवत्व, शौर्य, धर्मनीत आय्काल्ली तिका रामा वय्र मोग उब्जाल्लो आनी रामालागीं व्हार्डिक जान्चाक आशेल्ली. राम लक्ष्मणांक अहिरावणान चोरुन हाडल्ल्याथाव्न कशेंयी पुणी रामाक भेटून आप्ली आशा कळोव्का म्हण रात्ताली. ही सिषय कळल्लो हनुमंतु अहिरावणाक संहार कर्ची वाट तिचेथाव्न कळव्न घेव्का म्हण निश्चय करुन गुपित रितिर तिका भेटलो. चंद्रसेनेन – "रामाक आप्ल्या अंता:पुराक आपव्न हाड्ल्यार पती अहिरावणाक संहार कर्ची वाट आपुण दाखय्तां" म्हण हनुमंताकडेन सांग्लें. हनुमंतु ओप्लो आनी "रामाक आपव्न हाडची जवाब्दारी म्हजी. राम येताना ताका अव्मान जाय्नाशें पळेंव्ची जवाब्दारी तुजी" म्हण चंद्रसेनेक ओप्पाय्लें. त्या वेळा – "अहिरावणाल्या हर्ध्यांत ब्रह्मदेवान अमृताकळस स्थापित केला, अमृता कळस आस्ता म्हणासर अहिरावणाक मरण ना, रामान तो कळश नास केल्यार अहिरावणाक मरण" म्हळ्ळी विषय चंद्रसेनेन हनुमंताक कळय्ली. हें, हनुमंतान रामाक सांगुन, रामान अहिरावणाल्या हर्ध्याक बाण सोडलो आनी ताचो अमृता कळस ध्वंस केलो. अहिरावणान प्राण सोडलो.

चंद्रसेनेक दिल्ल्या उत्रा प्रकार हनुमंतान राम लक्ष्मणांक तिच्या अंत:पुराक अपव्न हाडलें. चंद्रसेने भारी संतोसान तांकां स्वागत कर्च्या सम्भ्रमार आसल्ली. तिणें सुरुंगाराव्न दवरल्ल्या पालांग माच्याच्या पायांक वाळय लागल्ली हनुमंतान पळय्लें. हनुमंतान कोंब्या रूपार पालंगाच्या पायांक चोंच मार्ली. पालांग मोडून पडलो. त्याच वेळा बसोंक गेल्ल्या रामाक हें अव्मान जालें. ते थंयथाव्न फाटीं सर्च्याक तयार जाले. हें पळेयिल्ली चंद्रसेने रामाच्या पायांक पडून, आप्णाक व्हार्डिक जान्चाक माग्लें. रामान तिका – "आपुण ह्या जल्मांत एकपत्नी वृतस्थ. सीते विन: हेर स्त्रीयो आप्णाक आवय समान, मुक्ल्या जल्मांत हांव तुका व्हार्डिक जातां" म्हण समाधान सांग्लें. पाताळा राज्याचो पाट मकरध्वजाक बांधून ते लंकापाटनाक फाटीं आय्ले. (रामाल्या – मुक्ल्या कृष्णावतारांत, हिच्च चंद्रसेने सत्राजिताली धूव सत्यभामे जाव्न जल्मोन कृषणाली मोगाची राणी जाता म्हण कथा आसा).

ही अहिरावणा महिरावणाली कथा आनंद रामायणांत आसा. कर्नाटकांत, चड जाव्न उत्तर कर्नाटकांत दोड्डाट म्हळ्ळ्या यक्षगानीय काव्यांत हाचो प्रयोग पळव्येत. कुडम्यांनी आप्ल्या जानपद शय्लेन गुम्टां गीतांनी मिस्ळाव्न उप्योग केलां तें विशेष म्हण्येत.

रावणावधा:

अहिरावण महिरावणाल्या मरणाची खबर आय्काल्लो रावण कोपाक्रोध जाव्न स्वत: रणरंगाक येता. रामा–रावणाक भयंकर युध्ध लाग्ता. रावणालें सयन्यें व्हड

संख्यान नास जाता. रावण, आप्णालो गुरु शुक्राचार्याकडेन अभिप्राय विचार्ता. शुक्राचार्या रावणाक पाताळा हूम कर्च्याक उपादेस दिता. आनी पाताळा हूम निर्विघ्न जाव्न केल्यार तुका मरणच्च येना म्हण रावणाक सांग्ता. हें आय्काल्लो रावण राताराथ एका धोलींत पाताळा हूमाक बस्ता. विभीषणाक ही संगत कळ्ता आनी तो रामाक सांग्ता. राम, रावणालो हूम भष्ट कर्चाक अंगदाक धाडता.

कित्ल्या प्रयतनान अंगदान अडकळी हाडल्यारी रावण हूमाक बसल्लो उठाना. आखेरिक अंगदु रावणाली बाय्ल मंडोदरिक वोडन हाडटा आनी तिचें मानभंग कर्चें प्रयतन कर्ता. हें पळेव्न वोगो राव्चाक जाय्नास्तां रागान हूम अर्ध्यार सोडून रावण मंडोदरिल्या रक्षणाक धांवून आय्लो. रामा–रावणाक भीकर युध्ध जालें. रामान सोडल्ल्या बाणांनी रावणालीं शिरां उसळ्यारी पर्त्यान तशेंच जोडण जांव्चें पळेव्न रामाक खंत लाग्ता. त्या वेळा विभीषणान रावणाल्या तक्ल्यांनी अमृत कळस आसल्ली संगत रामाक सांग्ली. रामान ब्रह्मास्त्र प्रयोग करुन ते अमृत कळस नास केले. रावण मरण पाव्लो.

मुकार रामान विभीषणाक लंका राजपाट बांदलो. सीता देविक अग्नी प्रवेश करव्न, सत्त्यें उत्राव्न ती पतिवृता म्हण लोकाक कळाशें केलें. तीका सर्व वानसदळ, विभीषणसय्त अयोध्याक फार्टी आपव्न हाडलें.

कुडमी, गीतां आनी नाचा सांगाता रामायणाची कला सादर कर्ताना त्या त्या घडितांचें रूपक दोळ्यां मुकार येता. रामालो भारसो, वनावासाक वेचें, वनफळां काडचीं, सीतापहरण, सुवर्णाचें मुरुगुं, हनुमंतु उडल्ल्याव्हिरीं, सेतु बांदचें, लंका ल्हासून सीतेक फार्टी हाडचें – असलीं गीतां गाय्ताना त्या त्या संदर्भा तेकिद नाचयी सादर जाता. कुडमी संप्रादाया प्रमाणें संव्सार पाडवोथाव्न तुळसी पूजा म्हणासर ह्या रामायणचीं गीतां गांव्क या नाच्पाक अव्कास ना. तुळसी पूजाथाव्न शिवरात्री पर्यांत सद्दां पारायण म्हळ्याबरीं अभ्यास कर्ता. हें रामायण लिखित रुपार ना. तोंडीसाहित्य जाव्न बापायथाव्न पुताक, नात्वाक येव्न, पिळ्गेन पिळ्गी शिकून परंपरा मुकार वेता. होळी पर्बेच्या अखैर दीस हाचें विधी विधान धार्मीक रिती रिवाजीं सवें संप्ता. होळी पर्बेच्या धार्मीक आचरणांत रामायणाचें क्रम कर्चें खड्डाय जाल्ल्यान, ही संस्कृती कुडम्यां मधें जिवी उर्ल्या म्हण्येत.

(सूचन: ह्या लेखनांतली भास, उत्रांवळ, उत्रां जोडण, व्याकरण इत्यादी लेखकान दिल्लेपरिंच सांभाळ्ळया – संपादक)

